

DEÁK FERENC ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

MISKOLCI EGYETEM

H-3515 MISKOLC – EGYETEMVÁROS

A doktori iskola vezetője: Prof. Dr. Róth Erika egyetemi tanár

A/6-os épület 18.

Tel/Fax: (46) 565-388

e-mail: jogdokis@uni-miskolc.hu

honlap: https://jogikar.uni-miskolc.hu/deak_ferenc_doktori_iskola

MISKOLCI
EGYETEM

3. sz. melléklet

**a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
Működési Szabályzatához:**

KÉPZÉSI TERV

**a tanulmányaikat 2016. szeptember 1-jét követően
megkezdő hallgatók részére**

Elérhetőségünk:

Miskolci Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

3515 Miskolc-Egyetemváros A/6. épület 18. szoba

Tel/Fax: (46) 565-388

E-mail: jogdokis@uni-miskolc.hu

Honlap

https://jogikar.uni-miskolc.hu/deak_ferenc_doktori_iskola

Miskolc, 2022.

I. A DOKTORI ISKOLA TANRENDJE

„A magyar állam- és jogrendszer, jogtudomány továbbfejlesztése, különös tekintettel az európai jogfejlődési tendenciákra” c. doktori programjának módosított tudományos továbbképzési tanrendje

VISSZAVONÁSIG ÉRVÉNYES

„Nappali” és „levelező” tagozatos szervezett képzés

„A Kari doktori program képzési tanrendje négy szemeszterre vonatkozóan tartalmaz oktatási foglalkozásokat (előadásokat és az egyes programokhoz kapcsolódó kötelezően választandó tárgyként szakszemináriumokat), valamint a kötelező foglalkozásokon fölül további szabadon választható tárgyakat. Az V-VIII. szemeszter alapvető célja, hogy a doktorandusz kutatásokat folytasson, az értekezésén dolgozzon és publikáljon. A doktoranduszoknak azonban ebben a két szemeszterben is ajánlott megszerezniük a 30-30 kreditpontot a félév elismertetéséhez. „Nappali” tagozatos hallgatók esetében a foglalkozások látogatása kötelező; „levelező” tagozatos hallgatók nem kötelesek a tanrendi órákon részt venni, a tárgyfelelős által előírt konzultációkon azonban meg kell jelenniük. A vizsgakövetelmények és a kreditértékek mindkét tagozaton azonosak, ezeket a tárgyak előadói a félév kezdetén ismertetik.”

Az abszolutórium megszerzéséhez 240 kredit szükséges.

Tantárgyak, a foglalkozások jellege, tárgyjegyzők, félévi órakeret,
vizsgakötelezettségek szemeszterenként

I. Szemeszter

Tantárgy	Tárgyjegyző	Félévi órakeret	Vizsga	Megszerezhető kreditpont
1. Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei	Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens Prof. Dr. Sály Pál egyetemi tanár	30	kollokvium	6
2. Az alkotmányjog és az alkotmánybíráskodás fejlődési tendenciái	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	30	kollokvium	6
3. Kutatásmódszertan	Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	15	kollokvium	3
Kötelezően választandó tárgy (szakszeminárium)	Hirdetmény szerint	15	kollokvium	3

II. Szemeszter

4. Az államtudományok. (közigazgatási jog, pénzügyi jog, nemzetközi jog) fejlődési tendenciái	Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár, Dr. Erdős Éva egyetemi docens, Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	30	kollokvium	6
5. A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai	Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	30	kollokvium	6
6. Tudományelmélet	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	15	kollokvium	3
Kötelezően választandó tárgy (szakszeminárium)	Hirdetmény szerint	15	kollokvium	3

III. Szemeszter

7. A civilisztikai tudomá- nyok fejlődési tenden- ciái	Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár Dr. Leszkoven László egyetemi docens	30	kollokvium	6
8. Jogharmonizáció és jogegységesítés az Európai Közösségi Jogban	Dr. Nagy Adrienn egyetemi docens	30	kollokvium	6
Kötelezően választandó tárgy (szakszeminárium)	Hirdetmény szerint	15	kollokvium	3

IV. Szemeszter

9. A bűnügyi tudományok fejlődési irányjai (előadás)	Prof. Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	30	kollokvium	6
10. Munkajog, agrárjog és környezetvédelmi jog az Európai Unióban (előadás)	Prof. Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	30	kollokvium	6
Kötelezően választandó tárgy (szakszeminárium)	Hirdetmény szerint	15	kollokvium	3

KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TÁRGYKÉNT FELVEENDŐ SZAKSZEMINÁRIUMOK

Az adott program hallgatóinak szemeszterenként egy tárgy felvétele kötelező, más programhoz tartozók a felsorolt tárgyakat – korlátozás nélküli számban – fakultatív stúdiumként hallgathatják

A program címe, vezetője:

Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei

Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
11. Jogtörténeti szakszeminárium I.	Prof. Dr. Sály Pál egyetemi tanár	I.
12. Jogtörténeti szakszeminárium II.	Prof. Dr. Sály Pál egyetemi tanár	II.
13. Jogtörténeti szakszeminárium III.	Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	III.
14. Jogtörténeti szakszeminárium IV.	Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában

Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
15. A magyar jogbölcseleti gondolkodás története	Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	I.
16. A modern politikai filozófiai gondolkodás főbb irányzatai	Dr. Hegyi Szabolcs egyetemi docens	II.
17. Szakszociológiák	Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	III.
18. A jogi nyelv vagy A jog mint társadalmi-kulturális jelenség	Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

A munka- és szervezetben belüli vállalkozási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében

Prof. Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
19. Munkajogi szakszeminárium I.	Prof. Dr. Csák Csilla egyetemi tanár	I.
20. Munkajogi szakszeminárium II.	Prof. Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	II.
21. Munkajogi szakszeminárium III.	Prof. Dr. Csák Csilla egyetemi tanár	III.
22. Munkajogi szakszeminárium IV.	Prof. Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
A közigazgatás korszerűsítésének tudományos megalapozása
 Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
23. Közigazgatási jogi szakszeminárium I.	Dr. Czékmann Zsolt egyetemi docens	I.
24. Közigazgatási jogi szakszeminárium II.	Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár	II.
25. Közigazgatási jogi szakszeminárium III.	Dr. Czékmann Zsolt egyetemi docens	III.
26. Közigazgatási jogi szakszeminárium IV.	Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
Az alkotmányosság és a jogállamiság garanciáinak megteremtése
 Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
27. Alkotmányjogi szakszeminárium I.	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	I.
28. Alkotmányjogi szakszeminárium II.	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	II.
29. Alkotmányjogi szakszeminárium III.	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	III.
30. Alkotmányjogi szakszeminárium IV.	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
A pénzügyek jogának tudományos megalapozása
 Dr. Erdős Éva egyetemi docens

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
31. Pénzügyi jogi szakszeminárium I.	Dr. Erdős Éva egyetemi docens	I.
32. Pénzügyi jogi szakszeminárium II.	Dr. Erdős Éva egyetemi docens	II.
33. Pénzügyi jogi szakszeminárium III.	Dr. Erdős Éva egyetemi docens	III.
34. Bank- és tőzsdei jogi szakszem. IV.	Dr. Erdős Éva egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:
A nemzetközi jog ezredfordulós kihívásai, különös tekintettel a nemzetközi bírászkodás és az emberi jogvédelem perspektíváira
 Dr. Raisz Anikó egyetemi docens

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
35. Nemzetközi jogi szakszeminárium I.	Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	I.
36. Nemzetközi jogi szakszeminárium II.	Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	II.
37. Az emberi jogok védelmének nemzetközi	Dr. Raisz Anikó	III.

intézményei	egyetemi docens	
38. Vitarendezés a nemzetközi jogban	Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:
A bűnügyi tudományok fejlődési irányai
 Prof. Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
39. Büntetőjogi szakszeminárium I.	Prof. Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	I.
40. Büntetőjogi szakszeminárium II.	Prof. Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	II..
41. Büntető eljárásjogi szakszeminárium	Prof. Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	III.
42. Kriminológiai szakszeminárium	Csemáné Dr. Váradi Erika egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:
**Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek
 polgári eljárásjoga között**
 Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
43. Történeti-összehasonlító polgári eljárásjog Európában	Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	I.
44. Modern magyar perjogtörténet	Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	II.
45. Külföldi és nemzetközi tanulságok a polgári eljárásjogban	Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	III.
46. Polgári eljárásjogi szakszeminárium	Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
Európai kereskedelmi jog
 Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
47. Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium I. (társasági jog az EU-ban)	Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	I.
48. Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium II. (kiegészítő nyugdíjrendszerek az EU-ban, egyes tagállami megoldások)	Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	II.
49. Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium III. (felelősségbiztosítás az EU-ban)	Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	III.
50. Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium IV. (kereskedelmi szerződések harmonizációja)	Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
Polgári jogi rekodifikáció, nemzetközi és jogági harmonizáció
 Prof. Dr. Barzó Tímea egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
51. Polgári jogi szakszeminárium I.	Dr. Leszkoven László egyetemi docens	I.
52. Polgári jogi szakszeminárium II.	Dr. Leszkoven László egyetemi docens	II.
53. Polgári jogi szakszeminárium III.	Dr. habil. Barzó Tímea egyetemi docens	III.
54. Egészségügyi jogi szakszeminárium	Dr. habil. Barzó Tímea egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:
Az Európai Unió joga
 Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
55. Az EU jogforrási rendszere, az uniós és a nemzeti jog viszonya	Dr. habil. Angyal Zoltán egyetemi docens	I.
56. Üzleti jog, versenyjog, és a szellemi alkotások védelme az EU-ban	Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	III.
57. A közigazgatás kérdései az EU-ban	Dr. Czékmann Zsolt egyetemi docens	III.
58. Az alapjogok és az uniós polgárság	Dr. habil. Angyal Zoltán egyetemi docens	III.
59. Az európai magánjog fejlődési tendenciái	Prof. Dr. Barzó Tímea egyetemi tanár Dr. Leszkoven László egyetemi docens	IV.

A program címe és vezetője
Central European Comparative Law
 Prof. Dr. Szilágyi János Ede egyetemi tanár
 (A Central European Comparative Law című program hallgatói részére kötelező, a többi kutatási programban részt vevő hallgatók számára)

Tantárgy neve	Tárgyjegyző	Szemeszter
60. Special seminar on Central European comparative public law I	Prof. Dr. Szilágyi János Ede	I.
61. Special seminar on Central European comparative public law II	Prof. Dr. Nagy Zoltán	II.
62. Family protection from an interdisciplinary and comparative point of view	Dr. habil. Barzó Tímea	III.
63. Special seminar on environmental law and natural resources law in Central Europe	Prof. Dr. Szilágyi János Ede	IV.

SZABADON VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK:

Tantárgy	Tárgy-jegyző	Félévi óra-keret	Vizsga	Megszerezhető kreditpont	Félév
60. Pénzügyi szabályozás a környezetpolitika rendszerében	Prof. Dr. Nagy Zoltán egyetemi tanár	15	kollokvium	3	páratlan félévben meghirdetve
61-62. Büntetésvégrehajtás Európában Criminal enforcement in Europa	Prof. Dr. Nagy Anita egyetemi tanár	15	kollokvium	3	mindkét félévben meghirdetve
63. A nők jogi helyzete a polgári Magyarországon I. (Közjog)	Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	15	kollokvium	3	páratlan félévekben meghirdetve
64. A nők jogi helyzete a polgári Magyarországon II. (Magánjog)	Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévekben meghirdetve
65. Current tendencies of environmental law	Dr. habil. Szilágyi János Ede egyetemi docens	15	kollokvium	3	páratlan félévekben meghirdetve
66. Current tendencies of agricultural and rural law	Dr. habil. Szilágyi János Ede egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévekben meghirdetve
67-68. Current Tendencies of Labour Law	Dr. habil. Jakab Nóra egyetemi docens	15	kollokvium	3	mindkét félévben meghirdetve
69. Állatvédelem és jog 1.	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	15	kollokvium	3	páratlan félévekben meghirdetve
70. Állatvédelem és jog 2.	Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	15	kollokvium	3	páros félévekben meghirdetve
71. Current challenges of international law – International Environmental Law I.	Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	15	kollokvium	3	páratlan félévekben meghirdetve
72. Current challenges of international law – International Environmental Law II.	Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévekben
73. Aktuelle Tendenzen des Steuerstrafrechts in Europa	Dr. habil. Jacsó Judit egyetemi docens	15	kollokvium	3	páratlan félévekben
74. The actual questions of youth justice in Europe	Dr. Váradi Erika egyetemi	15	kollokvium	3	páratlan félévekben

	docens				
75. Finances of Pension System	Dr. Varga Zoltán egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévekben
76. Az egyházpolitika története Magyarországon	Prof. Dr. Sály Pál egyetemi tanár	15	kollokvium	3	páratlan félévben
77. Érvénytelenség és hatálytalanság a polgári jogban	Dr. Leszkoven László egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévben
79. Contemporary Methods of Legal Research	Dr. Hegyi Szabolcs egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévben
79. Empirical Legal Studies	Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros félévben
80. Steuerrecht	Dr. Varga Zoltán egyetemi docens	15	kollokvium	3	páros és páratlan félévben
81. Az oktatáshoz való jog	Dr. Jámbor Adrienn egyetemi adjunktus	15	kollokvium	3	páratlan félévben
82. Jog és művészet	Dr. Sági Edit egyetemi adjunktus	15	kollokvium	3	páros és páratlan félévben
83. Mesterséges intelligencia alkalmazásának etikai és jogi felelősségi kérdései	Dr. Pusztahelyi Réka egyetemi docens	15	kollokvium	3	páratlan félévben

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei	Neptun kódja: DFDIÁJ201N1, DFDIÁJ201L1
	Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens – jogtörténeti rész (20 óra) Prof. Sárly Pál egyetemi tanár – római jogi rész (10 óra)	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A félévre szóló oktatási-tudományos program célja, hogy egy aktuális kérdést, az egységesülő Európa jogának történelmi előzményeit fogja át. A nyugati egyetemeken jelentős részén oktatnak ilyen jellegű tárgyakat, lényegében önálló tudományszakként, kutatási területként kezelik. Általában a nemzeti jog kutatása során különös hangsúlyt kap az általános, esetleg közös jellemzők feltárása is. A tantárgy keretei között segítséget kívánunk adni a hallgatóknak, hogy a hazai jogtörténet klasszikus és jelenkori eredményeit megismerhessék, kutatási területükbe beilleszthessék. Tárgyasul, konkrét értelmet nyer az összehasonlító jogtörténeti kutatási program, hiszen ennek keretén belül egy kérdésre koncentrálna, az európai egységesülési folyamatot vizsgálva, követve lehet tudományos kutatásokat végezni. Az oktatók célja, hogy összhangot teremtsenek a római jog, a magyar alkotmány- és jogtörténet valamint az egyetemi állam- és jogtörténet célkitűzései, tárgyi programja, szemléletmódja között.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <p>1. Római jogi rész:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A római jog az ókorban. Az ősi civiljog jellemzői. Jogfejlesztés értelmezés útján. A praetori jogfejlesztés sajátosságai. A jogtudósok munkássága. A joganyag rendszerezése. A posztklasszikus kor jellemzői. A iustinianusi kodifikáció 2. A iustinianusi jog újjászületése. A glosszátorok munkássága. A római jog és a kánonjog kapcsolata. A római jog a gyakorlatban. A római jog és a helyi jogok kapcsolata. Az orléans-i iskola 3. A római jog és a nemzetállamok születése. A kommentátorok munkássága. A római jog és a humanizmus. A római jog tudománnyá válása. A római jog recepciója. A római jog és a természetjog. A római jog és a nemzetközi jog 4. A római jog és a kodifikációk. A római jog és a nemzeti jogok. Korai kodifikációk Németországban és Ausztriában. A francia polgári törvénykönyv. A német történeti iskola. A pandektisztika és a német polgári törvénykönyv. A német jogtudomány hatása más országokban 5. Összegzés, oktatási egység zárás <p>2. Jogtörténeti rész:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Az európai integráció történeti-fogalmi, művelődéstörténeti és közjogi alapjai 7. Az újkor egységesítő tényezői, a felvilágosodás Európa-koncepciója. Rousseau, Jeremy Bentham felfogása a közös értékeinkről, az államok közjogi közlekedésének feltételeiről 8. A 19. és 20. század legfontosabb nézetei az európai integrációról. Az új európai alkotmány történeti alapjai 9. A modern kodifikáció fogalma, fejlődéstörténete 10. Kodifikációs folyamatok az európai közjog területén a 19-20. században 11. Kodifikációs folyamatok az európai magánjog területén a 19-20. században 12. Az európai államok kodifikációs tevékenységének eredményei 13. Egy európai magánjogi törvénykönyv esélyei és akadályai 14. Az európai közjog eredménye: az unió alkotmánya 15. Összegzés, szemeszterzárás 	

Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli

A nappali oktatásban résztvevők számára az előadásokon való jelenlét kötelező. A félév végén – a kijelölt anyagokból, a római jogi részből egy kérdést, a jogtörténeti részből két kérdést teszünk fel – írásbeli vizsga lesz.

A levelező oktatásban résztvevőknek a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott, a tematikához kapcsolódó szakirodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet.

A “Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgateszttel teljesíthetik a tárgyat.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Peter Stein: A római jog Európa történetében. Osiris, Bp. 2005.
2. P. Szab Béla: Lando vs. Gandolfi vs. UNIDROIT? Gondolatok félúton az egységes európai szerződési jog felé. In: Publicationes Universitatis Miskolciensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXI/2, (2003). 719-733.pp.
3. Gazdag Ferenc: Európai integrációs intézmények. Budapest, 1999, Osiris Kiadó.

idegen nyelvű

1. Coudenhove-Kalergi, Richard: Paneuropa 1922 bis 1966. Wien-München, 1966, Verlag Herold
2. Gasteyer, Curt: Europa von der Spaltung zur Einigung. Darstellung und Dokumentation 1945-2000.
3. Gabriele Clemens – Alexander Reinfeldt – Gerhard Wille: Geschichte der europäischen Integration Schöningh Verlag, Paderborn 2008.
4. Sály Pál (ed.): Lectures on East Central European Legal History, 2021, upcoming (for students who are on special seminar: “Central European Comparative Law”)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Normna Davies: Európa története Osiris, Bp. 2002.
2. Martin Roberts: Európa története 1900-1973
3. Bóka Éva: Az európai gondolat fejlődéstörténete. Budapest, 2001, Napvilág Kiadó.

idegen nyelvű

1. Loth, Wilfried: Der Weg nach Europa. Geschichte der europäischen Integration 1939-1957. 3., durch- gesehene Auflage. Vendenhoeck & Ruprecht in Göttingen, 1996.
2. Gerhardt Brunn: Die Europäische Einigung von 1945 bis heute. 2. Auflage. Reclam, Stuttgart 2009,
3. Anita Pretenthaler-Ziegerhofer: Europäische Integrationsgeschichte Haymon Verlag, Wien 2007.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az alkotmányjog és az alkotmánybíráskodás fejlődési tendenciái	Neptun kódja: DFDIÁJ202N1, DFDIÁJ202L1 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Anita Paulovics university professor	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alkotmányfogalmak. Bevezetés. 2. Az alkotmány politikai fogalma. 3. Az alkotmány mint normák összessége. Az alkotmány érvényességének alapja. 4. Az alkotmány és a jog. Az alkotmány mint a jogrendszer alapja. 5. Az alkotmány mint a jogrendszer része és érvényességének alapja. 6. Az alkotmány jogisága és az alkotmánybíráskodás. 7. Az alkotmány elsőbbsége a jogrendszerben. Az alkotmány mint felhatalmazó norma. A szuverenitás és az alkotmány. 8. Az alkotmány normáinak taxonómiája. 9. Az alkotmány mint a jog tartalmának meghatározása. Az alapjogi normák természete. 10. Az alkotmány értelmezése. Az alkotmánybíráskodás mint alkotmányértelmezés. 11. Az alkotmánybíráskodás mint a jogi normák igazolása. Az alapjogkorlátozás mint normaigazolás. 12. Az alkotmányos egyenlőség és a proporcionalitás. 13. Az alkotmány és demokrácia. Az alkotmánybíráskodás és alkotmányosság igazolása. 14. Az alkotmány módosítása; a módosítás korlátai. 15. Félévzárás 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, írásbeli és szóbeli A “Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgateszttel teljesíthetik a tárgyat.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bragyova András: Az alkotmánybíráskodás elmélete. Budapest, 1994 2. Sajó András: Az önkorlátozó hatalom. Budapest 1996 3. Kis János: Alkotmányos demokrácia. INDOK 2000. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Traité international de droit constitutionnel 1-2. Szerk. Troper, Michel, - Chagnollaud, Dominique. Dalloz. 2012. 2. Friedrich, C.J. : Constitutional Government and Democracy. 1953. 3. Alexy Robert: Theorie der Grundrechte. Nomos (Suhrkamp) 1983, 1993. 4. Trócsányi László – Csink Lóránt (eds.): Comparative Constitutionalism in Central-Eastern Europe, 2021, upcoming (for students who are on special seminar: “Central European Comparative Law”) 	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tóth Gábor Attila: Túl a szövegen. Osiris 2009 2. Kukorelli István: Magyarországot saját alkotmánya nélkül kormányozni nem lehet Méry, 2014 3. Államtan. Írások a XX. századi általános államtudomány köréből. Szerk. Takács Péter. Szent István Társulat, 2003. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Troper, Michel: Théorie juridique de l'Etat. PUF, 198 2. Nino, Carlos Santiago: The Constitution of Deliberative Democracy. Xael University Press 1996 3. Habermas, Jürgen. Faktizität und Geltung. Suhrkamp, 1990 	
<p>További szakirodalom:</p> <p>Hans Kelsen Jogtudománya. Szerk. Cs Kiss Lajos. Gondolat 2007 Carl Schmitt jogtudománya. Szerk. Cs. Kiss Lajos. Gondolat 2004</p>	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Kutatásmódszertan	Neptun kódja: DFDIÁJ265N1, DFDIÁJ265L1 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: -	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A doktori tanulmányok kutatások elejére helyezett tárgy feladata, hogy már a kezdetektől segítse a végső cél elérését: a választott témában eredményes kutatások elvégzését, az eredmények hatékony feldolgozását és az ezt közzétevő disszertáció sikeres megvédését. Ennek érdekében a tárgy oktatásának fő feladata a doktoranduszok módszertani tudatosságának fokozása: legyenek tudatában kutatási mozgásterüknek, az annak során felhasználható eszközöknek, ezen eszközök alkalmazási feltételeinek és korlátainak, a tudományos megállapítások és tézisek megalapozhatóságának. Ugyanígy szert kell tenniük bizonyos tudományetikai tudatosságra: a tudományos objektivitás, a tudománytörténeti elődök és a tudományos közösség iránti alázatra, a tudományosság társadalmi funkciója, tudományterületük fejlődése, saját tudományos respektusuk iránti felelősségérzetre. Ugyancsak meg kell ismerkedniük a tudományos kutatás megtervezésének és elvégzésének lépéseivel, a hipotézisek felállításának és a megállapítások igazolásának feltételeivel, a tudományosság követelményeivel, valamint a jogtudományi kutatások során alkalmazható módszerekkel, a mások eredményeire való hivatkozásnak és a saját eredményeik közzétételének mikéntjével.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Megismerés – tudományos megismerés 2. Módszer – tudományos módszer 3. Tudományterületek módszertana 4. Módszertisztaság – módszerszinkretizmus – interdiszciplinaritás 5. Induktív módszerek – deduktív módszerek 6. Módszerek a jogtudományokban: 1. A dogmatikai módszer 7. Módszerek a jogtudományokban: 2. A történeti módszer 8. Módszerek a jogtudományokban: 3. Az összehasonlító módszer 9. Módszerek a jogtudományokban: 4. A szociológiai módszer 10. Módszerek a jogtudományokban: 5. A statisztikai módszer 11. Kutatástechnika: 1. Kutatástervezés 12. Kutatástechnika: 2. Kutatás adatbázisokban 13. Kutatástechnika: 3. Hipotézis – konceptualizálás – operacionalizálás 14. Kutatástechnika: 4. Az eredmények feldolgozása 15. Kutatástechnika: 5. Az eredmények közzététele 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, <u>írásbeli és szóbeli</u></p>	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakab András – Menyhárt Attila (szerk.): A jog tudománya. Történeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal. Budapest: HVG ORAC, 2015. ISBN: 978-963-258-258-0 (Kijelölt részek) 2. Gyurgyák János: Szerkesztők és szerzők kézikönyve. Budapest: Osiris, 1997. ISBN: 963-379-227 (Kijelölt részek) 3. Simon Ferenc: A tudományos munka technikája [Online] http://www.bdf.hu/konyvtar/tempus/Simon_ferenc_tud.pdf [2011.09.06.] <p>idegen nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mark van Hoecke (ed.): Methodologies of Legal Research: Which Kind of Method for What Kind of Discipline? Oxford: Hart, 2011. ISBN 978-1-84946-170-2 2. Douglas W. Vick: 'Interdisciplinarity and the Discipline of Law.' Journal of Law and Society. Vol. 31, No. 2 (Jun., 2004), 163-193. o. ISSN 0263-323X 3. Karl Larenz: Methodenlehre der Rechtswissenschaft. (2. Aufl.) Berlin etc.: Springer, 1992. ISBN 3-540- 	

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű:

1. Majoros Pál: A kutatómódszertan alapjai. Budapest: Perfekt Kiadó, 2004. ISBN 978-963-394-584-1
2. Bódig Mátyás: A jogtudomány módszertani karaktere és a dogmatikai tudomány eszméje. [Megjelenés alatt]
3. Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest: Balassi Kiadó, 2008. ISBN 978-963-506-764-0

idegen nyelvű:

1. John W. Creswell: Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. Los Angeles etc.: SAGE Publications, Inc., 2013. ISBN 978-1-4522-2610-1
2. Klaus F. Röhl: Grundlagen der Methodenlehre I: Aufgaben und Kritik; II: Rechtspraxis, Auslegungsmethoden, Kontext des Rechts [Online]
<http://www.enzyklopaedie-rechtsphilosophie.net/neue-beitraege/19-beitraege/78-methodenlehre1>;
<http://www.enzyklopaedie-rechtsphilosophie.net/inhaltsverzeichnis/19-beitraege/77-methodenlehre2> [Erstveröffentlichung: 04. Februar 2013]
3. John Oberdiek – Dennis Patterson: 'Moral Evaluation and Conceptual Analysis in Jurisprudential Methodology.' In: Michael D. A. Freeman – Ross Harrison (eds.): Law and Philosophy. Oxford University Press, 2007 ISBN 978-019-923-7159

További szakirodalom:

Umberto Eco: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Budapest: Partvonal, 2012. ISBN 978-963-991-089-8

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az államtudományok fejlődési tendenciái	Neptun kódja: DFDIÁJ201N2, DFDIÁJ201L2 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Erdős Éva associate professor; Dr. Raisz Anikó associate professor; Prof. Dr. Nagy Zoltán university professor,	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: <ul style="list-style-type: none"> - Megismertetni az adott jogág és annak tudományának kialakulási feltételeit és fejlődését - Feldolgozni az adott jogág lehetséges tartalmi változásait és a közép valamint hosszú távú átalakulási folyamatait 	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): A KÖZIGAZGATÁSI JOG tananyagrészt tematikája <ol style="list-style-type: none"> 1. Az igazgatás és a közigazgatás kialakulása, fejlődésének fő irányvonalai és várható tendenciái <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Az igazgatás és a közigazgatás kapcsolata Szakirodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Kalas Tibor: Az igazgatás keletkezése és kapcsolata a közigazgatással. In: Tanulmányok Berényi Sándor tiszteletére (Szerk.: Fazekas M. – Nagy M.) ELTE Állam- és Jogtudományi Kar. Libri Amicorum 34. Budapest, 2010. - Közigazgatási jog Általános rész I. (1. fejezet) Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015. - Magyary Zoltán: Magyar Közigazgatás. Budapest, 1942. 39-48. old. - Szamel Lajos: Az államigazgatás vezetésének jogi alapproblémái. KJK Budapest, 1963. 46-81. old. - Kalas T. – Torma A.: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2010. 2. fejezete - Fábián Adrián: Közigazgatás-elmélet. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 1.2. Az igazgatás kialakulása Szakirodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Az ókor története I. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1993. - László Gyula: Őstörténetünk. Tankönyvkiadó Budapest, 1981. - Kalas T. – Torma A.: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2010. 3.1. fejezete 1.3. A közigazgatás kialakulása Szakirodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Lőrincz Lajos: Közigazgatás: tegnap, ma, holnap Közigazgatás-tudományi Antológia II. Budapest, 1996. 165-176. old. - Renate Mayntz: A közigazgatás kialakulása Közigazgatás-tudományi Antológia II. Budapest, 1996. 95-105. old. - F. Engels: A család, az állam és a magántulajdon eredete Budapest, Népszava Könyvkiadó 174-195. old. - Kalas T. – Torma A.: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2010. 3.2. fejezete 1.4. Az ókori államok közigazgatásának kialakulása Szakirodalom: <ul style="list-style-type: none"> - Varga Domokos: Ős napkelet Móra Ferenc Könyvkiadó Budapest, 1973. - Nicolas Postgate: Az első birodalmak (A múlt születése) Budapest, 1983. - Az ókor története II-IV. kötet Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1993. - Ecsedi Ildikó: Az őstársadalom és az ázsiai termelési mód, Magvető Kiadó, Budapest 1982. - Kalas T. – Torma A.: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.2. fejezete - Roman Herzog: Ősi államok – A hatalomgyakorlás eredete és formái. Corvina kiadó Budapest, 1999. - Németh György: Görög poliszok. Korona Kiadó Budapest, 2001. - Ferenczy – Maróthy – Hahn: Az ókori Róma története. Budapest, 1992. - Josef Klima: Mezopotámia – ősi civilizáció és kultúra a Tigris és az Eufratesz mentén. 	

Budapest, 1983

- 1.5. A közigazgatás fejlődése a feudális és a polgári államokban és Magyarországon
Szakirodalom:
- Fábíán Adrián: Közigazgatás-elmélet. Dialóg - Campus Kiadó Budapest-Pécs, 2010. XVII., XVIII., XIX. fejezet
  - Lőrincz Lajos: Közigazgatás: tegnap, ma holnap
  - Magyary Zoltán: Magyar Közigazgatás. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Budapest, 1942. 55-100. old.
  - Kalas – Czékman – Bodnár – Torma: Közigazgatási jog Általános Rész I. Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015. 19-22. old.
  - Kalas T. –Torma A.: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 4. fejezete
  - Józsa Zoltán: Változó közigazgatás. JATE Press, szeged, 2011. XI. fejezet
  - Jakab András: A közigazgatási jogtudományok és oktatása Magyarországon. Új Magyar Közigazgatás 2010. szeptember-október 3. évf. 9-10. szám
  - Sordi Bernardo: Révolution, Rechtsstaat and the Rule of Law: Historical Reflections on the Emergence of Administrative Law. In Rose-Ackerman, Susan – L. Lindseth, Peter ed.: Comparative Administrative Law. Cheltenham (UK) – Northampton (MA), Edward Elgar. 2013. 23–35.
  - Lőrincz Lajos: A közigazgatási jog kialakulása, sajátosságai, tárgya. In Lőrincz Lajos szerk.: Közigazgatási jog. Budapest, HVG–ORAC. 2007. 17–31.
  - Waline Jean: Droit administratif. Paris, Dalloz. 2008.
  - Wilson Woodrow: The Study of Administration. In M. Shafritz, Jay – C. Hyde, Albert eds.: Classics of Public Administration. Oak Park (IL), Moore Publishing Company Inc. 3–17.
  - Temesi István: Közigazgatási jog, Dialóg Campus Kiadó, Budapest 2018. 49-59.
- 1.6. A közigazgatás fejlődésének várható tendenciái
Szakirodalom:
- Torma András: Adalékok a közmenedzsment reform-irányzatok elméleti háttéréhez és főbb irányzataihoz. In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXVIII. University Press Miskolc, 2010
  - Torma András: A közmenedzsment reformok fő irányai. In: Hatékony közszolgálat és jó közigazgatás (Szerk.: Kaiser Tamás) Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014.
  - Lőrincz Lajos: A magyar közigazgatás hazai fejlődésének fő irányai Magyar Tudomány 1994. évi 11. sz. 1313-1321. old.
  - Fábíán Adrián: Közigazgatás-elmélet. Dialóg - Campus Kiadó. Budapest-Pécs 2010. XX. és XXI. fejezet
  - Horváth M. Tamás: Közszolgáltatások magánszervezésben. In: Közigazgatás szorítóban UNIO Kiadó, Budapest, 1998. 179-222. old.
  - Vadál Ildikó: Korszerű közigazgatás - avagy kényszer szülte megoldások a közszolgáltatások megszervezésében Magyar Közigazgatás 2000. évi 1. sz. 1-6. old.
  - Lőrincz Lajos: A kormányzás modernizációja, Magyar Közigazgatás 2001. évi 11. sz. 641-645. old.
  - Lőrincz Lajos: Új irányzatok a közigazgatás fejlődésében. Magyar Közigazgatás 2003. évi 12. szám
  - David Osborn – Ted Gabler: Új utak a közigazgatásban. Osiris Kiadó Budapest, 1998.
  - Szamel Katalin: A közigazgatás jövőjéről, a jövő közigazgatásáról. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (376-381. old.)
  - Stumpf István-Gellén Márton: A jó kormányzás felé. In: Jobb közigazgatás helyben járás és visszafejlődés helyett (Szerk.: Verebélyi Imre-Imre Miklós) Századvég Kiadó. Budapest, 2009.
  - Torma András: Az elektronikus közigazgatás alkalmazásának lehetőségei és elkerülendő kockázatai. In: Jobb közigazgatás helyben járás és visszafejlődés helyett (Szerk.: Verebélyi Imre-Imre Miklós) Századvég Kiadó. Budapest, 2009.
  - Müller György: Állandóság és változás a magyar kormányzati viszonyokban (1990-2011).

Magyar Közigazgatás Új folyam, 2. szám. 2011.

- Balázs István: Globális problémák és nemzeti szabályzás. Magyar Közigazgatás Új folyam 2. szám. 2011.

- Boros Anita: Ügyintézés és hatósági szolgáltatás elektronikus úton, az elektronikus közszolgáltatások rendszere. In Lőrincz Lajos szerk.: Közigazgatási eljárásjog. Második, átdolgozott kiadás. Budapest, HVG-ORAC 2009.

- Árva Zsuzsanna: Local governments and the concept of good governance. Curentul Juridic 78:3, 2019. pp. 53-65.1.6.17. Budai Balázs Benjámín: Az e-közigazgatás elméletének megalapozása. Vezetéstudomány XLII. ÉVF. 2011. 3. szám / ISSN 0133-0179

- Tózsza, István: A közigazgatás jövőképe. In: Jövőföldrajz A hazai gazdasági fejlődés területi és települési aspektusai a jelenben és a jövőben. Budapesti Corvinus Egyetem Gazdaságföldrajz és Jövőkutató Tanszék - BM Önkormányzati Államtitkárság, Budapest, 2014. 155-178. . ISBN 978-963-503-564-9

- Józsa Zoltán: A köz érdekében? Közigazgatás és közösségi szerepek változásáról DOI: 10.21867/KjK/2018.3.3.

- Gellén Márton: Közigazgatás: reform után, átalakítás közben. Patrocinium Kiadó Budapest, 2015

- Budai Balázs Benjámín: A közigazgatás újragondolása. Alkalmazkodás, megújulás, hatékonyság. Budapest, Akadémiai Kiadó. 2017.

- Torma András: A közigazgatási informatika és az információs társadalom egyes kérdései. In: Bencsik, András; Horváth, Csaba (szerk.) Demokrácia, jogállam, közigazgatás : Ünnepi tanulmányok Csefkó Ferenc c. egyetemi docens 70. születésnapjára. Pécs, Magyarország : PTE ÁJK, Pécs-Baranyai Értelmiségi Egyesület, 2017. pp. 281-290. , 10 p.

- Molnár Szilárd: A közigazgatás informatizálásától a befogadó e-közigazgatásig. Vezetéstudomány 42. pp. 19-25. 2010.

- Budai Balázs Benjámín: Az e-közigazgatás elmélete. Második, átdolgozott kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó 2014.

- Veszprémi Bernadett: A stratégia-alkotástól az e-hitelesítésig vezető út.: Kitekintés a magyar e-közigazgatás fontosabb témaköreire. Debrecen, Magyarország : Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 271 p., 2020.

- Veszprémi Bernadett: Az e-közigazgatás kialakulását megalapozó hazai dokumentumok és az e-közigazgatás ágazati irányítása. In: Czékmann, Zsolt (szerk.) Infokommunikációs Jog, Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó, 2019. pp. 43-72. , 30 p.

- Kákai Balázs – Vető László: Állam vagy/és önkormányzat? : Adalékok az önkormányzati rendszer átalakításához. 2019. DOI: 10.30718/POLTUD.HU.2019.1.17

- Czékmann Zsolt – Csáki-Hatalovics Gyula Balázs: Az elektronikus közigazgatás fogalma. In: Czékmann, Zsolt (szerk.) Infokommunikációs Jog, Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó, 2019. pp. 15-23.

- Csáki-Hatalovics Gyula: Új trendek Európában az elektronikus közigazgatás területén. Glossa Iuridica Jogi Szakmai folyóirat, 2017. 4: 3-4 pp. 71-103., 33 p.

- Csáki-Hatalovics Gyula Balázs: Modern technológiák megjelenése a közigazgatásban. In: Homicskó, Árpád (szerk.) Technológiai kihívások az egyes jogterületeken, Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2018. pp. 39-66.

2. Az európai integráció hatása a közigazgatásra és a közigazgatási jogra

2.1. Az EU működése és a közigazgatás összefüggései

Szakirodalom:

- Csernyi Ákos: A nemzeti parlamentek és az európai integráció. Magyar Közigazgatás 1999. évi 3.

- Peter Haberle: Európa, mint formálódó alkotmányos közösség. Magyar Közigazgatás 2001/10.

- Torma András: Európai közigazgatás régiók, önkormányzatok. Virtuóz Kiadó Budapest, 2001. 40-108., 142-150. old.

- A. Ibanez: A közösségi jog ellenőrzése és végrehajtása. Osiris Kiadó Budapest, 2000. I-III. fejezet

- Verebélyi Imre: Az EU hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra I. és II. Magyar

Közigazgatás 2001. évi 7-8. sz.

- H. Siedentopf - Ch. Hauschild: Európai integráció és a tagállamok közigazgatása Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 107-118.

- J. Fournier: A megbízható közigazgatás. Magyar Közigazgatás 1997. évi 10.

- Kalas T. – Torma A.: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. vonatkozó fejezete

- Torma András: Kísérlet az EU-intézményrendszer működése igazgatástudományi modelljének leírására. Magyar Közigazgatás 2002.évi 7-8. szám

- Torma András: Az EU-csatlakozás hatása a magyar közigazgatásra, különös tekintettel annak szervezeti rendszerére. In: A közigazgatás egyes alapproblémái. Emlékkötet Martonyi János halálának 25. évfordulója alkalmából (Szerk.: Kaltenbach Jenő) Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2007. (107-132. old.)

- Józsa Zoltán: Az európai közigazgatási tér összefüggéseiről. Magyar Közigazgatás 2003. évi 12.

- Forgács Imre: Eljárásrendek harmonizációja és/vagy globális közigazgatás? Európai Tükör 2007. évi 11. szám

- Fábíán Adrián: Az EU-jog és a tagállami közigazgatási eljárás kapcsolódási pontjai. Magyar Közigazgatás 2006. évi 10. szám

- Czuczai Jenő: Közigazgatás és európai integráció. In: Magyar Közigazgatási jog Különös Rész (Szerk.: Ficzer Lajos) Osiris Kiadó Budapest, 1999.

- Torma András: Az Európai Közigazgatási Térségről - magyar szemmel. Miskolci Jogi Szemle VI. évf. 2011. Különszám

- Váczai Péter: Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának (2007.) 7. számú ajánlása a jó közigazgatásról. Magyar Közigazgatás Új folyam 2. szám. 2011.

- Torma András: Hét tézis az EU és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolatáról. In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXIX/2. University Press Miskolc, 2011.

- Schwarze, Jürgen: Sources of European Administrative Law. In Martin, Stephen ed.: The Construction of Europe – Essays in Honour of Emile Noel. Boston– London–Dordrecht, Springer, 1994. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-015-8368-8_9

- Szamel Katalin – Balázs István – Gajdusчек György – Koi Gyula szerk.: Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása. Budapest, Complex 2011.

- Varga Zs. András: Gyorsértékelés az európai közigazgatási eljárási modell-szabályokról. Magyar Jog, 10. sz. 545–555, 2014.

- Torma András: Töredékek az Európai Közigazgatási Térségről. In: Fazekas, Marianna (szerk.) Gazdaság és közigazgatás : Tanulmányok Ficzer Lajos tiszteletére. Budapest, Magyarország : ELTE Eötvös Kiadó, 2015. pp. 147-159.

- M. Peter van der Hoek: Public Administration and Policy in the European Union: An Overview. In.: Handbook of Public Administration and Policy. Taylor & Francis Group, 2015. ISBN0-8247-5914-1 pp 3-24

- Ana-Maria Boromisa: The readiness of the public administration for European Union accession. in: Katarina Ott (ed.), Croatian Accession to the European Union: Institutional Challenges, volume 2, chapter 7, pages 67-200

- Andrew Massey: Modernisation as Europeanisation. The impact of the European Union on public administration. Policy Studies 2006. pp. 19-33.

- Jarle Trondal: The Rise of a European Public Administration: European Capacity Building by Stealth. In: Beyond the Regulatory Polity?, 2013. DOI: 10.1093/acprof:oso/9780199662821.003.0009

- Geert Bouckaert: From Public Administration in Utopia to Utopia in Public Administration. In: European Perspectives for Public Administration: The Way Forward DOI: 10.2307/j.ctvv417th.8 pp. 71-84

- Evert Pommer – Pepijn Van Houwelingen: Public administration in Europe. 2016. DOI: 10.15678/ZP.2016.36.2.02

- Michael W. Bauer – Jarle Trondal: The Administrative System of the European Union. In: The Palgrave Handbook of the European Administrative System. Palgrave Macmillan UK, 2015. DOI 10.1057/9781137339898 pp 1-28.

- 2.2. Az európai regionalizmus
Szakirodalom:
- Torma András: Európai közigazgatás, régiók, ...i.m. 151-170. old.
  - Horváth Gyula: Európai regionális politika. Dialógus Campus Kiadó Budapest-Pécs 1998. 327-376., 429-448. old.
  - Forgácsné dr. Orosz Valéria: A Regionális Önkormányzatok Európai Chartájának tervezete és a régiók nemzetközi együttműködése. Magyar Közigazgatás 2000. évi 7-8. sz.
  - Dr. Bende Szabó Gábor: Svédország és a regionalizmus. Magyar Közigazgatás 2001. évi 11. sz.
  - Pálné Kovács Ilona: Regionális politika és közigazgatás. Dialóg Campus Kiadó Budapest – Pécs, 1999.
  - Torma András: Adalékok az Európai Unió regionális politikájának jogi aspektusaihoz, különös tekintettel a 2007-2013 közötti programozási időszakra. In: Academia Budapestiensis Communicationis et Negotii. ANNALES Tomus I. (Redigit: Jolán Róka) Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Budapest, 2007. (358-385)
  - Wiener György: A regionális fejlődés nyugat-európai modelljei. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (442-449. old.)
  - Michael Keating: „A Quarter Century of the Europe of the Regions” Regional and Federal Studies 2008/5, 629–637
  - John Loughlin: „Reconfiguring the State: Trends in Territorial Governance in European States” Regional and Federal Studies (Special issue: Contemporary Trends in Territorial Governance) 2007/4, 385–405
  - Szabó Barna: A regionális integrációk fejlődési lépcsőfokai az Európai Unió tükrében. DOI:10.37372/mrtvtpt.2019.1.15
- 2.3. Az Európai Unió és az önkormányzatok
Szakirodalom:
- Torma András: Európai közigazgatás, régiók, ...i.m. 196-237. old.
  - Dr. Nyikos Györgyi: Önkormányzatok az EU-ban. Magyar Közigazgatás 1997. évi 9. sz.
  - Dr. Józsa Zoltán: A nyugat-európai államok önkormányzatai és az Európai Unió. Magyar Közigazgatás 1999. évi 5. sz.
  - EU-integráció - önkormányzatok I. Önkormányzati Szövetségek Tanácsa Budapest, 1998.
  - Európai integráció az önkormányzatok szemszögéből. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 1997.
  - Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik. Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. szám
  - Józsa Zoltán: Változó közigazgatás. JATE Press. Szeged. 2011. (IV. V. VI és VII fejezet).
  - Samuel Humes: The Structure of Local Governments Throughout the World, Haga, Martinus Nijhoff, 1959.
  - Kurt Houlberg: „Municipal Size, Economy, and Democracy” in Pawel Swianiewicz (szerk.): Territorial Consolidation Reforms in Europe, Budapest, Open Society Institute, 2010, 309–332.
  - Sente Zoltán (2014): Az Európai Önkormányzati Charta monitoringja az Európa Tanács gyakorlatában. Új Magyar Közigazgatás, 7. évf. 1. sz. 24.
  - Berényi Sándor: Az Európai közigazgatási rendszerek intézményei (Autonómiák és önkormányzatok), Budapest, Rejtjel, 2003, 145.
- 3. Európai Unió - magyar közigazgatás, európai és magyar közigazgatási jog**
- 3.1. EU - magyar közigazgatás általános kérdései
Szakirodalom:
- Dr. Lőrincz Lajos: Európai integráció - magyar közigazgatás. Magyar Közigazgatás 1998. évi 7. szám
  - Dr. Chronovszki Nóra Integráció és alkotmányozás Magyar Közigazgatás 2000. évi 3. sz.
  - Kondorosi Ferenc: Az euro-atlanti integráció hatása a közjogra. Magyar Közigazgatás

2003. évi 1. szám

- Torma András: Megérkeztünk! Magyar közigazgatás az Európai Unióban In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (409–418. old.)

- Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és a Kormányzásra I. és II. Magyar közigazgatás 2001. évi 7. és 8. szám

- Boros Anita: A közigazgatási eljárásjog az Európai Unió jogában – első lépések az egységes uniós közigazgatási eljárásjog felé. Új Magyar Közigazgatás 2015/4.

- Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás Különszám. 2017/2.: Közigazgatási eljárásjog az Európai Unióban- a ReNEUAL Modell Szabályok értékelése

- Balázs István A magyar közigazgatás az „Európai Közigazgatási térségben” PRO PUBLICO BONO – Magyar Közigazgatás, 2019/1, 68–85. • doi: 10.32575/ppb.2019.1.4

- Balázs István: A közigazgatás változásai Magyarországon és Európában a rendszerváltástól napjainkig. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2016.

- Gerencsér Balázs – Berkes Csilla – Varga Zs. András szerk.(2015): A hazai és uniós közigazgatási eljárásjog aktuális kérdései. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogés Államtudományi Karának könyvei – Tanulmányok (31). Budapest, Pázmány Press. 6.

- Felber Zsófia: Az elektronikus közigazgatás szabályozása hazánkban az európai uniós stratégiák tükrében. Pro Publico Bono, 2011. 1. évf. 2. sz. 1–20.

- Torma András: A nemzeti és az európai közigazgatás fogalmi elemei pp. 225-232. In: Torma, András (szerk.) Európai közigazgatás Miskolc, Magyarország : Miskolci Egyetemi Kiadó, (2015) p. 257

- Torma András: Tasks and powers of the Hungarian Public Administration resulting from EU membership. In: Patyi, András; Rixer, Ádám; Koi, Gyula (szerk.) Hungarian Public Administration and Administrative Law Passau, Németország : Schenk Verlag, (2014) pp. 386-401., 16 p.

- Petrosovics Zoltán: Összehasonlító európai közszolgálat. A közszolgálati jogviszony alanyai az EU tagállamaiban. Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás 2019. évi 1. szám

3.2. EU - magyar regionalizáció

Szakirodalom:

- Horváth Gyula: Európai regionális politika. Budapest-Pécs 1998. VI. fejezet

- Kara Pál: Néhány gondolat a regionalizációról. Magyar Közigazgatás 2000./9.

- Pálné Kovács Ilona: Régiók most, vagy soha. Magyar Közigazgatás 2004. évi 6. szám

- Torma András: Quo vadis európai regionális politika? In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. University Press Miskolc, 2004. (313-354. old.)

- Kovács Laura: „A nemzetközi szervezetek hatása a területi kormányzási modellek formálására” in Pálné Kovács Ilona (szerk.): A magyar decentralizáció kudarca nyomában, Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016, 62–73.

3.3. EU - magyar önkormányzatok

Szakirodalom:

- Török Éva: A közigazgatás fejlesztése és az Európai Közösségekkel történő jogi harmonizáció összefüggései. Magyar Közigazgatás 1994. évi 1. sz.

- Orava Márta: Felkészülés az Európai Unióhoz való csatlakozásra önkormányzati szemszögből. Magyar Közigazgatás 1999. évi 1-2. sz.

- Dr. Babucs Béláné: Új kihívások az EU csatlakozáskor. Magyar Közigazgatás 1999. évi 7. sz.

- Soósné dr. Gáspár Gabriella: Helyi jogharmonizáció. Magyar Közigazgatás 2000. évi 2. sz.

- Szigeti Ernő (Szerk.) Az önkormányzati közigazgatás az EU-csatlakozás tükrében. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 2004.

- Kiss László: A magyar önkormányzatok fejlődési esélyei az Európai Unióban. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (197- 2005. old.)

- Kiss László: Jogállam – jogalkotás – önkormányzatok. Örökségünkről – mai szemmel, Pécs, Közigazgatás-módszertani Bt., 1998.
- Fábrián Adrián (szerk.): Válogatott európai önkormányzati modellek, Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2012.
- Tilk Péter: „Az (önkormányzati) jogalkotás helyzete, szabályozása” Kodifikáció és Jogalkotás 2013/1, 76–90.
- Sente Zoltán: „Az önkormányzati rendszer átalakítása” Fundamentum. 2012/2, 11–14.
- Józsa Zoltán: Elhibázott modernizáció? – A magyar önkormányzati rendszer 25 éve. Közjavak III. évfolyam, 2017/3. szám DOI:10.21867/KjK/2017.3.3.

A NEMZETKÖZI JOG fejlődési tendenciái című tananyag részletes tematikája és szakirodalma

- 4. A rendszerváltozás hatása a magyar nemzetközi jogi doktrínára**
- 5. A nemzetközi jog és a magyar jog kapcsolatrendszere a magyar alkotmánybírósági, kormányzati és parlamenti gyakorlat fényében**
- 6. A nemzetközi bíróságok számának növekedése és a felvetődő problémák**
  - a.) nemzetközi bíróságok önálló jogalanyiságának megjelenése**
  - b.) a bíróságok belső szabályzatainak jogi természete**
- 7. Törekvések az erőszak legitim alkalmazása kategóriáinak kiszélesítésére**

Szakirodalom:

- Kovács Péter: A rendszerváltozás hatása a magyar nemzetközi jogi doktrínára - a tankönyvek tükrében (Kézirat a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara alapításának 20. évfordulójára készített tanulmánykötet számára)
- Kovács Péter (szerk.): Le droit international au tournant du millénaire - International law at the Turn of the Millennium (a magyar nemzetközi jogászok 1999. december 8-i konferenciáján tartott előadások idegen nyelvű változataiból készült tanulmánykötet) Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2000. Budapest
- Kovács Péter: Alkotmányosság és nemzetközi jog, in: Iustum, Aequum, Salutarem (Emlékkönyv Zlinszky János tiszteletére) Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar 1998. Budapest
- Kovács Péter: Nemzetközi szervezetek szankciós típusú határozatai magyarországi érvényesíthetőségének alkotmányjogi gyakorlata és problémái - megjelenés alatt (Bodnár László (szerk.): Az Európai Unióhoz való csatlakozás belső alkotmányossági problémái és megoldásai de lege ferenda c. kutatási projekt záró kiadványában) JATE 2001. Szeged
- Kovács Péter: Nemzetközi közjog. Osiris Kiadó, Budapest, 2016.
- Sonnevend Pál: Nemzetközi jog és belső jog a magyar jogrendszerben. In: Nagy Boldizsár – Jeney Petra (szerk.): Nemzetközi jogi olvasókönyv. Dokumentumok és szemelvények. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Lamm Vanda: Változások jelei a nemzetközi szerződésekhez fűzött fenntartások jogában. In: Cserny, Ákos (szerk.) Ünnepi tanulmányok Rácz Attila 75. születésnapja tiszteletére. Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó Zrt., Budapest, 2013.
- Klemencsics Andrea: Az Emberi Jogok Európai Bírósága által előidézett változások a magyar jogrendszerben. Pro Futuro, 2015/2.
- Raisz Anikó: Kölcsönhatás az Emberi Jogok Európai és Amerikai Bírósága között egyes emberi jogok tekintetében. Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica, 2009. Tomus 27/2.
- Kirs Eszter (szerk.): Egységesedés és széttagolódás a nemzetközi büntetőjogban. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009.
- Sántha Ferenc: A Nemzetközi Büntetőbíróság joghatóságába tartozó nemzetközi bűncselekmények vázlata. In: Bragyova, András (szerk.) Tanulmányok a bűnügyi tudományok köréből. Gazdász Elasztik Kft., Miskolc, 2013.
- Sántha Ferenc: A nemzetközi bűncselekmény általános fogalmának hazai fejlődése. Jog, állam és politika, 2011/Különszám
- Sántha Ferenc: Háborús bűncselekmények – rövid kitekintés az ad hoc nemzetközi törvényszékek gyakorlatára. Belügyi Szemle, 2008/1.

- Sántha Ferenc: Az emberiség elleni bűncselekmények. Miskolci Jogi Szemle, 2008/1.
- Sántha Ferenc: A népirtás bűncselekményének néhány problematikus kérdéséről. In: Farkas Ákos – Nagy Anita – Róth Erika – Sántha Ferenc – Váradi Erika (szerk.) Tanulmányok Dr.Dr.h.c. Horváth Tibor professor emeritus 80. születésnapja tiszteletére. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2007.
- Hoffmann Tamás: Contra aggressionem? Az agresszió bűncselekményével kapcsolatos nemzetközi jogi dilemmák. Állam- és Jogtudomány, 2019/1.
- Hoffmann Tamás: Az emberiség elleni bűncselekmények nemzetközi és magyar jogi szabályozása. Állam- és Jogtudomány, 2017/1.
- Kirs Eszter: Népirtás az ICTY nagytábor alatt. In: Blutman, László; Homoki-Nagy, Mária (szerk.) Ünnepi kötet Dr. Bodnár László egyetemi tanár 70. születésnapjára. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Szeged, 2014.
- Kirs Eszter: Előjárói felelősség az ICTY joggyakorlatában. Miskolci Jogi Szemle, 2017/2.
- Kirs Eszter: Az ICTY által megalkotott bünszervezeti felelősségi koncepció élete és remélt halála. Állam- és Jogtudomány, 2018/1.
- Kirs Eszter: A nemzetközi büntető igazságszolgáltatás nemzeti jogrendre gyakorolt hatásának korlátai - Esettanulmány az ICTY és Bosznia-Hercegovina igazságszolgáltatási rendszerének kapcsolatáról. Külvilág, 2011/1-2.
- Kirs Eszter: Az ex-jugoszláv törvényszék (ICTY) hagyatéka. Miskolci Jogi Szemle, 2011/1.
- Kardos Gábor: Terrorizmus és nemzetközi jog. In: Nagy Boldizsár –Jeney Petra (szerk.): Nemzetközi jogi olvasókönyv. Dokumentumok és szemelvények. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Jeney Petra: Szemelvények a Jugoszlávia területén elkövetett, a nemzetközi humanitárius jogot súlyosan sértő cselekmények megbüntetésére létrehozott Nemzetközi Törvényszék joggyakorlatából. In: Nagy Boldizsár – Jeney Petra (szerk.): Nemzetközi jogi olvasókönyv. Dokumentumok és szemelvények. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Valki László: A Jugoszlávia elleni légitámadások és a nemzetközi jogrend. In: Nagy Boldizsár – Jeney Petra (szerk.): Nemzetközi jogi olvasókönyv. Dokumentumok és szemelvények. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Hoffmann Tamás: A fegyveres konfliktus minősítési problémái a polgárháborúba történő külföldi beavatkozás esetén. In: Kirs Eszter (szerk.): Egységesedés és széttagolódás a nemzetközi büntetőjogban. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009.

A PÉNZÜGYI JOG fejlődési tendenciái című tananyag részletes tematikája szakirodalmá

- 8. A rendszerváltás egyes különös jogintézményei: a privatizáció joga, a tőzsdei privatizáció intézménye**
- 9. A pénzügyi jogtudomány fejlődési irányai, tendenciái**
- 10. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adójog rendszere, alapelvei, a kettős adóztatási egyezmények, kapcsoló tényezők a nemzetközi adóztatás területén**
- 11. A nemzetközi adózás alapintézményei: adóelkerülés, káros adóverseny, a külföldi befektetések adóztatása, nemzetközi adójogi konfliktusok és az ellenük folyó harc eszközei**
- 12. Európai adójog: a jogharmonizáció jogforrásai, jogharmonizáció a közvetett adók területén az Európai Unióban**
- 13. Új tendenciák a nemzetközi és európai adójogban**

Szakirodalom:

- Erdős Éva: A tőzsdei privatizáció In: Facultas Nascitur, 20 éves a jogászképzés Miskolcon. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 79-109. o.
- Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása. Advocat 2001/2
- Erdős Éva: Egy tőzsdei mintaprivatizáció: az angol privatizációs eljárás. Pénzügyi Szemle 2001/10. szám 878-888.
- Erdős Éva: A privatizáció és annak tőzsdei útja PhD. értekezés, 2001.
- Erdős Éva: A pénzügyi jog fejlődési tendenciái a XXI. században, Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica Tomus XXII. Miskolc University

Press 2004. 213-231.

- Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések. Sectio Juridica et Politica Tomus XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet ME 260. fennállására 43-57. o.
- Erdős Éva: Nemzetközi illetve európai adójogi konfliktusok és kezelésének módjai Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica Tomus XXV/1. 2007. Miskolc University Press, 2007. 267.-287. o.
- Erdős Éva: A közteherviselés elvének kiterjesztő értelmezése az európai adóharmonizáció tükrében, Miskolci Jogi Szemle, Különszám, VI. évfolyam, 2011. HU-ISSN1788-0386., Bíbor Kiadó, 46.- 62.
- Erdős Éva: A beruházásösztönzés adójoga Miskolci Egyetemi Kiadó, 2012.
- Erdős Éva: Az adóversenyt korlátozó intézkedések egyes aspektusai az európai adójogban, Miskolci Jogi Szemle, XII. évfolyam, 2017. Különszám 58.-71.o. ISSN:17888-0386
- Éva Erdős: The Tendencies of Direct Tax Harmonization – Tackling the Digital Tax Avoidance, Juridical Current, year XXII.no.1(76),2019. 1/2019. University Press Publishing House, UMFST (University of Medicine, Pharmacy, Sciences and Technology), Targu Mures, Romania 108.- 120.o.
- Erdős Éva: A digitális gazdaság és kereskedelem árnyoldala: digitális gazdaság és kereskedelem árnyoldala, Miskolci Jogi Szemle,2019, különszám, 1. kötet. 235-245.

Számonkérés módja: írásbeli

A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008.
2. Torma András: Hét tézis az EU és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolatáról. In Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXIX/2. University Press Miskolc, 2011.
3. Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések Sectio Juridica et Politica. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet ME 260. fennállására 43-57. o.

idegen nyelvű

1. András TORMA - Balázs SZABÓ - EU Public Administration and Institutions and their Relationship with Member States ; ISBN - 978-606-581-032-7
2. Éva ERDŐS - Law of public finance in EU : the european tax harmonization ; ISBN 978-606-581-031-0
3. Lucian CHIRIAC - European Administrative Science and Law ISBN 978-963-339-022-1
4. Raisz, Anikó (editor): International Public Law in Central Europe, 2021, upcoming (for students who are on special seminar: “Central European Comparative Law”)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Torma András: Quo vadis európai regionális politika? In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. University Press Miskolc, 2004. (313-354. old.)
2. Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása Advocat 2001/2.
3. Kovács Péter: Alkotmányosság és nemzetközi jog in: Iustum, Aequum, Salutarem (Emlékkönyv Zlinszky János tiszteletére) Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar 1998. Budapest

idegen nyelvű

1. Lucian CHIRIAC - Zsuzsanna SZABO - E-Government ISBN 978-963-339-020-7
2. Dragos CHILEA - Criminal liability of the public servant in the EU law ISBN 978-963-339-021-4
3. Didier BLANC - European Public Policies (MPEAP- E-textbook)

További szakirodalom:

- Dr. Lőrincz Lajos: Európai integráció - magyar közigazgatás Magyar Közigazgatás 1998. évi 7. szám

- Dr. Chronovszki Nóra Integráció és alkotmányozás Magyar Közigazgatás 2000. évi 3. sz.
- Kondorosi Ferenc: Az euroatlanti integráció hatása a közjogra. Magyar Közigazgatás 2003. évi 1. szám
- Torma András: Megérkeztünk! Magyar közigazgatás az Európai Unióban In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (409 –418. old.)
- Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és a Kormányzásra I. és II. Magyar közigazgatás 2001. évi 7. és 8. szám
- Torma András: Európai közigazgatás.... 196-237. old.
- Dr. Nyikos Gyorgyi: Önkormányzatok az EU-ban Magyar Közigazgatás 1997. évi 9. sz.
- Dr. Józsa Zoltán: A nyugat-európai államok önkormányzatai és az Európai Unió Magyar Közigazgatás 1999. évi 5. sz.
- EU-integráció - önkormányzatok I. Önkormányzati Szövetségek Tanácsa Budapest, 1998.
- Európai integráció az önkormányzatok szemszögéből. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 1997.
- Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik. Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. szám

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai	Neptun kódja: DFDIÁJ202N2, DFDIÁJ202L2 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A graduális képzés részét képező „jogbölcselet” c. tárgy keretében nyújtott, vázlatos elmélet-történeti áttekintés alapján és háttérén elmélyültebb megismerkedés a fontosabb jelenkori irányzatokkal és gondolkodókkal. A kiválasztás szempontja egyfelől az, hogy a jogbölcseleti gondolkodás XX. századi, de nem a pillanatnyi népszerűség által felkapott képviselőiről essen szó; másfelől az, hogy a kiválasztott szerzők egy-egy markánsan elkülönülő eszmétörténeti álláspontot képviseljenek. Ezen irányzatok közül kiemelkedik a jogpozitivizmus útkeresése a XX. század végén, ami a tematika központi tárgyát képezi. Az egyes foglalkozások tematikája a jogpozitivizmus és a természetjogi gondolkodás klasszikusainak és változásainak áttekintése után a XX. század második felének és napjainknak a meghatározó szerzői, valamint az ő munkásságuk, az őket ért kritika és a továbblépés lehetőségeinek felvillantása mentén alakul.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A természetjogtani hagyomány 2. A jogpozitivizmus színrelépése és irányzatai 3. A jogpozitivizmus alaptézisei 4. A jogpozitivizmus alapítói: J. Bentham, J. Austin 5. A klasszikus jogpozitivizmus kialakulása: H. Kelsen 6. A II. Világháború utáni jogpozitivizmus: H. L. A. Hart 7. A Hart utáni jogpozitivizmus: J. Raz 8. A Hart utáni jogpozitivizmus: J. L. Coleman 9. A Hart utáni jogpozitivizmus: G. Postema 10. A Hart utáni jogpozitivizmus kritikája: R. Dworkin 11. A legalizmus etikája: N. MacCormick 12. A természetjogi fordulat a II. Világháború után: G. Radbruch 13. A természetjog a XX. században: L. Fuller, J. Finnis 14. Jogi realizmus 15. Szociológiai és társadalomelméleti jogelméletek 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli A tárgy szóbeli kollokviummal záródik. A vizsgára bocsátás feltétele 1/2-1 szerzői ív (20.000-40.000 leütés) terjedelmű, jogelméleti tárgyú dolgozat megírása. A dolgozat témáját a tárgy jegyzőjével kell egyeztetni. A szóbeli kollokvium a dolgozat „megvédéséből” és a kötelező tananyag számonkéréséből áll. A tárgy elsajátítása feltételezi a Jog- és Állambölcselet II. tárgyhoz tartozó szemináriumon feldolgozott eszmétörténet releváns részeinek ismeretét: a jogbölcseleti irányzatok és a jogpozitivizmushoz sorolható szerzők munkássága áttekintését. A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat</p>	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bódig Máttyás – Gyórfi Tamás – Szabó Miklós (szerk.): A Hart utáni jogelmélet alapproblémái. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2004. I. része: „A pozitívizmus-probléma” 2. H. Kelsen: Tiszta jogtan. (Ford.: Bibó I.) Budapest, 1988. 3. H. L. A. Hart: A jog fogalma. (Ford.: Takács P.) Budapest: Osiris, 1995. idegen nyelvű: <ol style="list-style-type: none"> 1. M. D. A. Freeman: Lloyd’s Introduction to Jurisprudence. London: Sweet & Maxwell, 1973. 2. H. Kelsen: Allgemeine Theorie der Normen. Wien: Manz Verlag, 1979. Angolul: General Theory of Norms. (Transl.: M. Hartney) Oxford: Clarendon, 1991. 2. L. Alexander – E. Sherwin: The Rule of Rules. Morality, Rules & the Dilemmas of Law. Durham – </p>	

London: Duke U. P., 2001.

3.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Bódig Mátyás – Győrfi Tamás – Szabó Miklós (szerk.): A Hart utáni jogelmélet alapproblémái. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2004. további részei
2. Szabó M. (szerk.): Natura iuris. Természetjogtan & jogpozitivizmus & magyar jogelmélet. Miskolc: Bíbor, 2002.
3. Varga Cs. (szerk.): Jog és filozófia. Budapest: Szt. István Társulat, 2001.

idegen nyelvű

1. R. Dworkin: Laws's Empire. Cambridge, Mass.: Harvard U. P., 1986.
2. R. Dworkin: Justice for Hedgehogs. Cambridge, Mass.: Belknap – Harvard U. P., 1986.
3. George Christie: Jurisprudence. St. Paul: West, 1973.
4. Halász, Iván – Sárnyé Gedeon, Magdolna (eds.): „The Development of Integration Theories in East Central Europe.”, 2021, upcoming (azon hallgatók számára, akik a “Central European Comparative Law” kutatási programban vesznek részt)

További szakirodalom:

- H. Coing: A jogfilozófia alapjai. (Ford.: Szabó B.) Budapest: Osiris, 1996.
- H. L. A. Hart: ‘Meghatározás és elmélet a jogtudományban.’ In: Szabó M. – Varga Cs. (szerk.): Jog és nyelv. Budapest, 2000.
- R. Dworkin: ‘A szabályok modellje.’ In: Szabadfalvi J. (szerk.): Mai angol-amerikai jogelméleti törekvések. Miskolc: Bíbor Kiadó, 1996.
- R. Dworkin: ‘A politikai bírók és a joguralom.’ In: Takács P. (szerk.): Joguralom és jogállam. Budapest, 1995.
- R. Dworkin: ‘Alkotmányjogi esetek.’ In: Paczolay P. (szerk.): Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés. Budapest, 1995.
- R. Dworkin: Freedom's Law. The Moral reading of the American Constitution. Oxford: Oxford U. P., 1986.
- J. Rawls: Az igazságosság elmélete. (Ford.: Krokovay Zs.) Budapest: Osiris, 1997.
- Kis J.: ‘Az igazságosság elmélete. John Rawls magyarul.’ In: Világosság. 1998/8-9.sz., 3-66.
- Béndek P.: ‘Rawls konstruktivizmusáról.’ In: Politikatudományi Szemle. 1991/1. sz.
- Szabó M. (szerk.): Ius humanum. Ember alkotta jog. Műhelytanulmányok. Miskolc: Bíbor, 2001.
- Szabó M. (szerk.): Szabály és/vagy norma a jogelméletben. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2004.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Tudományelmélet	Neptun kódja: DFDIÁJ266N2, DFDIÁJ266L2L1
	Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A tudományelmélet (tudományfilozófia) körülbelül száz éve szakterülete a filozófiának. A tárgy a tudományfilozófia segítségével keres elfogadható válaszokat a kérdésre: tudomány-e a jogtudomány? Ehhez fogalmi elemzés, elsősorban is a tudomány, valamint az ún. humán vagy szellemtudományok, és a társadalomtudományoké szükséges. Ezek után alkotható vélemény a joggal foglalkozó (magát tudománynak tekintő) intellektuális tevékenységek tudomány mivoltáról.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tudományfilozófia és a tudomány fogalma. A jogtudomány mint tudomány és a tudományfilozófia. A jogtudomány problémája. 2. A tudomány fogalmi. A tudományfilozófia mint a természettudomány filozófiája. 3. Természettudomány és humán tudományok. 4. A tudomány mint a megismerés módszere. Az igazság a tudomány célja? 5. A társadalom- és a humán tudományok eltérése a természettudománytól. A megismerés mint „megértés” és a társadalom tudományos vizsgálata. 6. A jogtudomány helye a tudományok között. Mi a jogtudomány? 7. A norma-tudományok kérdése. A Sein-Sollen tétel. A norma fogalma. 8. A jogtudomány mint norma-tudomány. A jogtudomány fogalma Kelsennél. Kritika. 9. A dogmatikus tudományok: fogalmakról fogalmakra haladó tudományok. 10. A jogtudomány mint a pozitív (tételes) jog tudománya. A jogi nyelv. 11. A pozitív jog tudományos feldolgozása. A jog tudományos rendszere. 12. A jogértelmezés és jogalkalmazás: tudomány vagy ars (techné)? 13. A jogtudomány mint társadalomtudomány; a jurologiai, a jogot tényként kezelő tudományok: jogszociológia, jogtörténet, jogpolitika, joggazdaságtan, jogetika, jogpszichológia, kriminológia stb. 14. A törvényhozás tudományának kérdése. 15. Válasz a kérdésre: tudomány-e jogtudomány? 	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, írásbeli és szóbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Sajó András: Kritikai értekezés a jogtudományról. Akadémiai 1983 2. Laki János: A tudomány természete. Gondolat 2006. 3. Jog és nyelv. szerk. Szabó Miklós, Varga Csaba 2000. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Kirchmann: Die Wertlosigkeit der Jurisprudenz als Wissenschaft 1848 (Darmstadt 1968) 2. Das Proprium der Rechtswissenschaft. szerk. Chr. Engel – W. Schön. Mohr Siebeck 2007 3. Larenz, Karl: Methodenlehre der Rechtswissenschaft. 6. kiadás 1991(1. kiadása:1960) 	
<p>Ajánlott irodalom</p> magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Cs. Kiss Lajos: A jogtudomány eszméje és hivatása. ELTE ÁJK 2004. 2. Tudományfilozófia. Szöveggyűjtemény. Szerk. Forrai Gábor Szegedi P. Áron, 1999: 3. Kuhn, Thomas S.: A tudományos forradalmak szerkezete. Gondolat, 1982 (és több újabb kiadás) idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaufmann, Felix: Theory and Method in Social Sciences, Springer 2014 (Eredetileg: Methodenlehre der Sozialwissenschaften. 1936) 2. Von Wright, Georg Henrik: Explanation and Understanding. Cornell University Press 1971. 3. Schröder, Jan: Recht als Wissenschaft. München C.H. Beck 2011. 	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A civilizisztikai tudományok fejlődési tendenciái	Neptun kódja: DFDIÁJ203N3, DFDIÁJ203L3 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár és Dr. Leszkoven László egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Veress Emőd	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A tárgy keretében bemutatásra kerül a civilizisztikai jogfejlődés. A képzés célja, hogy a PhD. hallgató megismerkedjen azokkal a folyamatokkal, tendenciákkal, amelyek a magánjogtudományok fő területein bekövetkeztek és hatásuk a jelenkorban is érzékelhető. A tematika összeállítása során arra törekedtünk, hogy a civilizisztika valamennyi fő iránya (polgári jog, kereskedelmi jog, munkajog, agrárjog, polgári eljárásjog, nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga) képviseltesse magát. Az egyes jogágakon belül az előadások főként azokat a területeket mutatják be, ahol a jogfejlődés látványos koncepció-váltásokon ment keresztül (pl. csődjog fejlődése az adós szankcionálásától a hitelezők védelmén keresztül az adós megmentéséig), vagy az utóbbi évtizedekben felgyorsult (pl. szellemi alkotások joga) illetve újrakodifikálása folyamatban van tartalmi és szerkezeti változásokkal (vö. az új Polgári Törvénykönyv, benne a családjogi és társasági jogi könyvvel, összességében a több száz (!) módosítással. A tematika törekedett arra is, hogy a jog védelmi szerepét, a meglévő egyensúlytalansági állapotokat kiküszöbölő célkitűzéseket bemutassa (pl. fogyasztóvédelem, hitelezők védelme a szerződési biztosítékok fejlődésének bemutatásával, alkalmazottak jogállásának változása /erősítés, gyengítés/). Az oktatás során nem a részletszabályok bemutatására, hanem a jogalkotás háttérében meghúzódó jogi koncepciók változásának érzékeltetésére helyezük a hangsúlyt.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A jelenkori polgári jog kialakulása 2. A jelenkori polgári jogi harmonizációs törekvések (EU-hatás) 3. A kötetmi jog fejlődése 4. A szerződések jogának fejlődése 5. A vagyonjog egyes területeinek fejlődése 6. A szellemi alkotások jogának fejlődése 7. A fogyasztóvédelmi jog fejlődése 8. A csődjog fejlődése 9. A versenyjog egyes területeinek fejlődése 10. A munkajog kialakulása és fejlődéstörténete 11. Az agrárjog kialakulása és fejlődéstörténete 12. A Polgári perjog kialakulása 13. A Polgári perjog újkori története 14. A nemzetközi magánjog kialakulása 15. A nemzetközi magánjog fejlődése 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli</p> <p>A tárgy írásbeli kollokviummal záródik. A vizsgadolgozat 1/2-1 szerzői ív (20.000-40.000 leütés) terjedelmű, civilizisztikai tárgyú dolgozat megírása. A dolgozat témáját a tárgy jegyzőjével kell egyeztetni. A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miskolczi Bodnár Péter (szerk.): A civilizisztikai tudományok fejlődési tendenciái. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006. (Doktori Tankönyvek 2.) 2. Hamza Gábor – Földi András: Az európai magánjog fejlődésének főbb útjai. Szombathely, Savaria University Press, 1998. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Joseph W. Little: Torts : The civil law of reparation for harm done by wrongful act, New York, Matthew Bender Publishing, 1985. 	

2. Veress, Emőd (ed.): Contract Law in East-Central Europe, 2021, upcoming (azon hallgatók számára, akik a “Central European Comparative Law” kutatási programban vesznek részt)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Miskolczi Bodnár Péter: A versenyjog és az új Ptk, In.: VERSENYTÜKÖR 10:(1) pp. 73-90. (2014)
2. Lábady Tamás: A magánjog általános tana, Budapest: Szent István Társulat, 2013. 258 p.

idegen nyelvű

1. S. Grundmann/ D. Mazeaud (eds.): General Clauses and Standards in European Contract Law, Comparative Law, EC Law and Contract Law Codification (Kluwer, 2006.)

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Jogharmonizációs és jogegységesítés az EK jogban	Neptun kódja: DFDIÁJ204N3, DFDIÁJ204L3 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. habil. Angyal Zoltán, Dr. Mátyás Imre, Dr. Nagy Adrienn	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: Az oktatási program célja, hogy az alapképzésben megszerzett ismeretanyagra építve áttekinthető képet adjon a doktori programban résztvevők számára az Európai Unió jogegységesítési, jogközelítési folyamatairól, a közösségi jogalkotás fejlődéséről illetőleg az uniós jog rendszeréről, sajátosságairól. A tantárgy oktatása során nagy hangsúly kerül az Európai Unió Bírósága joggyakorlatának elemzésére.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az uniós jog rendszere 2. Jogforrások, jogalkotási hatáskörök megoszlása 3. Jogegységesítés – jogharmonizáció 4. Alapjogok és a jogharmonizáció 5. Általános jogelvek, doktrínák a közösségi jogban 6. Az Európai Unió Bíróságának szerepe a közösségi jog alakításában 7. Az európai integráció politikái – jogharmonizációs szintek 8. A jogharmonizációs kötelezettség sajátosságai a csatlakozás előtt 9. Jogharmonizációs jogalkotás a csatlakozás után 10. A tagállamok uniós jogi kötelezettségei betartásának ellenőrzése és szankcionálása 11. Magyar vonatkozású kötelezettségszegési eljárások I. 12. Magyar vonatkozású kötelezettségszegési eljárások II. 13. Magyar vonatkozású előzetes döntéshozatali eljárások I. 14. Magyar vonatkozású előzetes döntéshozatali eljárások II. 15. Az európai bankunió intézményi és jogi keretei 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat.</p>	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Blutman László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban. HVG-ORAC Kiadó, 2013. 2. Gombos Katalin: Az Európai Unió jogának alapjai, CompLex, Budapest, 2012. 3. Angyal Zoltán: A gazdasági és monetáris uniós elsődleges jogi keretei Lisszabon után. In: Európai Tükör, XIII. évfolyam 7-8. szám, 2008. július-augusztus. 59-77. o. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jantera-Jareborg, Maarit: Europeanization of Law: Harmonization or Fragmentation – a Family Law Approach, Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland 5/2010. 504-515. 2. Jayme, Erik: Party Autonomy in International Family and Succession Law: New Tendencies, in: Yearbook in Private International Law Vol. IX. 2009, 2010, Sellier, 1-10. o. 3. Osztovits, András – Bóka, János (eds.): European Union Law in Central Europe, 2021, upcoming (a “Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók számára) 	
<p>Ajánlott irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nagy Adrienn: Jogalkotási eredmények az Európai Unióban a hágai program megvalósításának tükrében – In: Publicationes Universitatis Miskolcensis; Sectio Juridica et Politica; Tomus XXVI/2. Miskolc University Press 2008. 617-628. o. 2. Wopera Zsuzsa – Wallacher Lajos (szerk.): Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában, Budapest, Complex Kiadó, 2006. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennett, Wendy: The enforcement of judgments in Europe, Oxford University Press, 2000. 	

2. Kerameus, D. Konstantinos: Procedural harmonization in Europe, In: The American Journal of Comparative Law, 1995/43. 401-416. o.
3. Kerameus, D. Konstantinos: Political Integration and Procedural Convergence in the European Union, In: The American Journal of Comparative Law, 1997/45. 919-930. o.

További szakirodalom:

Vékás Lajos: Nemzetközi polgári eljárásjogunk reformjához, In: Kiss Daisy -Varga István (szerk.): Magister artis boni et aequi. Studia in honorem Németh János. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2003. 911-931. o.

Explanatory Report on the 1996 Hague Child Protection Convention by Paul Lagarde, 1998. (Lagarde jelentés a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, Hágában, 1996. október 19-én kelt Egyezményhez). <http://hcch.e-vision.nl/upload/expl34.pdf>

Forum on Judicial Cooperation in Civil Matters, Brussels, 2 December 2008. Session IV Family Law and the Law of Succession, Document of the Bar Council of England and Wales, <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/200811/20081125ATT43039/20081125ATT43039EN.pdf>

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A bűnügyi tudományok fejlődési irányai	Neptun kódja: DFDIÁJ203N4, DFDIÁJ203L4 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Görgényi Iлона egyetemi tanár, Prof. Dr. Róth Erika egyetemi tanár, Dr. Jacsó Judit egyetemi docens, Dr. Sántha Ferenc egyetemi docens	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>A tantárgy feladata, célja: Az egy féléves oktatási program célja a bűnügyi tudományok, ezen belül a büntetőjog-tudomány, büntetőeljárás jogtudomány és a kriminológia leglényegesebb új nemzetközi és hazai eredményeinek bemutatása, valamint a meghatározó külföldi és hazai kriminálpolitikai tendenciák, büntető anyagi jogi és eljárásjogi jogalkotási törekvések és megoldások, továbbá bűnmegelőzési megközelítések, programok bemutatása.</p> <p>II. A számonkérés módja: Vizsgakövetelményként a hallgatóknak – a tárgyfelelőssel legkésőbb március 20-ig egyeztetett témáról – egy ív terjedelmű dolgozatot kell írniuk. A minősítés öt fokozatú osztályozással történik. A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat.</p> <p>III. A program tanulmányozásához ajánlott irodalom Bárd Károly: Európai büntetőpolitika. In: Tények és kilátások. Szerk.: Erdei Árpád. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1995. 149-159. o. Csemáné Dr. Váradi Erika – Lévay Miklós: A fiatalokakra vonatkozó rendelkezések az új Büntető Törvénykönyvben. Büntetőjogi kodifikáció, 2002. 1. szám (megjelenés alatt). Farkas Ákos: Büntetőjogi együttműködés az Európai Unióban. Osiris Kiadó, 2001. Farkas Ákos: A falra akasztott nádpálca avagy a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának korlátai. Osiris, Budapest, 2002. Farkas Ákos – Róth Erika: Tanúvédelem a büntető eljárásban. Magyar Jog, 1992. 10. Görgényi Iлона: A bűncselekménnyel okozott kár megtérítésének perspektívái. In: Lévay Miklós (szerk.): A büntetőeljárás modernizációja az európai jogharmonizáció és a növekvő bűnözés kettős szorításában. II. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Kriminológiai Közlemények külökiadás, a Magyar Kriminológiai Társaság kiadványa, Bp. 1998, 96-113.o. Görgényi Iлона: Régi és új paradigma: a restoratív igazságszolgáltatás. In: Békés Imre Ünnepi kötet. Szerk.: Gellér Balázs. ELTE ÁJK, Budapest, 2000. 151-168.o. Lévay Miklós: Az angol büntető igazságszolgáltatási politikáról, annak szerzőiről és szereplőiről. Bűnügyi Tudományi Közlemények. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2000. 49-87.o. Róth Erika (szerk.): A tanúvédelem útjai Európában. A Bűnügyi Tudományi Közlemények 3. sz. kötete. Bíbor Kiadó, 2002. Csemáné Váradi, Erika (ed.): European Challenges and Central and Eastern European Responses in 21st Century Criminal Science, 2021, upcoming (: “Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók számára) Barabás Andrea Tünde: Kárjövátétel a magyar büntető igazságszolgáltatás történetében. Magyar Jog, 1993. évi 11. szám. Blutman László: Az ártatlanság vélelmének hatóköre az európai alapjogokban. In: Emlékkönyv Dr. Szabó András egyetemi tanár 70. születésnapjára. Szeged, 1998. 57-75.o. C. Wells: Corporations and Criminal Responsibility (Oxford: Clarendon Press, 1994) Csonka Péter: Reversal of the burden of proof – compatible with the European Convention of Human Rights? In: Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára. Bp. Magyar Kriminológiai Társaság, 1998. 65-73.o. Delmas-Marty, Mireille (ed.): Corpus Juris Economica 1997. Farkas Ákos: Az EU törekvései a büntetőjogi együttműködés (át)alakítására, Bűnügyi Tudományi Közlemények 7., Bíbor Kiadó 2004. 9-26. o. Freda Adler-Gerhard O. W. Mueller – William S. Laufer: Kriminológia. Ford. B. Varga Éva és Bódig</p>	

Mátyás. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Kígyóssy Katinka: A jogi személyek büntetőjogi felelőssége (MJ, 1999.12. 747-758.o.)

Lévay Miklós: Bűncselekmény-e a kábítószer-fogyasztás (Psychiatria Hungarica, 1999.3. 265-269.o.)

Masika Edit-Harmati Gergely: Egységes belbiztonsági és jogi térség Európában c. kötetből a II. rész: Az Európai bel- és igazságügyi együttműködés fejlődése az európai gazdasági közösség alapító szerződésétől az Amszterdami Szerződésig: 135-364.o. (Integrációs Stratégiai Munkacsoport, Bp., 1999).

Mediation in Panel Matters – Recommendation No. R (99) 19, adopted by the Committee of Ministers of the council of Europe on 15 September 1999.

Morvai Krisztina: Meditáció a mediációról – avagy gondolatok az elkövető és a sértett közötti konfliktus megoldásának új megközelítéséről. Magyar Jog, 1989. évi 2. szám.

Nagy Ferenc: Jóvátétel mint a konfliktusfeloldó büntető igazságszolgáltatás egyik formája. Jogtudományi közlöny, 1993. évi 3. szám.

Nagy Ferenc: A büntetőjog legújabb változásairól – nemzetközi kitekintés alapján. Megjelent a Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára c. kötetben. (Magyar Kriminológiai Társaság, Bp., 1998. Szerk. Gönczöl Katalin és Szabó András. 191-201. o.)

N. Lacey, C. Wells and D. Menre: Reconstructing Criminal Law (London: Butterworth, 1994)

Pieth, Mark: The Harmonization of Law Against Economic Crime. In: European Journal of Law Reform 1998/1999. Vol. 1. 527-545- p.

Roach, Kent: Four Models of the Criminal Process. In: The Journal of Criminal Law and Criminology, 1999. Vol. 89. 671-716. p.

Roger Hood: The Penalty (Oxford: Clarendon Press, 1996)

Stephens, Gene (ed.): The Future of Criminal Justice. Criminal Justice Studies Anderson Publishing Co., 1982. 1-22.p.

Szabó András: Büntetőpolitika és alkotmányosság. (JK. 1995. 9. 418-424.o.)

Szabó András: Alkotmány és büntetőjog (JK. 1999. 4. 165-171.o.)

Walker, Samuel: Taming the System. The control of Discretion in Criminal Justice 1950-1990. Oxford University Press, 1993.

Wiener A. Imre: A nemzetközi büntetőjog a nemzetközi jog aspektusából. Megjelent a Nyugat-európai hatások a magyar jogrendszer fejlődésében (ELTE ÁJK Kiadványa, Bp., 1994. Szerk.: Margitán Éva, Kisfaludi András, 31-64.o.)

Wiener A. Imre (szerk.): Büntetendőség, büntethetőség. Büntetőjogi tanulmányok. (KJK, MTA Állam- és Jogtudományi Intézete, Bp., 1997)

Zeder, F.: A büntetőjogi együttműködés jogi aktusai az Európai Unióban és azok államon belüli átültetése (MJ. 1999. 11. 682-689.o.)

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Munkajog, agrárjog és környezetvédelmi jog	Neptun kódja: DFDIÁJ204N4, DFDIÁJ204L4 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Prugberger Tamás prof. emeritus	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár, Dr. Kenderes György egyetemi docens, Dr. Rácz Zoltán egyetemi docens, Prof. Dr. Csák Csilla egyetemi tanár, Prof. Dr. Szilágyi Ede egyetemi tanár	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 30
Kreditérték: 6	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A tantárgy elsősorban a munkaviszonyra és a munkaügyi kapcsolatokra, valamint a foglalkoztatáspolitikára koncentrál és az egyetemi képzésen túlmenő elméleti és gyakorlati szakismereteket kíván adni a korábbi alap-, és az újabb-, és a legújabb szakirodalom alapján, kitekintve a munkaszociológiai és szociálpszichológiai, valamint a munka-ergonómiai és a munka világát befolyásoló közgazdasági kérdésekre is. Mindezzel kapcsolatosan kitér az agrárium és a környezetvédelem terén alkalmazott munka-, és vállalkezési típusú jogviszonyokra is.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A munka világa a társadalom totális, és jogállami, valamint liberál-monopolkapitalista és jóléti piacgazdasági rendszerében. A globalizáció liberálkapitalista és szociális piacgazdasági rendszere 2. A munkával összefüggő társadalmi és jogi viszonyok, valamint a munkajogi intézményrendszer alakulásának főbb csomópontjai a történelem folyamán 3. A munkaszerződés hármas irányultsága (individuális és kollektív munkaszerződés, valamint üzemi megállapodás) a polgári jog kötelmi jogának különös (egyes szerződések) részének rendszerében. Az individuális és a kollektív munkaszerződés elhatárolása a vállalkezési és a megbízási szerződéstől. Az átmeneti formák: függő (kötött) és szabad (kötetlen) munka-, egyedi és tartós vállalkezési/megbízási jogviszony, analógiaként párhuzamba állítva az eseti adás-vétellel és a tartós, ütemezett szállítási szerződéssel. 4. A munka és a szolgálati jogviszony struktúrája: munkajogviszony-közszolgálat: a kapcsolat bizalmi és kötöttségi jellege. Azonosság/hasonlóság a magánmunkaviszony és közszolgálati viszony között. Újabb tendencia a kettő közötti közelítés. 5. A munkaszerződés és a közszolgálati jogviszony létesítésének körülményei: magánmunkajogviszonynál szerződés, közszolgálatnál kinevezés. Mindkettőnél munkáltatói tájékoztatás. Mindezt összefüggésben az EU irányelvi normáival. A konkretizálás két területe: <ol style="list-style-type: none"> a. A szerződés, ill. a kinevezés alanyai, az alanyi oldalon fennálló feltételek (cselekvőképesség, etc.), valamint a szerződés/kinevezés formája és tartalma; b. Próbaidő, próbamunka, határozott idő és részmunkaidő, stb. kikötés c. A munkaszerződés és a fogyasztói, valamint a blankettaszerződéssel fennálló összefüggése 6. A munkaszerződés módosítása, módosulása. Mindennek négy alaptémája: <ol style="list-style-type: none"> a. Ex lege módosulása és módosítása b. Áthelyezés--munkakörfelmondás másik állás, munkakör felajánlásával c. Munkaviszony munkáltatói utasításon alapuló ideiglenes módosítása (átirányítás, kiküldetés/helyettesítés, kirendelés és átengedés, valamint az idevonatkozó magyar szabályozás és az EU irányelvi normái közötti kollízió. d. Munkáltatói jogutódlás és ennek adás-vételi, öröklési, tőzsdei úti, valamint csődeljárási esetei. 7. A munkaviszony tartalma négy témakörben részletezve: <ol style="list-style-type: none"> a. A munkáltató és a munkavállaló jogai és kötelezettségei függő munka és szabad szolgálat esetén b. Munkaidő, pihenőidő és szabadság, rendes és rendkívüli munkaidő és szabadság, az előbbivel összefüggésben a munkaidőkeret, utóbbival pedig a szabadság rendes, és rendkívüli formái c. Munkabérezési-, és közszolgálati illetményezési formák: minimálbér, garantált minimálbér, időbér és teljesítménybér, alapbér és bérkiegészítések (bérpótlék, prémium, jutalom, kafetéria), munkabérvédelem, a pénzbeli és természetbeni bérkifizetés aránya), valamint az elszámolási időszak 8. Atipikus munkaviszonyok: általános jellemzői, az Mt.-ben nevesített atipikus munkaviszonyok, az Mt.-n kívül kialakult formák, különösen az agrárium és a környezetvédelem területén, valamint az önfoglalkoztatás 	

9. A munkaviszonyhoz kapcsolódó külön megállapodások, szerződések: konkurencia-kizárási, tanuló-, és tanonci munkaszerződés, valamint a munkaviszonyon alapuló külön megbízás
10. A munkajogviszonyból és a közszolgáltatból eredő felelősség tematika-területei:
- A felelősség három fő formája: fegyelmi, kártérítési és őrzési, az okozatosság, a bizonyítási teher, a vétkességi és az objektív felelősség problémája, valamint a kártérítésnél a mérséklés lehetősége
  - A fegyelmi felelősség a közszolgáltatban és eventúálisan a munkajogban
  - A munkavállaló kártérítési és őrzési/letéti felelőssége, valamint a pénzkezelési és leltárihiány-felelőssége
  - A munkáltató kártérítési és őrzési, valamint a jogi normákat sértő kártérítési és restitúciós felelőssége
11. A munkaviszony megszűnése, megszüntetése. Ezen belüli témák:
- A megszűnés mint jogi tény a munkavállaló és a munkáltató oldaláról, valamint az ebből eredő joghatások
  - Megszüntetési okok: munkavállalói oldalon fennforgóak (felróhatóak és nem felróható objektívek. Munkáltatói oldalon fennálló gazdaságiak és ebből adódó csoportos létszámleépítés, mint speciális munkáltatói felmondás. Felmondási ok lehet bizalomvesztéssel összefüggő lazább, mindkét részről és lehet jogilag körülhatárolt.
  - A felmondás rendes és rendkívüli esetei munkáltatói és munkavállalói oldalon és mindennek joghatásai
  - A jogellenes felmondás és joghatásai
12. A munkaügyi kapcsolatok jogának kialakulás-története, érdekvédelmi célja és rendszere, valamint két fő területe közül az egyik az érdekegyeztetési és kollektív (tarifa) szerződéskötési jog szakszervezetek és munkáltatói érdekvédelmi szervezetek között, a másik pedig az üzemi alkotmányjog az üzemi tanáccsal és az üzemi megállapodással. Mind a kettőnek a közszolgáltat területén is meghonosodó problémája
13. Az érdekegyeztetés, és az érdekérvényesítés, valamint a kollektív szerződéskötés jogán belül öt résztémakör:
- Az érdekegyeztetés jogának alanyainál a tárgyalási és ksz-kötés jogosultsággal összefüggő tarifaképesség/koalícióképesség, valamint reprezentativitási kikötés
  - Az érdekegyeztetés formája és fóruma: bi-, és tripartit érdekegyeztetés, valamint ezek szintjei.
  - A kollektív-, ill. tarifaszerveződés. Létesítésének formai kötöttsége, tartalma, normatív és kötelmi jellege, jogszerű és jogellenes záradékok, kiterjesztésének lehetősége, bi-, és tripartit jellege, valamint a tarifafársaság, valamint a KSZ. kapcsolata a PTK-val, a kötelmi jog általános és különös részével.
  - A kollektív munkaügyi érdekviták: közvetítés, egyeztetés és döntőbíráskodás, valamint mindháromnak kontinentális európai bizottsági és angolszász egyes egyeztető-bírói rendszere
A fakultatív és a kötelező rendszer
  - A munkaküzdelem, és annak két formája, a sztrájk és a kizárás.
14. Üzemi alkotmányjog. Ezen belül:
- Üzemi tanács szervezete, célja, feladata, létesítése és megszűnése, unikális és duális formája, valamint jogosítványrendszere
  - Az üzemi megállapodás, amely csak unikálisnál áll fenn. Az ÜM. tartalma és KS-t helyettesítő jellege
  - Az Európai Üzemi Tanács

15. Összefoglalás

Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, írásbeli és szóbeli. Mind a három lehet, megegyezés, ill. kívánság szerint

A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

- Prugberger Tamás-Nádas György: Európai és magyar összehasonlító munka-, és közszolgálati jog. Kluwer, Complex Kiadó, Budapest, 2014. vagy Prugberger-Kenderes-Mélypataki: A munka-és közszolgálati jog intézményrendszerének kritikai és összehasonlító elemzése. Novotni Kiadó, Miskolc. 2012. (választás szerint)
- Gyulavári Tamás: A szürke állomány. Gazdaságilag függő munkavégzés a munkaviszony és az önfoglalkoztatás határán. Jogtudományi Monográfiák 6. Pázmány Press, Budapest, 2014.

- 3.Kiss György: A piac és az emberi tényező, Balassa Kiadó, 1996.
- 4.Jakab Nóra: A munkavállalói jogalanyiség munkajogi és szociális kérdései különös tekintettel a megváltozott képességű és fogyatékos személyekre. Bíbor Kiadó, 2014.
5. Prugberger Tamás: Az európai munkajog vázlata/Abriss des europaisches Arbeitsrecht, Debreceni Egyetem ÁJK. és Lícium Kft. Kiadása, Debrecen, 2006.
- Kenderes György: A munkaszerződés hazai szabályozásának alapkérdései. Novotni Kiadó, Miskolc, 2008.
6. Nagy László: A munkabérek szabályozása a piacgazdaságokban. Közgazdasági és Jogi K. Kiadó, Budapest, 1993.
7. Kiss Gy. (szerk): Az Európai Unió munkajoga. Budapest, Osiris K. 2001.

idegen nyelvű

- 1.Zöllner-Loriz-Hergenröder: Arbeitsrecht, C.H. Beck Verlag, München
- 2.Blaupain, Roger: European Labour Law, Kluwer,
- 3.Kovács, Erika: Das Spannungsverhältniss zwischen Koalitionsfreiheit und Tariffähigkeit. Verlag Dr. Kovac, Hamburg, 2008.
4. Jakab, Nóra (ed.): The Regulation of Employment Contracts and Collective Bargaining in Central and Eastern Europe, 2021, upcoming (A "Central European Comparative Law" kutatási programban részt vevő hallgatók részére.)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

- 1.Prugberger-Kenderes-Mélypataki: A munka és közszolgálati jog intézményrendszerének kritikai és összehasonlító elemzése vagy Prugberger-Nádas: Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog. (választás szerint)
- 2.Berke Gyula: A kollektív szerződés a magyar munkajogban, Pécsi Munkajogi Közlemények, Monográfiák 2. Utilitates Bt. Kiadó, Pécs, 2014.
- 3.Prugberger Tamás: Érdek és érdekegyeztetés a jogban. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2002.
- 4.Prugberger Tamás: Munkajogi normatív értékek és a neoliberális globalizálódó gazdaság, vagy U.ő.: Munkajog a polgári jogban a globalizálódó gazdaság viszonyai között. Competitio Könyvek 5. Debrecen, 2006. vagy U.ő.: Magyar munkajogi reform európai kitekintéssel, Novotni Kiadó, Miskolc, 2014. (választás szerint, a munkajogi doktorjelölteknek az első kettőből választás szerint, a harmadik pedig kötelező)
5. Bankó Zoltán: Az atipikus munkaviszonyok. Dialog Campus-PTE. ÁJK. kiadása, Budapest-Pécs 2010.; Bankó Zoltán-Ferencz Jácint: Atipikus munkaviszonyok, Complex, 2015. (választás szerint)
- 6.Kiss György: Alapjogok kollíziója a munkajogban, Pécs, 2010. (munkajogi doktorjelöltek számára kötelező).
7. Kun A.-Petrovics Z.: A közszolgálati jog önálló jogi fejlődésének kérdéséről. In: Hazafi (szerk.): Közszolgálati életpálya és emberi erőforrás gazdálkodás. Közig. és Ig. ügyi Min. kiadása. Bp. 2004. 34-88. o. (munkajogász doktorjelöltek számára kötelező).
8. Mélypataki Gábor: Változó közszolgálati dogmatika a Közszolgálati törvényjavaslat fényében. Új Magyar Közigazgatás, 2012/4.
9. Kiss György: A piac és az emberi tényező. Balassa K. 1995.
- Kun Attila: A multinacionális vállalatok szociális felelőssége. Bp. 2009.
10. Sandrine Cases – Alena Nesporova: Munkaerőpiacok átalakulóban: rugalmasság és biztonság Közép-, és Kelet-Európában. ILO. Subregional Central and Estern Europa, Bp.
11. Gyulavári Tamás: A szürke állomány – Gazdaságilag függő munkavégzés a munkaviszony és az önfoglalkoztatás határán. Jogtudományi Monográfiák, 6. Pázmány Press, 2014.
12. Berke Gyula: A kollektív szerződés a magyar munkajogban. Pécsi munkajogi közlemények. Monográfiák, 2. Pécs. 2015.
13. Prugberger Tamás: Adalékok a munkával és az ügyvitellel kapcsolatos szerződések jogrendszeri és jogdogmatikai kérdéseire. Miskolci Jogi Szemle, 2015/1. 5-19.

idegen nyelvű

1. Krimphove, Dieter: Europaisches Arbeitsrecht, C.H. Beck Verlag, München, 2009.
- 2.Birk, Rolf: Internationales und europaisches Arbeitsrecht. In: Münchener Handbuch des Arrbeitsrecht (Hrsg.: Richardi-Wentche. 2. Aufl. Verlag C.H. Beck, München.

3. Deakin-Wilkinson: The Law of the labour Market Industrialisation, Employment and legal Evolution. University Press, New-York, 2006.
4. Deakin-Morris: Labour Law, Oxford and Portland/Oregon, 2012.
5. Richardi, Reinhard: Das Arbeitsrecht als Teil der sozialen Ordnung. In münchener Handbuch Arbeitsrecht, C.H. Beck Verlag.
6. Hennisler-Braun (Hrsg.): Arbeitsrecht in Europa. Dr. Otto Schmidt Verlag, Köln, 2011.

További szakirodalom:

Vincenti Gusztáv: A munka magánjogi szabályai. Grill K. Kiadóvállalat, Bp. 1942.; U.ő: A munka jogviszonyai. In: Szladits (szerk.): Magyar Magánjog. IV. kötet, Grill, 1941.; Ágoston Péter: A szolgálati szerződés fogalmához. In: Emlékkönyv Grosschmid Béni jogtanári működésének 30. évfordulójára. Rényi K. gondozásában. Bp. 1912.; Bernhard Miksa: Üzletátruházás és üzemutódlás, Politzer K. kiadó, Bp. 1930.; Ferenczi Imre: Sztrájk és szociálpolitika. Athaneum K. Bp. 1907.; Perneckzi Béla: A kollektív munkaszerződés, Grill K., Bp. 1937.; Hagelmayer I.-né: A kollektív szerződés alapkérdései. Akadémiai Kiadó, Bp.; Kiss György: A kollektív szerződés intézményének jelentősége és a kollektív szerződési képesség szabályozása az új Munka Törvénykönyvben. Jogtud. Közl. 1994/1. sz.; Prugberger T.: A munkaügyi érdekegyeztetés rendszerének szabályozása az EK. tagállamaiban és Magyarországon.(Értékelés és javaslatok). In: Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Jur. et Pol. Tomus XXII. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 1996.; U.ő: A munkajogi koalíciós jog, különösen a kollektív szerződés néhány, a jogalkotásra és a jogalkalmazásra kiható elvi problémájához. Magyar Jog, 2008/4.; U.ő: A munkavállalói részvétel az üzemi vezetésben Nyugat-Európában és Magyarországon. Magyar Jog, 1993/3.; Rácz Zoltán: A munkaügyi viták rendezésének hazai története a rendszerváltásig. In: Publicationes Universitatis Miskolciensis Facultas Juridica et Politica. Tomus XX/2. 2012. 613-643. o.; Kenderes –Prugberger: Az érvénytelenség egyes problémái a munkaszerződés esetében. In: A magánjogi kodifikáció eredményei. Miskolci Konferenciák, Novotni Kiadó, Miskolc, 2009. 75-90. o.; Prugberger: A közszolgálat újra szabályozásának problémája. Új Magyar Közigazgatás, 2010/5. 75-90.o.; A közszolgálat jogdogmatikai és rendszerelvszerű egységes szabályozásának problematikája. Új Magyar Közigazgatás 2014/4. 1-8. o.; U.ő: Helye van-e a munkaszerződésnek az új Ptk.-ban, és ha igen, akkor miként? Magyar jog, 2011/3. sz.; U. ő: Az országos, az ágazati és a területi érdekegyeztetés, valamint az üzemi tanács jövője és jogi szabályozásuk megreformálásának kérdései. Magyar Jog, 2012/1. 28-35. o.; Kenderes-Prugberger: A munkaerő-kölcsönzés és az iskolaszövetkezeti munkavégzés új Mt. szabályainak értékelése. 2/2012. sz. 21-24. o.; Prugberger: Adalék a tágabb értelmű civilisztikai felelősség jogelméletéhez és joggyakorlatához. In: Pro vitae et scientia. Ünnepi kötet Jobbágyi Gábor 65. születésnapjára. Szt István társulat Kiadása, Bp. 2012. 253-263.o.; Prugberger-Kenderes: A munkaviszony keretében fennálló kártérítési felelősség új szabályozásának egyes problémái. Magyar Jog, 2013/7. sz. 393-406. sz.; U. ők: A munkajogi kártérítési felelősség irányai az új Mt. és a nyugat-európai szabályozás tükrében. In: Decem annii Eurpea Unione, III. Civilisztikai tanulmányok. Miskolci Jogtudományi Műhely, Miskolci Egyetemi Kiadó, 123-137. o.; Kiss György: A munkavállalóhoz hasonló jogállású személy problematikája az Európai Unióban és a szabályozás hiánya a Munka Törvénykönyvében. Jogtud. Közlöny, 2013/1. sz. 1-14. o.; Prugberger: Az önfoglalkoztatás intézménye a nyugat-európai és a magyar jogban. Magyar Jog, 2014/2. 65-71.; Prugberger-Mélypataki: A munkaviszony megszűnésének és megszüntetésének jogelméleti kérdései. In: Miskolci doktoranduszok jogtudományi tanulmányai. 14. Miskolc, 2014. 233-254. o.; Prugberger: A szerződészegés elméleti kérdései a polgári jogban és a munkajogban. In: A magyar Tudomány Napja a Délvidéken. Vajdasági Magyar Tud. Társaság kiadása, Újvidék, 2014. 83-94. o.; U.ő: Jogalkotási és jogalkalmazási problémák a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatásnál és a határozott időre szóló kiküldésnél az Európai Unió normáinak a tükrében. Európai Jog, 2014/2. 29-35. o. U.ő: A munkaviszony munkáltatói oldalról kiinduló módosításának és módosulásának a problémája. Miskolci Jogi Szemle, 2014/1. sz. 5-15. o.; Jakab Nóra-Prugberger T.: Ellentétek és kapcsolatok a magyar polgári jogi és munkajogi szabályok között. Jogtud. Közl. 2014/10. 477-466. o.; U. ők: A jogalanyiség általános és munkajogi kérdései. In: Ünnepi tanulmányok Bíró György Professzor 60. születésnapjára. Novotni Kiadó, 2014. 250-275. o.; Jakab Nóra: Cselekvőképtelen munkavállaló a munkajogi szabályozásban. In: Miskolci Jogtudományi Műhely, Decem Annii in Europea Unione, III. 53-63.o.; U. ő: A munkajog és a polgári jog kapcsolata a jogpolitika tükrében. Magyar Jog, 2015/1. 18-26. o.; Radnay József: A sztrájk egyes kérdései a külföldi jogrendszerekben. Munkaügyi Szemle, 2080/5. 30-40. o.; Bródy János: A jogszerű sztrájk

nemzetközi és hazai standardjai. Jogtud. Közl. 2000/11. 339-347. o.; Fabók András: A sztrájkról és a sztrájkjogról. Magyar Jog, 1995/3. 174-185. o.; Prugberger-Kenderes: A munkaküzdelem magyar jogi szabályozása és gyakorlata. Miskolci Jogi Szemle, 2011/2. 5-16. o.; Rácz Zoltán: A sztrájk megítélése az Alaptörvény tükrében. In: Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Iuridica et Politica. 2012. Tomus 30/2. 569-575. o.; Prugberger: A munkaügyi kapcsolatok új szabályai az érdekegyeztetés jegyében. Gazdaság és Jog, 3/2013. 3-10. o.; Prugberger T.: Tagsági megállapodások a szövetkezetekben. Közg. és Jogi K. Kiadó, 1979.; U.ő: A szövetkezet és tagjainak vagyoni kapcsolatai és vállalkozási viszonyai. Szövetkezeti Kutató Intézet, Közlemények, (SZKI. Közl.) 185. Bp. 1965.; U.ő.: Belső vagyoni és vállalkozási viszonyok az önkormányzati vállalatoknál. SZKI. Közl. 189. Bp. 1988.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Jogtörténeti szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ205N1, DFDIÁJ205L1
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Sárly Pál egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: -	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
A programra jelentkező doktorjelöltek római jogi, tudomány-módszertani és kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése. A tárgy bevezetést nyújt a római jog forrásainak világába és megismerteti a hallgatókat a modern jogi romanisztika főbb kutatási irányzataival.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A római jogi kutatás általános módszertani kérdései 2. A római jog írásos emlékei: a Iustinianus előtti jogi irodalom 3. A iustinianusi törvénykönyvek 4. A nem jogi irodalom (római történetírók, szónokok, nyelvészek, költők, ókeresztény szerzők) 5. Az okiratos emlékek 6. A feliratos emlékek 7. A legfontosabb római jogi szakkönyvek, könyvsorozatok, folyóiratok, tudományos segédkönyvek 8. Számítógépes adatbázisok, a római jog kutatása és az internet 9. A modern jogi romanisztika főbb kutatási irányai: az interpoláció-kutatás 10. A jogi papirologia és epigráfia 11. Az összehasonlító ókori jogtörténet 12. A szellemtörténeti (filozófiai, vallási) tényezők kutatása 13. A gazdaságtörténeti és a szociológiai tényezők kutatása 14. A vulgárjog kutatása 15. A római jog továbbélésének kutatása	
Számonkérés módja: írásbeli	
A „Central European Comparative Law” kutatási programban részt vevő hallgatók írásbeli vizsgatesztetel teljesíthetik a tárgyat.	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Helle Károly: A római jog forrásainak története, különös tekintettel az ismeretforrásokra I-II. Budapest, 1909-1911. 2. Személyi Kálmán: Az interpolációs kutatómódszer. Pécs, 1929. 3. Pólay Elemér: A dáciai viaszostáblák szerződései. Budapest, 1972.	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wenger, Leopold: Die Quellen des römischen Rechts. Wien, 1953. 2. Schiller, A. Arthur: Roman Law. Mechanism of Development. New York, 1978. 3. Crawford, Michael H. (ed.): Roman Statutes I-II. London, 1996.	

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Sztéhlo Zoltán: Az egyiptomi papyrusok és a római jog. Bevezetés a papyrusok világába. Miskolc, 1938.
2. Forisek Péter: A hálózat használata az ókortudományok területén. Budapest, 2000.
3. Hamza Gábor: Jogösszehasonlítás és az antik jogrendszerek. Budapest, 1998.

idegen nyelvű

1. Camodeca, Giuseppe: Tabulae Pompeianae Sulpiciorum I-II. Roma, 1999.
2. Biondi, Biondo: Diritto romano cristiano I-III. Milano, 1952-1954.
3. Hardy, Ernest George: Roman Laws and Charters. Oxford, 1912.

További szakirodalom:

Hamza Gábor: Az „antik jogtörténet” irányzata és a római jogi kutatások. In: Jogtudományi Közlöny 2010/6, 279-285.
Lamberti, Francesca: „Tabulae Irnitanae”. Municipalità e „ius Romanorum”. Napoli, 1993.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Jogtörténeti szakszeminárium II.	Neptun kód: DFDIÁJ205N2, DFDIÁJL205L2 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Sáy Pál egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: -	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A programra jelentkező doktorjelöltek bevezetése a középkori jogtörténet forrásainak és szakirodalmának világába, a tudomány-módszertani és kutatásméleti ismeretek megalapozása, elmélyítése.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. A középkori jogtörténet kutatásának általános módszertani kérdései 2. A középkori magyar jogtörténet főbb kutatási irányai és legjelentősebb képviselői 3. A középkori egyetemes jogtörténet főbb kutatási irányai és legjelentősebb képviselői 4. A középkori magyar jog forrásai 5. A középkori német jog forrásai 6. A középkori francia jog forrásai 7. A középkori angol jog forrásai 8. A nyugati szláv jogterület középkori írásos emlékei 9. A bizánci jog forrásai 10. A keleti szláv jogterület középkori írásos emlékei 11. Az iszlám jog forrásai 12. A középkori kánonjog forrásai 13. A legfontosabb jogtörténeti szakkönyvek, könyvsorozatok, folyóiratok, tudományos segédkönyvek 14. Számítógépes adatbázisok alkalmazása a középkori jogtörténeti kutatások során 15. A középkori jogtörténet kutatása és az internet 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Horváth Pál: Tudománytörténeti és módszertani kérdések a jogtörténet köréből. Budapest, 1974. 2. Horváth Pál: Bevezetés az összehasonlító jogtörténet alapelemeibe. Budapest, 1979. 3. Erdő Péter: Az egyházjog forrásai. Történeti bevezetés. Budapest, 1998. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Warnkönig, L. A. – Warnkönig, Th. A.: Geschichte der Rechtsquellen und des Privatrechts. Basel, 1875. 2. Coing, H. (hg.): Handbuch der Quellen und Literatur der neueren europäischen Privatrechtsgeschichte I. (Mittelalter 1100–1500). München, 1973. 3. Musson, Anthony: Medieval Law in Context. The Growth of Legal Consciousness from Magna Carta to the Peasants' Revolt. Manchester, 2001. 	
Ajánlott irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Gönczi Katalin: A középkori város a jogtörténet szemszögéből: gondolatok a középkori városi jog vizsgálatának módszertanához. In: Fons 1996/1, 3-30. 2. Hajdú Lajos – Horváth Pál – Nagyné Szegvári Katalin (szerk.): Bevezetés az egyetemes állam- és jogtörténet forrásaiba. A feudális jog forrásai. Budapest, 1966. 3. Mezey Barna (szerk.): A magyar jogtörténet forrásai. Budapest, 2006. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Feldbrugge, Ferdinand: Law in Medieval Russia. Leiden, 2009. 2. Szuromi, Szabolcs Anzelm: Pre-Gratian Medieval Canonical Collections. Berlin, 2014. 3. Rosenthal, Joel T.: Understanding Medieval Primary Sources. Using Historical Sources to Discover Medieval Europe. New York, 2012. 	
További szakirodalom: <ol style="list-style-type: none"> 1. Both Ödön: Tudományos kutatási irányok a magyar jogtörténet terén (1945-1969). In: Acta Universitatis Szegediensis. Acta Juridica et Politica 45 (1994), 1-29. 	

2. Szádeczky-Kardoss Irma: A középkori krónikák és a korai magyar heraldika mint jogtörténeti forrás. In: *Jogtörténeti Szemle* 2006/4, 46-57.
3. András Dorottya: A középkori magyar jogtörténet forrásaiból. Paulus Hungarus/Dalmata és Notabiliája. In: *Jogtörténeti Tanulmányok* 7 (2001), 5-15.
4. Babják Ildikó: A meroving és karoling kori formulák mint a kereskedelmi jog forrásai. In: *Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica* 20 (2002), 7-30.
5. Blazovich László: Az öröklési jog a középkori jogkönyvekben és a városi gyakorlatban. In: *Századok* 147 (2013), 411-432.
6. Gönczi Katalin: A jogképződés és a jogalkotás problematikája a középkori jogfejlődés tükrében. In: *Győri Tanulmányok* 1998/20, 59-64.
7. Iványi Béla: Eperjes szabad királyi város középkori jogéletéből, főleg a város 1424-1509-ből való jegyzőkönyve alapján. In: *Századok* 43 (1909), 281-297.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Jogtörténeti szakszeminárium III.	Neptun kódja: DFDIÁJ206N3, DFDIÁJ206L3 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A programra jelentkező doktorjelöltek jogtörténeti, tudomány-módszertani és kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés, a félévi munka egyeztetése. 2. A jogtörténeti feldolgozás módszertana. 3. A jogtörténeti tárgyú PhD dolgozatok tartalmi, módszertani követelményei 4. A tudományos szövegek hivatkozási rendszere nyomtatott, vagy elektronikus szakirodalom alapján. 5. Idegen művek felhasználási szabályai. 6. A jogtörténetírás kialakulása, fejlődése Európában. 7. A jogtörténetírás kialakulása és fejlődése hazánkban. 8. A tételes jog és a jogtörténet kapcsolódása, időrendi elhatárolása. 9. A boszorkányperek társadalmi háttere, jogi vonatkozása a német területeken és speciális vonásai hazánkban 10. Büntetőjogi elméletek áttekintése az elkövető korának figyelembevételét tekintetében. 11. A fiatakorúakra vonatkozó büntetőjogi szabályok kialakulása Európában és hazánkban. 12. A magánjogi kodifikáció fejlődéstörténete hazánkban a polgári korszaktól napjainkig. 13. Magánjogi jogesetek a 18-20. században 14. Kodifikációs törekvések, és eredmények a hazai közjogban a polgári korszaktól napjainkig. 15. Összegzés, a félév zárása. 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli egy íves (publikációra érett) a szeminárium témakörébe tartozó anyag elkészítése</p>	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mezey Barna: A polgári börtönügy kezdetei Budapest, 1995. 2. Homoki-Nagy Mária: Magánjogi jogesetek a bírói gyakorlat tükrében Szeged, 2013. 3. Koncz Ibolya Katalin: A boszorkánykutatásban megjelenő 15-18. századi történeti érvelések In: Jogtörténeti tanulmányok VIII. Pécs, 2005., 281-299.pp. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oestmann, Peter: Hexenprozesse am Reichskammergericht, Köln, 1997. 2. Koncz Ibolya Katalin: THE COLLECTIVELY ACQUIRED PROPERTY RIGHTS OF MATRIMONY FROM HISTORICAL WIEW IN HUNGARY IN THE LATE 19TH CENTURY In: Erik Stenpien (szerk.) Kúpna Zmluva - História a Súčastnosť I. Konferencia helye, ideje: Kosice; Uzhgorod, Szlovákia Kosice: Univerzita Pavla Jozefa Safárika v Kosiciach, 2013. pp. 213-223 3. Oestmann, Peter: Geistliche und weltliche Gerichte im Alten Reich Köln/Weimar/Wien, 2012. 	
<p>Ajánlott irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mezey, Barna: Jogalkotás a 16-19. századi Magyarországon In: Archivum, 1996 / 3. 2. Koncz Ibolya Katalin: Adalékok a magyarországi boszorkány fogalom jogtörténeti meghatározásához In: Emlékkönyv Dr. Huszti Vilmos 80. születésnapjára Miskolc, 2000. 231-238.pp. 3. LÉVAY Miklós: Az I. büntető novella fiatakorúakra vonatkozó rendelkezései JOGTÖRTÉNETI SZEMLE [10:(4) pp. 28-32. (2008) <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schormann, Gerhard: Hexenprozesse in Deutschland Göttingen, 1986. 2. Koncz Ibolya Katalin: Community Property as one of the Special Institutions of Hungarian Matrimonial Property Law of thge 19., Century JOURNAL ON EUROPEAN HISTORY OF LAW 2:(2013/4) pp. 129-133. 	

3. Koncz Ibolya Katalin: The Institution of dos ('Fidelity Reward') and its practical regulation in Bourgeois Hungary In: Erik Štenpien (szerk.) Historický vývoj súkromného práva v Európe: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v dňoch 27.-28. mája 2011 na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach. 354 p.
Konferencia helye, ideje: Kassa, Szlovákia, 2011.05.27-2011.05.28. Kosice: Univerzita Pavla Jozefa Safárika v Kosiciach, 2011. pp. 175-194.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Jogtörténeti szakszeminárium IV.	Neptun kódja: DFDIÁJ206N4, DFDIÁJ206L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A programra jelentkező doktorjelöltek jogtörténeti, tudomány-módszertani és kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés, a félévi munka, követelmények megbeszélése 2. A jogtörténeti tárgyú PhD dolgozatok tartalmi, módszertani követelményei 3. A tudományos szövegek hivatkozási rendszere nyomtatott, vagy elektronikus szakirodalom alapján. Idegen művek felhasználási szabályai. 4. A jogtörténetírás kialakulás, fejlődése Európában és hazánkban. A tételes jog és a jogtörténet kapcsolódása, időrendi elhatárolása. 5. Helyi szervek rendszerének kiépítése, hatáskörének megállapítása a dualista Magyarországon 6. A fiatalkorúakra vonatkozó büntetőjogi szabályok kialakulása Európában és hazánkban. 7. Büntetőjogi kodifikáció hazánkban, a polgári korszakban. 8. A közjogi kodifikáció fejlődéstörténete hazánkban a polgári korszaktól napjainkig. 9. Az igazságszolgáltatás szervezeti rendszerének kialakulása és működése a dualista kori Magyarországon 10. Esküdtbíráskodás kialakulása, története hazánkban 11. Különbírószágok létrehozása, működése a dualista Magyarországon 12. Az oktatáshoz való jog fejlődése, a közoktatás létrejötte hazánkban 13. Mezőgazdasági termékekre vonatkozó speciális szabályok a dualista kori Magyarországon 14. Ipari termékekre vonatkozó speciális szabályok, szabadalmi jog, védjegy szabályai hazánkban, a dualizmus korszakában 15. Összegzés, a félév zárása 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli egy íves (publikációra érett) a szeminárium témakörébe tartozó anyag elkészítése</p>	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STIPTA István: A magyar bírósági rendszer története MuktiPLEX média, Debrecen, 1998. 2. LENGYEL, Béla: A szabadság és iparfejlesztő jelentősége Pátria kiadó Budapest, 1942 3. LÉVAY Miklós: Az I. büntető novella fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezései JOGTÖRTÉNETI SZEMLE [10:(4) pp. 28-32. (2008) <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. KONCZ Ibolya Katalin: The Standpoint of József Eötvös on Education JOURNAL ON EUROPEAN HISTORY OF LAW 2014/5:(1) pp. 151-155. (2014) 2. STIPTA, István: The process order of the court of financial administrative jurisdiction (1884-1896) EUROPEAN INTEGRATION STUDIES 9:(1) pp. 121-135. (2011) 3. TURKOVICS, István: Efforts to Simplify Authority Procedures in Hungary in the Period between 1901 and 1944 (Regulating Authority Procedures in Hungary until the Adoption of the First Relevant Law, Act 4 of 1957) JOURNAL ON EUROPEAN HISTORY OF LAW 5:(1) pp. 136-142. (2014) 	
<p>Ajánlott irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SZÁNTÓ I. Béla – TÁBORI Kornél: Nyomor és bűn a gyermekvilágban. Budapest, 1908. 2. SZENDE, Péter Pál: Magyar hiteljog III. kötet Grill Károly könyvkiadóvállalata Budapest, 1930 3. KÓSA Zsigmond: A magyar védjegy-, mustra- és modell-oltalomról szóló törvények Budapest, 1899. 	

idegen nyelvű

1. HATTENHAUER, Hans: Europäische Rechtsgeschichte 3. Auflage Heidelberg, 1999.
2. MENNEL, R. M: Thorns and thistles: Juvenile delinquents in the United States 1825-1940., ed: University Press of New England, Hanover, 1973.
3. WADLE, Elmar: Fabrikzeichenschutz und Markenrecht. Geschichte und Gestalt des deutschen Markenschutzes im 19. Jahrhundert Berlin, 1977.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A magyar jogbölcseleti gondolkodás története szakszeminárium	Neptun kódja: szakszoc
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>A magyar jogbölcseleti tradíció legfontosabb korszakainak és kiemelkedő alakjainak megismerése fontos részét képezi a hazai jogi kultúrának. A szakszeminárium célja, hogy a doktorjelölteket megismertesse ezzel a tradícióval, mely fontos részét képezi az európai jogfilozófiai és jogtudományi gondolkodásnak. Az előadások felhasználják az alkalmat arra, hogy bemutassák a magyar jogbölcseleti gondolkodásra jelentős befolyással lévő európai jogfilozófiai irányzatokat is.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A jogbölcseleti gondolkodás kezdetei Magyarországon 2. A szociológiai pozitívizmus a jogelméletben 3. Pulszky és Pikler jogfelfogása 4. Somló Bódog első pályaszakasza 5. A neokantiánus jogbölcseleti gondolkodás térfoglalása 6. Somló Bódog második pályaszakasza 7. Moór Gyula 8. Horváth Barna 9. A „Szegedi Iskola” 10. A polgári jogbölcseleti tradíció a második világháború fordulóján 11. „Rendszerváltás” a jogelméletben 12. Marxista jogelmélet Magyarországon: Szabó Imre 13. Közvetítő jogelmélet: Peschka Vilmos 14. A társadalomelméleti jogelmélet képviselői 15. Kortárs jogelméleti törekvések	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli	
<p>A doktorjelölteknek két számonkérési lehetőség közül lehet választani: a) 0,5 szerzői ív (20.000 n) terjedelmű a témakörhöz tartozó „tanulmány” megírása + a tanulmány kollokvium keretében való „megvédése”; b) a kötelező tananyag – a kötelező irodalomból a tárgyjegyző által megjelölt részek – szóbeli kollokvium keretében való számonkérése.</p>	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szabó M.: 'Jogelmélet és jogszociológia.' In Jakab A. – Menyhárd A. (szerk.): A jog tudománya. Budapest: HVG-ORAC, 2015, 451-542. o. 2. Loss – Szabadfalvi – Szabó – H. Szilágyi – Zódi: Portrévázlatok a magyar jogbölcseleti gondolkodás történetéből. Miskolc: Bíbor Kiadó, 1995. 3. Szabadfalvi J.: Kísérlet az „új magyar jogfilozófia megteremtésére a 20. század első felében. Budapest: Gondolat, 2014.	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Felix Somló: Schriften zur Rechtsphilosophie. (Hrsg. Cs. Varga) Budapest: Akadémiai Kiadó, 1999. 2. Julius Moór: Schriften zur Rechtsphilosophie. (Hrsg. Cs. Varga) Budapest: Szt. István Társulat, 2006.	

3. Barna Horváth: *The Bases of Law. A jog alapjai.* (Ed. Cs. Varga) Budapest: Szt. István Társulat, 2006.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Szabadfalvi József: *A cselekvősegi elmélettől az újrealizmusig.* Budapest: Gondolat Kiadó – Debreceni Egyetem, 2004.
2. 'A szocializmus jogelmélete Magyarországon és a marxizmus.' *Világosság* (2004/4)
3. Percz László: *A belátásos elmélettől a mezőelméletig. A magyar jogfilozófia fél évszázada:* Pikler, Somló, Moór, Horváth. *Századvég*, 1998 ősz, Új folyam 10, 83-86. o.

idegen nyelvű

1. *Die Schule von Szeged.* (Hrsg. Cs. Varga) Budapest: Szt. István Társulat, 2006
2. István Losonczy: *Abriss eines realistischen rechtsphilosophischen Systems.* (Hrsg. Cs. Varga) Budapest: Szt. István Társulat, 2002.
3. Felix Somló: *Juristische Grundlehre.* Leipzig: Meiner, 1917; Aalen: Scientia, 1973.

További szakirodalom:

- Cs. Kiss Lajos: *Szabadság és kényszer (Horváth Barna szellemi pályája)* In: Horváth Barna: *Angol jogelmélet* (Budapest, Pallas Stúdió – Attraktor Kft., 2001) 569-611. o.;
- Kupa László: *Pulszky Ágost bölcsellete* (Budapest, Seneca Könyvkiadó, 1996);
- Nagy Endre: *Erény és tudomány. Vázlat Somló Bódog gondolkodói pályájáról.* *Világosság*, 23 (1981) 12, 764-772. o.;
- Nagy Endre: *Lehet-e tudományos a világnézet? Pikler Gyula értékmentes jogszociológiája.* *Világosság*, 33 (1991) 2, 81-92. o.;
- Solt Kornél: *Moór Gyula jogfilozófiájáról.* *Holmi*, 6 (1994) 12, 1850-1862. o.;
- Zsidai Ágnes: *A Tiszta Jogszociológia. (Bevezető tanulmány)* In: Horváth Barna: *Jogszociológia* (Budapest, Osiris Kiadó, 1995) 11-58. o.;
- Szabadfalvi József: *Bibó István és a szegedi iskola.* In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): *A szabadság kis körei. Tanulmányok Bibó István életművéről* (Budapest, Osiris Kiadó, 1999) 125-152. o.;
- Szabadfalvi József: *Húsz év a magyar jogbölcséleti tradíció újraértékelésében.* In: *Húsz éves a jogászképzés a Miskolci Egyetemen.* (Szerk.: Szabadfalvi József) Miskolc, 2001. 415-432.o.;
- Szabadfalvi József: *A természetjog rehabilitációja: Hegedüs József „színhétikus” jogbölcsellete.* In: *Ius unum, lex multiplex. Liber Amicorum Studia Z. Péteri Dedicata. Tanulmányok a jogösszehasonlítás, az államelmélet és a jogfilozófia köréből / Studies in Comparative Law, Theory of State and Legal Philosophy, [Jogfilozófiák / Bibliotheca Iuridica. Liber amicorum 13]* szerk. H. Szilágyi István – Paksy Máté (Budapest, Szent István Társulat, 2005) 513-523. o.;
- Szabadfalvi József: *Egy „tisztultabb, szintetikus módszertani felfogás” – Irk Albert jogbölcséleti munkássága.* *JURA* 11 (2005) 2, 128-134. o.
- Szabó Miklós (szerk.): *Természetjog és pozitívizmus a mai magyar jogelméletben.* (Miskolc, Bíbor Kiadó, 2002)

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A modern politikai filozófiai gondolkodás főbb irányzatai szakszeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ270N2, DFDIÁJ270L2
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Hegyi Szabolcs, egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>A graduális képzés részét képező „államelmélet” című tárgy keretében nyújtott elmélettörténeti áttekintés alapján és háttérén elmélyültebb megismerkedés a fontosabb jelenkori politikai filozófiai irányzatokkal, gondolkodókkal, álláspontokkal. A kiválasztás szempontja egyfelől az, hogy a politikai filozófiának a 2. világháborút követő képviselőiről essen szó, akiknek a munkássága meghatározza a kortárs politikai filozófiai vitákat is; másfelől az, hogy a kiválasztott szerzők egy-egy markánsan elkülönülő eszmetörténeti álláspontot képviseljenek. Az egyes foglalkozások tematikája a politikai gondolkodás és a politikai eszmerendszerek változásainak áttekintése után a 20. század második felének és napjaink meghatározó szerzői, valamint az ő munkásságuk, az őket ért kritika és a továbblépés lehetőségeinek felvillantása mentén alakul.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A mérsékelt állam eszmetörténete, alapelvei és intézményrendszere – áttekintés 2. A mérsékelt állam intézményrendszerének változásai a 20. század második felében 3. A politikai eszmerendszerek változásai a 20. század második felében 4. Társadalmi igazságosság-elmélet (Rawls) 5. Morális egyenlőség és politikai közösség (Dworkin) 6. Politikai liberalizmus (Rawls) 7. Alkotmányos patriotizmus (Habermas) 8. Jobboldali liberalizmus, libertárizmus (Hayek, Nozick) 9. Neokonzervativizmus (Strauss, Oakeshott) 10. Kommunitárizmus (Taylor, Sandel) 11. Nacionalizmus és multikulturalizmus 12. Republikánizmus (Arendt) 13. A kommunista ideológia a 20. században 14. A szociáldemokrácia a 20. században 15. Politikai eszmerendszerek Magyarországon 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli.	
<p>A számonkérés és értékelés alapját ½-1 szerzői ív (20.000-40.000 leütés) terjedelmű, politikai tárgyú filozófiai dolgozat megírása képezi. A dolgozat témáját a tárgy jegyzőjével a kurzus elején kell egyeztetni, s abban számot kell adni a kurzus során megszerzett ismeretekről is. A szóbeli kollokvium a dolgozat „megvédéséből” áll. A tárgy elsajátítása feltételezi a Jog- és állambölcselet I. elmélet és gyakorlat tárgyak anyagának ismeretét.</p>	

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű:

1. Modern politikai filozófia. (Szerk.: Huoranszky Ferenc) Budapest: Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, 1998.
2. Michael Oakeshott: Politikai racionalizmus. (Szerk.: Molnár Attila Károly) Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 2001.
3. Közösségelvű politikai filozófiák. (Szerk.: Horkai Hörcher Ferenc) Budapest, Századvég Politikai Iskola Alapítvány, 2002.

idegen nyelvű:

1. Will Kymlicka: Contemporary Political Philosophy: An Introduction. Oxford University Press, 2002.
2. John Rawls: 'Lecture VI. The Idea of Public Reason'. In: uő: Political Liberalism. New York, Columbia University Press, 1996.
3. Ronald Dworkin: 'What is Equality? Part 1: Equality of Welfare; Part 2: Equality of Resources; 'Liberal Community''. In: uő: Sovereign Virtue. The Theory and Practice of Equality. Cambridge: Harvard University Press 2000.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű:

1. Az angolszász liberalizmus klasszikusai. (Szerk.: Ludassy Mária) Budapest: Atlantisz Kiadó, 1992.
2. Kis János: Mi a liberalizmus? Pozsony: Kalligram Kiadó, 2014.
3. Jürgen Habermas: A posztneemzeti állapot. Budapest: L'Harmattan Kiadó – Zsigmond Király Főiskola, 2006.

idegen nyelvű:

1. Friedrich A. von Hayek: The Constitution of Liberty. University of Chicago Press, 2011.
2. Ronald Dworkin: Freedom's Law. The Moral Reading of the American Constitution. Oxford: Oxford University Press, 1986.
3. Stephen Mulhall & Adam Swift: Liberals & Communitarians. Blackwell Publishing, 1996.

További szakirodalom:

1. Friedrich A. von Hayek: Út a szolgáshoz. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1991.
2. Friedrich A. von Hayek: 'Jog és szabadság'. In: uő: Piac és szabadság. Válogatott tanulmányok. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1995, 325-439. o.
3. Leo Strauss: Természetjog és történelem. Budapest: Pallas Stúdió – Attraktor Kft., 1999.
4. John Rawls: Az igazságosság elmélete. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
5. Jürgen Habermas: 'Reconciliation Through the Public Use of Reason'. In: 92 The Journal of Philosophy 3 (1995) pp. 109-131.
6. Michael J. Sandel: Liberalism and the Limits of Justice. Cambridge University Press, 1998, p. 175-219.
7. Kis J.: 'Az igazságosság elmélete. John Rawls magyarul.' In: Világosság. 1998/8-9.sz., 3-66. o.
8. Ronald Dworkin: 'A politikai bírók és a joguralom.' In: Takács P. (szerk.): Joguralom és jogállam. Budapest, 1995.
9. Hannah Arendt: A forradalom. Budapest: Európa Kiadó, 1991.
10. Francois Furet: Egy illúzió múltja. Esszé a 20. század kommunista ideológiájáról. Budapest: Európa Könyvkiadó, 2000.
11. Jürgen Habermas: Esszé Európa alkotmányáról. Budapest: Atlantisz Kiadó, 2012.
12. Huoranszky Ferenc: Filozófia és utópia. Budapest: Osiris Kiadó, 1999.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Szakszociológiák	Neptun kódja: DFDIÁJ271N3, DFDIÁJ271L3
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A szakszeminárium azon hallgatók számára nyújt hasznos információkat, akik kutatásukat a jogtudomány és valamely jogilag releváns szakszociológia (politikai- és/vagy jogszociológia) határterületén folytatják. A szeminárium során szó lesz a kutatási téma meghatározásának kérdéseiről, a kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerekről, a terepmunkáról, a dokumentumkutatásról, a kérdőívek kidolgozásáról és adatainak feldolgozásáról. Emellett betekintést kap a hallgató a jogszociológia és a politikai szociológia területén folytatott legfontosabb kutatásokba, különösen a legfrissebb hazai kutatások módszertanába és eredményeibe.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szociológia módszertana 2. Mikroszociológiai módszerek 3. Makroszociológiai módszerek 4. Szociológiai módszerek a jogalkalmazás vizsgálatában 5. Jogszociológiai kutatások 1.: A jogismeret, jogtudat vizsgálata a legfrissebb hazai kutatásokban 6. Jogszociológiai kutatások 2.: A jogi alapelvek érvényesülése a bírósági jogalkalmazásban 7. Jogszociológiai kutatások 3.: Nemzetközi jogi kötelezettségek a belső jogba és a gyakorlatba való átültetésének jogszociológiai vizsgálata 8. Jogszociológiai kutatások 4.: A kirendelt védői rendszer működésének jogszociológiai elemzése 9. Jogszociológia és politikai szociológia határán: az intézményekbe vetett bizalom vizsgálata 10. Mikro- és makroszociológiai módszerek a politikai szociológiában 11. Politikai szociológia 1.: A pártok szerepe a XXI. században 12. Politikai szociológia 2.: Az elit megítélése a politikai változások tükrében 13. Politikai szociológia 3.: Szélsőséges politikai nézetek és az autokrácia új típusai 14. Politikai szociológia 4.: A választási kampányok változása az új tömegkommunikációs eszközök tükrében 15. Politikai szociológia 5.: A választói részvétel vizsgálata 	
<p>Számonkérés módja: <u>írásbeli</u>, szóbeli, <u>írásbeli</u> és szóbeli</p>	
<p>Kötelező irodalom</p> <p>magyar nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Héja Gábor – Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest: Osiris, 2014. 2. Bencze Mátyás: Elvek és gyakorlatok. Jogalkalmazási minták és problémák a bírói ítélezésben. Budapest: Gondolat, 2011. 3. Fischer György: Hihetünk-e a közvéleménykutatásoknak? Hogyan készülnek, és mennyire pontosak a közvélemény-kutatások? Budapest: Bagolyvár, 2001. <p>idegen nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Levitsky, Steven – Way, Lucan A.: Competitive Authoritarianism. Hybrid Regimes After the Cold War. Cambridge Univ. Press., 2010. 2. Rácz Attila – Schäffer, Heinz: Quantitative analyses of law. A comparative empirical study. Sources of law in Eastern and Western Europe. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1990. 3. Orum, Anthony – Dale, John G.: Political sociology: Power and participation in the modern world. (5th ed.) New York: Oxford Univ. Press, 2009. 	

Ajánlott irodalom

magyar nyelvű:

1. Szilágyi Péter (szerk.): Szemelvénygyűjtemény a jogszociológia tanulmányozásához. Budapest, 1982.
2. Fleck Zoltán: Bíróságok mérlegen I.-II. (Igazságszolgáltatásunk újabb tíz éve; A szervezettől a jogértelmezési gyakorlatig) Pallas Akadémia, 2008.
3. Országjelentés: EU-irányelvek a gyakorlatban: A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló EU-irányelv átültetésének vizsgálata. Magyar Helsinki Bizottság, 2015.

idegen nyelvű:

1. D. Silverman (ed.): Qualitative Research. Theory, Method and Practice. London: Thousand Oaks – New Delhi: Sage Publications, 1997.
2. Sharlene Nagy Hesse-Biber: The Practice of Qualitative Research. Engaging Students in the Research Process. (Third Edition) SAGE Publishing, 2016.
3. Janet Buttolph Johnson, H. T. Reynolds, Jason D. Mycoff: Political Science Research Methods. (Eight Edition) SAGE Publishing, 2016.

További szakirodalom

- Fleck Zoltán: Szociológia jogászoknak. Budapest: Napvilág, 2004.
- Konrád György – Szelényi Iván: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz. Budapest: Gondolat, 1989.
- Iván Júlia, Kádár András Kristóf, Moldova Zsófia, Novoszádek Nóra, Tóth Balázs: A gyanú árnyékában Kritikai elemzés a hatékony védelemhez való jog érvényesüléséről. Magyar Helsinki Bizottság, 2009.
- Bertalan László (szerk.): A kvantitatív társadalomkutatás modelljei. Klasszikus módszertani írások. Helikon Kiadó, 2006.
- Mitev Ariel Zoltán: Grounded theory, a kvalitatív kutatás klasszikus mérföldköve. In: Vezetéstudomány (2012/1.) 17-30.
- Horváth Dóra – Mitev Ariel: Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv. Alinea Kiadó, 2015.
- Corbin, Juliet – Strauss, Anselm: A kvalitatív kutatás alapjai. A Grounded Theory elemzési módszer technikája és eljárásai. L'Harmattan, 2015.
- Kvale, Steinar: Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. Jósöveg Műhely Kiadó, 2005.
- Mason, Jennifer: Kvalitatív kutatás. Jósöveg Műhely Kiadó, 2005.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A jogi nyelv szakszeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ208N4, DFDIÁJ208L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A tárgy oktatásának célja a jog azon aspektusának elemzése, hogy a jog mint társadalmi intézményrendszer – mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban – a nyelv közbenjöttével fejtí ki működését. Ennek feltárásához két kérdéskörben kell elmélyülni: egyrészt szükség van a nyelvtudomány alapismereteinek, fogalmainak, irányzatainak megismerésére, másrészt arra, hogy a nyelvtudomány és nyelvfilozófia eredményei hogyan jelennek meg a jogi gondolkodásban. A szakszeminárium célja annak tudatosítása, hogy a jog működését miként határozza meg a nyelviség dimenziója.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. A „modern nyelvtudomány kialakulása: F. de Saussure; N. Chomsky 2. A szemiotika és területei: szintaxis, szemantika, pragmatika 3. A nyelvtudomány határterületei; igazságügyi nyelvészet 4. A nyelvfilozófia kialakulása és problémái; L. Wittgenstein 5. A jogi nyelvek kialakulása 6. A „jogi nyelv” sajátosságai 7. A jogi fogalmak természete 8. Jelentés és értelmezés a jogban; jogi hermeneutika 9. Jogi beszédaktusok 10. Jogi retorika 11. Jogi diskurzus-elemzés 12. Jogi szöveg-munkálkodás 13. A jogalkalmazás nyelvi dimenziói 14. Nyelvi jogok 15. Többnyelvűség – többnyelvű jogszolgáltatás	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli A hallgató két számonkérési mód közül választhat: (a) ½ - 1 szerzői ív (20.000 – 40.000 leütés) terjedelmű, a tárgyhoz kapcsolódó témájú tanulmány megírása és megvitatása; vagy (b) a kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében történő számonkérése.	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Szabó Miklós – Varga Csaba (szerk.): Jog és nyelv. Budapest: TEMPUS, 2000. 2. Szabó M. (szerk.): Nyelvében a jog. Miskolc: BÍbor, 2010. 3. Kontra Miklós: Közérdekű nyelvészet. Budapest: Osiris Kiadó, 1999. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. P. M. Tiersma – L. M. Solan (eds.): The Oxford Handbook of Language and Law. Oxford U. P., 2012. 2. B. Bix: Law, Language, and Legal Determinacy. Oxford: Clarendon, 1994. 3. A. Marmor – S. Soames (eds.): Language in the Law. Oxford U. P. 2011.	

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. 'A magyar nyelv és magyar jogi műnyelv megújulása.' 1 *Glossa Iuridica* (2014/1-2. szám)
2. U. Eco: *Az értelmezés határai.* (Ford.: Nádor Zs.) Budapest: Európa, 2013.
3. H-G. Gadamer: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlat.* (Ford.: Bonyhai G.) Budapest: Gondolat Kiadó, 1984.

idegen nyelvű

1. P. Goodrich: 'Law and Language: An Historical and Critical Introduction.' 11 *Journal of Law & Society* (1984) 173. o.
2. D. Busse: *Juristische Semantik: Grundfragen der juristischen Interpretationstheorie in sprachwissenschaftlicher Sinn.* Berlin: Duncker & Humblot, 1993.
3. F. Schauer (ed.): *Law and Language.* Aldershot: Dartmouth, 1993.

További szakirodalom:

- AMSELEK, P.: 'Philosophy of Law and the Theory of Speech Acts.' 1 *Ratio Juris* (1988) 187.
- ATKINSON, J. M. - DREW, P.: *Order in Court: The Organization of Verbal Interaction in Judicial Settings.* London: Macmillan, 1979.
- AUSTIN, J. L.: *Philosophical Papers.* (Ed. by Urmson, J. O. and Warnock, G. J.) London - Oxford - New York: Oxford U. P., 1961.
- AUSTIN, J. L.: *Tetten ért szavak.* (Ford.: Pléh Cs.) Budapest: Akadémiai Kiadó, 1990.
- BANKOWSKI, Y. K. – MAHER, G.: 'Ordinary Language and Judicial Discretion.' 12 *Rechtstheorie* (1981) 1.
- BARFUß, W. (Hrsg.): *Sprache und Recht. Aufsätze und Vorträge von Fritz Schönherr.* Wien: Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 1985.
- BECK, A.: 'The Semiology of Law.' 7 *Oxford Journal of Legal Studies* (1987) 475.
- BLACK, M.: *A nyelv labirintusa.* (Ford.: Ábrahám Z.) Budapest: Holnap Kiadó, 1998.
- CLAUSS, K.: 'Semantik im Dienste des Rechts.' 49 *ARSP* (1963) 376.
- EDGEWORTH, B.: 'Legal Positivism and the Philosophy of Language: A Critique of H. L. A. Hart's »Descriptive Sociology«.' 6 *Legal Studies* (1986) 115.
- GIBBONS, J. (ed.): *Language and the Law.* London – New York: Longman, 1994.
- GLANVILLE, L. W.: 'Language and the Law.' 61 *The Law Quarterly Review* (1945) 71; 179; 293; 384; (1946) 387.
- JACKSON, B. S.: *Making Sense in Law: Linguistic, Psychological and Semiotic Perspectives.* Liverpool: Deborah Charles, 1995.
- JORI, M. – PINTORE, A. (eds.): *Law and Language: The Italian Analytical School.* Roby: Deborah Charles, 1997.
- LAMPE, E-J.: *Juristische Semantik.* Bad Homburg v. d. H. – Berlin – Zürich: Verlag Gehlen, 1970.
- PARKER, G. F. (ed.): *What is Meaning in a Legal Text?* Northwestern University/Washington University Law and Linguistics Conference. *Washington University Law Quarterly* (Special Issue, Vol. 73. No. 3.) 1995.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Munkajog szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ211N1, DFDIÁJ211L1 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Csák Csilla egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A programra jelentkező doktorjelöltek környezetjogi, agrárjogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A környezetvédelem gazdasági eszközei, a környezetvédelmi alapok, környezetvédelmi támogatások, és a környezetvédelem megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben. 2. A környezetvédelem gazdasági eszközei, a környezetvédelmi alapok, környezetvédelmi támogatások, és a környezetvédelem megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben. 3. A környezetvédelmi felelősség eszközei, a környezetvédelmi felelősségbiztosítás megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben. a kötelező biztosítéki rendszer bevezetésének anomáliái. 4. A környezetvédelmi felelősség eszközei, a környezetvédelmi felelősségbiztosítás megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben. a kötelező biztosítéki rendszer bevezetésének anomáliái. 5. A hulladékgyűjtés és a határon átnyúló hulladékszállítások hatásai és az illegális szállítások megakadályozásának jogi eszközei. 6. A környezeti érdekek és a gazdasági érdekek ütközése esetjogi elemzések és elméleti következtetések 7. A környezeti érdekek és a gazdasági érdekek ütközése esetjogi elemzések és elméleti következtetések 8. Az agrár-környezetjog hatályos szabályai, a környezeti szempontok érvényesítése az agrártámogatások folyósításában, cross compliance. 9. Az agrár-környezetjog hatályos szabályai, a környezeti szempontok érvényesítése az agrártámogatások folyósításában, cross compliance. 10. A környezeti elvek szerepe a jogalkotásban és a jogalkalmazásban 11. A környezeti elvek szerepe a jogalkotásban és a jogalkalmazásban 12. A környezetvédelmi engedélyezési rendszer átnyúló elemei és elhatárolási kérdései a gazdasági, az önszabályozó valamint a konszenzuális szabályozási rendszerre tekintettel. 13. A környezetvédelmi engedélyezési rendszer átnyúló elemei és elhatárolási kérdései a gazdasági, az önszabályozó valamint a konszenzuális szabályozási rendszerre tekintettel. 14. A fenntartható fejlődés pillérei és együtthatása 15. A fenntartható fejlődés pillérei és együtthatása 	
<p>Számonkérés módja:</p> <p>A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgy - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raisz Anikó (szerk.): A nemzetközi környezetjog aktuális kihívásai, Miskolci Egyetem 2012 2. CSÁK Csilla: A hulladék fogalmának értelmezése az uniós ítélkezési gyakorlat alapján, In: 	

- Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Juridica et Politica 29.:(2.) pp. 423-434. (2011)
3. BÁNDI Gyula: Környezetjog, Szent István Társulat Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest 2011.

idegen nyelvű

1. KISS, Alexandre - SHELTON, Dinah: International environmental law. Transnational Publishers, New York, 2004
2. Shristoph PALME – Anke u. Jochen SCHUMACHER – Matthias SCHLEE: Die europäische Umwelthaftungsrichtlinie, EurUP 5/2004. 260-267.o.
3. Rolf SCHWARTMANN: Umweltrecht. C.F.Müller Verlag Heidelberg 2006.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. CSÁK Csilla: Cross compliance, avagy környezetvédelem a támogatás feltételeként, In: Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Juridica et Politica 2012/2. 423-433.o.
2. SZILÁGYI János Ede: A zöld géntechnológiai szabályozás fejlődésének egyes aktuális kérdéseiről. Miskolci Jogi Szemle, 2011/2, 36-54. o.
3. OLAJOS István: A közjogi szerződés, mint a támogatásokkal kapcsolatos jogalkalmazás egy útja, In Publicationes Universitatis Miskolciensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXIX/2. 2011. 503-514.o.

idegen nyelvű

1. Itzhak E. KORNFELD: Of dead pelicans, turtles, and marshes: Natural Resources damage in the wake of the BP deepwater horizon spill, Heinonline 38 B.C. Envtl. Aff. L. Rev. 317 2011
2. Maria LEE: 'New' Environmental Liabilities: The Purpose and Scope of the Contaminated Land Regime and the Environmental Liability Directive, Heinonline 11 Envtl. L. Rev. 264 2008-2009
3. David TERRY: Burlington Northern and Santa Fe Railway Co. v. United States: Receding the Scope of CERCLA Liability, Heinonline 5 Envtl. and Energy L. and Pol'y J. 158 2010.

További szakirodalom: A szemináriumon kiadott anyagoknak megfelelően.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Munkajogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ211N2, DFDIÁJ211L2 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Prugberger Tamás prof. emeritus, Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>Foglalkoztatáspolitikai és jogi c. szakszeminárium célja a hallgatókban kialakítani és tudatosítani a foglalkoztatás társadalmi jelentőségét és hogy azt, hogy a munkanélküliség társadalmi feszültséget, pszichés feszültséget, bűnözésnövekedést, gazdaságleépülést okoz, amellyel szemben elsősorban a munkaügyi politika, a munkaügyi szolgáltatási közigazgatás és jog, valamint a szociálpolitika és a gazdaság-, valamint a pénzügyi politika eszközeivel komplex módon, mindezek együttes alkalmazásával lehet megoldani. Ennek során a szakszeminárium célja, hogy párhuzamba állítsa a foglalkoztatáspolitikai és jog nyugat-európai és jogi eszközeit a hasonló magyar megoldással, bemutatva mindkettő pozitív és/vagy negatív vonásait kritikai elemzés és a hibák kijavítására irányuló javaslatok adása mellett.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A foglalkoztatáspolitikai és jogi, valamint közigazgatási témakörének behatárolása és eszközeinek bemutatása 2. A foglalkoztatáspolitikai, a teljes foglalkoztatás és a nagyméretű munkanélküliség makro-, és mikro közgazdasági, makro és család-szociális, valamint társadalometikai egy felőli pozitív, más felőli negatív hatásainak bemutatása, elemzése 3. A foglalkoztatáspolitikai és a szociálpolitika, valamint jogi és közigazgatási intézményeinek egymásra épülésének és kölcsönhatásainak elemzése 4. A foglalkoztatás-elősegítés jogi-, és igazgatási eszközrendszerének, valamint alakulásának külföldi és hazai bemutatása az aktív és passzív eszközrendszerek tükrében 5. A munkaerő-közvetítés intézménye és működése a fejlett nyugat-európai államokban és Magyarországon 6. A munkaerő-közvetítés összekapcsolása a képzéssel, átképzéssel, valamint a vállalkozóvá válásra irányuló speciális képzéssel és támogatással 7. Az elméleti képzés és a gyakorlat összekapcsolásának a problémája a külföldi és a hazai viszonyok között 8. Az állásajánlatokra való jelentkezésre irányuló felkészültség és az erre irányuló tréningek jelentősége, életrajzkészítés, bemutatkozás, állásinterjúval való megfelelés 9. A munkanélküli segélyezés intézménye, a segélyezésben való részesülés feltételei, a foglalkoztatási hivatallal való együttműködés, valamint a segély mértéke és folyósításának idődimenziója a nyugat-európai országokban és Magyarországon 10. A csökkent munkaképességűek foglalkoztatás-elősegítésének problémája mikro-, és makroszintű problémája és e problémák megoldására irányuló eszközrendszerekről általában 11. A csökkent munkaképességűek elhelyezkedését elősegítő munkaközvetítés és képzés speciális kérdései és eszközei 12. A pályakezdő fiatalok és az idős munkavállalók foglalkoztatását elősegítő aktív és passzív eszközök a nyugat-európai államokban és Magyarországon 13. A munkáltatók és a munkahelyeket létesítő szervezetek, vállalkozások/cégek irányában jelentkező állami és települési anyagi ösztönzési rendszer nyugat-európában és Magyarországon, valamint a neokorporatív megállapodási rendszer 14. A foglalkoztatás-igazgatás intézményrendszerét működtető alapok forrásai, irányítása, kezelésének jellege a nyugat-európai országokban és Magyarországon 15. A foglalkoztatás-elősegítés intézmény-rendszerének alakulása a nyugat-európai államokban és 	

Magyarországon, kritikai bemutatás

Számonkérés módja: írásbeli

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Jakab Nóra--Prugberger Tamás: A foglalkoztatás elősegítés és igazgatás joga. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2013.
2. Foglalkoztatáspolitikai az Európai Unióban. (szerk.: Gyulavári Tamás-Kozma Tamás), SzCsM. kiadás, Bp. 2000.
3. Keynes J. M.: A foglalkoztatás, a kamat és a pénz általános elmélete, Közgazdasági és Jogi K. kiadó, Bp. 1965.

idegen nyelvű

1. Brion Bercusson: The European Communitys Charta of Fundamental social Rigs of Workers. The Modern Law Rewiewf, Vol 53. 6224 etc.
2. Heinz Berndt: Worldwide Solidarity-the Activities of the Global Union sin the Era of Globalidsation. Edition Friedrich Ebert Stiftung.
3. Schafer, Helmuth: Die Hartz Konzept: Arbeitsmarktreform ohne Biss. Deutsche Industrieverlag, Köln

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Jakab Nóra: A munkavállalói jogalanyiség munkajogi és szociális jogi kérdései, különös tekintettel a megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyekre. Novotni K. 2014.
2. Prugberger Tamás: A hazai foglalkozttás és munkanélküliség problémái külföldi kitekintéssel. Valóság, 2010/1. sz. 89-103.
3. Kovács János: Társadalompolitika – szociálpolitika. Agroinform, Bp. 2006.

idegen nyelvű

1. Anne Ames: Hartz IV. in Baden Württemberg, Hrsg. Hans Böckler Stiftung, 2008.
2. Weiland –Düwel: Das neue Arbeitsrecht. Hartz Gesets und AGENDA 2010 in der Arbeits und der Sozialrechtliche Praxis. Nomos Verlag, 2007.
3. Gaby Wunderlich: Die Hartz Gesetze I-IV. In: Hagen – Spermann (Htsg.)

További szakirodalom:

Bíró-Nádas-Prugberger-Rab-Sipka: Aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazása, hatásuk a munkaerőpiaci mutatókban. TÁMOP Országos Munkaügyi Hivatal, Debrecen, 2010.

Kathy Szilvia: A foglalkoztatáspolitikai alakulása az Európai Unióban, Európa Fórum, 2003/1.

Prugberger Tamás: Munkavállalói biztonság a globalizációban. Valóság, 2008/2. sz. 89-103.

Prugberger Tamás: A gyengébbek és az e mberiség védelmére alkalmas jogintézmények és jogterületek. Valóság, 2002/8. sz. 10-21. o.

Jakab Nóra: A margón és azon túl. Az intellektuális és pszichoszociális fogyatékossgal élő emberek cselekvőképességéről. Novotni K. 2013.

Magyar munkavállalók kilátásai a gazdasági válságban. Munkástanácsok Évkönyve. 2008.

Munkástanácsok Szövetsége kiadása, Bp. 2009.

Gyulavári—Könczei: Európai Szociális jog, Osiris K. Bp. 2000.

Gyulavári Tamás: Szociális jogok az Európai Unióban – Az Európai Bíróság esetjoga.. Adu Print K. Bp. 1999.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Munkajogi szakszeminárium III.	Neptun kódja: DFDIÁJ212N3, DFDIÁJ212L3
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Csák Csilla egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>A programra jelentkező doktorjelöltek környezetjogi, agrárjogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A földterület méhének és felszínének környezeti védelme. A bányászat és a geológiai kutatásokkal kapcsolatos környezetvédelem, a tájvédelem, valamint a föld felszínének az élettelen tényezőivel összefüggő környezeti védelem és barlangokkal összefüggő jogi normarendszer, hazai és külföldi viszonylatban. 2. A földterület méhének és felszínének környezeti védelme. A bányászat és a geológiai kutatásokkal kapcsolatos környezetvédelem, a tájvédelem, valamint a föld felszínének az élettelen tényezőivel összefüggő környezeti védelem és barlangokkal összefüggő jogi normarendszer, hazai és külföldi viszonylatban. 3. A föld felszínének élőhelyi védelme, az élőnövényzet különösen az erdők védelme, erdő és levegőtisztaság védelem, erdő- és vadvédelem, az erdő és a természet egyéb növényi és állati életközösségének a védelme, vad- és madárvédelem. 4. A föld felszínének élőhelyi védelme, az élőnövényzet különösen az erdők védelme, erdő és levegőtisztaság védelem, erdő- és vadvédelem, az erdő és a természet egyéb növényi és állati életközösségének a védelme, vad- és madárvédelem. 5. A vizek élőközösségének a védelmére vonatkozó hazai és külföldi jogi szabályozás. 6. A vizek élőközösségének a védelmére vonatkozó hazai és külföldi jogi szabályozás. 7. Biodiverzitás megőrzése és alkotmányossági védelme, a közösségi/uniós szabályozás elemzése, ökológiai és ökonómiai elemzések áttekintése 8. Mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő környezeti védelem, különös tekintettel a növényvédő szerek használatára, a legelők és a legelőtakaró fenntartására vonatkozó védelem, valamint a mezőgazdasági termőföld termőképességének fenntartására vonatkozó védelmi tevékenység. Az agrominimum szabályozásának idevonatkozó szabályai. 9. Mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő környezeti védelem, különös tekintettel a növényvédő szerek használatára, a legelők és a legelőtakaró fenntartására vonatkozó védelem, valamint a mezőgazdasági termőföld termőképességének fenntartására vonatkozó védelmi tevékenység. Az agrominimum szabályozásának idevonatkozó szabályai. 10. A levegő és a vízvédelem a gyáripari tevékenységgel, valamint a közlekedéssel összefüggésben. 11. A települések környezetvédelme, ideértve az épített környezetvédelmét, telekrendezés, egyedi építmény és műemlékvédelem, továbbá a műszaki létesítményekkel összefüggő védelem. 12. Veszélyes anyagokkal összefüggő táj-, természet-, település- és ingatlanvédelem, valamint légtér-, földterület- és vízvédelem. 13. A természeti erőforrások jogának dogmatikai megközelítése, lehatárolása és a szabályozási környezet rendszertani megközelítése. 14. A természeti erőforrások jogának dogmatikai megközelítése, lehatárolása és a szabályozási környezet rendszertani megközelítése. 15. Géntechnológia kérdések jogi aspektusai, GMO mentes mezőgazdaság kérdésének áttekintő elemzése a nemzetközi tapasztalatok alapján.	
Számonkérés módja:	

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. FODOR László: Környezetvédelem az Alkotmányban. Gondolat Kiadó-Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Budapest 2006. 205.o.
2. CSÁK Csilla: A környezetjogi felelősség magánjogi dogmatikája, Miskolci Egyetem Miskolc 2012. 276.o.
3. NAGY Zoltán: Fenntartható költségvetési elvonások rendszere a környezetvédelem területén. In: Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica, Miskolc, Tomus XXIX/1. (2011) 247-258.o.,

idegen nyelvű

1. Ludwig KRÁMER (fordította: Horváth Zsuzsanna): Az Európai Unió környezeti joga. Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs 2012. EU Environmental Law, Seventh Edition Sweet and Maxwell, London 2011. alapján
2. Nancy K. KUBASEK - Gary S. SILVERMAN: Environmental Law, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey 2008, 6th ed.
3. Nicolas de SADELEER: EU Environmental Law and the Internal Market. Oxford University Press 2014

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. CSÁK Csilla (szerk.): Jogtudományi tanulmányok a fenntartható természeti erőforrások témakörében, Miskolci Egyetem Miskolc 2012. 203.o.
2. SZILÁGYI János Ede: Vízjog, Aktuális kihívások a vizek jogi szabályozásában, Miskolc, Miskolci Egyetem, 2013
3. FODOR László: Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélete a zajterhelés csökkentésére tett intézkedésekről és a bírósági eljárás időtartamáról. JeMa 2011/3. 86-92. o.

idegen nyelvű

1. Geert Van Calster: EU Waste Law, Oxford University Press 2015.
2. Kim Talus: EU Energy Law and Policy: A Critical Account, Oxford University Press 2013
3. Olajos István-CSÁK Csilla-Bobvos Pál-Szilágyi János Ede-Horváth Szilvia-Prugberger Tamás: The polluter pays principle in agriculture, Journal of Agricultural and Environmental Law 2006/1. 29-55.o.

További szakirodalom: A szemináriumon kiadott anyagoknak megfelelően.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Munkajogi szakszeminárium IV.	Neptun kódja: DFDIÁJ212N4, DFDIÁJ212L4
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Prugberger Tamás prof. emeritus, Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Kenderes György Ph.D., egyetemi docens és Dr. Rácz Zoltán Ph.D. egyetemi docens. Prof. Dr. Jakab Nóra egyetemi tanár	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>Az individuális és a kollektív munkajog elvi, jogelméleti vonásainak főbb csomópontjainak értékelése a gyakorlatban. A tantárgy feladata és célja, megmutatni, miként érvényesül a tételesjogi szabályozás és a munkajog-politika a gyakorlati életben.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A munka-, és a szolgálati szerződés elhatárolásának gyakorlati kérdései egymástól, a vállalkozási és megbízási szerződéstől, egymáshoz való viszonyuk gyakorlati kérdései, a függő (kötött) és a szabad (kötetlen) munkavégzés a gyakorlatban 2. A fővállalkozói és az alvállalkozói jogviszonykapcsolatok, valamint a munkajogviszony hasonlósága egymáshoz, az alvállalkozók egzisztenciális és szociális védelme 3. A munkajogviszony és az azzal összefüggő, valamint a munkajogviszony fennállására való tekintettel létesülő munkaviszonyon kívüli megbízási és vállalkozási szerződéskötések a munkavállalóval a munkáltató részéről. Az ezzel kapcsolatos gyakorlati kérdések 4. Az esélyegyenlőség biztosításának a kérdése a munkáltató és a munkavállaló viszonylatában, valamint a munkavállaló részéről a munkavállalói irányában fennálló ez irányú egyenlő bánásmódrá irányuló diszkriminációt mellőző kötelezettsége az Európai Curia és a hazai gyakorlatban 5. A munkáltató és az átvevő, valamint a jogutód munkáltató részéről fennálló tájékoztatási kötelezettség gyakorlati érvényesülésének problémái a munkaszerződés-kötésnél, az átírányításnál, kirendelésnél-átengedésnél, helyettesítésnél és kiküldésnél, valamint a munkáltatói jogutódlásnál és a csoportos létszámleépítésnél, a munkáltató fizetésképtelensége esetén, továbbá a bérgarancia-alap működése 6. A munkajogi felelősség gyakorlatának problémái és a munkaviszony megszüntetésének egyes gyakorlati kérdései 7. A munkajogi jog-, és cselekvőképesség kérdései a munkáltató és a munkavállaló oldaláról, kitekintve a csökkent munkaképességű, fogyatékos munkavállalókra. 8. A két-, és három-, valamint a többoldalú munkajogi érdekegyeztetés működése a gyakorlatban, viszonyulása a gazdasági és az egyéb társadalmi érdekegyeztetéshez 9. A koalíciós partnerek (munkáltatói és munkavállalói érdekvédelmi szervezetek tárgyalási és kollektív szerződéskötési jogosultságának feltételei (koalícióképesség és a reprezentativitási feltételek 10. Az országos és a területi általános, valamint az országos és a területi ágazati, továbbá a vállalaton belüli érdekegyeztetés és kollektív szerződéskötés gyakorlati problémái, a Günstigkeitsprinzip érvényesülése nyugat-európai országokban és Magyarországon 11. Az üzemi tanács jogosítványrendszere, választása és visszahívása a nyugat-európai és a magyar gyakorlatban 12. Az európai üzemi tanács megalakításának, valamint a munkáltató és a munkavállaló közötti társadalmi párbeszéd európai dimenziója 13. A munkaküzdelem gyakorlati alkalmazási lehetőségei jogi korlátok között 14. A munkaügyi szakbíráskodás jelentősége és gyakorlata, valamint létének megkérdőjelezésének problémái 15. Az atipikus munkaviszonyok társadalom-gazdasági jelentősége és gyakorlati alkalmazásuk 	

Számonkérés módja: írásbeli

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Prugberger Tamás-Nádas György: Európai és magyar összehasonlító kollektív munkajog, Cluver Rt. kiadó, Bp. 20015
2. Jakab Nóra, A munkajogi jogalanyiség szociális és munkajogi kérdései..., Novotni K. 2013.I. és II. rész
3. Prugberger Tamás: Magyar munka-, és közszolgálati reform európai kitekintéssel.

idegen nyelvű

1. Bercusson, Brian: European Labour Law, Cambridge, University Press, 2009.
2. Krmpove, Dieter: Europaisches Arbeitsrecht, Verlag Vahlen, Studentenreihe, München
3. Zöllner-Loriz-Hergenrörer: Arbeitsrecht, 6. Aufl. C.H. Beck Verlag, München, 2008.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Kenderes György: A munkaszerződés hazai szabályozásának alapkérdései, Novotni K. Miskolc, 2008.
2. Berke Gyula: A kollektív szerződés a magyar munkajogban. Pécsi Munkajogi Közlemények, Monográfiák, 2.
3. Bankó Zoltán: Atipikus munkaviszonyok. Dialóg, Campus Budapest-Pécs, 2010.

idegen nyelvű

1. Freedland, M. – Counturis N.: The Legal Characterisation of Personal Work Relations and the Idea of Labour Law. In: Guy Davidov – Brian Langille (red.): The Idea of Labour Law, Cambridge, University Press, 2009.
2. Birk, Rolf: Internationales und europaisches Arbeitsrecht. In: Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht (Hrsg. R. Richardi—Wildzkle) 2. Aufl. C.H. Beck Verlag, München, 2000.
3. W. Portzmann – J.F. Stöckle: Schweizerisches Arbeitsrecht. Dike Verlag, Zürich-St. Gallen. 2013.

További szakirodalom:

Prugberger Tamás-Nádas György: A munkajogi szabályozás alakulásának főbb csomópontjai a szociális piacgazdaság nyugat-európai és a reálszocialista gazdaság kelet-európai rendszerében. In: Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Iuridica et Politica Tomus XXXII. (2014.) 449-459.

Prugberger Tamás: Az önfoglalkoztatás intézménye a nyugat-európai és a magyar jogban. Magyar Jog, 2014/2. sz. 65-71. sz.

Prugberger Tamás-Kenderes György: Változások a munkajogi kártérítési felelősségben. Pro Futuro. 2014/2. sz. 931-648. o.

Prugberger Tamás: A szerződészegés elméleti kérdései a polgári-, és a munkajogban. In: A magyar tudomány a Délvidéken, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság Kiadása, Újvidék, 2014. 83-94. o.

Jakab Nóra-Prugberger Tamás: Ellentétek és kapcsolatok a magyar munkajogi és polgárjogi szabályozás között. Jogtudományi Közöny, 2014/10. 477-486. o.

Jakab Nóra-Prugberger Tamás: A jogalanyiség általános és munkajogi kérdései. In: Ünnepi tanulmányok Bíró György 60. születésnapjára. Novotni Kiadó, 2015. 250-275. o.

Prugberger Tamás-Zaccaria Márton Leó: A versenytalalmi megállapodás elméleti és gyakorlati problémái a megváltozott munkajogi környezetben, Jogtudományi Közöny, 2015/5. sz. 244-255. o.

Prugberger Tamás: Adalékok a munkával és az ügyvitellel kapcsolatos szerződések jogrendszereti és jogdogmatikai kérdéseihöz. Miskolci Jogi Szemle, 2015/1. sz. 5-19. o.

Prugberger Tamás: A munka-, a közszolgálati és a társadalombiztosítási szakkbíraskodás tervezett átalakításának terve a közszolgálati jogviták elkülönítésén keresztül. Magyar Jog, 2015/1. sz. 27-34. o.

Prugberger Tamás – Nádas György: Európai és magyar összehasonlító kollektív munkajog, Woltes Cluwer K. Budapest, 2015.

Jakab Nóra: A munkajog és a polgári jog kapcsolata a jogpolitika tükrében. Magyar Jog, 2015/1. sz. 18-26.

Gyulavári Tamás: A szürke állomány – Gazdaságilag függő munkavégzés a munkaviszony és az önfoglalkoztatás határán. Jogtudományi Monográfiák. 6. Pázmány Press. Bp. 2014.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Közigazgatási jogi szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ213N1, DFDIÁJ213L1
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Czékmann Zsolt egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
A tantárgy feladata, célja:	
<p>Megismertetni a hallgatókkal az igazgatás és a közigazgatás kialakulásának történelmi körülményeit, valamint a közigazgatásra vonatkozó nézetek és felfogások kezdeti fejlődését. A jelölteknek fel kell dolgozniuk az igazgatásnak az államok kialakulása előtti időszakra eső történelmi dokumentumait, emlékeit, majd az első államalakulatok (Sumer, Akkád, Egyiptom, Athén, Róma) igazgatási szervezetének kialakulását és fejlődését. Ezekkel párhuzamosan a hallgatóknak át kell tekinteniük a közigazgatásra vonatkozó nézetek és felfogások kezdeti elemeit, majd azok átalakulását a feudális korban. Végezetül meg kell ismerkedniük a közigazgatás-tudomány kezdeteit jelentő rendészettudomány, kamerálisztika képviselőivel és azok fontosabb nézeteivel.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az igazgatás kialakulásának őstörténete 2. Az igazgatás jellemzői az államiság kialakulása előtt 3. A mezopotámiai államok közigazgatása 4. Az egyiptomi állam közigazgatása I. 5. Az egyiptomi állam közigazgatása II. 6. Az athéni közigazgatás kialakulásának főbb fázisai 7. A Római Birodalom közigazgatása I. 8. A Római Birodalom közigazgatása II. 9. A Római Birodalom közigazgatása 10. A közigazgatásra vonatkozó nézetek első képviselői 11. A közigazgatásra vonatkozó nézetek átalakulása a feudális államban 12. A közigazgatás-tudomány kezdetei Európában I. 13. A közigazgatás-tudomány kezdetei Európában II. 14. A közigazgatás-tudomány kezdetei Magyarországon I. 15. A közigazgatás-tudomány kezdetei Magyarországon II.	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Herbert Simon: Korlátozott racionalitás KJK Budapest, 1982. 2. Dwight Waldo: Mi a közigazgatás? In: Közigazgatás-tudományi antológia Unió Kiadó Budapest, 1994. 3. Jakab András: A közigazgatási jog tudománya és oktatása Magyarországon Új Magyar Közigazgatás 2010. szeptember – október	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Frederick W. Taylor: Scientific Management. Testimony before the U. S. 1912. 2. L. Hilberath: Grundlagen und Methoden einer neues Verwaltungswissenschaft Heidelberg, 1939. 3. O. Mayer: Theorie des französischen Verwaltungsrechts Strassburg, 1886.	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. Lőrincz Lajos – Nagy Endre – Szamel Lajos: A közigazgatás kutatásának tudományos irányzatai Budapest, 1976.
2. Magyary Zoltán: Magyar közigazgatás Budapest, 1942.
3. Koi Gyula: Külföldi hatások a magyar közigazgatás-tudományban PhD-értekezés Győr, 2013.

idegen nyelvű

1. Robert von Mohl: Enzyklopädie der Staatswissenschaften (1859)
2. Lorenz von Stein: Handbuch der Verwaltungslehre und des Verwaltungsrechts (1870)
3. Joseph Sonnenfels: Grundsätze der Polizey München, 2003. (Facsimile)

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Közigazgatási jogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ213N2, DFDIÁJ213L2 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: Miótán a doktorjelöltek az I. szemeszterben lefolytatott és a fenti programhoz kapcsolódó szakszemináriumon megismerkedtek a magyar közigazgatás tudomány klasszikusaival és a közigazgatás tudomány korábbi főbb irányjaival, a jelen szemeszterben meg kell ismerkedniük a mai magyar közigazgatás tudomány legfontosabb képviselőivel és tudományos tevékenységükkel. ebből következően a jelen szakszeminárium célja a mai magyar közigazgatás tudomány képviselőinek és munkásságuknak bemutatása, illetve tanulmányozása.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A közigazgatási jogtudományi irányzat és képviselői 2. A közigazgatási jogtudományi irányzat és képviselői 3. A közigazgatási jogtudományi irányzat és képviselői 4. A közigazgatástani irányzat és képviselői 5. A közigazgatástani irányzat és képviselői 6. A szervezéstudományi irányzat és képviselői 7. A szervezéstudományi irányzat és képviselői 8. A szervezéstudományi irányzat és képviselői 9. A szervezéstudományi irányzat és képviselői 10. A szervezéstudományi irányzat és képviselői 11. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői 12. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői 13. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői 14. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői 15. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lőrincz Lajos: Állandóság és változás a közigazgatásban Magyar Közigazgatás, 1991. december 2. Kalas Tibor: Számítógép az államigazgatásban KJK Budapest, 1979. 3. Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok Virtuóz Kiadó Budapest, 2001. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. András TORMA – Balázs SZABÓ - EU Public Administration and Institutions and their Relationship with Member States; ISBN - 978-606-581-032-7 2. Patrick HASSENTEUFEL - The Sociology of the European Administrative System; MPEAP E-textbook 3. Giovanni POGGESCHI - EU Integration of Territorial and Local Communities; MPEAP E-textbook 	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lőrincz Lajos: A közigazgatás alapintézményei HVG ORAC Kiadó, Budapest, 2005. 2. Csáki Gyula Balázs: Az elektronikus közigazgatás tartalma és egyes gyakorlati kérdései HVG ORAC 	

Kiadó Budapest, 2010.

3. Magyary Zoltán: Közigazgatásfejlesztési Program (MP11.0) A haza üdvére és a köz szolgálatában. KIM. Budapest, 2011. június 10.

idegen nyelvű

1. Susanna CAFARO - The History of the European Institutions and the European Integration; MPEAP E-Textbook

2. Giovanni PELLERINO, Marco MANCARELLA - E-Government Practice and Law; MPEAP E-Textbook

3. Lucian CHIRIAC - Zsuzsanna SZABO - E-Government; ISBN 978-963-339-020-7

További szakirodalom:

- Berényi Sándor: Közigazgatás a modern társadalomban KJK Budapest, 1990.

- Kovacsics József: Bevezetés az államigazgatási informatikába Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980.

- Közigazgatás tudományi Antológia Első és Második kötet (szerk.: Lőrincz Lajos) Unió Kiadó, Budapest, 1996.

- Tanulmányok a közigazgatás szervezeti és jogi intézményei köréből (szerk.: Ficzer Lajos) Unió Kiadó, Budapest 1995.

- Madarász Tibor: Közigazgatás és jog KHK Budapest 1987.

- Molnár Miklós: Funkcionalizmus és a jogtudomány új szemléleti horizontjai Magyar Jog 1995. évi 2. szám

- A magyar közigazgatás korszerűsítésének elvi és gyakorlati kérdései (szerk.: Fogarasi József) Unió Kiadó Budapest, 1996.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Közigazgatási jogi szakszeminárium III.	Neptun kódja: Alkotmányjogi szakszeminárium I.
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Czékmann Zsolt egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>A tantárgy feladata, célja:</p> <p>A PhD hallgatók megismerkedtek az I. és II. félévben az igazgatás kialakulásával, az erre vonatkozó nézetekkel, a közigazgatás-tudomány kezdeteivel, valamint a magyar közigazgatás-tudomány képviselőivel. A III. félévben folytatódik a közigazgatás-tudomány fő irányvonalainak megismertetése elsősorban a külföldi irányzatok képviselőinek tanulmányozásával. A félév során el kell jutni a hallgatóknak a mai külföldi közigazgatás-tudomány fő irányzatai képviselőinek megismeréséig, illetőleg ezen képviselők alapvető munkáinak elemzéséig.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A közigazgatási jogi dogmatika német képviselője: Ottó Mayer 2. A közigazgatási jogtudomány francia képviselői: Leon Duguit 3. A közigazgatási jogtudomány francia képviselői: Gaston Jéze 4. A közigazgatási szervezéstudomány továbbélése a német közigazgatás-tudományban 5. A közigazgatási szervezéstudomány amerikai irányzatai I. 6. A közigazgatási szervezéstudomány amerikai irányzatai II. 7. A döntésmélet kidolgozója: Herbert A. Simon 8. A Taylorizmus és alapelvei 9. A közigazgatási szervezéstudomány továbbélése Franciaországban 10. A közigazgatási politika szerepe a német közigazgatás-tudományban 11. A közigazgatási politika szerepe az amerikai közigazgatás-tudományban I. 12. A közigazgatási politika szerepe az amerikai közigazgatás-tudományban II. 13. A közigazgatási szociológia jelenlegi helyzete a francia közigazgatás-tudományban 14. A közigazgatási szociológia jelenlegi helyzete a német közigazgatás-tudományban 15. Az „európai” közigazgatás-tudomány 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Woodrow Wilson: A közigazgatás tanulmányozása In: Közigazgatás-tudományi antológia I. kötet Unió Kiadó Budapest 1994. 2. Lőrincz Lajos: Az amerikai közigazgatás kutatásának irányzatai In: Közigazgatás-tudományi antológia I. kötet Unió Kiadó Budapest 1994. 3. Lőrincz Lajos: Az igazgatási kutatások Franciaországban In: Közigazgatás-tudományi antológia I. kötet Unió Kiadó Budapest 1994. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Henry Fayol: La doctrine administrative dans l'État (1923) 2. Henry Fayol: L'Administration industrielle et générale (1916) 3. Luther Gulick: Notes on the Theory of Organisation (1937) 	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Luther Gulick: Megjegyzések a szervezet-elméletekről In: Közigazgatás-tudományi antológia I. 	

kötet Unió Kiadó Budapest 1994.

2. Valló József: A service public eszméje a mai francia közigazgatási jogban (1940)

3. Koi Gyula: Külföldi hatások a magyar közigazgatás-tudományban PhD-értekezés Győr, 2013.

idegen nyelvű

1. W. Wiloughby: Principles of Public administration (1927)

2. Luther Gulick – Lyndall Urwick: Papers on the Science of Administration (1937)

3. R. Legeais: Grands systèmes de droit contemporains Paris, 2008.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Közigazgatási jogi szakszeminárium IV.	Neptun kódja: DFDIÁJ214N4, DFDIÁJ214L4
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>Miután a doktorjelöltek az I. szemeszterben a közigazgatás és a közigazgatás-tudomány kialakulásával, kezdeti fejlődésével-, a II. szemeszterben a mai magyar közigazgatás-tudomány fő irányvonalával-, a III. szemeszterben pedig a mai külföldi közigazgatás-tudomány fő irányvonalával ismerkedtek meg, a jelen szemeszterben az Európai Unió és a közigazgatás kapcsolatrendszerének feltárása a fő cél. Ennek során a doktorjelölt megismerkedik az Európai Unió, illetve az európai közigazgatás központi szerveivel, e szervek általános jellemzőivel és működésével. Ezt követően kerül sor a régiók és önkormányzatok helyzetének vizsgálatára, majd a központi szervek és a tagállami közigazgatások kapcsolatrendszerének bemutatására. A vizsgálat vont utolsó kérdéskör az Európai Unió és a magyar közigazgatás kapcsolata.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az EU-közigazgatás központi szervei 2. Az EU-közigazgatás központi szervei 3. Az EU-közigazgatás központi szerveinek általános jellemzői 4. Az EU-közigazgatás központi szerveinek általános jellemzői 5. Az EU-közigazgatás központi szerveinek működése: európai CITDÖVKE 6. Az EU-közigazgatás központi szerveinek működése: európai CITDÖVKE 7. Régiók Európája 8. Régiók Európája 9. Önkormányzatok Európája 10. Önkormányzatok Európája 11. Az EU és a tagállamok közigazgatásának kapcsolata 12. Az EU és a tagállamok közigazgatásának kapcsolata 13. Az EU és a magyar közigazgatás: az EU ügyek magyar kormányzati koordinációja 14. Az EU és a magyar közigazgatás: az EU ügyek magyar kormányzati koordinációja 15. Az Európai Közigazgatási Térség 	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom:	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az önkormányzatokról szóló törvények Nyugat-Európában (Szerk.: Kara Pál) BM ÁSZI 1989 2. Nyugat-Európa Alkotmányai KJK Budapest, 1988. 3. Észak-Európa Alkotmányai Államtudományi Kutatóközpont, 1992. 	
<p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. András TORMA – Balázs SZABÓ - EU Public Administration and Institutions and their Relationship with Member States; ISBN - 978-606-581-032-7 2. Andras TORMA - Regional Policies in EU; MPEAP E-Textbook 3. Judit FAZEKAS - EU Legal System and its Implementation in Member States; MPEAP E-Textbook 	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. Balázs István: A XXI. század közigazgatásának kihívásai Magyar Közigazgatás 2000. évi 7. száma
2. Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra Magyar Közigazgatás 2002. évi 6. száma
3. Szigeti Ernő (szerk.) Régió, közigazgatás, önkormányzat Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest 2002.

idegen nyelvű

1. Liviu MARIAN (ROMANIA) - Project Management in EU Administration
ISBN - 978-963-339-019-1
2. Luigi MELICA (ITALY) - Constitutional process and human rights protection in EU
ISBN 978-606-581-045-7
3. Lucian CHIRIAC (ROMANIA) - European Administrative Science and Law
ISBN 978-963-339-022-1

További szakirodalom:

- Orava Márta: Felkészülés az EU-hoz való csatlakozásra, önkormányzati szempontból Magyar Közigazgatás 1999. évi 1-2. száma
- Dudás Ferenc-Hazafi Zoltán: A közigazgatást és annak személyi állományát érintő harmonizációs törekvések az EU-ban I., II. és III. Magyar Közigazgatás 2000. évi 1., 2. és 3. száma
- Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok Virtuóz Kiadó, Budapest, 2001.
- Torma András: Kísérlet az EU-intézményrendszer működése igazgatástudományi modelljének leírására Magyar Közigazgatás 2002. évi 7-8. száma
- Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. száma
- Torma András: Adalékok az EU-közigazgatás fogalmához Magyar Közigazgatás 2002. évi 2. száma
- Torma András: Quo vadis európai regionális politika In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. Miskolc University Press, 2004.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Alkotmányjogi szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ215N1, DFDIÁJ215L1 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
Tantárgyi program: <ol style="list-style-type: none"> 1. Az alkotmány fogalma. Az alkotmány mint politikai norma. Az alkotmány mint jogrendszer alapja. Államjog és alkotmányjog. 2. Alkotmány és alkotmányjog. Az alkotmány és a jogrendszer. Az alkotmány mint a jogrendszer része: az alkotmány jogiságának jelentés és feltételei. 3. Az alkotmány és a jog érvényessége. 4. Az alkotmány fogalmához kapcsolódó fogalmak. Az alkotmány érvényességének alapja. Az alkotmány kötelező ereje. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány változása. 5. Alkotmánymódosítás és az alkotmánymódosítás korlátai: vannak e megváltoztathatatlan alkotmányjogi normák? 6. Az alkotmányváltozás és a forradalom jogi fogalma. A rendszerváltozás mint az alkotmány változása. 7. Az alkotmányvédelem fogalma és alkotmányvédelem intézményei. 8. Az alkotmány értelmezése. Az alkotmány problémája. Az alkotmányértelmezés módszerei. Az alkotmány jogi értelmezése. Jogértelmezés és alkotmányértelmezés. Az „alkotmánykonform” jogértelmezés kérdése. 9. Az alkotmány értelmezése és alkalmazása. 10. Alkotmány és demokrácia. Népszuverenitás és alkotmányos állam: az alkotmányos demokrácia. Korlátozza-e az alkotmányos állam demokráciát? 11. Képviselési és közvetlen demokrácia és az alkotmányjog. 12. Az alkotmány tartalma. Az alkotmányos állam, mint az alkotmány tartalma. 13. Alkotmányos szabadság és alkotmányos egyenlőség. 14. Alkotmányos állam és jogállam. 15. A hatalom megosztása mint az alkotmány tartalma.	
IRODALOM: <p>Kis János: Alkotmányos demokrácia. Három tanulmány., Budapest, INDOK 2001 Sajó András: Az önkorlátozó hatalom. Budapest MTA JTI/KJK 1996 Bragyova András: Az alkotmánybíráskodás elmélete. Budapest MTA JTI/KJK 994. Bragyova András: Alkotmány és szabadság. FUNDAMENTUM 2004 1.</p>	
Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Alkotmányjogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ215N2, DFDIÁJ215L2 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgyi program:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az alkotmányos szervek rendszere. Általános kérdések. A hatalommegosztás érvényesülése az Alkotmányban. A parlamentáris kormányforma. 2. A törvényhozó hatalom és eljárása. Az Országgyűlés megalakulása, szervezete, megszűnése. A törvényhozatali eljárás. Az országgyűlési képviselők jogállása. 3. A végrehajtó hatalom. A közigazgatás alkotmányos alapjai. A közigazgatási szervek. Az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás. 4. A Kormány alkotmányos helyzete. A Kormány megalakulása, összetétele, megszűnése. A miniszterelnök szerepe a kormányban. A Kormány feladatai. A Kormány és a Kormány tagjainak felelőssége. 5. Az önkormányzatok alkotmányos alapjai. Az önkormányzás, mint szervezési elv. A területi- helyi önkormányzatok. Az önkormányzati autonómia. Az önkormányzatok önállóságának garanciarendszere. Az önkormányzatok típusai. Az önkormányzatok egyenlősége. 6. A köztársasági elnök alkotmányos helyzete. A köztársasági elnök megválasztása, megbízási ideje, a megbízátság megszűnése. A köztársasági elnök feladat- és hatáskörei. A miniszteri ellenjegyzés jogintézménye. Az elnöki vétó: alkotmányos vétó és politikai vétó. 7. A bíróságok és ügyészségek. A bíróságok szervezete és feladata. A bírósági szervezet függetlensége és a bírói függetlenség. Az ügyészi szervezet. A Legfőbb Ügyész alkotmányos helyzete. 8. Az Alkotmánybíróság helyzete. Az Alkotmánybíróság jelentősége az alkotmányos demokráciákban. Az Alkotmánybíróság hatáskörei és eljárása. Az Alkotmánybíróság szervezete. Az alkotmánybírák jogállása. <p>IRODALOM:</p> <p>Ádám Antal: A köztársasági elnök, az Országgyűlés és a Kormány viszonyáról. Magyar Közigazgatás, 1991. 11.</p> <p>Bragyova András: Az új Alkotmány egy koncepciója. KJK-MTA ÁJI, Budapest, 1995.</p> <p>Bragyova András: Az Alkotmánybíráskodás elmélete. Budapest, KJK-MTA ÁJI, 1994.</p> <p>Dezső Márta – Bragyova András: A második kamarák. Budapest 1989.</p> <p>Halmai Gábor: Az alkotmányvédelem: az állami hatalom korlátozása. Társadalmi Szemle, 1991. 5.</p> <p>Kilényi Géza: Az Alkotmánybíróság és a közigazgatási bíráskodás. Jogtudományi Közlöny, 1991. 5-6.</p> <p>Kis János: Alkotmányos demokrácia. Budapest, Indok, 2000.</p> <p>Kukorelli István: Alkotmánytan I. Osiris Kiadó, Budapest, 2007.</p> <p>Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon. Budapest, Osiris, 2001.</p> <p>Verebélyi Imre: A kormányzás és a közigazgatás reformjának tervezete. Magyar Közigazgatás, 1996. 4.</p>	
Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Alkotmányjogi szakszemináriumIII.	Neptun kódja: DFDIÁJ216N3, DFDIÁJ216L3
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgyi program: <ol style="list-style-type: none"> 1. Az alapjogok elmélete és gyakorlata. Az alapjogok 2. Az alkotmányos szabadság fogalma. Politikai szabadság és egyéni szabadság. Szabadság és alkotmányos jogok. Általános szabadságjog. 3. Alkotmányos egyenlőség. Az egyenlőség alkotmányos fogalma. Az egyenlőségi szabály alkalmazása az alkotmánybíráskodásban. 4. Vallás- és lelkiismereti szabadság. Az állam- és egyház viszonya az alkotmányos államban. 5. A vélemény szabadsága. Kommunikációs jogok. A kommunikációs jogok alapvető jelentősége és igazolása. Nyilvánosság és alkotmány; a diskurzív demokrácia-felfogás és az alkotmányjog.	
Irodalom	
Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Alkotmányjogi szakszeminárium IV.	Neptun kódja: DFDIÁJ216N4, DFDIÁJ216L4
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgyi program</p> <p>1. Az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége. Az állam aktív magatartását és az állami passzivitást igénylő alapjogok elhatárolása. Alapjogok, államcélok, állami feladatok. Az intézményvédelmi kötelezettség értelmezése az Alkotmánybíróság gyakorlatában.</p> <p>2. Szociális jogok. A szociális biztonsághoz és a társadalombiztosításhoz való jog. A társadalombiztosítás vegyes rendszere: vásárolt jogok és szolidaritás. A szociális biztonsághoz való jog minimuma. A várományok és a szerzett jogok védelme.</p> <p>3. A munkához való jog. A munkához való jog fő eleme: a foglalkozás szabad megválasztásának joga, illetve e jog korlátozhatósága az Alkotmánybíróság gyakorlatában. A foglalkozások folytatásához szerzett jogok alkotmányos megítélése.</p> <p>4. A felsőoktatás autonómiája és a tudományos élet szabadsága. A felsőoktatáshoz való jog. A felsőoktatási autonómia határai. Felsőoktatás és tudomány. A tudományos és a művészeti élet szabadsága.</p> <p>5. A környezethez való jog. Az egészséges környezethez való jog értelmezése az alkotmánybírósági határozatokban. A természetes és épített környezet védelme. A környezethez való jog korlátozhatósága, kapcsolata más alapjogokkal. A szerzett jogok védelme és a környezethez való jog.</p> <p>6. A betegjogok. Az általános betegjogok az egészségügyi törvényben. Sajátos szabályozási terület: a pszichiátriai betegek jogai és azok korlátozhatósága. A bioetikai jogok megjelenése.</p> <p>7. A gyermekek jogai. A gyermeki jogok és az ifjúság védelme szabályozása az Alkotmányban. A gyermek és a szülő jogai és kötelességei. Az állam szerepe a gyermekjogok területén. A gyermekek jogainak veszélyeztetése, megsértése elleni védelem. Az állam intézmény- és eszközrendszere.</p>	
<p>IRODALOM:</p> <p>Balogh – Holló – Kukorelli – Sári: Az Alkotmány magyarázata. KJK, Budapest, 2003.</p> <p>Bragyova András: Az új Alkotmány egy koncepciója. KJK-MTA ÁJI, Budapest, 1995.</p> <p>Halmi Gábor – Tóth Gábor Attila: Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2008.</p> <p>Kardos Gábor: Emberi jogok egy új korszak határán. T-Twins, Budapest, 1995.</p> <p>Kovács József: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Medicina, Budapest, 2007.</p> <p>Sári János – Somody Bernadette: Alapjogok. Alkotmánytan II. Osiris, Budapest, 2008.</p>	
Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Pénzügyi jogi szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ217N1, DFDIÁJ217L1
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Erdős Éva egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A programra jelentkező doktorjelöltek pénzügyi jogi, tudomány-módszertani és kutatáseméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, a témakörökhöz kapcsolódó szakirodalom felkutatása, összegyűjtése, megismerése. Elvi segítségadás a készülő disszertáció összeállításához. A jelen szemeszter a jogági elhatárolás makrogazdasági összefüggések, az államháztartás és egyes alrendszerének – különös tekintettel az önkormányzatokra – gazdálkodásának a szabályait foglalja össze, a pénzügyi jogtudomány fejlődési irányait fgyelelembe véve.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A pénzügyi jogi szakirodalom gyűjtésének és feldolgozásának módszertana, a tudományos szövegek hivatkozási rendszere, a doktori értekezés tartalmi követelményei 2. A pénzügyi jog elhelyezése a jogágak rendszerében, a pénzügyi jogtudomány elhatárolási kérdései 3. A pénzügyi jog fejlődési irányai, összehasonlítása más országok megoldásaival – összehasonlító jogi elemzés 4. A pénzügyi jogtudomány története 5. Az államháztartás jogának története 6. Az államháztartási gazdálkodás elméleti kérdései 7. A közpénzek ellenőrzésének szervezete, területei 8. Az államháztartás és alrendszerei kapcsolata 9. Az elkülönített állami pénzalapok gazdálkodása 10. Az önkormányzatok finanszírozásának rendszere 11. Reformelképzelések a helyi önkormányzatok gazdálkodásában 12. A helyi önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó Alkotmánybírósági határozatok 13. A közpénzek ellenőrzésének szervezete, területei 14. Az európai integrációval kapcsolatos jogharmonizációs kötelezettségek hatása a pénzügyi jogi szabályozásra 15. A pénzügyi jogtudomány fejlődésére vonatkozó szakirodalom felkutatása, összegyűjtése és áttekintése, bibliográfia 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dr. Mariska Vilmos: A magyar pénzügyi jog kézikönyve. Franklin, Budapest, 1905. 2. Leroy - Beaulieu P: Pénzügytan (ford. Láng Lajos) Magyar Tudományos akadémia Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 1879. 3. Földes Gábor: Pénzügyi Jog Osiris Kiadó Budapest, 2005. 4. Pénzügyi jog I. (szerkesztette: Simon István) Osiris Kiadó, Budapest, 2007. 5. Dr. Nagy Tibor: A pénzügyi jog alkotmányos alapjai, Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestinensis De Rolando Eötvös Nominatae Tomus V. Fasciculus 2. Különlenyomat, Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest, 1963. 6. Nagy Árpád – Nagy Tibor: Pénzügyi jog és igazgatás, Kézirat, Államigazgatási Főiskola, Budapest, 1984 7. Deák Dániel: A pénzügyi jogviszonyokkal, mint hatalmi- vagyoni viszonyokkal összefüggő néhány kérdés- In Jogtudományi Közöny, 1979. 7. 	

8. Erdős Éva: A pénzügyi jog fejlődési tendenciái, Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica Tomus XXII., Miskolc University Press, 2004, 213-230.
9. Dr. Lentner Csaba: Közpénzügyek és államháztartástan Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2013.
10. Adózási pénzügytan és államháztartási gazdálkodás (szerk. Prof. Dr. Lentner Csaba) Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2015.

idegen nyelvű:

1. Tipke-Lang: Steuerrecht Verlag Dr. Otto Schmidt KG, Köln, 1989.
2. Peacock, Alan: Is there a Public Debt Problem in Developed Countries- In: Public Finance and Public Debt, Detroit, 1986.
3. WATT, Peter: Local Government Finance in England and Current Reforms, INLOGOV, Birmingham, 2012

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Tomcsányi Móric: Magyar közigazgatás és pénzügyi jog- Grill Károly Kiadó, Budapest, 1936.
2. Heller Farkas: Pénzügytan, Magyar Közgazdasági Társaság, Budapest, 1943.
3. Exner Kornél: Magyar pénzügyi jog – Athenaeum, Budapest, 1910.
4. Takács György: Rendszeres magyar pénzügyi jog- Grill Károly Kiadó, Budapest, 1936.
5. Dr. Kmety Károly: A magyar közigazgatási és pénzügyi jog kézikönyve, Grill Károly Könyvkiadó vállalata, 7. teljesen átdolgozott kiadás, Budapest 1926
6. Kmety Károly: A magyar pénzügyi jog kézikönyve, Politzer Kiadó, Budapest, 1902
7. Márffy Ede: Magyar közigazgatási és pénzügyi jog, Athenaeum Kiadó, Budapest, 1925.
8. Navratil Ákos: A társadalmi gazdaságtan és a közháztartástan vázlat, Grill Károly Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 1908.
9. Schmidt Á.: A pénzügyi jog rendszere, Magyar Jogi Szemle, 1937. Dr. Martonyi János: A közigazgatás jogszerűsége a mai államban, Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-t. Pécs, Budapest, 1939.
10. Dr. Meznerics Iván: Pénzügyi jog a szocialista gazdálkodásban és a nemzetközi kapcsolatokban, Közigazgatási és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1977.
11. Nagy Árpád – Nagy Tibor: Pénzügyi jog és igazgatás, Kézirat, Államigazgatási Főiskola, Budapest, 1984
12. Deák Dániel: A pénzügyi jogviszonyokkal, mint hatalmi- vagyoni viszonyokkal összefüggő néhány kérdés- In Jogtudományi Közlöny, 1979. 7.
13. Peschka Vilmos: A jogszabályok elmélete- Budapest, Akadémiai Kiadó, 1979.
14. Dr. Nagy Tibor: A pénzügyi jog és jogtudomány fejlődésének újabb irányai, Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestinensis De Rolando Eötvös Nominatae Tomus V. Fasciculus Budapest, 1963. 1. szám.
15. Nagy Árpád – Nagy Tibor: Pénzügyi jog és igazgatás, Kézirat, Államigazgatási Főiskola, Budapest, 1984
16. Deák Dániel: A pénzügyi jogviszonyokkal, mint hatalmi- vagyoni viszonyokkal összefüggő néhány kérdés- In Jogtudományi Közlöny, 1979. 7.
17. Peschka Vilmos: A jogszabályok elmélete- Budapest, Akadémiai Kiadó, 1979.
18. Erdős Éva – Molnár Valéria – Fekete Zoltán: Pénzügyi jog, Adó-illeték- vám és jövedéki jog, (szerk. Kalas Tibor) Bíbor Kiadó, Miskolc, 1999.
19. Erdős Éva- Fekete Zoltán – Molnár Valéria: Pénzügyi jog – Igazságügyi ügyintéző szakos hallgatók részére virtuóz Kiadó Budapest, 2006.
20. Vígvári András: Közpénzügyek, önkormányzati pénzügyek, KJK-Kerszöv, Budapest, 2002
21. Deák Dániel: Rendszerváltozás a pénzügyi jogban. Gondolatok a közpénzügyi jog szerkezeti átalakulásáról- In.: Pénzügyi Szemle 1993. 6. szám 456. o.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Pénzügyi jogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ217N2, DFDIÁJ217L2
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Erdős Éva egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>E félévben az oktatás célja a pénzügyek jogának tudományos megalapozása című doktori programra jelentkező résztvevőket részletesen megismertetni az adott jogág egy-egy speciális területével, a jogág kialakulási és fejlődési tendenciáival. A képzésben résztvevő doktorjelölt kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, elvi segítségadás a disszertáció összeállításához. E félévben az oktatás az adójog területét fogja át, elsősorban a nemzetközi adózás, európai adójog, adóharmonizáció témáinak feldolgozásával. Ezen belül elsősorban az adott jogterület lehetséges tartalmi változásait és átalakulási folyamatait tekintjük át.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adózás alapjai. Alapelvek, kapcsoló elvek, jogági elhatárolás. 2. A kettős adóztatási egyezmények főbb általános rendelkezései. Az egyezmények alkalmazási célja – az adókikerülés problémája, az egyezmények kettős adóztatást elkerülő módszerei. 3. Az OECD Modellegyezménye a jövedelmek és tőke adóztatása tárgyában. 4. A mentesítés és beszámítás vizsgálata az egyes kettős adóztatási egyezményekben 5. Egy adott kettős adóztatás elkerülése tárgyában kötött nemzetközi egyezmény vizsgálata, elemzése 6. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adópolitika, az Európai Unió adójogában alkalmazott tendenciák 7. A káros adóverseny és a külföldi befektetések adóztatásának elvei 8. A külföldre vonatkozó belső adójogi szabályok és az Európai Unió szabályozása. Összehasonlító jogi elemzése 9. Európai adójog: a jogharmonizáció jogforrásai, jogharmonizáció menete, kötelezettségek és eredmények. 10. A közvetett adók és egyenes adók rendszere, jogforrásai az EU jogában. 11. Az adóharmonizáció magyar eredményei 12. Az általános forgalmi adó harmonizációja 13. A társasági adó harmonizációja 14. A jövedéki adó harmonizációja 15. Az Európai Unió Bíróságának adójogi eseti döntései	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Erdős Éva: A beruházásösztönzés adójoga , Miskolci Egyetem, Miskolc, 2012. 1-240.o. 2. Erdős Gabriella – Földes Balázs – Öry Tamás: Az Európai Unió adójoga , Wolters Kluwer Kft. Complex Kiadó, Budapest, 2013. 3. Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések Sectio Juridica et Politica. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet 4. Erdős Éva: A külföldi befektetések szabályozása az Európai Unióban és a magyar jogban, különös tekintettel az adójog területére Sectio Juridica Et Politica Tomus XXI/2. Miskolc University Press, Miskolc, 2003. 387-403. o. 5. Erdős Éva: Új tendenciák az egyenes adók harmonizációjában	

Miskolci Jogtudományi Műhely 3., Magyarország az Európai Unió csatlakozás küszöbén (a 2003. május 28-i tudományos ülés anyaga), szerk.: Róth Erika, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2003. 69-88. o.

6. Erdős Éva: Úton az egységes európai társasági adó felé. (társszerző: Dr. Kiss Edit) Gazdaság és Jog 2007/8.szám 16-20.o.

7. Erdős Éva: A nemzetközi adójog egyes alapelveinek érvényesülése az európai adójogban In: Tanulmányok Nagy Tibor tiszteletére (szerkesztette: Simon István) ELTE Állam –és Jogtudományi Kar tudományos kiadványai, Libri Amicorum 14. Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója , Budapest, 2009. 41- 57. o

8. Erdős Éva: Nemzetközi, illetve európai adójogi konfliktusok és kezelésének módjai Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica Tomus XXV/1. Miskolc University Press, 2007. 267-289.o.

9. Erdős Éva: Az európai adóharmonizáció, mint a káros adóverseny elleni fellépés eszköze Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXX/2. Miskolc University Press, Miskolc, 2012. 255-271.o.

10. Erdős Éva: A káros adóverseny elleni fellépés egyik eszköze az európai adójogban: az állami támogatások joga Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXI. Miskolc University Press, Miskolc, 2013. (ISSN: 0866-6032 .) 255-271.o

idegen nyelvű:

1. Eva Erdős: Studies in European tax and financial law, University of Miskolc, 2010. pp.1- 114.

2. Eva Erdős: Law of Public Finances in the EU – The European Tax Harmonization , 2011. (MPEAP project no. 510222-LLP-1-RO-ERASMUS-ECDSP,) Editura Universitatii „Petru Maior”, Targu - Mures, („Petru-Maior” University,Tirgu Mures), Romania, 2011.ISBN 978-606-581-031-0. pp.1-166.

3. Eva Erdős: Tax policy in the European Union. Harmonisation of taxes. In: Public Policies of the European Union Series: „European Education for Public Servants” (EUPA)

4. Editura Universitatii „Petru Maior” Targu –Mures 2008. 39-54.p.

5. Eva Erdős: Some question about the harmonisation of local taxes in Hungary , ICELM Konferencia 2008. június 4-7. „ International Conference on Economics, Law and Management” 3rd edition, „ Petru- Maior „, University, Faculty of Economics, Law and Administrative Sciences, Tirgu Mures, 2008.

6. Eva Erdős: The local taxation in the European Union- the Hungarian local business tax (HIPA) case, Curentul Juridic 2/2009., Editura Universitatii „Petru Maior” Tirgu- Mures p. ISSN. 1224-9173. 47- 60. P

7. Eva Erdős: Conflicts in the International Tax Law and Answers of European Tax Law, Curentul Juridic (Juridical Current), year: XIV, No. 4 (47), 4/ 2011. Editura Universitatii Petru- Maior , “Petru Maior” University’s Publishing House, Tirgu-Mures, Romania, ISSN 1224-9173, 2011. pp.159-175.

8. Éva Erdős: About tax competition – its advantages and disadvantages, arguments in favour of it and against it Journal of Agricultural and Environmental Law című folyóirat 2012/13. számában, 29.- 42.o.

9. Éva Erdős: Regulation of tax preferences and state aids in the European tax law – a case study, in: Curentul Juridic (Juridical Current) year XVI., No.2. (53), 2013. Editura Universitatii Petru- Maior , (“Petru Maior” University’s Publishing House,) Tirgu-Mures, Romania,2013.(ISSN 1224-9173), pp. 13-25.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Deák Dániel: Adótervezés a nemzetközi gyakorlatban, Adventura 2000 Kft. 2000.

2. Kakuk János: Adóharmonizáció az Európai Unióban, Európa Tükör 37. sz.

3. Kakuk János: Az Európai Unió harmonizációjának újabb eredményei a forgalmi adózás területén, Pénzügyi Szemle 1994/3. sz. 204-212. o.

4. Model tax convention on income and on capital, Paris: OECD, 1992.

5. 1976. évi 2. tvr. az Ausztriával kötött egyezmény kettős adóztatás elkerülése tárgyában

6. 65/1981. (XII.16.) MT. rend. a Franciaország és Magyarország között a kettős adóztatás elkerülése tárgyában

7. 1978. évi 15. tvr. Nagy-Britannia – Magyarország között a kettős adóztatás elkerülése tárgyában
8. -10. 1979. évi 27. tvr. Németország – Magyarország között a kettős adóztatás tárgyában
9. Deák Dániel: A hatályos magyar adójog a harmonizált európai jog tükrében, Budapest, PSZF. 1997.
10. Kákosy Csaba: Társasági adóharmonizáció az Európai Unióban, Budapest, 1997.
11. Erdős Gabriella-Földes Gábor-Őry Tamás-Véghelyi Mária: Az Európai Közösség adójoga, KJK Budapest 2000.
12. Dr. Herich György (szerk.): Nemzetközi Adózás – adózás az Európai Unióban, Penta Unió, 2011.

idegen nyelvű

1. Ben J. M. Terra – Peter J. Wattel: European Tax Law, Wolters Kluwer Law and Business, 2012.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Pénzügyi jogi szakszeminárium III.	Neptun kódja: DFDIAJ218N3, DFDIAJ218L3
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Erdős Éva egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>Az oktatás célja a pénzügyek jogának tudományos megalapozása című doktori alprogramra jelentkező résztvevőket részletesen megismertetni az adott jogág egy-egy speciális területével, a jogág kialakulási és fejlődési tendenciával. A képzésben résztvevő doktorjelölt kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, elvi segítségadás a disszertáció összeállításához. A programra jelentkező doktorjelöltek a jelen szemeszterben folytatják megkezdett adójogi kutatásaikat, az oktatás célja a gyakorlati ismeretek megalapozása, elmélyítése, az ismeretanyag beépítése a doktori értekezésbe. A III. szemeszterben a belföldi adózás anyagi és eljárásjogi témaköreinek feldolgozására és elemzésére kerül sor, különös tekintettel a speciális szabályokra.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az adójog rendszere és elhelyezkedése a pénzügyi jogon belül, kapcsolódása a többi jogághoz, elhatárolása a közigazgatási jogtól, polgári jogtól 2. A kontinentális és angol-szász típusú adórendszerek jellemzői, adópolitika 3. A jövedelemadók rendszere 4. A magánszemélyek jövedelemadójának speciális szabályai a külföldi és belföldi adóalany szemszögéből 5. A külföldiekre vonatkozó hazai adójogi rendelkezések 6. Jövedelemtípusok összehasonlító jogi elemzése, az európai uniós szabályok 7. Az adóztatás problémái: adóelkerülés, adókikerülés, adókijátszás 8. A tőkenyeresség és értékpapírból származó jövedelem adóztatása 9. Az adóeljárás jog általános és különös szabályai, elhatárolása 10. A kettős adóztatási egyezmények rendszerbeli elhelyezése, elemzése 11. Adóalanyok köre a társasági adóban 12. Az üzleti adóztatás alapelvei és főbb szabályai 13. Adókedvezményekre vonatkozó Alkotmánybírósági Határozatok áttekintése 14. Az illetékjogi szabályozás fejlődése 15. A magyar adójogra vonatkozó belföldi és nemzetközi szakirodalom áttekintése	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Erdős Éva: A beruházásösztönzés adójoga, Miskolci Egyetem, Miskolc, 2012. 1-240.o. 2. Deák Dániel: Alkotmány és adójog, Alkotmányos adójog magyar nézőpontból, HVG Orac, Budapest, 2016. 3. Erdős Gabriella – Földes Balázs – Óry Tamás: Az Európai Unió adójoga, Wolters Kluwer Kft. Complex Kiadó, Budapest, 2013. 4. Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések, Sectio Juridica et Politica. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet 5. Erdős Éva: Nemzetközi, illetve európai adójogi konfliktusok és kezelésének módjai Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica Tomus XXV/1.Miskolc University Press, 2007. 267-289.o. 6. Erdős Éva: A közteherviselés elvének kiterjesztő értelmezése az európai adóharmonizáció tükrében, Miskolci Jogi Szemle, Különszám, VI. évfolyam, 2011. HU- ISSN1788-0386., Bíbor Kiadó,	

46.- 62.o

7. Erdős Éva: Rendezett jogi háttér vagy jogsértő gyakorlat? A vagyonosodási vizsgálatok problémáiról (Kovács Kitti társszerzővel) *Gazdaság és jog* XVII. Évfolyam, 10. szám, 2009. október 3-8. o

idegen nyelvű

1. Eva Erdős: *Studies in European Tax and Financial Law*, University of Miskolc, 2010. pp.1-114.
2. Eva Erdős: *Law of Public Finances in the EU – The European Tax Harmonization*, 2011. (MPEAP project no. 510222-LLP-1-RO-ERASMUS-ECDSP,) Editura Universitatii „Petru Maior”, Targu - Mures, („Petru-Maior” University, Targu Mures), Romania, 2011. ISBN 978-606-581-031-0. pp.1-166.
3. Éva Erdős: *Tax Optimization, Tax Avoidance or Tax Evasion? Contributions to the Offshore Companies’ Legal Background*, *Curentul Juridic (Juridical Current)*, year 3/2010. (volume 42) Editura Universitatii Petru-Maior , “Petru Maior” University’s Publishing House, Targu-Mures, Romania, ISSN. 1224-9173, pp. 47-56.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Erdős Gabriella – Földes Balázs – Óry Tamás: *Az Európai Unió adójoga*, Wolters Kluwer Kft. Complex Kiadó, Budapest, 2013.
2. *Pénzügyi jog II.* (szerkesztette Simon István) Osiris Kiadó, Budapest, 2012.
3. Erdős Éva: Új tendenciák az egyenes adók harmonizációjában, *Miskolci Jogtudományi Műhely 3., Magyarország az Európai Unió csatlakozás küszöbén* (a 2003. május 28-i tudományos ülés anyaga), szerk.: Róth Erika, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2003. 69-88. o.
4. Erdős Éva: A jövedelemadóval kapcsolatos diszkriminatív rendelkezések igazolhatósága a közösségi jogban az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatának tükrében I. (Rácz Rita társszerzővel) *Publicationes Universitatis Miskolcensis , Sectio Juridica et Politica*, Tomus XXVII/1. Miskolc University Press , 2009. 257- 287. o
5. Erdős Éva: A jövedelemadóval kapcsolatos diszkriminatív nemzeti rendelkezések igazolhatósága az uniós jogban az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatának tükrében II.rész (társszerző: Rácz Rita) *Publicationes Universitatis Miskolcensis , Sectio Juridica et Politica*, Tomus XXVIII. Miskolc University Press, Miskolc, 2010. 189-209.o.

idegen nyelvű

1. Ben J. M. Terra – Peter J. Wattel: *European Tax Law*, Wolters Kluwer Law and Business, Netherland 2012.
2. Eva Erdős: *Some Thoughts about about the Delimitation of the Law of Public Finances int he Light of the Hungarian Legislation*, *Curentul Juridic* 2015/4. Year XVIII, No. 4.(63), 2015. Pp. 116.-126.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Bank- és tőzsdei jogi szakszeminárium IV.	Neptun kódja: DFDIÁJ218N4, DFDIÁJ218L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Erdős Éva egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: -	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A programra jelentkező doktorjelöltek már megismerkedtek – az alapképzésben szerzett ismeretanyagra építve – a pénzügyi jogtudomány klasszikusaival, és speciális területeivel – mint a nemzetközi adózás, a külföldiekre vonatkozó adójog és az európai adójog irányával. E negyedik félévben a bankjog és tőzsdejog fejlődési tendenciáit, speciális területeit, mint a tőzsde és a privatizáció kapcsolata, a nemzetközi pénzügyi integráció és az európai jogfejlődés irányait, kérdéseit tekintjük át az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk jegyében a jogharmonizációs feladatok kiemelésével.</p> <p>Az oktatás célja, hogy a doktorjelölt megismerje a tőzsde speciális pénzügyi jogi területeit és feltárja az adott témakörökhöz kapcsolódó szakirodalmat, a hazai joganyagot, összevesse a külföldi jogi megoldásokkal.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A nemzetközi pénzügyi integráció. Az európai pénzügyi piacok fejlődése. 2. A monetáris Unió: a Maastrichti Szerződés, az EMU 3. A jegybanki autonómia. Az egységes monetáris irányítás keretei, eszközei. 4. A makroprudenciális felügyeleti hatáskör 5. Az Európai Unió hitelintézetekre vonatkozó szabályai 6. Az európai uniós szabályok implementálása a magyar jogban 7. A pénzmosás elleni küzdelem legfontosabb irányai, szabályai az Európai Unióban 8. A Tőzsde kialakulásának körülményei Magyarországon 9. Privatizációs modellek, a privatizáció egyik sajátos útja: a tőzsdei privatizáció 10. A tőzsdei tevékenység szabályozása 11. A tőzsde szervezete, alapításának, működésének szabályai 12. A részvények tőzsdei bevezetésének folyamata 13. Az értékpapírszabályozás jogharmonizáció 14. A tőkepiaci szolgáltatások felügyelete 15. A tőzsde fejlődésének tendenciái különös tekintettel a globalizáció folyamatára. 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bankmenedzsment (szerkesztette: Dr. Lentner Csaba) Nemzeti közszolgálati és Tankönyvkiadó, Budapest, 2013. 1.o. - 526.o. 2. Erdős Éva: A privatizáció és annak tőzsdei útja PhD értekezés ME, ÁJK Miskolc, 2000. 1-273. o. 3. Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása, Advocat, 2001/2. sz. 6-10. o. 4. Erdős Éva: Az európai értékpapírszabályozási és a hazai tőkepiaci szabályozási tendenciák, Ünnepi Tanulmányok Kalas Tibor 60. születésnapjára, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2002. 111-123. o. 5. Erdős Éva: Egy tőzsdei mintaprivatizáció: az angol privatizációs eljárás, Pénzügyi Szemle, XLVI. évf. 2001. 10. sz. 878-888. o. 6. Erdős Éva: A tőzsdei privatizáció, Facultas Nascitur: 20 éves a Jogászképzés Miskolcon, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 79-109. o. <p>idegen nyelvű:</p>	

1. Armand, BANDE: Banking Integration in the EU: a processed marked by a battle between systems, University of Twente, Netherland, 2012.
<https://www.utwente.nl/bms/pa/staff/donnelly/Thesis%20-%20A%20%20Bande%2020%2008%2012.pdf>

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű:

1. Bankjog (szerkesztette: Dr. Petrik Ferenc) HVG Orac lap és könyvkiadó Kft. Budapest, 2003.
2. Lőrincné Istvánffy Hajna: Pénzügyi integráció Európában KJK-KERSZÖV Budapest, 2001.
3. Várnay Ernő: Az Európai Monetáris Unió intézmény-jogi aspektusa, Európai Jogi Figyelő 2000. július-augusztus
4. Dr. Lantos Árpád: Egy újszülött hatalmi ág: a jegybanki hatalom, Bankvilág, 1997. 2. szám
5. Kelemen László: A Magyar Nemzeti Bank jogállása a szakmaiság, a függetlenség és a jogharmonizáció tükrében, Gazdaság és Jog 2001. 3. szám
6. Horváth Ágnes - Szapári György: Az Európai Gazdasági és Monetáris Unió I. rész, Külgazdaság, XLIII. évf. 1999. február
7. Kengyel Ákos: A Gazdasági és Monetáris Unió és a magyar csatlakozás felvételrendszere, Külgazdaság, XLV. évf. 2001. április
8. Várhegyi Éva: A bankreform néhány megoldatlan kérdése, Bankszemle, 1990. 4. sz.
9. Angyal Zoltán: Az európai gazdasági és monetáris unió kialakulásának és működésének intézményi és jogi vonatkozású kérdései,. Európai Műhelytanulmányok 105.szám, a miniszterelnöki Hivatal és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség kiadványa, 2005. 1-160.o.

idegen nyelvű:

1. Van Rompuy, Herman: Towards a Genuine Economic and Monetary Union, report by President of the European Council, 2102. Június 26.
http://consilium.europa.eu6eudocs6cms_data/docs/pressdata/en/ec/131201.pdf.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Nemzetközi jogi szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ219N1, DFDIÁJ219L1 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A tantárgy oktatásának célja, hogy az egyetemi jogász képzés során szerzett, nemzetközi jogra vonatkozó hallgatói tudást elmélyítse, a hazai és nemzetközi szakirodalom és a nemzetközi bírászkodás gondos megismerésére sarkallja a hallgatókat, és ezáltal fejlessze a nemzetközi jog intézményeinek működésével kapcsolatos kritikai szemléletet.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A nemzetközi jog története 2. A nemzetközi jog jogi természete és sajátosságai, a nemzetközi jog kötelező ereje. A nemzetközi jog és a belső jog kapcsolata 3. A nemzetközi jog jogforrási rendszere, a nemzetközi szerződések definíciója és tipológiája, a nemzetközi szerződések megkötése 4. A nemzetközi szerződésekhez fűzött fenntartások és a kifogások 5. A nemzetközi szerződések és az érvénytelenség, a nemzetközi szerződések értelmezése 6. A nemzetközi szerződések hatálya, végrehajtásának biztosítékai és a normakonfliktus. A szerződések módosítása, kiegészítése és felfüggesztése, a szerződések megszűnése 7. A szokásjog, mint jogforrás 8. A civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek. Az államok egyoldalú jogi aktusai, mint jogforrások 9. A nemzetközi szervezetek határozatai, a méltányosság, mint jogforrás, a bírói gyakorlat, a jogtudomány és szerepe a jogviták eldöntésében, az ex aequo et bono alapon történő bírászkodás 10. Az állam fogalmi elemei, főhatalom és alávetettség a nemzetközi jognak: a keretek közötti mozgásszabadság 11. Az államhatár, a területszerzés jogcímei 12. Az államnak nem saját állami területen gyakorolt területigazgatási hatáskörei 13. Az államok egymás közti kapcsolatainak nemzetközi jogi alapelvei 14. Az államok keletkezése, megszűnése és az államutódlás 15. Államelismerés, kormányelismerés és egyéb elismerési formák, különleges státusok 	
Számonkérés módja: írásbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kende Tamás - Nagy Boldizsár - Sonnevend Pál - Valki László (szerk.), Nemzetközi jog, Complex Kiadó, 2014, 31-449. o. 2. Kovács Péter: A nemzetközi jog fejlesztésének lehetőségei és korlátai a nemzetközi bíróságok joggyakorlatában. (A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának könyvei. Jogtudományi Monográfiák 1.) Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, 2010. 6-120. o. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ian Brownlie, Principles of Public International Law, Oxford University Press, 2003, 323-552. o. 	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: Nemzetközi jog Budapest 1997 AulaBRUHÁCS JÁNOS: Nemzetközi jog I-II-III Pécs 1998/1999/2001 Dialóg Campus
2. KOVÁCS PÉTER: Nemzetközi közjog Budapest 2006 Osiris
3. NAGY KÁROLY: Nemzetközi jog Budapest 1999 Püski
4. NGUYEN QUOC DINH-PATRICK DAILLIER-ALAIN PELLET-KOVÁCS PÉTER: Nemzetközi közjog Budapest 1997 Osiris
5. SHAW, MALCOLM N: Nemzetközi jog (szerk. Valki László): Budapest 2001 Osiris
6. BUZA LÁSZLÓ: A nemzetközi jog tankönyve Budapest 1935 Politzer
7. CSARADA JÁNOS: A tételes nemzetközi jog rendszere Budapest 1901
8. FALUHELYI FERENC: Államközi jog Pécs 1936
9. GAJZÁGÓ LÁSZLÓ: A háború és béke joga Budapest 1942
10. IRK ALBERT: Az új nemzetközi jog 1922 Budapest
11. THEGZE GYULA: Nemzetközi jog 1930 Debrecen
12. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: Nemzetközi jog (I-II) Budapest 1965 (jegyzet)
13. BUZA LÁSZLÓ: Nemzetközi közjog Szeged 1951 (jegyzet)
14. BUZA LÁSZLÓ-FLACHBART ERNŐ-HAJDÚ GYULA-VITÁNYI BÉLA: Nemzetközi jog Tankönyvkiadó 1954 Budapest
15. FLACHBART ERNŐ: Nemzetközi jog Pécs 1950 (jegyzet)
16. HARASZTI GYÖRGY–HERCZEGH GÉZA–NAGY KÁROLY: Nemzetközi jog Budapest 1971 Tankönyvkiadó (jegyzet)
17. HARASZTI GYÖRGY–HERCZEGH GÉZA–NAGY KÁROLY: Nemzetközi jog 2. kiadás Budapest 1979 Tankönyvkiadó
18. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA-BRUHÁCS JÁNOS-HARASZTI GYÖRGY-HERCZEGH GÉZA-LAMM VANDA-NAGY KÁROLY-PRANDLER ÁRPÁD-VALKI LÁSZLÓ: Nemzetközi jog: Budapest 1989 Nemzeti Tankönyvkiadó
19. ALMÁSI FERENC: A hadijogról. Budapest, 1990, Zrínyi.
20. BALOGH SÁNDOR: Magyarország külpolitikája (1945–1950). Budapest, 1988. Kossuth.
21. BODNÁR LÁSZLÓ: A nemzetközi szerződések és az állam. Budapest, 1987, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
22. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: A nemzetközi szerződésekhez fűzött fenntartások. Budapest, 1961, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
23. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: Az ENSZ helye a nemzetközi jogalkotásban. 1976 Budapest, 1976, Akadémiai.
24. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: Államazonosság – államutódlás. Budapest, 1984, Akadémiai.
25. BOKORNÉ SZEGŐ HANNA (szerk): Az államok nemzetközi közösségének változása és a nemzetközi jog. Budapest, 1993, Akadémiai.
26. BRUHÁCS JÁNOS: Nemzetközi vízjog: a nemzetközi folyóvizek nem hajózási célú hasznosításának joga. Budapest, 1986, Akadémiai.
27. BUZA LÁSZLÓ: A nemzetközi jog fő kérdései az új szellemű nemzetközi jogban. Budapest, 1967, Akadémiai.
28. ENSZ (szerk.): Alapvető tények az Egyesült Nemzetekről. New York, 1991, ENSZ.
29. GAZDAG FERENC: Európai integrációs intézmények. Budapest, 1992, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
30. GAZDAG FERENC-KOVÁCS PÉTER (szerk): Az Európa Tanács 1949-1999 Budapest 1999 SVKI

idegen nyelvű

1. Oppenheim, L.F.L., Oppenheim's International Law, 9th ed., London : Longman, 1992-1996.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Nemzetközi jogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ219N2, DFDIÁJ219L2
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>A tantárgy oktatásának célja, hogy az egyetemi jogász képzés során szerzett, nemzetközi jogra vonatkozó hallgatói tudást elmélyítse, a hazai és nemzetközi szakirodalom és a nemzetközi bírászkodás gondos megismerésére sarkallja a hallgatókat, és ezáltal fejlessze a nemzetközi jog intézményeinek működésével kapcsolatos kritikai szemléletet.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A nemzetközi szervezetek, mint a nemzetközi jog alanyai 2. Az egyén a nemzetközi jogban, az emberi jogok védelme univerzális szinten 3. Az emberi jogok védelme regionális szinten. 4. Kisebbségvédelem, menekültjog, különleges jogok a munka világában 5. Az egyén nemzetközi jogi felelőssége a nemzetközi bűncselekményekért, felelősségre vonás az ad hoc törvényszékek előtt 6. Az egyén nemzetközi jogi felelőssége a nemzetközi bűncselekményekért, felelősségre vonás a Nemzetközi Büntetőbíróság előtt 7. A diplomáciai kapcsolatok joga, a diplomáciai képviselő funkciói, a diplomáciai megbízatás. 8. A konzuli kapcsolatok joga, a konzul feladatköre, megbízatása, kiváltságok és mentességek 9. Az államok nemzetközi jogi felelőssége 10. A viták békés rendezése, a nemzetközi jogvita és a rendezés fogalma, a nem bírói vitarendezési módok, a választottbírói vitarendezési módok 11. A Nemzetközi Bíróság és szerepe a viták békés rendezésében 12. A kényszer alkalmazása és következményei a nemzetközi jogban 13. A hadviselés során alkalmazandó nemzetközi jogi szabályok 14. Tengerjog, az édesvizekre vonatkozó nemzetközi jogi szabályrendszerek alapelemei, a légtérre vonatkozó nemzetközi jogi szabályok, világűrjog 15. A környezet védelmének legfontosabb nemzetközi jogi szabályai	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kende Tamás - Nagy Boldizsár - Sonnevend Pál - Valki László (szerk.), Nemzetközi jog, Complex Kiadó, 2014, 455-832. o. 2. Kovács Péter: A nemzetközi jog fejlesztésének lehetőségei és korlátai a nemzetközi bíróságok joggyakorlatában. Pázmány Press, 2010. 121-187. o.	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ian Brownlie, Principles of Public International Law, Oxford University Press, 2003, 553-729. o.	
Ajánlott irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. GÁL GYULA: Világűrjog. Budapest, 1964, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.	

2. HARASZTI GYÖRGY: A nemzetközi szerződések értelmezésének alapvető kérdései. Budapest, 1965, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
3. HARASZTI GYÖRGY: Nemzetközi szerződések megszűnése. Budapest, 1973. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
4. HARASZTI GYÖRGY: A Nemzetközi Bíróság joggyakorlata 1946–1956. Budapest, 1958, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
5. HÁRS ERNŐ: A nemzetközi szervezetek világa. Budapest, 1982, Gondolat.
6. HERCZEGH GÉZA: A gyarmati kérdés és a nemzetközi jog. Budapest, 1962, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
7. HERCZEGH GÉZA: General principles of law and international legal order. Budapest, 1969, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Magyarul: A jog általános elvei és a nemzetközi jog. Kandidátusi értekezés. – MTA Könyvtár, illetve Országgyűlési Könyvtárban fellelhető példányok.
8. HERCZEGH GÉZA: A humanitárius nemzetközi jog fejlődése és mai problémái. Budapest, 1981, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
9. HERCZEGH GÉZA: Magyarország külpolitikája (896–1919). Budapest, 1987, Kossuth.
10. HERCZEGH GÉZA-ARDAY LAJOS-JOHANCSIK JÁNOS: Magyarország nemzetközi kapcsolatainak története Budapest 2001 Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
11. HERCZEGH GÉZA: A nemzetközi jogalkotás mai lehetőségei és korlátai. (Akadémiai székfoglaló.) Budapest, 1987, Akadémiai.
12. HERCZEGH GÉZA (szerk): Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről. I–II. kötet, Pécs, 1988. JPTE.
13. JUHÁSZ GYULA: Magyarország külpolitikája (1919–1945). Budapest, 1988, Kossuth.
14. KARDOS GÁBOR: Emberi jogok egy új korszak határán. Budapest, 1995, 1995, T-Twins Kiadó.
15. KENDE TAMÁS (szerk): Európai közjog és politika. Budapest, 1995, Századvég–Osiris.
16. KENDE TAMÁS (szerk): Nemzetközi jogi szemelvények és dokumentumok I-II Budapest 2000 Osiris
17. KOVÁCS PÉTER: Az európai kisebbségvédelem a '90-es években. Miskolc, 1995, Miskolci Egyetemi Kiadó.
18. KOVÁCS PÉTER: Nemzetközi jog és kisebbségvédelem. Osiris 1996 Budapest, 1996, Osiris.
19. LAMM VANDA: A nukleáris energia hasznosításának nemzetközi jogi kérdései. Budapest, 1983, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
20. LAMM VANDA: A hágai Nemzetközi Bíróság döntései. Budapest, 1984, Gondolat.
21. LAMM VANDA: Az államok közötti viták bírói rendezésének története. Budapest, 1990, Akadémiai.
22. LAMM VANDA: A Nemzetközi Bíróság ítéletei és tanácsadó véleményei 1945–1993. Budapest, 1995, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
23. MÁDL FERENC: Az Európai Gazdasági Közösség joga. Budapest, 1974, Akadémiai.
24. MAVI VIKTOR: Az Európa Tanács és az emberi jogok. Budapest, 1993, Imre L. Kiadó.
25. NAGY KÁROLY: Az állam elismerése a nemzetközi jogban. Szeged, 1967, Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae.
26. NAGY KÁROLY: Az állam felelőssége a nemzetközi jog megsértése miatt. Budapest, 1991, Akadémiai.
27. NAGY KÁROLY: A nemzetközi jog, valamint Magyarország külkapcsolatainak története. Lakitelek, 1995, Antológia Kiadó.
28. PRANDLER ÁRPÁD: Az ENSZ Biztonsági Tanácsa. Budapest. 1974, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
29. SAJÓ ANDRÁS: Félemelet Bábelben. Budapest, 1983. Kozmosz.
30. SZIRTES I. JÁNOS: A semlegesség Európában. Budapest. 1988, Kossuth.
31. USTOR ENDRE: A diplomáciai kapcsolatok joga. Budapest. 1965, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
32. VALKI LÁSZLÓ: A Közös Piac szervezeti és döntéshozatali mechanizmusa. Budapest, 1977, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
33. VALKI LÁSZLÓ: A nemzetközi jog sajátos társadalmi természete. Budapest, 1981, Akadémiai.
34. VALKI LÁSZLÓ: A nemzetközi jog társadalmi természete. Budapest, 1989, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
35. VALKI LÁSZLÓ (szerk): A NATO Budapest 1999 Corvina

36. ZÁDOR TIBOR: Főtitkárok az ENSZ-ben. Budapest, 1984, Kossuth.

idegen nyelvű

1. Koskeniemi, M., The Politics of International Law, Oxford etc. : Hart, 2011

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az emberi jogok védelmének nemzetközi intézményei szakszeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ220N3, DFDIÁJ220L3 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A tantárgy oktatásának célja, hogy alapos ismertekre tegyenek szert a hallgatók az emberi jogok védelmének nemzetközi norma- és intézményrendszeréről. A tárgy mind az univerzális, mind a regionális szintű emberi jogvédelmi mechanizmusokkal foglalkozik, különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. Az emberi jogok koncepciója, az állami felelősség 2. Emberi jogok védelme az ENSZ-ben I.: az emberi jogok védelmével megbízott szervek 3. Emberi jogok védelme az ENSZ-ben II.: kontrollmechanizmusok, a panasz eljárás hatékonysága 4. Regionális emberi jogvédelmi mechanizmusok 5. Az emberi jogok védelme és az Európa Tanács 6. Élethez való jog 7. Kínzás és embertelen bánásmód tilalma 8. Szabadsághoz és biztonsághoz való jog 9. Tisztességes tárgyaláshoz való jog 10. Gondolat-, lelkiismeret és vallásszabadság 11. Véleménynyilvánítás szabadsága 12. Gyülekezés és egyesülés szabadsága 13. Hatékony jogorvoslathoz való jog 14. A hátrányos megkülönböztetés tilalma 15. Összegzés	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Grád, András: A strasbourgi emberi jogi bíraskodás kézikönyve. Strasbourg Bt., Budapest, 2005. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Harris , O'Boyle, Warbrick, Law of the European Convention on Human Rights, Oxford University Press, 2009 2. Tomuschat, Christian: Human Rights. Between Idealism and Realism. Oxford University Press, New York, 2003.	
Ajánlott irodalom: magyar nyelvű Raisz Anikó: Az emberi jogok fejlődése az emberi jogok európai és amerikai közti bíróságának kölcsönhatásában, Novotni Kiadó, 2010. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Buergenthal, Thomas – Shelton, Dinah – Stewart, David P.: International Human Rights in a	

Nutshell. West Group, St. Paul, MN, 2002.

2. 2. Janis, Mark – Kay, Richard – Bradley, Anthony: European Human Rights Law. Oxford University Press, Oxford, 2000.

3. Harris, David J. – Livingstone, Stephen (ed.): The Inter-American System of Human Rights. Calendron Press, Oxford, 1998.

4. Clayton, Richard – Tomlinson, Hugh: The Law of Human Rights. Oxford University Press, Oxford, 2000.

5. Frowein, Jochen A. – Peukert, Wolfgang: Europäische Menschenrechtskonvention. EMRK-Kommentar, Engel, Kehl, 3. kiadás, 2009.

6. Cohen-Jonathan, Gérard – Flauss, Jean-François (eds.): Le rayonnement international de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, Nemesis-Bruylant, Brüssel, 2005.

7. Shelton, Dinah: Remedies in International Human Rights Law. Oxford, Oxford University Press, 2005.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Vitarendezés a nemzetközi jogban	Neptun kódja:DFDIÁJ263N4, DFDIÁJ263L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Raisz Anikó egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
Tantárgy feladata, célja: A tárgy oktatásának célja, hogy átfogó képet adjon a hallgatóknak a nemzetközi jogban használt vitarendezési metódusokról, a diplomáciai és bírói vitarendezési utakról, különös tekintettel az elmúlt évtizedek fejleményeire.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés. A nemzetközi vitarendezés a történelemben 2. A nemzetközi vitarendezés konszolidációja a XX. században 3. Nemzetközi vitarendezés és a gazdasági kérdések 4. A nem bírói típusú vitarendezés 5. A nemzetközi választottbíróóságok jellemzői 6. A nemzetközi választottbíróóságok működése 7. Magyarország és a nemzetközi választottbíróóságok 8. A Nemzetközi Bíróóság szerepe a nemzetközi jogban 9. A Nemzetközi Bíróóság határvitái 10. A Nemzetközi Bíróóság és Magyarország 11. A regionális vitarendezési rendszerek 12. Speciális hatáskörű nemzetközi bíróságok 12. A nemzetközi bíróságok szerepe a nemzetközi jog fejlesztésében 13. Nemzetközi vitarendezés a XXI. században 14. Magyarország érdekeinek érvényesítési lehetőségei a XXI. század nemzetközi vitarendezési keretei között 15. Összegzés 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. KOVÁCS Péter: A nemzetközi jog fejlesztésének lehetőségei és korlátai a nemzetközi bíróságok joggyakorlatában. (A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának könyvei. Jogtudományi Monográfiák 1.) Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, 2010. 6-120. o. 2. KOVÁCS Péter: Szentől szembe... Avagy hogyan kölcsönöznek egymástól a nemzetközi bíróságok. Acta Humana, 2002., N° 49., pp. 4-11. 3. KARDOS Gábor: Konstrukció és destrukció a nemzetközi bírászkodásban. Jogtudományi Közlöny, 2006., Vol. 61., No. 6., pp. 238-241. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. TRINDADE, Antonio Augusto Cançado: General Course on Public International Law, in: Recueil des cours, Académie de droit international, La Haye, 2005, Tome 316. Martinus Nijhoff, Leiden-Boston, 2006. pp. 37-60. 2. KUPFER SCHNEIDER, Andrea: Not quite a World without Trials: Why International Dispute Resolution is Increasingly Judicialized. Journal of Dispute Resolution, 2006., pp. 119-127. 3. KOVÁCS Péter: Developments and Limits in International Jurisprudence. Denver Journal of International Law and Policy, Summer 2003, Vol. 31., pp. 461-487. 4. KINGSBURY, Benedict: Foreword: Is the Proliferation of International Courts and Tribunals a 	

Systematic Problem? N.Y.U. Journal of International Law and Politics, Vol. 31., 1998-1999., pp. 679-697.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. LAMM Vanda: A Nemzetközi Bíróság kötelező joghatósági rendszere. KJK-Kerszöv, Budapest, 2005.
2. HERCZEGH Géza: Bős-Nagymaros. Valóság, 2004/62., pp. 1-20.
3. NAGY Boldizsár: Bős-brevárium – Áttekintés a jogvita állásáról. Beszélő, 2005., Vol. 10., No. 10., p. 35.
4. RAISZ Anikó: Az emberi jogok fejlődése az Emberi Jogok Európai és Amerikaközi Bíróságának kölcsönhatásában. Novotni Kiadó, Miskolc, 2010.

idegen nyelvű

1. SEGOVIA, Alexander: The Reparations Proposals of the Truth Commissions in El Salvador and Haiti: A History of Noncompliance. In: De Greiff, Pablo (ed.): The Handbook of Reparations. Oxford, Oxford University Press, 2006, pp. 154-175.
2. SOHN, Louis B.: The New International Law: Protection of Individuals Rather than States. In: Shelton, Dinah: Regional Protection of Human Rights. Oxford University Press, New York, 2008, pp. 1-15.
4. SULLIVAN, Scott M.: Changing the Premise of International Legal Remedies: The Unfounded Adoption of Assurances and Guarantees of Non-Repetition. UCLA Journal of International Law and Foreign Affairs, Fall/Winter 2002-2003, Vol. 7., pp. 265-292.
5. SUTTON, Ingrid Nifosi: Compliance with Decisions on Reparations. In: Grossman, Dean Claudio et al.: Reparations in the Inter-American System: A Comparative Approach. American University Law Review, August 2007, Vol. 56., pp. 1375-1466.
6. TREVES, Tullio: Conflicts between the International Tribunal for the Law of the Sea and the International Court of Justice. N.Y.U. Journal of International Law and Politics, Vol. 31., 1998-1999., pp. 809-822.
7. KOLB, Robert: Note on New International Case-law Concerning the Binding Character of Provisional Measures. Nordic Journal of International Law, 2005/74. pp. 117-129.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Büntetőjogi szakszeminárium I.	Neptun kódja: Történeti-összehasonlító polgári eljárásjog Európában
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Görgényi Iлона egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: -	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
A programban résztvevő doktoranduszok tudomány-módszertani, kutatáselméleti és büntetőjog-tudományi ismereteinek megalapozása, elmélyítése.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A büntetőjog-tudomány fejlődési tendenciái 2. A magyar büntetőjog-tudomány alakulásának korszakai; az egyes korszakok főbb jellemzői 3. A bűnügyi tudományok nemzetközi vonatkozásai 4. A kettős nyomtávú büntetőpolitika 5. Az áldozat-orientált szabályozás erősödése a büntetőjogban 6. A gyermekbarát igazságszolgáltatás 7. A resztoratív szemlélet a büntetőjogban 8. A mediáció a büntetőügyekben 9. A helyreállító igazságszolgáltatás új formái 10. A „law and order” ideológia hatása a büntetőjogi jogalkotásra 11. Az ENSZ kriminálpolitikája 12. Az Európa Tanács kriminálpolitikája 13. Az Európai Unió elvárásainak hatása a büntetőjog alakulására (bűnügyi együttműködés) 14. A kölcsönös elismerés elvének erősödése 15. A büntetőjogunk irányai a Lisszaboni Szerződés után 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Békés Imre: A jogállami büntetőjog bűncselekménytani alapjai. In: Nyugat-Európai hatások a magyar jogrendszer fejlődésében. (ELTE ÁJK Tanulmányok), Budapest, 1994. 9-30. o. 2. Görgényi Iлона: A resztoratív büntetőjog alapjai és távlatai. In: Bragyova András (szerk.) Tanulmányok a bűnügyi tudományok köréből. Miskolc, Gazdász-Elasztik Kft., 2013. 65-90. o. 3. Borbíró Andrea: „Three Strikes and You’re Out” Magyarországon – kriminálpolitikai racionalitás vagy szimbolikus jogalkotás? Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae 45: pp. 165-179. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Lévay Miklós: Penal Policy, Crime and Political Change. In: Alenka Selih, Ales Zavrsnik (Eds.): Crime and Transition in Central and Eastern Europe. New York: Springer Science + Business Media BV, 2012. pp. 117-153. 2. Iлона Görgényi, Judit Jacsó: Restorative Justice Strategy in Hungary. In: A Pitsela, E. Symeonidou-Kastanidou (Eds.): Research in 11 European Countries. Sakkoulas Publications. Athens-Thessaloniki, 2013. pp. 125-155. 3. Jacon Öberg: Union Regulatory Criminal Law Competence after Lisbon Treaty. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice 19(2011) 289-318. 	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. Görgényi Iлона: Kárjótétel a büntetőjogban , mediáció a büntetőügyekben. hvgorac, 2006.
2. Karsai Krisztina: Magyar büntetőjog az európai integráció sodrásában. Jogtudományi Közlöny, 2002/2. 77-90. o.
3. Madai Sándor: A büntetőjogi minősítő szervezetek, különös tekintettel a Transparency International-re. In: A nemzetközi minősítő, értékelő és véleményalkotó szervezetek háttéréről és nemzeti szuverenitásra gyakorolt hatásáról. 2013. pp. 83-96.

idegen nyelvű

1. Gellér, Balázs: Legality on Trial: A Theoretical Analysis of the Legality of Substantive Criminal Norms. Budapest: Elte Eötvös Kiadó, 2012. 301. p.
2. Domokos Andrea: 134 years – Criminal legislation in Hungary in the 19th-21 th centuries In: Smuk Péter (szerk.) Transformation of the Hungarian Legal System 2010-2013. Budapest: Complex Kiadó, 2013. pp. 383-388.
3. Matthias J. Borgers: Mutual Recognition and the European Court of Justice: The Meaning of Consistent Interpretation and Autonomous and Uniform Interpretation of Union Law for the Development of the Principle of Mutual Recognition in Criminal Matters. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice 18 (2010) 99-114.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Büntetőjogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ222N2, DFDIÁJ222L2 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
A Deák Ferenc Doktori Iskola programjában résztvevő doktoranduszok tudomány-módszertani, kutatáselméleti és büntetőjog-tudományi ismereteinek megalapozása, elmélyítése.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1.A hazai büntetőjogunk alakulása az Alkotmánybíróság határozatainak tükrében I. 2. A hazai büntetőjogunk alakulása az Alkotmánybíróság határozatainak tükrében II. 3. A hazai büntetőjogunk alakulása az Alkotmánybíróság határozatainak tükrében III. 4. Kutatási irányok a magyar büntetőjog-tudományban, különös tekintettel az EUMSZ 83. cikk (1) bek. szerinti egyes bűncselekményekre 5.A korrupció elleni küzdelem büntetőjogi eszközei I. 6. A korrupció elleni küzdelem büntetőjogi eszközei II. 7.A terrorcselekmény aktuális büntetőjogi kérdései 8.Az emberkereskedelem aktuális büntetőjogi kérdései 9.Az embercsempészség aktuális büntetőjogi kérdései 10.Az államhatár büntetőjogi védelme 11.A véleménynyilvánítás szabadsága (gyűlöletbeszéd) és a büntetőjog 12.A környezet és természet elleni bűncselekmények az európai büntetőjogi tendenciákra is figyelemmel 13.Az Európai Unió Bíróságának a környezetvédelmi büntetőjog körébe tartozó gyakorlatának intézményesülése a Lisszaboni Szerződésben 14.Büntetőjogi szankciók a kettős nyomtávú büntetőpolitika keretében I. 15. Büntetőjogi szankciók a kettős nyomtávú büntetőpolitika keretében II. 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. . Lévy Miklós: Büntetőhatalom és alkotmány, különös tekintettel a bűncselekménnyé nyilvánításra és a büntetésekre In: Drinóczi Tímea, Jakab András (szerk.) Alkotmányozás Magyarországon 2010-2011. Budapest, Pécs, Pázmány Press, 2013. pp. 201-217. (A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának könyvei. Tanulmányok 13., 14.) 2.Görgényi Ilona: A korrupció elleni fellépés nemzetközi eszközei. In: Az érdekérvényesítés legális és illegális eszközei. Miskolci Jogtudományi Műhely (szerk.: Csemáné Dr. Váradi Erika) No. 5. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009. 51-60. o. 3.Görgényi Ilona: A környezetvédelmi büntetőjog megújulása az új évezredben. Miskolci Jogi Szemle, 2011. évi különszám, 94-105. o. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1.Görgényi, Ilona: Development of environmental criminal law in the new millenium. In: Tanulmányok Polt Péter 60. születésnapja tiszteletére. (szerk. Vókó György) HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2015. 76-88. o. 2.MManacorda, Stefano, Centonze, Francesco, Forti, Gabrio (Eds.): Prventing Corporate Corruption, The Anti-Bribery Comliance Model. Springer International Publishing, 2014. 	

3. Matthias J. Borgers, Tijs Kooijmans: The Scope of the Community's Competence in the Field of Criminal Law. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* 16 (2008) 379-395.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Bartkó Róbert: A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései, Győr: Universitas-Győr Nonprofit Kft., 2011.
2. Bárándy Gergely: A gyűlöletbeszéd Magyarországon, Scolar Kiadó, 2009.
3. Kőhalmi László: A környezet védelme a magyar büntetőjogban. PhD értekezés, Pécs, 2010.

idegen nyelvű

1. Lévy Miklós: Human Rights and Penalization in Central and Eastern Europe: the case of Hungary In: Sonja Snacken, Eis Dumortier (szerk.) *Resisting Punitiveness in Europe: Welfare, Human Rights and Democracy*. London: Routledge, 2012. pp. 133-155.
2. M. Kaiafa-Ghandi: Punishing Corruption in the Public and the Private Sector: The Legal Framework of the European Union in the International Scene and the Greek Legal Order. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* 18 (2010) 139-184.
3. Elanore Mullier, 'The Emergence of Criminal Competence to Enforce EC Environmental Law: Directive 2008/99/ in the Context of the Case-Law of the European Court of Justice', (2010) *Cambridge Student Law Review*, 94-116.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Kriminológiai szeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ222N4, DFDIÁJ222L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Csemáné Dr. Váradi Erika egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A programban részt vevő doktoranduszok kriminológiai, a tárgykörhöz kapcsolódó kutatás-módszertani ismereteinek elmélyítése. A készülő doktori disszertációhoz szükséges kriminológiai szakirodalom feldolgozásához segítségnyújtás.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. A kriminológiai gondolkodás tendenciái 2. Kutatási módszerek a kriminológiában 3. Kriminális trendek a XXI. század kezdetén 4. Globalizáció és kriminalitás 5. A bűnözés régi-új arcai: terrorizmus és szervezett bűnözés a modern társadalmakban 6. Társadalmi változások és bűnözés 7. Kábítószer-bűnözés 8. Bűnözésmagyarázatok - hagyományos keretek és interdiszciplináris válaszok 9. Nem és bűnözés 10. Életkor és bűnözés 11. Kulturális különbségek és bűnözés 12. A bűnözés szociál- és személyiségpszichológiai aspektusai 13. Kriminálpolitika 14. Uniós válaszok a bűnözésre 15. Új törekvések a bűnmegelőzésben 	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, <u>írásbeli és szóbeli</u>	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Csemáné Váradi Erika: A gyermek- és fiatalkori bűnözés alapkérdései, különös tekintettel a serdülőkor pszichés sajátosságaira. In: Prof. Dr. Farkas Á. (szerk.): Tanulmányok a bűnügyi tudományok köréből. Doktori tanulmányok 3. Miskolc, 2013. pp. 5-42.o. 2. Görgényi Ilona: Az áldozat fogalmának és jogainak újraszabályozása az Európai Unióban. In: A büntető hatalom korlátainak megtartása: A büntetés, mint végső eszköz. ELTE Eötvös Kiadó, 2014, pp. 173-183 3. Lévy Miklós: A punitivitás fogalma, koncepciója és a fogalom változásai a kriminológiai (pönelógiai) szakirodalomban. In: A büntető hatalom korlátainak megtartása: A büntetés, mint végső eszköz. ELTE Eötvös Kiadó, 2014, pp. 315-326 	
idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilona Görgényi, Judit Jacsó: Experiences and challenges of the restorative justice in Hungary. In: Restorative Justice in Criminal Matters: Towards a new European Perspective Sakkoulas Publications, 2013, pp. 293-302 2. S. Walklate: Understanding Criminology. Current theoretical debates. Open University Press, Berkshire, England & New York, 2007. On-line: http://galilee.0catch.com/books/spring2009/Understanding.Criminology.3rd.Edition.Jun.2007.pdf 3. S. Body-Gendrot-M. Hough-K. Kerezi-R. Lévy-S. Snacken (eds.): The Routledge Handbook of European Criminology. Routledge, 2014. eBook publication date: August 2013. eBook ISBN: 9780203083505 	
Ajánlott irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Borbíró Andrea: „Three Strikes and You’re Out Magyarországon – kriminálpolitikai racionalitás 	

vagy szimbolikus jogalkotás? Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestinensis di Rolando Eötvös Nominatae 45: pp. 165-179

2. Korinek László: Kriminológia I-II. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2010.
3. Irk Ferenc: Kétkedő kriminológia. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2012.

idegen nyelvű

1. Lévay Miklós: Of Hungarian Criminology and Development of Criminal Policy in Hungary since Changing the Regime in 1989-1990. In: Kerezsi Klára, Kiss Valéria (szerk.): Challenges of Criminality in Hungary: Anything New Under the Sun? Budapest: Magyar Kriminológiai Társaság, 2014, pp. 31-48
2. An Introduction to Criminological Theory. Criminal Justice: Contemporary Literature in Theory and Practice Routledge, 1997. On-line: <http://www.alamoacademy.com/e-books/download/>

További szakirodalom:

1. Borbíró A. - Gönczöl K. - Kerezsi K. - Lévay M. (szerk.): Kriminológia. Szakkriminológia. Wolters Kluwer Kft, Budapest, 2016.
2. Gönczöl K. - Kerezsi K. - Korinek L. - Lévay M. (szerk.): Kriminológia, Szakkriminológia. Complex, Budapest, 2006.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Történeti-összehasonlító polgári eljárásjog Európában	Neptun kódja: DFDIÁJ223N1, DFDIÁJ223L1 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>Megismertetni a programra jelentkező doktorjelöltekkel mind a magyar, mind az európai polgári eljárásjog történelmi gyökereit, legfontosabb fejlődési irányait, amely a doktorjelöltek perjogi ismereteinek történelmi megalapozását, elmélyítését célozza.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A modern polgári per kialakulása a XVIII. században 2. A liberális polgári per előfutára – az 1806. évi francia polgári eljárásjogi törvénykönyv 3. A liberális polgári per modellje – az 1877. évi német polgári perrendtartás 4. A felek uralma a common law jogrendszerekben – az angol polgári per 5. A szociális polgári per modellje – az 1895. évi osztrák polgári perrendtartás 6. A német polgári perrendtartás átalakítása 1909-2000-ig 7. Az 1911. évi I. törvénycikk, a Plósz-féle perrendtartás előkészítő szaka 8. Az 1911. évi I. törvénycikk, a Plósz-féle perrendtartás bizonyítási szaka 9. Hatályos perrendtartási törvényünk és novelláris módosításai 10. Perjogi reformok Európában: a szlovén Pp. megoldásai 11. Perjogi reformok Európában: a lett és litván Pp. megoldásai 12. Perjogi reformok Európában: az új svájci Pp. megoldásai 13. Perjogi reformok Európában: a román és bolgár Pp. megoldásai 14. A perkonzentráció érvényesülése egyes európai perjogi kódexekben 15. A felek eljárás-támogatási kötelezettségének érvényesülése egyes európai perjogi kódexekben 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog történeti fejlődésének csomópontjai 1868-tól napjainkig, in: A civilizatika fejlődéstörténete, Doktori tankönyvek, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006. 289-316. o. 2. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog kihívásai az 1990-es évektől, in: A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005, I. kötet (Szerk: Jakab András, Takács Péter), Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 702-710. o. 3. Kengyel Miklós: A bírói hatalom és a felek rendelkezési joga a polgári perben, Osiris Kiadó, Budapest 2003. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. European Traditions in Civil Procedure, (Ed. C. H. van Rhee), Intersentia, 2005. Antwerpen 2. Varga István: Identification of Civil Procedure Regulatory Needs with a Comparative View, http://eltelawjournal.hu/wp-content/uploads/2014/10/9_Istvan_Varga.pdf 	
Ajánlott irodalom:	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Briggs, Adrian: The impact of recent judgments of the European Court on English Procedural Law and Practice, Oxford 2005. 	
További szakirodalom:	
<p>Peter Gilles: Civil Justice Systems and Civil Procedures in a Changing World: Main Problems, Fundamental Reforms and Perspectives – A European View, in: www.russianlawjournal.org/index.php/jour/article</p>	

Gyekiczky Tamás (szerk.): Ami a múltból elkísér, Gondolat Kiadó, Budapest, 2005.
https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/122070/file_up_GyekiczkyT-AmiAMultbol.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Modern magyar perjogtörténet	Neptun kódja: DFDIÁJ223N2, DFDIÁJ223L2 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:-----	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: Megismertetni a hallgatókkal a magyar perjog történetének XX. századi fejlődését, amely a doktorjelöltek perjogi ismereteinek megalapozását, elmélyítését célozza.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. Az 1911. évi I. törvénycikk általános értékelése, különös tekintettel a modern perjogi alapelvek rendszerére 2. Az 1911. évi I. tc. perjogi megoldásai: az előkészítő szak 3. Az 1911. évi I. tc. perjogi megoldásai: a percezáura 4. Az 1911. évi I. tc. perjogi megoldásai: a bizonyítás 5. Az 1911. évi I. tc. perjogi megoldásai: a perorvoslatok 6. Az 1911. évi I. tc. perjogi megoldásai: a különös rész 7. Az 1952. évi Polgári perrendtartás előkészítésének, megalkotásának története és az I. Perrendtartási Novella 8. A rendszerváltást megelőző perrendtartási novellák elemzése és értékelése (II.-IV. Novella) 9. A rendszerváltást követő novelláris módosítások hatása a Polgári perrendtartási törvény alapelveire, szerkezetére, tételes jogi megoldásaira 10. A novelláris módosítások hatása az alapelvekre 11. A novelláris módosítások hatása a bizonyításra 12. A novelláris módosítások hatása a rendes perorvoslatokra 13. A novelláris módosítások hatása a rendkívüli perorvoslatokra 14. Az alkotmánybíráskodás hatása a perjogra I. 15. Az alkotmánybíráskodás hatása a perjogra II. 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog történeti fejlődésének csomópontjai 1868-tól napjainkig, in: A civilizáltika fejlődéstörténete, Doktori tankönyvek, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006. 289-316. o. 2. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog kihívásai az 1990-es évektől, in: A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005, I. kötet (Szerk: Jakab András, Takács Péter), Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 702-710. o. 3. Kengyel Miklós: A bírói hatalom és a felek rendelkezési joga a polgári perben, Osiris Kiadó, Budapest 2003. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. European Traditions in Civil Procedure, (Ed. C. H. van Rhee), Intersentia, 2005. Antwerpen 2. Briggs, Adrian: The impact of recent judgments of the European Court on English Procedural Law and Practice, Oxford 2005. 	
Ajánlott irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Gáspárdy László: Modern magyar perjogtörténet, Novotni Kiadó Miskolc, 2003. 2. Kengyel Miklós: perkultúra, A bíróságok világa, a világ bíróságai, Dialóg Campus Kiadó, Pécs, 2011. 3. Wopera Zsuzsa (szerk.): 50 éves a Polgári Perrendtartás, Konferencia-kiadvány, Novotni Kiadó, Miskolc 2003. idegen nyelvű	

1. Kerameus, D. Konstantinos: Political Integration and Procedural Convergence in the European Union, In: The American Journal of Comparative Law, 1997/45. 919-930. o.
2. Kerameus, D. Konstantinos: Quelques limites a l'harmonisabilité de la procedure civile In: Magister artis boni et aequi, Studia in honorem Németh János, (szerk: Kiss daisy – Varga István) ELTE Bp. 2003. 439-453. o.

További szakirodalom:

Gyekiczky Tamás (szerk.): Ami a múltból elkísér, Gondolat Kiadó, Budapest, 2005.
https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/122070/file_up_GyekiczkyT-AmiAMultbol.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Külföldi és nemzetközi tanulságok a polgári eljárásjogban	Neptun kódja: DFDIÁJ224N3, DFDIÁJ224L3 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Nagy Adrienn, Dr. Kormos Erzsébet	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A tantárgy keretei között foglalkozunk az Amszterdami Szerződéssel kiemelt jelentőségűvé vált polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés eljárásjogi aspektusaival, és azokkal a jogterületekkel, amelyekre a jogegységesítés kiterjed. A tantárgy keretei között az Amszterdami Szerződés hatálybalépése óta eltelt időszakban megalkotott és hatályba lépett valamennyi uniós normát részletesen feldolgozzuk és értékeljük, különös tekintettel a vonatkozó európai bírósági joggyakorlat megállapításaira.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az európai polgári eljárásjog fejlődéstörténete és eddigi eredményei 2. Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról polgári és kereskedelmi ügyekben I. (Joghatósági szabályok; perifüggség és összefüggő eljárások) 3. Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról polgári és kereskedelmi ügyekben II. (a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezések) 4. A Tanács 2201/2003/EK rendelete a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról házassági ügyekben és a szülői felelősséggel kapcsolatos eljárásokban (az új Brüsszel II. Rendelet) 5. Az európai családjog alapvető jogforrásainak elemzése: a Róma III. rendelet és a vonatkozó hágai egyezmények 6. A Tanács 4/2009/EK rendelete a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről 7. A Tanács 1346/2000/EK rendelete a fizetéseképtelenségi eljárásról. 8. A jogellenes gyermekelviteli ügyek uniós gyakorlata 9. Az Európai Unió családjogi tárgyú rendeletekkel kapcsolatos joggyakorlata 10. A 650/2012/EU rendelet az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról 11. Az európai polgári eljárásjog hatása a magyar polgári eljárásjogra I. 12. Az európai polgári eljárásjog hatása a magyar polgári eljárásjogra II. 13. A tagállami bíróságok eljárásának speciális szabályai a közösségi anyagi jog alkalmazásával járó perekben. 14. Az európai polgári eljárásjog legújabb fejleményei: az univerzális hatályú rendeletek 15. Az európai polgári eljárásjog további fejlődésének akadályai 	
Számonkérés módja: írásbeli	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wopera Zsuzsa, Wallacher Lajos (szerk.): Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában, Complex Kiadó, Budapest, 2006. 2. Wopera Zsuzsa: Az európai családjog kézikönyve, HVG-ORAC Kiadó, Bp. 2012. 3. Nagy Adrienn: Kézikönyv az európai fizetéseképtelenségi eljáráshoz, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2013. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Borrás, Alegria: Lights and shadows of Communitarisation of Private International Law: Jurisdiction and Enforcement in Family Matters with regard to relations with third States, in: The External Dimension of EC Private International Law in Family and Succession Matters, eds: Alberto Malatesta, Stefania Bariatti, Fausto Pocar, Cedam, 2008. Padova. 	

2. Máire Ní Shúilleabháin: Cross-Border Divorce Law, Brussels II. bis, Oxford University Press, 2010.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Harsági Viktória (szerk.): Közép-európai polgári perjogi reformok és kodifikációk az elmúlt negyedszázadban – Tradíció és megújulás, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2014.
2. Nagy Adrienn: A közrend tartalmáról az Európai Bíróság esetjogán keresztül, in: De iurisprudentia et iure publico, Jog és politikatudományi folyóirat, V. évfolyam, 2011/2. szám, www.dieip.com
3. Nagy Csongor István: Az Európai Unió nemzetközi magánjoga, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2006.

idegen nyelvű

1. Patricia Orejudo Prieto de los Mozos: Private International Law problems relating to the celebration of same-sex marriages: DGRN of 29 July 2005. In: Yearbook in Private International Law, Vol. VIII. 2006. Sellier, 299-306. o.
2. Ricci,Carola: Habitual Residence as a ground of Jurisdiction in Matrimonial Disputes: From Brussels II-bis to Rome III. In: The External Dimension of EC Private International Law in Family and Succession Matters, eds: Alberto Malatesta, Stefania Bariatti, Fausto Pocar, Cedam, 2008. Padova, 207-221. o.

További szakirodalom:

Czigler Dezső Tamás: Európai családi jog – Az Európai Unió és a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia családjogi rendszerének összefüggései, in: Állam-és Jogtudomány, XLVIII. Évfolyam 2007. 63. szám

Study JLS/C4/2005/03 - Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States presented by Prof. Dr. Burkhard Hess, Prof. Dr. Thomas Pfeiffer and Prof. Dr. Peter Schlosser (Munich) Final Version September 2007.

http://ec.europa.eu/civiljustice/news/docs/study_application_brussels_1_en.pdf

Study in comparative law on the rules governing conflicts of jurisdiction and laws on matrimonial property regimes and the implementation for property issues of the separation of unmarried couples in the Member States, 30 April 2003, ASSER-UCL Consortium commissioned by the Commission, pp. 206.

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Rauscher, Thomas: Jurisdiction in Matrimonial Matters,

http://www.era.int/web/en/resources/5_2341_2726_file_en.3727.pdf

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Polgári eljárásjogi szakszeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ224N4, DFDIÁJ224L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Dr. Nagy Adrienn egyetemi docens	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Oraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A tantárgy feladata, hogy bemutassa a polgári perrendtartás rekodifikációjának folyamatát, elméleti előkérdéseit, a kodifikáció fókuszában álló területeket, az új polgári perrendtartás szerkezeti, tartalmi újításait, jogalkotói célkitűzéseit.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kodifikáció elméleti előkérdései 2. A perelterelést szolgáló eljárásjogi megoldások 3. Az alapelvek jelentősége, rendszere 4. A perkoncentráció mint fő jogalkotói célkitűzés 5. A bíróság anyagi pervezetése, új bírói szerepfelfogás szükségessége 6. A felek eljárás-támogatási kötelezettsége 7. Az osztott tárgyalási rendszer megoldási módjai 8. A per előkészítő szakasza, az állítási szak, a percezúra 9. A bizonyítási szak 10. A perorvoslatok módosuló szabályai 11. A különleges eljárások változó szabályai 12. A közjegyzőség szerepe a jogviták rendezésében 13. A képviselő kérdései az új perrendben 14. A pereskedés költségei 15. Szervezeti és jogállási kérdések 	
Számonkérés módja: írásbeli	
<p>Kötelező irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wopera Zsuzsa: A magánjogi kodifikációk új állomása: az új polgári perrendtartás, in: Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára, Novotni Kiadó, Miskolc, 2015. 637-651. o. 2. Cserba Lajos: Az új Pp. kodifikációja elé, in: Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára, Novotni Kiadó, Miskolc, 2015. 106-114. o. 3. Rácz Zoltán: Az alternatív vitarendezés szabályai Magyarországon különös tekintettel a munkajogi vitákra, in: Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára, Novotni Kiadó, Miskolc, 2015. 450-465. o. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. European Traditions in Civil Procedure, (Ed. C. H. van Rhee), Intersentia, 2005. Antwerpen 2. Varga István: Identification of Civil Procedure Regulatory Needs with a Comparative View, http://eltelawjournal.hu/wp-content/uploads/2014/10/9_Istvan_Varga.pdf 3. Peter Gilles: Civil Justice Systems and Civil Procedures in a Changing World: Main Problems, Fundamental Reforms and Perspectives – A European View, in: www.russianlawjournal.org/index.php/jour/article 	
<p>Ajánlott irodalom: magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Harmathy Attila: A jogérvényesítés korlátozásáról, in: Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára, Novotni Kiadó, Miskolc, 2015. 221-234. o. 2. Lenkovics Barnabás: A jogbiztonság mint irányító eszme, in: Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára, Novotni Kiadó, Miskolc, 2015. 318-330. o. 3. Kengyel Miklós: A bírói hatalom és a felek rendelkezési joga a polgári perben, Osiris Kiadó, Budapest 2003. 	

idegen nyelvű

1. European Traditions in Civil Procedure, (Ed. C. H. van Rhee), Intersentia, 2005. Antwerpen
2. Briggs, Adrian: The impact of recent judgments of the European Court on English Procedural Law and Practice, Oxford 2005.

További szakirodalom:

Gyekiczky Tamás (szerk.): Ami a múltból elkísér, Gondolat Kiadó, Budapest, 2005.
https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/122070/file_up_GyekiczkyT-AmiAMultbol.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tantárgyi program

<p>Tantárgy neve: Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium I. (társasági jog az EU-ban)</p>	<p>Neptun kódja: DFDIÁJ272N1, DFDIÁJ2725L1</p> <p>Tantárgy jellege: kötelezően választandó</p>
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>Az Európai Megállapodás (társulási szerződés) 1994. január 01-én lépett hatályba, mely Magyarországot is jogközelítésre kötelezte, egyebek mellett, a társasági jog területén is. A csatlakozás óta már túl vagyunk a jogharmonizáción is.</p> <p>A képzés célja bemutatni, hogy hogyan, a társasági jog mely területén fejlődött az uniós jog, mely magyar jogszabályokba és milyen jogi megoldással kerültek azok átültetésre. Ezentúl is, fontos, hogy a hallgató megismerje az uniós társasági jog fejlődésének hátterében álló mozgatórugókat, illetve lássa, milyen joggyakorlati, jogalkalmazási problémák merülnek fel.</p> <p>A PhD. hallgató a tárgy során megismerkedik azokkal a folyamatokkal, tendenciákkal, amelyek a társasági jogban bekövetkeztek és hatásuk a jelenkorban is érzékelhető, illetve tájékozódik arról, hogy mit értünk közösségi és mit a magyar társasági jog alatt. A doktorandus sajátítsa el az EU vonatkozó joganyagát, szerezzen betekintést legalább egy tagállam társasági jogába, ismerje meg a joggyakorlatot (Európai Bíróság, nemzeti jogok). A képzés eredményeképpen a PhD. hallgató legyen képes arra, hogy a magyar társasági jogot legalább egy másik tagállam társasági jogi megoldásával összevesse, felmérje és értékelje a különbségeket.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az Európai Unió tagállamainak jellemző társasági típusai <ul style="list-style-type: none"> - Partnership - Korlátolt felelősségű társaságok: GmbH, SL, SARL, BVBA/SPRL, BV, Private limited company) - Részvénytársaságok, vegyes formák (Limited partnership with shares, AG., Kommanditgesellschaft auf Aktien /Betéti Rt./) 2. Az Európai Közösség jogalkotása <ul style="list-style-type: none"> - A közösségi jog elsődlegessége, közvetlen hatálya - Jogalkotási szintek (elsődleges, másodlagos jog, rendelet, irányelv) - Az EU társasági jog alapjai a Római Szerződésben, Daily Mail, Centros esetek 3. A tájékoztatásra vonatkozó első irányelv (68/151/EGK tanácsi irányelv) <ul style="list-style-type: none"> - A publicitás, nyilvánosság, bejegyzés előtti kötelezettségek, érvénytelenség irányelvhez kapcsolódó korábbi szabályok. 4. Székhelyáthelyezés. Fióktelepre vonatkozó szabályozás. <ul style="list-style-type: none"> - Bíróság (nagytanács) 2008. december 16-i ítélete. CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt. C-210/06. sz. ügy - VALE Építési kft. Előzetes döntéshozatal iránti kérelem: Legfelsőbb Bíróság - Magyarország. EUMSZ 49. cikk és EUMSZ 54. cikk - Letelepedés szabadsága - Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve - Nemzetközi átalakulás - Cégbejegyzés megtagadása. C-378/10. sz. ügy - Az európai magánvállalat és a társasági jog Az Európai Parlament 2007. október 25-i állásfoglalása az európai magánvállalatról és a társasági jogról szóló tizenegyedik irányelvről (a társaság székhelyének áthelyezése) 5. A fióktelepek publicitása a tizenegyedik társasági irányelv (89/666/EGK tanácsi irányelv) alapján. 6. Más irányelvekben szereplő publicitási követelmények - a mérleggel (4. sz.), - konszolidált mérleggel (7. sz.) és a könyvvizsgálókkal kapcsolatos nyilvánosság (8. sz.) 7. A társaság képviselete 8. A társasági szerződés érvénytelensége 9. A részvénytársaságokra vonatkozó irányelvek 	

- A társasági vagyona vonatkozó második irányelv (77/91/EGK tanácsi irányelv)
- az Európai Parlament és a Tanács 2006. szeptember 6-i 2006/68/EK irányelve a 77/91/EGK irányelvnek a nyilvánosan működő részvénytársaságok alapítása, valamint tőkéjük megtartása és átalakítása tekintetében történő módosításáról;
- az Európai Parlament és a Tanács 2004/25/EK irányelve (2004. április 21.) a nyilvános vételi ajánlatról
- az Európai Parlament és a Tanács 2007/36/EK irányelve (2007. július 11.) az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról a tőzsdén jegyzett társaságokban
- Trstenjak főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2009. június 30. Audiolux SA e.a kontra Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) és társai és Bertelsmann AG és társai Előzetes döntéshozatal iránti kérelem: Cour de cassation - Luxemburg. 77/91/EGK, 79/279/EGK és 2004/25/EK irányelvek - A kisebbségi részvényesek védelmének közösségi jogi alapelve - Hiány - Társasági jog - Irányításszerzés- Kötelező ajánlat - 77/534/EGK ajánlás - Magatartási kódex. C-101/08. sz. ügy

10. Az egyszemélyes kft-ről szóló tizenkettedik társasági jogi irányelv (89/667/EEC).

- Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról szóló 2009. szeptember 16-i 2009/102/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv;

11. Az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 48. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló 2009. szeptember 16-i 2009/101/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv;

- A biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló 2012. október 25-i 2012/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv;

12. Társaságok egyesülése, társaságok szétválása

- A társaságok egy tagállamon belüli egyesülésére vonatkozó harmadik társasági jogi irányelv (78/855/EGK tanácsi irányelv);
- a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján a részvénytársaságok szétválásáról szóló 1982. december 17-i 82/891/EGK tanácsi irányelv;
- az Európai Parlament és a Tanács 2007/63/EK irányelve (2007. november 13.) a Tanács 78/855/EGK és a 82/891/EGK tanácsi irányelvének a független szakértő által a részvénytársaságok egyesülése vagy szétválása alkalmával készítendő jelentésre vonatkozó követelmény tekintetében történő módosításáról;
- Az Európai Parlament és a Tanács 2005/56/EK irányelve (2005. október 26.) a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről;
- A Bíróság 2013. június 20-i ítélete. Európai Bizottság kontra Holland Királyság. Tagállami kötelezettségzegés - 2005/56/EK irányelv - A tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesülése - A 16. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja - Határokon átnyúló egyesülés útján létrejövő társaság - A társaság székhelye szerinti tagállamban vagy más tagállamokban foglalkoztatott munkavállalók - Részvételi jogok - A jogok azonosságának hiánya.

C-635/11. sz. ügy

- A 77/91/EGK, a 78/855/EGK, a 82/891/EGK tanácsi irányelvnek és a 2005/56/EK irányelvnek az egyesülések és szétválások esetében alkalmazandó jelentéstételi és dokumentációs kötelezettségek tekintetében történő módosításáról szóló 2009. szeptember 16-i 2009/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv;
- A részvénytársaságok egyesüléséről szóló 2011. április 5-i 2011/35/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

13. Könyvviteli irányelvek

- A korlátozott felelősséggel járó társaságok éves mérlegéről szóló negyedik társasági jogi irányelv (78/660/EGK tanácsi irányelv) és az annak módosításáról szóló irányelv (90/605/EGK tanácsi irányelv)
- A kis- és közepes vállalkozásokra vonatkozó módosító irányelv (90/604/EGK tanácsi irányelv)
- A konszolidált mérlegekre vonatkozó hetedik társasági jogi irányelv (83/349/EGK tanácsi irányelv)
- A könyvvizsgálói tevékenység feltételeiről szóló nyolcadik irányelv (84/253/EGK tanácsi irányelv)

- az Európai Parlament és a Tanács 2006/46/EK irányelve (2006. június 14.) a meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló 78/660/EGK, az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló 83/349/EGK, a bankok és más pénzügyi intézmények éves beszámolójáról és konszolidált éves beszámolójáról szóló 86/635/EGK, valamint a biztosítóintézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolójáról szóló 91/674/EGK tanácsi irányelv módosításáról;
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK irányelve (2006. május 17.) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámolók jog szerinti könyvvizsgálatáról, a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 84/253/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (EGT vonatkozású szöveg)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU Irányelve (2013. június 26.) a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
- A Bizottság Közleménye a társaságok számára biztosított egyszerűsített üzleti környezetről a társasági jog, a számvitel és a könyvvizsgálat területén (Brüsszel, 10.7.2007)

Európai társaságok

14. Európai részvénytársaság (SE) vonatkozó 2157/2001/EK rendelet és a 2001/86/EK sz. irányelv
- A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK Az európai részvénytársaság (SE) státútumáról szóló, 2001. október 8-i 2157/2001/EK tanácsi rendelet alkalmazásáról (Brüsszel, 2010.11.17.)
15. Az Európai Parlament állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal az európai magántársaságok státútumáról (2006/2013(INI))

Számonkérés módja: írásbeli, vagy szóbeli:

- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy
- a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Sándor István: A társasági jog története Nyugat-Európában KJK-Kerszöv Kiadó Budapest, 2005.
2. Berke-Fazekas-Gadó-Király-Kisfaludi-Miskolczi Bodnár: Európai társasági jog KJK-KERSZÖV, Budapest 2004., 2. bővített kiadás
3. Giannantonio Benacchio: Az Európai Közösség magánjoga. Polgári jog. Kereskedelmi jog; OSIRIS Kiadó, Budapest, 2003.
4. Barta Judit: Gondolatok a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás új szabályozása kapcsán In.: „Megújulás a jogi személyek szabályozásában” tanulmányok az új Ptk. köréből Szerk.: Miskolczi Bodnár Péter-Grad-Gyenge Anikó Kiadja: Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar Budapest, 2014. 82-96. pp.

idegen nyelvű

1. Verse, Dirck A.: Die Entwicklung des europäischen Gesellschaftsrecht im Jahr 2012 (Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht; 9/2013.)
2. Kort, Michael: „Standardization of Company Law” (European Company and Financial Law Review; 4/2008.)
3. Marcus Gyulai-Schmidt: Modernisierung des deutschen GmbH-Rechts. (Ungarisches Jahrbuch für Handelsrecht Band I. Herausgeber: Zoltán Csehi, Gondolat Kiadó, Budapest, 2008.)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Sárközy Tamás: „A magyar társasági jog Európában” (hvgorac; Budapest; 2001.)
2. Gadó Gábor: A vállalatfogalom határai az európai jogban In.: Európai Jog 3/2005.
3. Gadó Gábor: A társasági vagyon szolgáltatására és védelmére vonatkozó közösségi jogi követelmények In.: Gazdaság és Jog 3/2003. 3-12 oldalak és 4/2003. 3-9. oldalak
4. Gadó Gábor: A vállalatfelvásárlás közösségi jogi szabályozásának jövője Európai Jog 2/2002. 17-24 oldalak

5. Metzinger Péter: A társaságok és a szabad letelepedés a Cartesio ügyben közzétett főtanácsnoki indítvány kritikája In.: *Europai Jog* 4/2008.
6. Sárközy Tamás: Húsz éves a gazdasági társaságok törvényi szabályozása In.: *Gazdaság és Jog* 1/2009. 3-9. oldalak
7. Liber Ádám: A belső visszaélés-jelentési rendszer jogi követelményeiről I. rész In.: *Gazdaság és Jog* 2/2009. 11-16. oldalak II. rész *Gazdaság és Jog* 3/2009. 8-15. oldalak
8. *Europai Jog* c. folyóirat (Európai Jogakadémia folyóirata) 2009. márciusi száma a Cartesio ügy feldolgozása 3-55. oldalak
9. Dr. Csehi Zoltán: Esetek a jegyzett tőke védelmét szolgáló német társasági jogi gyakorlatból In.: *Magyar Jog* 2009. 6. szám 352-360 oldalak.

idegen nyelvű

1. van Gerven, Dirk: „Provisions of Community law applicable to the Societas Europea” (van Gerven, Dirk Storm, Paul: „The European Company”; Cambridge UP; New York; 2006; Volume I.)
2. Kalss, Susanne, Winner, Martin: *Ausgewählte gesellschaftsrechtliche Judikatur in Österreich und Deutschland im vergangenen Arbeitsjahr Der Gesellschafter (GesRZ)* 2013.

Tantárgyi program

<p>Tantárgy neve: Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium II. (Kiegészítő nyugdíjrendszerek az EU-ban, egyes tagállami megoldások)</p>	<p>Neptun kódja: DFDIÁJ273N2, DFDIÁJ273L2</p> <p>Tantárgy jellege: kötelezően választandó</p>
<p>Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár</p>	
<p>Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár</p>	
<p>Félév: páratlan/<u>páros</u></p>	<p>Óraszám/félév: 15</p>
<p>Kreditérték: 3</p>	<p>Számonkérés: kollokvium</p>
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>Az EU szociálpolitikájának részét képező nyugdíjpolitikában központi kérdés a nyugdíjrendszerek fenntarthatósága, az időskori foglalkoztatás növelése és az öregkori biztonság garantálása, úgy, hogy az ezzel kapcsolatos állami kiadások ne terheljék túl a költségvetést.</p> <p>Elvárás ugyanakkor, hogy a polgárok a jövőben is megfelelő és fenntartható nyugdíjjövedelemben részesüljenek. Ez az elvárás exponálja a kiegészítő nyugdíjrendszereket. A jövőben a kiegészítő <u>nyugdíjrendszerek</u> szerepe megváltozik.</p> <p>A tárgy feladata, hogy bemutassa a kiegészítő nyugdíjrendszereket érintő EU-s forrásokat, a kiegészítő nyugdíjrendszereket érintő nyugdíjpolitikát és konzultációt. Rávilágítson a kiegészítő nyugdíjrendszerek jövőbeni szerepére. Ismertesse a kiegészítő nyugdíjrendszerek finanszírozásából fakadó kockázatokat és az ezekkel kapcsolatos EU-s elvárásokat, előírásokat.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. EU nyugdíjpolitikájának főbb jellemzői 2. Kiegészítő rendszerek helye és szerepe az EU nyugdíjpolitikájában 3. Kiegészítő nyugdíjintézmények finanszírozási modelljei 4. Európai Bizottság által 2010. júliusában közreadott „A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé vezető útról” szülő Zöld Könyv. 5. Európai Bizottság által 2012. februárban közreadott „A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje” címmel elfogadott Fehér Könyv. 6. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról szóló 2004. december 13-i 2004/113/EK tanácsi irányelv 7. IORP I. Foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató alapítása, működése, a nyugdíjfelhalmozások befektetése és annak védelme. 8. IORP I. Foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató szolgáltatásai. 9. IORP I. Az előtakarékoskodó védelme, tájékoztatási kötelezettség. 10. IORP I. módosítások lényegi kérdései (2009/138/EK irányelv, 2010/78/EU irányelv, 2011/61/EU irányelv, 2013/14/EU irányelv) 11. A munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló 2008/94/EK (2008. október 22.) irányelv. 12. A 2003/71/EK és a 2009/138/EK irányelv, valamint az 1060/2009/EK, az 1094/2010/EU és az 1095/2010/EU rendeletek az európai felügyeleti hatóság (Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíjhatóság) és az európai felügyeleti hatóság (Európai Értékpapír-piaci Hatóság) hatásköre tekintetében történő módosításáról szóló 2014. április 16-i 2014/51/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv. 13. Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA), foglalkoztatói nyugdíjintézmények és nyugdíjak európai stressztesztje. 14. Kiegészítő nyugdíjjogosultságok hordozhatósága az EU-ban 15. Egyes tagállami kiegészítő nyugdíjrendszerek (skandináv, német, francia, angolszász modell) 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli, vagy szóbeli:</p> <p>- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy</p>	

- a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Barta Judit - Prugberger Tamás: A foglalkoztatói kiegészítő nyugdíj megszervezésének és finanszírozásának útjai az Európai Gazdasági Térség államaiban és Magyarországon In.: Adózási pénzügytan és államháztartási gazdálkodás Alkotószerkesztő Prof. Dr. Lentner Csaba. Kiadja NKE Szolgáltató Kft., Budapest, 2015., 533-566. pp.
2. Barta Judit: A foglalkoztatói kiegészítő nyugdíj In.: Magyar Jog 2013. július, 7. szám, Hatvanadik évfolyam, 426-435 pp.
3. Barta Judit: A kiegészítő nyugdíjpillér ezen belül a magánnyugdíjpénztári rendszer aktuális helyzete és értékelése 2015.
http://www.uni-miskolc.hu/~microcad/publikaciok/2015/E2_Barta_Judit.pdf

idegen nyelvű

1. Prof. D. sc. Prugberger Tamás - Dr. Barta Judit: Die Organisation und Finanzierung der betrieblichen ergänzenden Altersvorsorge in Ungarn und in den EWG-Mitgliedstaaten
2. Ralf Kreikebohm (Hrsg.): Sozialgesetzbuch. Gesetzliche Rentenversicherung - SGB VI. C.H.Beck Verlag (München) 2013. 4. Auflage. ISBN 978-3-406-63628-8.
3. Hrsg. v. Helmut Reinhardt: Sozialgesetzbuch VI (SGB VI), Kommentar 2014, 3. Aufl., Verlag: Nomos, ISBN-10: 3832977775

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

Barta Judit: Az állami nyugdíjrendszert kiegészítő pillér Magyarországon, különös tekintettel a magánnyugdíjpénztári rendszerre In.: Szerk.: Csemáné Dr. Váradi Erika: Aktuális kérdések és európai válaszok a jog és igazságszolgáltatás területén Romániában és Magyarországon, ME ÁJK. és Universitatea Din Oradea közös kiadványa, **2015.**, 7-15. pp.

idegen nyelvű

1. Barta Judit: Die Veränderungen des ungarischen Rentensystems (Das drei-Säulen System und das zwei- Säulen System) In.: Collected Papers TOM II XLV 3 (2011.) NOVI SAD FACULTY OF LAW (SERBIA) 817-829. pp.
2. Barta Judit: The Role And Function of the PAY-AS-YOU-EARN pension system into the hungarian pension system In.: European Integration Studies, Miskolc University Press, Volume 9., Number 1 (**2011**) 5-15 pp.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium III. (Felelősségbiztosítás az EU-ban)	Neptun kódja: DFDIÁJ274N3, DFDIÁJ274L3
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A tárgy a biztosítási jogon belül ugyan egy szűkebb, de épp a kötelező gépjármű felelősségbiztosításnak köszönhetően egy frekventált terület, a felelősségbiztosítás alapvető hazai és uniós szabályainak a bemutatását célozza, rámutatva, hogy a felelősségbiztosítások uniós szabályozásának magját a gépjármű felelősségbiztosítás képezi, az egyéb szakmai felelősségbiztosításokat csak más célzott jogtárgyakkal összefüggésben érint.</p> <p>A tárgy nem nélkülözheti az alapvető felelősségi jogintézmények ismertetését, ezekre vetítve az uniós joggyakorlat során felmerült elméleti kérdéseket, az uniós joggyakorlat ismertetése rávilágít az egyes jogintézmények érzékeny pontjaira, frekventált kérdéseire.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Jogi alapvetések: a polgári jogi felelősség alapkérdései, a deliktuális és kontraktuális felelősség elhatárolása. 2) Felelősség a szerződésen kívül okozott kárért. Kártérítési felelősség általában, kárkötelem szerkezete, deliktuális felelősség feltételei. Kármegelőzés, kárenyhítés, kárelhárítás. Méltányosság és kárkötelem. Felelősség korlátozása, vagy kizárása. A kártérítési kötelezettség terjedelme. Kártérítés, kártalanítás. 3) Kárfelelősség (kontraktuális és deliktuális biztosíthatóságának kérdése általában, felelősségbiztosítás). 4) A kötelező gépjármű felelősségbiztosítás általában. 5) A Tanács 1972. április 24-i 72/166/EGK irányelve a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről. A Tanács 1972. december 19-i 72/430/EGK irányelve a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv módosításáról. 6) A Tanács 1983. december 30-i 84/5/EGK második irányelve a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosítására vonatkozó jogszabályainak közelítéséről. 7) A Tanács 1990. május 14-i 90/232/EGK harmadik irányelve a gépjármű-használattal kapcsolatos polgári jogi felelősség biztosítására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről. 8) Az Európai Parlament és a Tanács 2000. május 16-i 2000/26/EK irányelve a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről, valamint a 73/239/EGK és a 88/357/EGK tanácsi irányelv módosításáról (negyedik gépjármű-biztosítási irányelv). 9) Az Európai Parlament és a Tanács 2005. május 11-i 2005/14/EK irányelve a gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó 72/166/EGK, 84/5/EGK, 88/357/EGK és 90/232/EGK tanácsi irányelv, valamint a 2000/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról. 10) Az Európai Parlament és a Tanács 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK irányelve a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről. 11) Jogeset-feldolgozás: C-277/12. sz. ügy (Drozdovs ügy), C-96/12. sz. ügy. 12) Jogeset-feldolgozás C-362/11. sz. ügy, C-22/12. sz. ügy (Haasová ügy), C-371/12. sz. ügy (Enrico Petillo Carlo Petillo és Unipol Assicurazioni Spa) 13) Szakmai felelősségbiztosítások uniós relevanciái, különös tekintettel a tőkepiacra. 14) Szakmai felelősségbiztosítások uniós relevanciái, különös tekintettel közbeszerzésekre. 15) Az Európai Kártérítési Alapelvek és kihatása a felelősségbiztosításra. 	
Számonkérés módja: írásbeli, vagy szóbeli:	

- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy
- a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Ujváriné dr. Antal Edit: Felelősségtan. Kiadó: Novotni Alapítvány, Miskolc, 2014. (kijelölt részek)
2. Ujváriné dr. Antal Edit: Az egységes belső biztosítási piacra vonatkozó közösségi jog átvételének szervezeti és anyagi jogi kérdései.
In: Csatlakozás – jogközelítés. Az *acquis communautaire* adaptálása a magyar jog és intézményrendszerbe (további szerzők: Fazekas Judit, Kalas Tibor, Torma András, Prugberger Tamás, Harsányi Gyöngyi, Miskolczi Bodnár Péter, Csécsy György, Farkas Ákos, Kovács Péter)
Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 2003., 227-285.

idegen nyelvű

- Robert Merkin and Angus Rodger: EC Insurance Law, European Law Series, Longman London and New York, 1997.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

- Barta Judit: Novotni Zoltán professzor gondolatai nyomán elindulva: az építészeti-műszaki tervezői felelősség és annak biztosítása Miskolci Konferenciák 2013. IN MEMORIAN NOVOTNI ZOLTÁN c. tanulmánykötet, Novotni Alapítvány Miskolc, 2015., 9-29. pp.

idegen nyelvű

1. Katharina Sophie Hedderich: Pflichtversicherung. Verlag: Mohr Siebeck, Tübingen, 2011.
2. Florian Dallwig: Deckungsbegrenzungen in der Pflichtversicherung Verlag: Versicherungswirtschaft GmbH Karlsruhe, 2011.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium IV. (Kereskedelmi szerződések harmonizációja)	Neptun kódja: DFDIÁJ275N4, DFDIÁJ275L4
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>Az Európai Bizottság 2003.-ban kibocsátott közleményében nagyobb koherencia megvalósítását tűzte ki célul a tagállamok szerződési joga, ezen belül természetesen a kereskedelmi szerződések területén. A képzés célja bemutatni, hogy hol tart az EU az európai szerződési jog kialakításában, továbbá ismertetni, milyen területeken születtek irányelvek a kereskedelmi szerződések vonatkozásában, milyen lépéseket tett a magyar jog e közösségi irányelvek átvételére és a nemzeti jogba történő beillesztésére. Fontos, hogy a PhD. hallgató megismerkedjen azokkal a folyamatokkal, tendenciákkal, amelyek a kereskedelmi szerződések terén bekövetkeztek és hatásuk hogyan érzékelhető a jelenkorban. A doktorandusz sajátítsa el az Európai Közösség vonatkozó joganyagát, ismerje meg a joggyakorlatot (Európai Bíróság, nemzeti jogok), illetve átlássa az egységesítési törekvések célját, eredményeit.</p>	
<p>Tananyag leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Az Európai Bizottság törekvése az európai szerződési jog kialakítására, a 2001. évi közlemény 2) Az Európai Bizottság törekvése az európai szerződési jog kialakítására, a 2003. évi közlemény 3) A szerződési jogra vonatkozó eltérő nemzeti szabályok hatása a belső piacra <p>Szerződési jogi közösségi vívmányok A szerződések létrejötte körében érvényesülő elvárások:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) ÁSZF (blanketta szerződések) Bizottság általi megítélése 5) Közbeszerzésekre vonatkozó fontosabb irányelvek 6) Közbeszeréseknél irányadó fontosabb közösségi joggyakorlati eredmények 7) Elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos irányelv <p>Egyes ügyletekre vonatkozó irányelvek</p> <ol style="list-style-type: none"> 8) Önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó irányelv 9) Tartós közvetítőt megillető jutalék 10) Biztosítási közvetítőkre vonatkozó irányelvek 11) Az életbiztosítási tevékenységre és a nem életbiztosítási tevékenységre vonatkozó irányelvek 12) A gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó irányelvek 13) Pénzforgalmi szolgáltatásokkal kapcsolatos irányelvek 14) Szervezett utazásokról (utazásszervezési szerződés) szóló irányelv <p>A szerződések teljesítéséhez kapcsolódó közösségi előírások</p> <ol style="list-style-type: none"> 15) A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanács irányelvnek; 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli, vagy szóbeli:</p> <p>- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy - a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p>	

magyar nyelvű

1. Kecskés László: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben HVGORAC Kiadó, Budapest, 2009. (XII. fejezet)
2. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL
A MORE COHERENT EUROPEAN CONTRACT LAW Brussels, 12.2.2003. COM (2003) 68 final
3. Herpai Annamária: A szerződési jogi harmonizáció körül zajló vita az Európai Unióban. Magyar jog 2003. 6. sz. 357-365.
4. Ole Lando: Az Európai Szerződési Jog Alapelvei. Európai Jog, 2002. 1. 5-14.
5. Ole Lando: Európai Szerződésjogi Alapelvek – Siker vagy kudarc? (ford. Mátyás Imre). Magyar Jog, 2009. 11. 698-703.
6. Osztovits András: Bevezető gondolatok az Európai Szerződési Jog Alapelveiről. Európai Jog, 2002. 1. 3-4.
7. Pusztahelyi Réka: Az európai szerződési jogi jogegységesítés legújabb eredményei – különös tekintettel a common frame of references megalkotási folyamatára. Sectio Juridica et Politica, Miskolc, Tomus XXIV. 2006. 469-497.
8. Szabó Béla: Gondolatok félúton az egységes európai szerződési jog felé – Lando vs. Gandolfi vs. UNIDROIT? Sectio Juridica et Politica, Miskolc, Tomus XXI/2. 2003. 719-733.
9. Vékás Lajos: A DCFR és a magyar polgári jog kodifikációja. Európai Jog, 2010. 1. 3-12.
10. Verebics János: Az európai magánjog fejlődésének főbb irányai – A jogegységesítés útjai és újabb állomásai. TYPONOVA Kft., Budapest, 2004.

idegen nyelvű

1. Filomena Chirico: The Function of European Contract Law – An Economic Analysis. European Review of Contract Law, 2009. 4. 399-426.
2. Gian Antonio Benacchio – Barbara Pasa: A Common Law for Europe – A Guide to European Private Law. Budapest – New York, CEU Press, 2005.
3. Kisfaludi András: The Influence of Harmonisation of Private Law on the Development of the Civil Law in Hungary. Juridica International, 1/2008, pp. 130-136.
<http://www.juridicainternational.eu/index/2008/vol-xiv/the-influence-of-harmonisation-of-private-law-on-the-the-development-of-the-civil-law-in-hungary>

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Nagy Éva: Törekvések az európai szerződési jog egységesítésére Jogi tanulmányok 2000. Budapest, 2001. Kiadja ELTE ÁJK. 203-217.
2. Király Miklós: A szerződési jog harmonizálásának határai az Európai Közösségben. Jogtudományi közlöny. 2001. 9. 359-368.

idegen nyelvű

1. Martijn W. Hesselink: "The European Commission's Action Plan: Towards a More Coherent European Contract Law?" European Review of Private Law 12.4 (2004), 397-419.
2. Stefan Vogenauer: Common Frame of Reference and UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts: Coexistence, Competition or Overhill Soft Law. European Review of Contract Law, 2010. 2. 143-183.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Polgári jogi szakszeminárium I.	Neptun kódja: DFDIÁJ227N1, DFDIÁJ227L1 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Leszkoven László egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A polgári jogi rekodifikációs folyamat részletes ismertetése, az új Polgári Törvénykönyv Konceptiója alapján megszületett miniszteri tervezettől indult folyamat (2008. jún., száma: T/5949) rendhagyó sorsának és egyéb várható eredményeinek, valamint az új Polgári Törvénykönyvnek a (doktoranduszokkal közös) kritikus elemzése.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. Az új Ptk. előkészítése, megalkotásának szervezeti kérdései 2. A kodifikáció során követendő jogi modellek, a külföldi jogok összehasonlító elemzésének jelentősége 3. A polgári jogi kodifikáció nemzetközi összefüggéseinek vizsgálata 4. Az európai jogharmonizáció jelentősége 5. A kereskedelmi és az egyéb vagyoni viszonyok egységes (monista megoldás) vagy elkülönült (dualista elmélet) szabályozása. A kodifikációs folyamat 6. A polgári jogi alapelvek szerepe a kodifikációban: általános iránymutató funkció, hézagpótló és értelmezési funkció 7. A bírói gyakorlatban megfigyelhető szemléletváltás elemzése konkrét jogesetek kapcsán 8. A természetes személyek jogállása, különös tekintettel a cselekvőképességet és a gondnokság alá helyezésre vonatkozó szabályokat érintő Ptk. módosításra 9. Családi jog: a polgári jog viszonylagos önállósággal rendelkező, a polgári jogi kódexbe integrált része 10. A jogi személyek „könyv” beemelése (személyek joga) 11. A Ptk-ban szereplő, de gyakorlati jelentőséget nélkülöző jogi személyek és a Ptk-án kívüli jogi személyek joga 12. A személyek joga és a gazdasági társaságokra vonatkozó joganyag kapcsolódási pontjai. 13. A jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalanyok jogállása. (Személyiségvédelem: természetes személyek és más jogalanyok) 14. A polgári jog statikája; a dologi jog és a kodifikáció összefüggései 15. Öröklési jogunk anakronisztikus, megreformálandó intézményei	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli Nappali tagozatos doktoranduszok esetén szóbeli kollokvium, egyéni tanrend szerinti szervezett képzésen szóbeli kollokvium vagy 1 ív terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Szakértői javaslat a Polgári Törvénykönyv tervezetéhez (szerk.: Vékás Lajos, Complex Kiadó, Bp. 2008) 2. Bíró-Lenkovics: Általános Tanok, Novotni Kiadó, Miskolc, 2010. 3. Besenyei – Bíró: Személyek joga, Novotni Kiadó, Miskolc, 2006. idegen nyelvű	

1. Council of the European Union: Civil law : European Juridical Cooperation, Luxembourg, Off. for. Official Publ. of EC, 2005.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Barzó Tímea: Családi jog Novotni Kiadó, 2006.
2. Lenkovics Barnabás: Magyar polgári jog. A dologi jog vázlat. Eötvös Kiadó, Budapest, 2004. vagy újabb kiadás.
3. Bíró György: kötelmi jog, Novotni Kiadó, Miskolc, 2010.
4. Vékás Lajos: Magyar polgári jog. Öröklési jog. Eötvös Kiadó, Budapest, 1998.

idegen nyelvű

1. Gavin Barrett: Towards a European civil code : Reflections on the codification of civil law in Europe, Trier, Europäische Rechtsakad, 2002

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Polgári jogi szakszeminárium II.	Neptun kódja: DFDIÁJ227N2, DFDIÁJ227L2
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Leszkoven László egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A teljes (új) Ptk születése, főként a kötelmi jog, azon belül is különös hangsúllyal a szerződési jog területén folyó kodifikációs elképzelések feldolgozására a folyamatra és az európai magánjogi jogegységesítési törekvésekre figyelemmel. (A kurzus segítséget kíván nyújtani a doktoranduszok PhD dolgozatának elkészítéséhez és megvédéséhez, az esetben is, ha nem a magánjogot kutatják.)</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kötelmi jog szerepe és szerkezeti elhelyezése az új Ptk-ban 2. Van-e értelme nemzeti jogszabályokban gondolkodni egy egyre inkább nemzetköziesedő jogterületen? Szükség van-e külön kereskedelmi magánjogra? 3. A kötelek közös szabályainak bevezetése és a szerződések általános szabályai az új magyar Polgári Törvénykönyvben 4. A szerződési jog alapelvei és a polgári jog általános elveinek szerződési jogi relevanciája 5. A jóhiszeműség, tisztesség és a méltányosság elveinek szerepe 6. A generálklauzulák és más általános elvek az európai szerződési jogban 7. A szerződések jogának néhány elméleti szempontból kiemelt részterülete I.: a szerződés létrejötte, létszakai 8. A szerződések jogának néhány elméleti szempontból kiemelt részterülete II.: a szerződések érvényessége és hatályossága a magyar Polgári Törvénykönyvben, a Lando-féle Európai Szerződési Jog Alapelveiben és a Közös Referenciakeret vázlatában (DCFR) 9. Dologi és kötelmi igények kapcsolódó érvényesítése, érvénytelenségi jogkövetkezmények. (bírói gyakorlat is) 10. A szerződésszegés joganyaga, különös tekintettel a hibás teljesítésre a hatályos és az új Polgári Törvénykönyvben, a szerződés nem megfelelő teljesítésének jogkövetkezményei a Lando-féle Európai Szerződési Jog Alapelveiben, valamint más EU-s ajánlásokban. 11. A szerződések jogának különös része, az egyes szerződéstípusok 12. A szerződéstípusok problémái. A Polgári Törvénykönyvben jelennek-e meg új szerződéstípusok? 13. A zálogjogi szabályozásra vonatkozó új elképzelések 14. Egyéb szerződési biztosítékok, főként a kezesség, a bankgarancia, a biztosítéki célú – feltételes – vételi jog és engedményezés 15. A megbízás nélküli ügyvitel és a jogalap nélküli gazdagodás jogintézményeinek elhelyezése és szabályai az új Polgári Törvénykönyvben, valamint a kérdéskörre vonatkozó európai jogalkotási kísérletek (Study Group on a European Civil Code) 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli</p> <p>Nappali tagozatos doktoranduszok esetén szóbeli kollokvium, egyéni tanrend szerinti szervezett képzésen szóbeli kollokvium vagy 1 ív terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kecskés László: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben (Dialog 	

Campus, Bp.-Pécs, 2004.)

2. Vékás Lajos (szerk.): Európai közösségi jogi elemek a magyar magán- és kereskedelmi jogban (KJK, Bp., 2001)

idegen nyelvű

1. Martin Vranken: Fundamentals of European civil law and impact of the European Community, Leichhardt, Federation Press, 1997.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Vékás Lajos (szerk.): Szakértői javaslat az új Polgári Törvénykönyv tervezetéhez. (Complex Kiadó, Budapest, 2008.)

Law, Study Group on a European Civil Code (Sellier, 2006.)

2. Leszkoven László: A váltó mint kötelem , Novotni Alapítvány, Miskolc, 1999.

idegen nyelvű

1. Christian von Bar (ed.): Benevolent Intervention in Another's Affairs, Principles of European

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Polgári jogi szakszeminárium III.	Neptun kódja: DFDIÁJ268N3, DFDIÁJ268L3 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barzó Tímea egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15 óra
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: A polgári jogi kodifikációs folyamat eredményeképpen megszülető új Polgári Törvény-könyvről szóló 2013. évi V. törvény rég és új jogintézményeinek, megoldásainak, változtatásainak doktorandusz hallgatókkal történő megvitatása és elemzése.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az új Ptk. Személyek joga részére vonatkozó kodifikációs munkálatok, előzmények, az új jogintézmények előkészítő munkálatai. 2. A polgári jogi kodifikáció során felmerülő jogi modellek, külföldi jogösszehasonlító elemzés. 3. A jogalanyiség kérdései. Az ember, mint jogalany jogállása, különös tekintettel a jogképeség és a cselekvőképesség tekintetében érvényesülő lényeges változásokra. 4. Az előzetes jognyilatkozat jogi múltja, jelene és jövője. A támogatott döntéshozatal, mint a cselekvőképesség korlátozásának elkerülését célzó jogi megoldás hatékonysága és veszélyei. 5. A bírói gyakorlatban megfigyelhető szemléletváltás elemzése konkrét esetek alapján. 6. A jogi személyek könyv beemelése a törvénykönyvbe. Az általános szabályok jelentősége és kapcsolódási pontjai a Ptk-ban szabályozásra kerülő és azon kívüli egyes jogi személyekre vonatkozó rendelkezésekkel. 7. Az alapítványok és az egyesületek szabályozásának komplexitása (kapcsolódása az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény szigorú előírásaihoz). Az elektronikus eljárás lényeges pontjai. 8. Személyiségvédelem új köntösben. Az általános személyiségi jog megjelenése. Jogellenességet kizáró okok a személyiségvédelemben. Közéleti szereplők sajátos megítélése. A Ptk-ban nevesített és nem nevesített személyiségi jogok és a bírói gyakorlat (jogesetelemzés). 9. A személyhez fűződő jogok védelmének objektív és szubjektív eszközei. A nem vagyoni kártérítés és a sérelemdíj összefüggései. A sérelemdíj bevezetését megelőző kodifikációs folyamatok, modellek, a sérelemdíj kettős természetes. A sérelemdíj és a nem vagyoni hátrány kapcsolata. A bírói gyakorlatban megfigyelhető szemléletváltás elemzése konkrét esetek alapján. 10. A sajtóhelyreigazítás. A személyhez fűződő jogok érvényesítése. 11. A családjogi alapelvek fejlődése, kapcsolata a Polgári Törvénykönyv más alapelveivel. 12. A családjogban érvényesülő, jogilag is elismert párkapcsolati formák kialakulásának folyamata, az elismerés különböző modelljei, alkotmányos aggályok. A házasság és család védelmének prioritása az elméletben és a gyakorlatban. 13. Házassági vagyoni jogi rendszerek az új Ptk-ban. A törvényes vagyoni jogi rendszer jellemzői. A közszerzeményi rendszer múltja, jelene, jövője és jelentősége. Hitelezővédelem és felelősségi kérdések a házassági vagyoni jogban az elmélet és a bírói gyakorlati oldaláról. 14. A rokon kapcsolat (apasági és anyasági kérdések, eljárások, az örökbefogadás) létesítésének új vonásai. 15. A szülői felügyelet rendezése, mint a „gyermekelhelyezés” új alternatívája. Az ún. váltott elhelyezés hatékonysága és alkalmazásának korlátai. 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
<p>Kötelező irodalom magyar nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BARZÓ Tímea: „Az ember, mint jogalany” In Bíró György (főszerk.): Új Magyar Polgári Jog (I-VIII.) Tankönyv I. kötet Általános tanok és Személyek joga (Novotni Kiadó Miskolc, 2013.) 164.-233.o 2. BARZÓ Tímea: „A személyiségi jogok” In Bíró György (főszerk.): Új Magyar Polgári Jog (I-VIII.) Tankönyv I. kötet Általános tanok és Személyek joga (Novotni Kiadó Miskolc, 2013.) 234.-311.o 3. BARZÓ Tímea: Házassági vagyoni jog. In: Barzó Tímea - Lábady Tamás - Navratyil Zoltán – Csehi Zoltán – Kenderes Andrea: Családjog a 2013. évi V. törvény alapján. Az új Polgári Törvénykönyv 	

szövegének rövid magyarázata ideiglenes jegyzet. Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft. Budapest, 2014. 34-135. o

4. FILÓ Erika – KATONÁNÉ PEHR Erika: Gyermeki jogok, szülői felelősség és gyermekvédelem. Új magánjog sorozat. Szerk. Sáriné Dr. Simkó Ágnes. HVGORAC Kiadó Budapest 2015.

5. BARZÓ Tímea: Hitelezővédelmi szabályok a házassági vagyoni jogban. Acta Universitatis Szegediensis FORUM Acta Juridica et Politica IV. évfolyam, 2. szám 2014 (2015) 41-55. o.

idegen nyelvű:

1. BARZÓ Tímea: Matrimonial Property Issues in Business. In: Sándor István (szerk): Business Law in Hungary, Patrocínium Kiadó, Budapest, 2016. pp 148-167.

2. BARZÓ Tímea: Parental guidance and maintenance of relatives in the new Hungarian Civil Code. In: Current questions and european answers ont he field of law and justice in Romania and Hungary. Erika Váradi-Csema (chief editor) The volume was published by the University of Miskolc, Faculty of Law and the State University of Oradea, Faculty of Law. Miskolc 2015. 16-27.

3. Juxtaposing Legal Systems and the Principles of European Family Law on Parental Responsibilities. (Eds E. ÖRÜCÜ - J. MAIR) European Family Law series 27. Intersentia Antwerp-Oxford-Portland 2010. 3-15. 269-299.

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű:

1. DEZSŐ Gyula: Az objectiv kártérítés tana. Függelék: Az erkölcsi kár. Grill Károly Könyvkiadóvállalata Budapest, 1917.

2. MARTON Géza: Kártérítési kötelek jogellenes magatartásból. In: Magyar Magánjog. Kötelmi Jog Különös része. Szladits Károly (főszerk.) Grill Károly Könyvkiadóvállalata Budapest, 1942.

3. TÖRŐ, K.: A személyiségi jog védelmének polgári jogi eszközei XI. fejezet In: A személyiség jogi védelme. A gyakorló jogász kézikönyve 6. (Szerk. Petrik Ferenc) Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1992.

4. LÁBADY Tamás: A nem vagyoni kártérítés metamorfózisa sérelemdíjjá. A bírói gyakorlat kezdeti dilemmái. Polgári Jog 2016/2.

5. FÉZER Tamás: A nem vagyoni (erkölcsi) sérelmek megítélése a polgári jogban. Budapest, HVG-ORAC Kiadó 2011.

6. BOYTHA György: A személyiségi jogok megsértésének vagyoni szankcionálása. Polgári jogi kodifikáció, 2003. 5. évf. 1. szám

7. PETRIK Ferenc: A nem vagyoni kár megtérítése védelmében. Polgári jogi kodifikáció, 2003. 5. évf. 1. szám

8. KŐRÖS András - PETRIK Ferenc (szerk.) Polgári jog III/VI., Budapest, HVG Orac, 2014., [Családjog]

9. VÉKÁS Lajos - GÁRDOS Péter (szerk.) Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz, Budapest, Wolters Kluwer, 2014.

10. OSZTOVICS András (szerk.) A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja II. kötet, Budapest, Opten Informatikai Kft., 2014.

idegen nyelvű:

1. BARZÓ Tímea: Deliberating the Role and Place of the Engagement as one of the institutions of Family Law: Should Parties Who Intend to Get Married be Considered as Engaged at the Same Time? In: European Integration Studies, 2011. (Vol. 9) No.1, pp. 17-25.

2. The Future of Family property in Europe. (eds K. BOELE-WOELKI; J. K. MILES; J. M. SCHERPE) European Family Law series 29. Intersentia Antwerp-Oxford-Portland 2011.

3. Family Forms and Parenthood. (eds A. BÜCHLER; H. KELLER) European Family Law series 40. Intersentia Antwerp-Oxford-Portland 2016.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Egészségügyi jog szakszeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ269N4, DFDIÁJ269L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barzó Tímea egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15 óra
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>Az egészségügyi jog alapjai szakszeminárium átfogó képet ad az egészségügyi ellátórendszer felépítéséről és alapvető intézményeiről. A szakszeminárium tananyaga foglalkozik az egészségügy alkotmányjogi érintettségével, az egészségügyi közszolgáltatás alapvető kérdéseivel. A doktorandusz hallgatók megismerik nemcsak a betegjogok rendszerét, de az adatvédelem és titokvédelem egészségügyi aspektusait is. Az egészségügyi jog oktatása során hangsúlyt kapnak a felelősségi kérdések, és az egyes különleges egészségügyi eljárások is jogösszehasonlító elemzés formájában</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egészségügyi jog alkotmányjogi vonatkozásai, összefüggés a betegjogokkal. Az egészségügyi jog jogforrási rendszere. 2. Az egészségügyi ellátórendszer szerkezete. Az egészségügyi ellátórendszer: az egészségügyi alapellátás és szakellátás. 3. A helyi önkormányzatok szerepe. Az egészségbiztosítási szervek, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat szervezetrendszere (OTH - népegészségügyi szakigazgatási szervek). 4. A praxisjog sajátosságai. 5. A praxisváltás (a praxisjog átruházása, a praxisjog értéke, a praxisváltással felmerülő legfontosabb jogi kérdések stb.) 6. A betegjogok kialakulása, nemzetközi dokumentumai. A betegjogok csoportosítása. 7. Megfelelő szintű egészségügyi ellátáshoz való jog, az egészségügyi ellátás megtagadása. Az egészségügyi ellátás minőségi követelményei. Szabad orvosválasztás. Emberi méltósághoz való jog. 8. A kapcsolattartás és az egészségügyi intézmény elhagyásának joga. A tájékoztatási kötelezettség. A beteg önrendelkezési joga. Az egészségügyi ellátás visszautasítása. Az élő végrendelet. 9. Az egészségügyi adat, az orvosi titok. Az adatvédelmi, titoktartási kötelezettség alóli mentesülés egyes esetei. 10. Az egészségügyi dokumentáció megismerésének joga (általános szabályok, az érintett halálát követően, az érintett felhatalmazása alapján stb.). 11. Felelősség az egészségügyben I. (Az egészségügyi dolgozók etikai, munkajogi, büntetőjogi felelősségének alapvető jellemzői) 12. Felelősség az egészségügyben II. (Az egészségügyi szolgáltatók polgári jogi felelősségének alapkérdései, sérelemdíj az egészségügyben stb.). Nemzetközi jogösszehasonlító elemzés. 13. Különleges egészségügyi eljárások I. A szerv- és szövetátültetések joga. 14. Különleges egészségügyi eljárások II. A humán reprodukciós eljárások. 15. Különleges egészségügyi eljárások III. Az emberen végzett kutatások alaptételei és eljárási szabályai. 	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. HÍDVÉGINÉ dr. Adorján Livia - SÁRINÉ dr. Simkó Ágnes: A betegek jogairól 1. Medicina Kiadó Budapest, 2012. 9-173.o 2. HÍDVÉGINÉ dr. Adorján Livia - SÁRINÉ dr. Simkó Ágnes: Műhibák és kártérítési perek az egészségügyben 2. Medicina Kiadó Budapest, 2013. 13.-113. o 3. DÓSA Ágnes: Az orvosi kártérítési felelőssége. Második, átdolgozott és bővített kiadás HVG-ORAC Kiadó Budapest, 2010. 	

idegen nyelvű

1. B. A. KOCH: Medical Liability in Europe: Comparative Analysis. In: Medical Liability in Europe. A Comparison of Selected Jurisdictions. Bernard A Koch (ed) In: Tort and Insurance Law Vol 29 Boston, De Gruyter 2011. 611-693.
2. T. BAJANOWSKI, W. RABL, T. FRACASSO: Medical Responsibility and Liability in German-Speaking Countries: Austria, Germany and Switzerland. In: Malpractice and Medical Liability European State of the Art and Guidelines. Santo Davide Ferrara (ed) Rafael Boscolo-Berto – Guido Viel (Co-ed) Springer – Verlag Berlin Heidelberg 2013. 111-129.
3. A. HENDRIKS: The Council of Europe and Health and Human Rights. In: Health and Human Rights in Europe. B. Toebes, M. Hartlev, A. Hendriks, J. Rothmar Herrmann (eds) Intersentia Publishing Ltd. Cambridge – Antwerp – Portland 2012. 23-51.

Ajánlott irodalom

magyar nyelvű:

1. BARZO Tímea: PRAXISJOG. Aktuális kérdések az egészségügyi alapellátásban. Medicina Kiadó 2007. (22 A/5 év) 352 p.
2. DÓSA Ágnes: Összehasonlító egészségügyi jog. Complex Kiadó Budapest, 2012. Miskolc, 2015. február 4
3. DÓSA Ágnes – KOVÁCSY Zsombor (Szerk.): A vállalkozó orvosok nagy kézikönyve. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2011.

idegen nyelvű:

1. H. ROGERS: Medical Liability in England. In: Medical Liability in Europe. A Comparison of Selected Jurisdictions. Bernard A Koch (ed) In: Tort and Insurance Law Vol 29 Boston, De Gruyter 2011. 165-204.
2. P. FRATI, M. GULINO: European Legislative and Juridical Overview. In: Malpractice and Medical Liability European State of the Art and Guidelines. Santo Davide Ferrara (ed) Rafael Boscolo-Berto – Guido Viel (Co-ed) Springer – Verlag Berlin Heidelberg 2013. 69-93.
3. M. HARTLEV: Patients' Rights. In: Health and Human Rights in Europe. B. Toebes, M. Hartlev, A. Hendriks, J. Rothmar Herrmann (eds) Intersentia Publishing Ltd. Cambridge – Antwerp – Portland 2012. 111-145.

További szakirodalom

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az EU jogforrási rendszere, az uniós és a nemzeti jog viszonya	Neptun kódja: DFDIÁJ229N1, DFDIÁJ229L1 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. habil. Angyal Zoltán egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>Az oktatási program célja, hogy az alapképzésben megszerzett ismeretanyagra építve áttekinthető képet adjon a doktori programban résztvevők számára az Európai Unió jogi aktusainak rendszeréről, a döntéshozatali eljárásokról, valamint az uniós és a nemzeti jog viszonyát meghatározó alapelvekről, illetve az Európai Bíróság ezzel összefüggő ítélkezési gyakorlatáról.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az elsődleges uniós jogforrások 2. Az elsődleges uniós jogforrások módosítási eljárásai 3. A másodlagos uniós jogi aktusok közös szabályai 4. A másodlagos uniós jogi aktusok rendszere, a jogalkotási és a nem jogalkotási aktusok 5. Az uniós jog egyéb jogforrásai 6. A rendes jogalkotási eljárás és a különleges jogalkotási eljárások 7. A nemzeti parlamentek szerepe a jogalkotási eljárásokban és a nem jogalkotási eljárások 8. Az uniós jog és a nemzeti jog viszonya 9. Az uniós jog elsőbbsége: az Európai Bíróság álláspontja 10. Az uniós jog elsőbbsége: a tagállami alkotmánybíróságok álláspontjai 11. Az uniós jog közvetlen hatályának elve: a Szerződések közvetlen hatálya 12. Az uniós jog közvetlen hatályának elve: a jogi aktusok közvetlen hatálya 13. A tagállamok kártérítési felelőssége az uniós jog megsértése esetén 14. Az értelmezési kötelezettség elve az Európai Bíróság joggyakorlatában 15. A lojális együttműködés elvének elmélete és gyakorlata 	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom:	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. EU-jog (szerk: Osztovits András), HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015, 2. kiadás 2. Várnay Ernő – Papp Mónika: Az Európai Unió joga, KJK-KERSZÖV, Jogi és üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2010. 3. Osztovits András (szerk.): Az Európai Unióról és az Európai működéséről szóló szerződések magyarázata, Complex Kiadó, Budapest, 2011 <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Craig, P., De Búrca, G.: EU Law, OUP, Oxford 2003 2. Márton Varju, Ernő Várnay (szerk.), The law of the European Union in Hungary: Institutions, processes and the law, Budapest: HVG-ORAC, 2014. 372 p. 3. Varju Márton, European Union human rights law, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2014. 265 p. 4. 	
Ajánlott irodalom:	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Asztalos Zsófia: Az uniós polgárok diszkrimináció tilalmához és egyenlő bánásmódhoz való joga, 	

Miskolci Jogi Szemle, 2007/2

2. Blutmann László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC, Budapest, 2010

3. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról, HVG-ORAC, Budapest, 2011.

idegen nyelvű

1. Jürgen Meyer, Kommentar zur Charta der Grundrechte der Europäischen Union, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2003

2. Lenaerts, Koen and Nuffel, Piet Van (editor: Robert Bray): Constitutional Law of the European Union, Sweet & Maxwell Ltd, Second Edition, London, 2005

3. Giacomo de Federica (ed.), The EU Charter of Fundamental Rights, Springer, 2011

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Üzleti jog, versenyjog és a szellemi alkotások védelme az EU-ban	Neptun kódja: DFDIÁJ276N3, DFDIÁJ276L3 Tantárgy jellege: kötelező
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: Az Európai Unió jogán belül a társasági- és a versenyjog, valamint a szellemi alkotások joga fontos szerepet tölt be. Többek között ezen speciális jogterületeken keletkezett jogszabályok töltik ki tartalommal az EK négy szabadsága kapcsán deklarált alapelveket. Az oktatás célja elsősorban a jogalkotói célok és módszerek bemutatása, csak bizonyos részletszabályok elsajátítását tűzzük ki célul.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <p>Az EK Versenyjoga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A versenyjog gazdasági szerepe, ágai 2) Az Európai Közösség versenyjogának fő jellemzői 3) Kartelltilalom a Római Szerződés 85 cikkelye és az ítélkezési gyakorlat alapján. <ul style="list-style-type: none"> - A kartell fajtái - Az EK kartelljog részletszabályai 4) A kartelltilalom alóli mentesülés rendszere <ul style="list-style-type: none"> - Egyedi és csoport mentesítés - Eljárási kérdések - Római Szerződés 87. cikkely 5) 19/65, 2821/71, 3975/87, 1534/91, 479/92 sz. Tanács rendeletek, melyek meghatározzák a csoportmentesülési rendeletek általános szempontjait Egyes csoportmentességi rendeletek 6) Gazdasági erőfölénnyel visszaélés a Római Szerződés 86. cikkelye alapján A gazdasági erőfölény fogalma, kritériumai a United Brands, Michelin, Commercial Solvent, Tetra Pak, Suiker Uni, Hilti és a Continental Can esetek alapján. Visszélésnek minősíthető magatartások. De minimis szabály. Társaságok egyesülésének ellenőrzése Kartellek és vállalategyesülések elhatárolása, egyesülés és irányítás (ellenőrzés) megszerzése, jogkövetkezmények a 4064/89 rendelet és a joggyakorlat alapján. 7) Koncentráció Az EK társasági joga 8) Jogalkotási eredmények, hatályos jogszabályok és tervezetek áttekintése <ul style="list-style-type: none"> - A tájékoztatásra vonatkozó első irányelv (68/151/EEC) - Nyilvánosság, bejegyzés előtti kötelezettségek, érvénytelenség. - A fióktelepek publicitása - A társaság képviselője és a társasági szerződés érvénytelensége az első irányelv alapján 9) A társasági vagyronra vonatkozó irányelvek 10) Egyszemélyes kft-re vonatkozó irányelvek 11) Társaságok egyesülése és szétválása 12) Könyvviteli irányelvek 13) Rendeletek Európai érdekcsoport (EEIG) 2137/85/EEC rendelet Európai társaságra (SE) vonatkozó 2157/2001/EK rendelet és a 2001/86/EK sz. irányelv Szellemi alkotások joga 14) A szellemi tulajdon fogalma A szabad árumozgás követelményének alkalmazása a szellemi tulajdonra Közösségi normatív iparjogvédelmi szabályozás 	

A domináns helyzettel való visszaélés és a szellemi tulajdon
15) Közösségi normatív szerzői és szomszédos jogi szabályozás

Számonkérés módja: írásbeli, vagy szóbeli:

- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy
- a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom:

magyar nyelvű

1. Sándor István: A társasági jog története Nyugat-Európában KJK-Kerszöv Kiadó Budapest, 2005.
2. Berke-Fazekas-Gadó-Király-Kisfaludi-Miskolczi Bodnár: Európai társasági jog KJK-KERSZÖV, Budapest 2004., 2. bővített kiadás
3. Giannantonio Benacchio: Az Európai Közösség magánjoga. Polgári jog. Kereskedelmi jog; OSIRIS Kiadó, Budapest, 2003.
4. Barta Judit: Gondolatok a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás új szabályozása kapcsán In.: „Megújulás a jogi személyek szabályozásában” tanulmányok az új Ptk. köréből Szerk.: Miskolczi Bodnár Péter-Grad-Gyenge Anikó Kiadja: Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar Budapest, 2014. 82-96. pp.
5. Simon Bishop, Mike Walker: Az európai közösségi versenyjog közgazdaságtana: alapfogalmak, alkalmazások és mérési módszerek Kiadó: Budapest, Gazdasági ersenyhivatal Versenykultúra Központ, 2011 ISBN: 978-963-081-993-0
6. Giannantonio Benacchio: Az Európai Közösség magánjoga. Polgári jog. Kereskedelmi jog; OSIRIS Kiadó, Budapest, 2003.
7. Barta Judit: A szerzőt illető kizárólagos jogok a versenyjog szemszögéből In.: ÜNNEPI TANULMÁNYOK Kecskés László professzor 60. születésnapja tiszteletére 35-47. pp.
8. Berke-Fazekas-Gadó-Király-Kisfaludi-Miskolczi Bodnár: Európai társasági jog, KJK-KERSZÖV Budapest, 2004. 2. bővített kiadás
9. Berke-Burián-Boytha-Dienes-Oehm-Király-Martonyi-Mádl Az Európai Közösség kereskedelmi joga V-VII. fejr. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1998.
10. Richard Whish: Versenyjog (Competition Law) HVGORAC Kiadó, Budapest, 2010.

idegen nyelvű

1. Verse, Dirk A.: Die Entwicklung des europäischen Gesellschaftsrecht im Jahr 2012 (Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht; 9/2013.)
2. Kort, Michael: „Standardization of Company Law” (European Company and Financial Law Review; 4/2008.)
3. Marcus Gyulai-Schmidt: Modernisierung des deutschen GmbH-Rechts. (Ungarisches Jahrbuch für Handelsrecht Band I. Herausgeber: Zoltán Csehi, Gondolat Kiadó, Budapest, 2008.)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Sárközy Tamás: „A magyar társasági jog Európában” (hvgorac; Budapest; 2001.)
2. Gadó Gábor: A vállalatfogalom határai az európai jogban In.: Európai Jog 3/2005.
3. Gadó Gábor: A társasági vagyoni szolgáltatására és védelmére vonatkozó közösségi jogi követelmények In.: Gazdaság és Jog 3/2003. 3-12 oldalak és 4/2003. 3-9. oldalak
4. Gadó Gábor: A vállalatfelvásárlás közösségi jogi szabályozásának jövője Európai Jog 2/2002. 17-24 oldalak
5. Metzinger Péter: A társaságok és a szabad letelepedés a Cartesio ügyben közzétett főtanácsnoki indítvány kritikája In.: Európai Jog 4/2008.
6. Sárközy Tamás: Húsz éves a gazdasági társaságok törvényi szabályozása In.: Gazdaság és Jog 1/2009. 3-9. oldalak
7. Liber Ádám: A belső visszaélés-jelentési rendszer jogi követelményeiről I. rész In.: Gazdaság és Jog

2/2009. 11-16. oldalak II. rész Gazdaság és Jog 3/2009. 8-15. oldalak

8. Európai Jog c. folyóirat (Európai Jogakadémia folyóirata) 2009. márciusi száma a Cartesio ügy feldolgozása 3-55. oldalak

9. Dr. Csehi Zoltán: Esetek a jegyzett tőke védelmét szolgáló német társasági jogi gyakorlatból In.: Magyar Jog 2009. 6. szám 352-360 oldalak

10. Tóth Tihamér: Az Európai Közösség versenyjoga

JATEPress, Szeged 1996.

idegen nyelvű

1. van Gerven, Dirk: „Provisions of Community law applicable to the Societas Europea” (van Gerven, Dirk Storm, Paul: „The European Company”; Cambridge UP; New York; 2006; Volume I.)

2. Kalss, Susanne, Winner, Martin: Ausgewählte gesellschaftsrechtliche Judikatur in Österreich und Deutschland im vergangenen Arbeitsjahr Der Gesellschafter (GesRZ) 2013.

3. Kort, Michael: „Standardization of Company Law” (European Company and Financial Law Review; 4/2008.)

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A közigazgatás kérdései az EU-ban szakszeminárium	Neptun kódja: DFDIÁJ233N3, DFDIÁJ233L3 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Czékmann Zsolt egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
A tantárgy feladata, célja:	
<p>A PhD hallgatók megismertetése az európai integráció közjogi alapjaival, az európai közigazgatási térség kialakulásával és sajátosságaival, továbbá az Európai Unió intézmények és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolat sajátosságaival.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az EU integráció közjogi alapjai I. 2. Az EU integráció közjogi alapjai II. 3. Az Európai Közigazgatási Térség kialakulása 4. Az Európai Közigazgatási Térség sajátosságai 5. A közösségi intézmények I. 6. A közösségi intézmények II. 7. Kapcsolat a közösségi intézmények és a tagállamok közigazgatása között I. 8. Kapcsolat a közösségi intézmények és a tagállamok közigazgatása között II. 9. Az Európai Unió ügyek intézésének magyar modellje I. 10. Az Európai Unió ügyek intézésének magyar modellje II. 11. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának ajánlása a „Jó közigazgatás”-ról I. 12. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának ajánlása a „Jó közigazgatás”-ról II. 13. A jó állam mérhetősége 14. Hogyan korszerűsítsük a közigazgatást? A követendő út I. 15. Hogyan korszerűsítsük a közigazgatást? A követendő út II. 	
Számonkérés módja: írásbeli vagy szóbeli	
Kötelező irodalom:	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok Virtuóz Kiadó, Budapest, 2001. 2. Hogyan korszerűsítsük a közigazgatást? A követendő út (OECD – MTA) Budapest – Paris 2009. 3. Rácz Attila: Államszerkezet, az Európai Unió és Magyarország Jogtudományi Közlöny Budapest, 2009. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. John Bell: Administrative Law in a Comparative Perspective Oxford – Portland, 2007. 2. Jürgen Schwarze (szerk.): Europäisches Verwaltungsrecht Baden Baden 2005. 3. Holtmann Everhard – Peter Haensch: Die öffentliche Verwaltung der EU-Staaten Wiesbaden, 2008. 	
Ajánlott irodalom:	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Horváth M. Tamás: Mintha-követés. Globalizációs problémák az önkormányzati fejlődés példáján Nemzetközi Közigazgatási Szemle 2007. 2. Fodor Gábor – Stumpf István: Neoweberi állam és jó kormányzás Nemzeti Érdek 2008. Budapest 3. Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra I. – II. Magyar 	

Közigazgatás Budapest, 2011.

idegen nyelvű

4. Forgács Imre: Eljárásrendek harmonizációja és/vagy globális közigazgatás Európai Tükör Budapest, 2007.

idegen nyelvű

1. Christopher Pollitt – Gert Bouckaert: Public Management Reform. A Comparative Analysis Oxford University Press 2000.

2. Oscar Gabriel – Sabine Kropp: Die EU-Staaten im Vergleich Wiesbaden, 2008.

3. Stephan Schwarzer: Verwaltungsreform von innen Wien, 2007.

További szakirodalom: Az „Európai Tükör” és „Európai Jog” folyóiratok példányai

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az alapjogok és az uniós polgárság	Neptun kódja: DFDIÁJ234N3, DFDIÁJ234L3
	Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. habil. Angyal Zoltán egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték:3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>Az oktatási program célja, hogy az alapképzésben megszerzett ismeretanyagra építve áttekinthető képet adjon a doktori programban résztvevők számára az Európai Unió alapjogi rendszeréről, az uniós polgársághoz kapcsolódó jogokról valamint ezen jogok védelmének intézményi feltételeiről, az Európai Bíróság kapcsolódó esetjogáról és az Európai Ombudsman szerepéről.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az EUMSZ és az EUSZ alapjogi rendelkezései 2. Az EU Alapjogi Chartája – Létrejötte, hatálya, általános rendelkezései 3. Az Alapjogi Charta és az Emberi Jogi Konvenció viszonya 4. Az Alapjogi Charta és a tagállamok alkotmányos alapjogi törvénykezésének kapcsolata 5. A méltósághoz való jog 6. Szabadságjogok 7. Egyenlőségi jogok 8. Szolidaritási jogok 9. Állampolgári jogok az Alapjogi Charta, a Maastrichti, az Amszterdami és a Lisszaboni Szerződések fényében 10. Igazságszolgáltatási jogok 11. Az alapjogok megsértésének szankciói 12. Az Európai Ombudsman 13. Az Európai Bíróság jogfejlesztő szerepe 14. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata I. 15. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata II. 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
<p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. EU-jog (szerk: Osztovits András), HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015, 2. kiadás 2. Várnay Ernő – Papp Mónika: Az Európai Unió joga, KJK-KERSZÖV, Jogi és üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2010. 3. Osztovits András (szerk.): Az Európai Unióról és az Európai működéséről szóló szerződések magyarázata, Complex Kiadó, Budapest, 2011 <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Craig, P., De Búrca, G.: EU Law, OUP, Oxford 2003 2. Márton Varju, Ernő Várnay (szerk.), The law of the European Union in Hungary: Institutions, processes and the law, Budapest: HVG-ORAC, 2014. 372 p. 3. Varju Márton, European Union human rights law, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2014. 265 p. 	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. Asztalos Zsófia: Az uniós polgárok diszkrimináció tilalmához és egyenlő bánásmódhoz való joga, Miskolci Jogi Szemle, 2007/2
2. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról, HVG-ORAC, Budapest, 2011.
3. Blutmann László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC, Budapest, 2010.

idegen nyelvű

1. Jürgen Meyer, Kommentar zur Charta der Grundrechte der Europäischen Union, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2003
2. Lenaerts, Koen and Nuffel, Piet Van (editor: Robert Bray): Constitutional Law of the European Union, Sweet & Maxwell Ltd, Second Edition, London, 2005
3. Giacomo de Federico (ed.), The EU Charter of Fundamental Rights, Springer, 2011

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az európai magánjog fejlődési tendenciái	Neptun kódja: DFDIÁJ233N4, DFDIÁJ233L4 Tantárgy jellege: kötelezően választandó
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Barzó Tímea egyetemi tanár, Dr. Leszkoven László egyetemi docensr	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A magánjog területén folyó európai kodifikációs elképzelések feldolgozása, figyelemmel az EU jogalkotási tevékenységére, valamint a magánharmonizációs jogegységesítési törekvésekre. Kitekintés az Európában zajló nemzeti jogalkotásokra. (A kurzus segítséget kíván nyújtani a doktoranduszok PhD dolgozatának elkészítéséhez és megvédéséhez, akkor is, hogyha nem magánjogi kutatást folytatnak.)</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az európai magánjog fogalmának tisztázása 2. polgári jogi kodifikáció nemzetközi összefüggéseinek vizsgálata 3. Az európai jogharmonizáció jelentősége 4. Az összehasonlító jogtudomány jelentősége 5. A jogösszehasonlítás szerepe az európai magánjog fejlődésében. 6. A nemzetközi egyezmények és az EU jogforrások (ajánlások) szerepe a jogegységesítésben I. 7. A nemzetközi egyezmények és az EU jogforrások (ajánlások) szerepe a jogegységesítésben II. 8. Tudományos kutatócsoportok az európai magánjogi harmonizáció területén 9. Az európai egységes polgári törvénykönyv létrehozásának kísérletei (Lando bizottság, holland, olasz és német kezdeményezések) és más részkodifikációk I. 10. Az európai egységes polgári törvénykönyv létrehozásának kísérletei (Study Group on a European Civil Code) és más részkodifikációk II. 11. Az európai magánjog befolyása magyar polgári jog fejlődésére és az új Polgári Törvénykönyv kodifikációjára 12. Az európai magánjog és az új Polgári Törvénykönyv kapcsolódási pontjainak vizsgálata I. (személyek joga) 13. Az európai magánjog és az új Polgári Törvénykönyv kapcsolódási pontjainak vizsgálata II. (dologi jog) 14. Az európai magánjog és az új Polgári Törvénykönyv kapcsolódási pontjainak vizsgálata III. (kötelmi jog) 15. Az európai magánjog és az új Polgári Törvénykönyv kapcsolódási pontjainak vizsgálata I. (családjog, öröklési jog) 	
<p>Számonkérés módja: írásbeli</p> <p>A tárgy írásbeli kollokviummal záródik. A vizsgadolgozat 1/2-1 szerzői ív (20.000-40.000 leütés) terjedelmű, európai magánjogi tárgyú dolgozat megírása. A dolgozat témáját a tárgy jegyzőjével kell egyeztetni.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vékás Lajos (szerk.): Európai közösségi jogi elemek a magyar magán- és kereskedelmi jogban (Bp., 2001) 2. Hamza Gábor: Az európai magánjog fejlődése. A modern magánjogi rendszerek kialakulása a római jogi hagyományok alapján. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002. 	

idegen nyelvű

1. A. S. Hartkamp and others (eds.): Towards a European Civil Code (Martinus Nijhoff Publishers, 1998.)
2. O. Lando/ E. Clive/ A. Prüm/ R. Zimmermann (eds.): Principles of European Contract Law, Part III (The Hague, London, New York, Kluwer, 2003.)D. Busch, E. Hondius, H. van Kooten, H. Schelhaas (eds.): The Principles of European Contract Law (Part III) and Dutch Law, A Commentary II, (Kluwer, 2006)

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Vékás Lajos: Polgári jogunk európai hátteréről (Európai jog, 2003/6.)
2. Verebics János: Az európai magánjog fejlődésének főbb irányai (Bp., 2004.)

idegen nyelvű

- 1.Konrad Zweigert/ Hein Kötz: Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrechts (J.C.B. Mohr Tübingen, 1996.) translated into English by Tony Weir, (Oxford Clarendon Press, 1998.)

További szakirodalom:

Course description

Name of the course: Special seminar on Central European comparative public law I	Neptun code: DFDIÁJ
Type of the course: elective specialised seminar	
Name of the lecturer: Prof. Dr. Szilágyi János Ede full professor	
Name of other involved lecturers:	
Semester: <u>winter</u>	Hours/semester: 15
Creditpoints: 3	Evaluation: colloquium
<p>Course objectives</p> <p>Following the relevant graduate courses, the goal of the seminar is to offer PhD students a deeper insight into comparative public law and to encourage students to become acquainted with the relevant national and international literature. The course focuses on the Central European states' legislation, primarily on the constitutional development of Poland, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Romania, Slovenia, Croatia, Serbia. In addition, the course aims to enhance students' critical thinking with regard to national legal institutions, their operation and the role of the European Court fora (especially European Court of Human Rights) to their development.</p>	
<p>Syllabus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The impact of the Habsburg Empire on the constitutional culture and legal system of the successor states 2. The constitutional culture of Hungary in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 3. The constitutional culture of Poland in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 4. The constitutional culture of Czech Republic in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 5. The constitutional culture of Slovakia in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 6. The constitutional culture of Romania in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 7. The constitutional culture of Slovenia in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 8. The constitutional culture of Croatia in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 9. The constitutional culture of Serbia in the light of the constitutional history of the 20th century and challenges of the 21st century 10. The conclusions on the constitutional culture of Central European countries I 11. The conclusions on the constitutional culture of Central European countries II 12. The methods of judicial interpretation 13. Interaction between ECHR/CJEU and Constitutional Courts in Central-Eastern Europe I 14. Interaction between ECHR/CJEU and Constitutional Courts in Central-Eastern Europe II 15. Interaction between ECHR/CJEU and Constitutional Courts in Central-Eastern Europe III 	
<p>Course requirements:</p> <p>Written test exam for students who are on special seminar: "Central European Comparative Law"</p>	
<p>Compulsory literature:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trócsányi László – Csink Lóránt (eds.): Comparative Constitutionalism in Central-Eastern Europe, 2021, upcoming 2. Tóth J Zoltán (eds.): The judicial interpretation in Europe, especially taking into account the interaction between ECHR and given Constitutional Courts in Central-Eastern Europe, 2021, upcoming 	
<p>Recommended literature:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marcien Wielec (eds.): Freedom of expression and social media in Central-Eastern Europe, 2021, upcoming 2. Pawel Sobczyk (eds.): Freedom of conscience and religion in Central and Eastern Europe 2021, upcoming 	

Course description

Name of the course: Special seminar on Central European comparative public law II	Neptun code:
	Type of the course: mandatory, core course
Name of the lecturer: Prof. Dr. Zoltán Nagy full professor	
Name of other involved lecturers: Prof. Dr. Zoltán Nagy, university professor	
Semester: spring	Hours/semester:
Creditpoints: 6	Evaluation: colloquium
Syllabus <ol style="list-style-type: none"> 1. A theoretical approach to finance 2. Theory of financial law in Central European countries I. 3. Theory of financial law in Central European countries II. 4. Theory of financial law in Central European countries III. 5. Theory of financial law in Central European countries IV. 6. Theory of financial law in Central European countries V. 7. Theory of financial law in Central European countries VI. 8. Theory of financial law in Central European countries VII. 9. Theory of financial law in Central European countries VIII. 10. Theoretical issues of financial constitutionality 11. Public finances in the constitutions of Central European countries I. 12. Public finances in the constitutions of Central European countries II. 13. Public finances in the constitutions of Central European countries III. 14. Public finances in the constitutions of Central European countries IV. 15. Public finances in the constitutions of Central European countries V. 16. Public finances in the constitutions of Central European countries VI. 17. Public finances in the constitutions of Central European countries VII. 18. Public finances in the constitutions of Central European countries VIII. 19. Comparison and analysis of legislation in Central European financial matters 	
Assessment: Written test exam for students who are on special seminar: “Central European Comparative Law”	
Compulsory literature: Zoltán Nagy (eds.): Constitutional Regulation of Financial Law in Central and Eastern Europe, 2021, upcoming (for students who are on special seminar: “Central European Comparative Law”)	
Recommended literature: <ol style="list-style-type: none"> 1. Michael J. Allan : Cases and Materials on Constitutional and Administrative Law, Oxford University Press, Oxford, New York, 2002. 2. Raymond Muzellec : Finances publiques, Dalloz, Paris, 2004. 3. Joseph Isenberg : International Taxation, Foundation Press, New York, 2005. 4. V. Gerard Comizio: International Banking Law, West Academic Publishing, USA, St. Paul, 2016. 	

Course description

Course title: Family protection from an interdisciplinary and comparative point of view.	Neptun code:
	Type of course: special seminar
Name and position of responsible lecturer: Prof. Dr. Tímea Barzó full professor	
Name and position of other teaching lecturer(s): Dr. Kriston Edit	
Semester: autumn/spring	Hours per week/semester: 15
Number of credits: 3	Requirements: oral and/or written exam
<p>Course objectives: The main objective of the course is to give an overall picture to students about family protection in the whole legal system. The course deals with this topic from an interdisciplinary and comparative point of view. In line with this approach the course will outline the issues of family protection not just from a classical family law viewpoint. Furthermore students can dive deep in the practical issues of family protection in a comparative nature.</p>	
<p>Course structure:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Determination of the notion of „family”, the separate normative levels of „family-definition” in the Central-European countries’ national law with regard to historical development. Comparison to the definition of “family” in the sense of sociology. 2. Definition of marriage. Legal policy on same-sex marriage. Connection between marriage and family in the constitution, in the private law and other areas of social science, such as social policy, sociology, system of family allowances (only peripheral). 3. Protection of marriage and family on the level of family law principles: can the principle of family protection be interpreted more broadly than just the protection of relationship between spouses and their descendants? 4. Marriage, as the smallest basic unit of the family. 5. Other legally recognized forms of partnership I.: The legally institutionalized form of same-sex relationship in the Central-European countries. The personal and property legal effects of the legal institution in a narrower (only in family law) and broader (e.g. in inheritance law, social law) sense. Examination of the recognition of same-sex marriages concluded in another EU Member State or in another country outside the European Union. 6. Other legally recognized forms of partnership II.: The de facto partnership. The conceptual elements of de facto partnership (the community of life between same-sex and heterogenous couples, emotional and economic community, the possible minimum duration of the cohabitation, joint management, solidarity, having children). 7. The personal and property legal effects of the legal institution in a narrower (only in family law) and broader (e.g. in inheritance law, social law) sense. 8. The relation and connection of extramarital relationships to family and marriage I.: Similarities and differences between the legally regulated personal and property relations of the spouses and couples in a legally recognized and regulated partnership. 9. The relation and connection of extramarital relationships to family and marriage II.: Accidental differences between the rights (status) of children born from marriage and from extramarital relationship. 10. Legally recognized forms of kin family relationships I.: Presumptions determining paternity status. Paternity in marriage and in other relationships’ forms. Presumption based on a reproductive procedure. Subject range of reproduction procedures: single person or couples (only married or other relationship forms?) 11. Legally recognized forms of kin family relationships II.: Mother’s status. Motherhood is a matter of fact or not. Who is the mother of the child: the woman who gave birth or the biological mother? Legal framework of surrogacy or nursing pregnancy in the given country. 12. Legally recognized forms of kin family relationships III. Adoption – who can be an adoptive parent? Single person – cases of jointly adoption (spouses, heterogenous or same-sex persons in other relationships) 13. Legal framework of parent-children relationship I.: Content of parental control: rights and 	

obligations to promote the physical, moral, mental and intellectual development of the child – the related parental rights and obligations. The rights and obligations of the blood parent's new spouse (stepparent) and the new de facto partner (foster parent). Rights and obligations of parents living together and separately.

14. Legal framework of parent-children relationship II.: The child's right to freedom of conscience and religion, the child's right to the own national identity (religion, language, culture, homeland, home).

15. Summary of the topic, discussion about the topics of the essays.

Evaluation method: (presentation, test, essay etc.)

Written test exam for students who are on special seminar: "Central European Comparative Law"

Compulsory literature:

1. Barzó Tímea – Lenkovics Barnabás (eds.): Family protection from an interdisciplinary and Central-European comparative point of view, 2021, upcoming
2. Barzó, Tímea: Special provisions on spouses' assets required for entrepreneurial and business purposes. In: A V, Lazura; O A, Rogana; M V, Mendzsul (szerk.) Transcarpathian Legal Readings: Materials of the 10th International Scholarly Conference (April 19-21, 2018, Uzhhorod) : Zakarpatszkij pravovi citania. Materiali h Miznarodnoj Naukovo-Prakticnoi Konferencii (19-21 kvitnja 2018, r. m. Uzsgorod), Uzsgorod, Ukrajna : RIK-U Kiadó, (2018) pp. 244-250. , 7 p.

Recommended literature:

1. Barzó, Tímea: Matrimonial Property Issues in Business, In: Sándor, István (ed.) Business Law in Hungary, Budapest, Magyarország : Patrocinium Kiadó (2016) 774 p. pp. 148-167. , 20 p.
2. Barzó, Tímea: Deliberating the Role and Place of the Engagement as one of the institutions of Family Law: Should Parties Who Intend to Get Married be Considered as Engaged at the Same Time? EUROPEAN INTEGRATION STUDIES 9 : 1 pp. 17-25. , 9 p. (2011)
3. Barzó, Tímea: Matrimonial property issues in the new Hungarian Civil Code, In: Užgoordskij, nacional'nyj universitet Transcarpathian Legal Readings. Materials of the 8-th International Scholarly Conference (April 21-23, 2016, Uzhhorod) Chapter 2, Uzhhorod, Ukrajna : Užgoordskij nacional'nyj universitet, (2016) pp. 216-219. , 4 p.
4. Barzó, Tímea: The paternal and maternal status as well as adoption in the new Hungarian Civil Code In: Diana, Cirmaciu (ed.) Current questions and european answers on the field of law and justice in Romania and Hungary. Bucuresti, România : Editura Pro Universitaria, (2016) pp. 78-85. , 8 p.
5. Kriston, Edit: Forms of relationships in hungarian civil law. In: Róth, Erika (ed.) Via scientiae iuris : International Conference of PhD Students in Law, Miskolc,; Gazdász Elasztik Kft. (2015) 476 p. pp. 215-222. 8 p.
6. Kriston, Edit: Thoughts about the Regulation of Matrimonial Property Rights in EU and in Hungary In: Hurdík, Jan; Dobrovolná, Eva; Valdhans, Jirí (szerk.) Dny Práva 2015 = Days of Law 2015 Část VIII. Systémové otázky soukromého práva, Brno, Csehország : Masaryk University, 2016, pp. 157-163. , 7 p.
7. Kriston, Edit - Sápi, Edit: Possibilities of Harmonisation in the Field of Family Property Law EUROPEAN INTEGRATION STUDIES 15 : 1 pp. 81-89. , 9 p. (2020)

Course description

Name of the course: Special seminar on environmental law and natural resources law in Central Europe	Neptun code: DFDIÁJ
	Type of the course: elective specialised seminar
Name of the lecturer: Prof. Dr. Szilágyi János Ede full professor	
Name of other involved lecturers:	
Semester: <u>spring</u>	Hours/semester: 15
Creditpoints: 3	Evaluation: colloquium
<p>Course objectives</p> <p>The course focuses on the cross-border acquisition of agricultural land taking into account the concept of sustainable development, food security/food sovereignty and the characteristic approach of the Central European states (especially Poland, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Romania, Slovenia, Croatia, Serbia) taking into account the interntional and EU law.</p>	
<p>Syllabus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cross-border acquisition of agricultural land in a holistic approach 2. The FAO VGGT and the cross-border acquisition of agricultural land 3. Cross-border acquisition of agricultural land taking the investment law into consideration I 4. Cross-border acquisition of agricultural land taking the investment law into consideration II 5. Cross-border acquisition of agricultural land and the EU law I 6. Cross-border acquisition of agricultural land and the EU law II 7. Cross-border acquisition of agricultural land and the EU law III 8. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states I 9. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states II 10. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states III 11. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states IV 12. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states V 13. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states VI 14. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states VII 15. Cross-border acquisition of agricultural land in Central European states VIII 	
<p>Course requirements:</p> <p>Written test exam for students who are on special seminar: “Central European Comparative Law”</p>	
<p>Compulsory literature:</p> <p>Szilágyi János Ede: Cross-border acquisition of agricultural land in Central-Eastern Europe, 2022, upcoming</p>	
<p>Recommended literature:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Journal of Agricultural and Environmental Law Vol. 15 No. 29 2. Journal of Agricultural and Environmental Law Vol. 16 No. 30 upcoming 3. Central European Journal of Comparative Law Vol. 2 No. 3 upcoming 	

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Pénzügyi szabályozás a környezetpolitika rendszerében	Neptun kódja: DFDIÁJ253N1, DFDIÁJ253L1 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Nagy Zoltán egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A tantárgyi programra jelentkező doktorjelöltek tudásanyagának kiszélesítése, a pénzügyi jog tudományterületének tudományos elemzése, a kapcsolódó elméleti ismeretek elsajátítása.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): 1. Adójog elméleti alapjai 2. Környezetjogi elméleti ismeretek 3. Közpénzügyi támogatások elmélete 4. A környezetpolitika eszközrendszere 5. A környezetpolitika gazdasági eszközei 6. Zöld államháztartás és költségvetési reform 7. A környezeti adózás elmélete és rendszere 8. Környezeti adóreform 9. Az uniós országok környezeti adórendszere 10. Az energiaadó uniós és hazai szabályozása 11. Környezetterhelési díj 12. Környezetvédelmi termékdíj 13. Igénybevételi járulékok 14. A közlekedés adóztatási kérdései 15. Környezetvédelmi támogatáspolitiká	
Számonkérés módja: írásbeli és szóbeli	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű 1.Nagy Zoltán: Környezeti adózás szabályozása a környezetpolitika rendszerében. Miskolci Egyetem ,Miskolc,2013. 2.Szakács Imre: Az adózás nagy kézikönyve, Complex Kft.Budapest,2012. 3.Ludvig Kramer . Az Európai Unió környezetjoga,Dialog-Campus Kiadó,Budapest-Pécs, 2012. idegen nyelvű 1.Paul Ekins-Stefan Speck : Environmental Tax Reform (ETR)-A Policy FOR Green Growth,Oxford University Press , Oxford,2011. 2.Katri Kosonen-Gaetan Nicodem : The role of fiscal instrument in environmental policy. Taxation Papers 19/2009. European Union.1-13.p. 3.Stuart Bell – Donald McGillivray : Environmental Law .Oxford University Press, Oxford, 2008.	

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Joseph E. Stiglitz : A kormányzati szektor gazdaságtana, KJK-Kerszöv Kft., Budapest, 2000.
2. Szlávik János : Fenntartható környezet és erőforrásgazdálkodás, KJK-Kerszöv Kft. Budapest, 2005.
3. Kiss Károly Környezetvédelmi adóreform, Lélegzet Alapítvány, Budapest, 2010.

idegen nyelvű

1. Salvatore Lazzari: Energy Tax Policy. History and Current Issues, CRS Report for Congress, 2008.
2. Agnieszka Laskowska-Frank Scrimgeur : Environmental Taxation : The European experience. vms-soros.mngtwaikato.ac.nz./NR/EuropeET.doc
3. Rolf Schwartmann: Umweltrecht .C.F. Müller Verlag, Heidelberg, 2006.

További szakirodalom:

Simon István (szerk.): Pénzügyi Jog II. Osiris Kiadó, Budapest, 2012.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Criminal enforcement in Europa	Neptun kódja: DFDIÁJ255N1, DFDIÁJ255L1 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Nagy Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>This seminar gives an overview about the present situation and legal background of Criminal Enforcement in Europe and Criminal Sanction System in Hungary and Sentencing. Participants of the course get acquainted with the prison systems, the alternatives and alternative execution of prison sentences and alternative sanctions in Hungary and in other European countries</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Criminal enforcement in Hungary 2. Criminal Sanction System in Hungary 3. Overcrowding 4. Jail, Penitentiary Institut, Correctional Insitut 5. Right of prisoners, especially: right to visit, correspondence and telephone during imprisonment. 6. Prison labour. 7. Duties of prisoners. 8. Rehabilitation of prisoners. 9. Work penalties. 10. Execution of fine 11. Probation officer 12. Fine 13. Sentencing 14. Protokoll 15. Life imprisonment and Pardon 	
<p>Számonkérés módja: szóbeli</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2014.évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról 2. 2012.évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 3. 1998.évi XIX. törvény A Büntetőeljárásról <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. European Committee for the Prevention of Torture, Report on the visit in Hungary. (from 24/03/2009 to 02/04/2009) See: http://www.cpt.coe.int/en/states/hun.htm 2. European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. (Strasbourg, 26.XI.1987) 3. Protocol No. 1-2 to the European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. (Strasbourg, 4.XI.1993) 	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atabay, Tomris: Handbook on Prisoners special needs. UNODC Criminal Justice Handbook Series, 	

United Nations, New York, 2009 See: <http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Prisoners-with-special-needs.pdf>

2. Chin, Vivienne – E. Brown, Robert: Handbook for prison leaders. UNODC Criminal Justice Handbook Series, United Nations, New York, 2010 See: http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UNODC_Handbook_for_Prison_Leaders.pdf

3. Samaha, Joel: Criminal Justice. West Publishing Company, 1988. 514 – 776.

További szakirodalom:

1. Act C of 2012 on the Criminal Code

http://thb.kormany.hu/download/7/ec/a0000/14_Act%20C%20of%202012%20on%20the%20Criminal%20Code.pdf

2. Recommendation Rec(2006)2 of the Committee of Ministers to member states on the European Prison Rules.

3. Commentary to the Recommendation Rec(2006)2 of the Committee of Ministers to the Member States on the European Prison Rules. See: <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/E%20commentary%20to%20the%20EPR.pdf>

4. Act XIX of 1998 on Criminal Proceedings

[https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl-nat.nsf/0/033d3f79294dc84ec1257163002cd383/\\$FILE/Act%20XIX%20of%201998.pdf](https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl-nat.nsf/0/033d3f79294dc84ec1257163002cd383/$FILE/Act%20XIX%20of%201998.pdf)

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Criminal enforcement in Europa	Neptun kódja: DFDIÁJ255N2, DFDIÁJ255L2 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Nagy Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>This seminar gives an overview about the present situation and legal background of Criminal Enforcement in Europe and Sanction System in Hungary and in Europe and Sentencing Participants of the course get acquainted with the prison systems, the alternatives and alternative execution of prison sentences and alternative sanctions in Hungary and in other European countries.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prison systems in Hungary . 2. Forms of alternative execution of prison sentence. 3. Conditional release. 4. Right of prisoners, especially: right to visit, correspondence and telephone during imprisonment. 5. Prison labour. 6. Duties of prisoners. 7. Rehabilitation of prisoners. 8. Pardon.- Life imprisonment 9. Work penalties. 10. Probation officer 11. Execution of injunction from public affairs. 12. Injunction from exercising a profession, injunction from driving. 13. Punishments and Measures in Hungary 14. Sentencing 15. CPT Reports about Hungary. 	
Számonkérés módja: szóbeli	
Kötelező irodalom:	
<p>magyar nyelvű:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2014.évi CCXL. törvény A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról 2. 2012.évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 3. 1998.évi XIX. törvény A Büntetőeljárásról <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. European Committee for the Prevention of Torture, Report on the visit in Hungary. (from 24/03/2009 to 02/04/2009) See: http://www.cpt.coe.int/en/states/hun.htm 2. European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. (Strasbourg, 26.XI.1987) 3. Protocol No. 1-2 to the European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. (Strasbourg, 4.XI.1993) 	
Ajánlott irodalom:	
<p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atabay, Tomris: Handbook on Prisoners special needs. UNODC Criminal Justice Handbook Series, 	

United Nations, New York, 2009 See: <http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Prisoners-with-special-needs.pdf>

2. Chin, Vivienne – E. Brown, Robert: Handbook for prison leaders. UNODC Criminal Justice Handbook Series, United Nations, New York, 2010 See: http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UNODC_Handbook_for_Prison_Leaders.pdf

3. Samaha, Joel: Criminal Justice. West Publishing Company, 1988. 514 – 776.

További szakirodalom:

1. Act C of 2012 on the Criminal Code

http://thb.kormany.hu/download/7/ec/a0000/14_Act%20C%20of%202012%20on%20the%20Criminal%20Code.pdf

2. Recommendation Rec(2006)2 of the Committee of Ministers to member states on the European Prison Rules.

3. Commentary to the Recommendation Rec(2006)2 of the Committee of Ministers to the Member States on the European Prison Rules. See: <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/E%20commentary%20to%20the%20EPR.pdf>

4. Act XIX of 1998 on Criminal Proceedings

[https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl-nat.nsf/0/033d3f79294dc84ec1257163002cd383/\\$FILE/Act%20XIX%20of%201998.pdf](https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl-nat.nsf/0/033d3f79294dc84ec1257163002cd383/$FILE/Act%20XIX%20of%201998.pdf)

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A nők jogi helyzete a polgári Magyarországon I. (Közjog)	Neptun kódja: DFDIÁJ256N1, DFDIÁJ256L1 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>A programra jelentkező doktorjelöltek tudásanyagának kiszélesítése, az alkotmánytörténet és jogtörténet tudományterületének tudományos elemzése, a kapcsolódó elméleti ismeretek elsajátítása. A nők közjogi jogi helyzetének ismertetése a polgári Magyarországon.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A nők közéleti szereplésének jogtörténeti háttere a polgári korszak Magyarországon 2. A nők választójogának jogtörténeti megítélése a népképviselői választójog bevezetését követően 3. Nők a törvényhozásban 4. A nők szerepe a végrehajtó hatalom szervezetében 5. A nők szerepvállalása a bírói hatalom területén 6. A nők oktatásban, képzésben való részvételének jogtörténeti kérdései 7. A nők tanítói, oktatói hivatásának jogi szabályozás története 8. A nők szabad hivatás választásának jogtörténeti vizsgálata 9. A nők társadalmi szervezetekben való részvétele a vizsgált korszakban 10. Fiatalkorúakra, női elkövetőkre vonatkozó speciális szabályok 11. A nő, az anya szerepe a gyermekvédelmi igazgatás rendszerben 12. Egészségügyben vállalt női szerepek 13. Nők hivatalviselésének jogtörténeti keretei 14. Anyakönyvvezetés területén megjelenő nők 15. Nők szerepe az oktatás igazgatásában, szervezésében a jogtörténet keretei között 	
Számonkérés módja: írásbeli	
A tárgy hallgatója kollokviumi jegyet kap minősítésként, amelyet a szemináriumon való részvétellel és egy íves tanulmány készítésével lehet megszerezni.	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vélemények a nők választójogáról. Összeállította: Schwimmer Rózsa. Kiadja a Feministák Egyesülete. 1906. 2. Nő és Társadalom, 1913. 3. Vázsonyi Vilmos beszédei és írásai. Második kötet. Az Országos Vázsonyi-emlékbizottság kiadása, Bp., 1927. 4. Romsics Ignác: Választójog és parlamentarizmus a 20. századi magyar történelemben in: Múltról a mának Osiris 2001. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Susanne Rouette: Sozialpolitik als Geschlechterpolitik. Die Regulierung der Frauenarbeit nach dem Ersten Weltkrieg, Frankf./M. 1993. 2. Helgard MAHRDT: Öffentlichkeit, "Gender" und Moral: Von der Aufklärung zu Ingeborg Bachmann 1998. 3. Stefan Bajohr: Die Hälfte der Fabrik. Geschichte der Frauenarbeit in Deutschland 1914-1945, Marburg 1979. 4. Esther Fischer-Homberger: Krankheit Frau und andere Arbeiten zur Medizingeschichte der Frau. 	

Huber, Bern 1979,

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Balogh Sándor: Szabad és demokratikus választás Magyarországon – 1945. In: Parlamenti képviselőválasztások 1920–1990. I.
2. A fiatalkorúak kriminalitása ellen való küzdelem Magyarországon Szerk: Kun Béla-Láday István Franklin társulat, Budapest, 1905.
3. Trócsányi Móricz: Magyarország közjoga. Bp., 1940.
4. Kmety Károly: A magyar közjog tankönyve. Bp., 1911.

idegen nyelvű

1. Ulrike von Gersdorf, Frauen im Kriegsdienst 1914-1945, Stuttgart 1969.
2. Birte Kundrus, "Kriegerfrauen". Familienpolitik und Geschlechterverhältnisse im Ersten und Zweiten Weltkrieg, Hamburg 1995.
3. Ulrike Weckel: Lehrerinnen des weiblichen Geschlechts. Die ersten Herausgeberinnen von Frauenzeitschriften und ihr Publikum, in: Elke Kleinau/Claudia Opitz (Hg.): Geschichte der Mädchen- und Frauenbildung in Deutschland, Bd. 1: Vom Mittelalter bis zur Aufklärung, Frankfurt a.M./New York 1996, S. 428-439
- 4.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: A nők jogi helyzete a polgári Magyarországon II. (Magánjog)	Neptun kódja: DFDIÁJ257N2, DFDIÁJ257L2 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja: A programra jelentkező doktorjelöltek tudásanyagának kiszélesítése, az alkotmánytörténet és jogtörténet tudományterületének tudományos elemzése, a kapcsolódó elméleti ismeretek elsajátítása. A nők magánjogi jogi helyzetének ismertetése a polgári Magyarországon.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban): <ol style="list-style-type: none"> 1. A nők kötelmi jogban való részvételének jogtörténeti fejlődése 2. A nők névviselésének joga a polgári Magyarországon 3. A nők örökléshez való joga, hajadoni jog, leánynegyed 4. A nő özvegyi joga 5. A nők végrendelezési joga 6. A nők házassági jogban érvényesíthető jogosultságai (eljegyzés, hozomány, jegyajándék, hitbér); 7. A női szabadvagyon kérdései 8. A nő tartáshoz való joga 9. A házassági vagyonjog kérdései 10. A házassági szerződés 11. Örökbefogadás, gyámság kérdésköre 12. Szülői hatalom 13. Lehetett-e a polgári korszakban gondnok a nő? 14. A nő iparviselési joga, 15. A nők kereskedelmi társaságokban való részvételi lehetősége	
Számonkérés módja: írásbeli A tárgy hallgatója kollokviumi jegyet kap minősítésként, amelyet a szemináriumon való részvétellel és egy íves tanulmány készítésével lehet megszerezni.	
Kötelező irodalom: magyar nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Hercegh Mihály: Magyar családi és öröklési jog Eggenberger féle könyvkereskedés, Budapest, 1885. 2. Koncz Ibolya Katalin: Az ideiglenes nőtartás történeti megítélésének problematikája bontóper során in: MISKOLCI JOGI SZEMLE 7:(1) pp. 38-46. (2012) 3. Meszlényi Artúr: Magyar magánjog Grill Károly könyvkiadóvállalata, Budapest, 1929. idegen nyelvű <ol style="list-style-type: none"> 1. Leske, Franz – Loewnfeld, W. (hrsg.): Das Eherecht der europäischen Staaten und ihrer Kolonien Carl Heymanns Verlag, Berlin, 1904. 2. Katalin Ibolya Koncz: Community Property as one of the Special Institutions of Hungarian Matrimonial Property Law of the 19. Century In: JOURNAL ON EUROPEAN HISTORY OF LAW 2013/4. 2. 129-133.o. 3. Gisela Bock: Frauen in der europäischen Geschichte. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart. C.H. Beck, München 2005.	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. Szladits Károly: A magyar magánjog vázlata. Grill Károly Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 1909.
2. Lallosevits János – Lányi Márton: A magyar magánjog kézikönyve. Grill Károly Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 1910.
3. Koncz Ibolya Katalin: A magyar magánjog speciális területe, avagy a nőtartás jogtörténeti aspektusai a polgári korszak Magyarországn In: Miskolci Jogi Szemle VIII.. évf. 2013/2.

idegen nyelvű

1. Gertrude Aretz: Berühmte Frauen der Weltgeschichte, 1940.
2. Georges Duby u.a. (Hrsg.): Geschichte der Frauen. 5 Bände, Campus-Verlag, Frankfurt am Main 1993–1995.
3. Gisela Bock: Geschichte, Frauengeschichte, Geschlechtergeschichte. In: Geschichte und Gesellschaft 14, 1988, S. 364–391.

További szakirodalom:

Subject description

Name of the subject: Current tendencies of environmental law	Neptun code: DFDIÁJ258N1, DFDIÁJ258L1 Lecture or Seminar: optional course
Name and title of the subject coordinator lecturer: Prof. Dr. Szilágyi János Ede university professor	
Names and titles of involved lecturers: -	
Semester: <u>even</u> /odd	Hours/semester: 15
Credit points: 3	Examination: colloquium
<p>Function and aim of the subject:</p> <p>The purpose of the course is to broaden the knowledge of the PhD students about the dogmatic and historic aspects of environmental law, furthermore the relationship with international law, EU law, constitutional law and other related legal fields.</p>	
<p>Thematic of the subject (in weekly periods):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction 2. The concept of sustainable development and environmental law 3. The dogmatic aspects of environmental law (subject, system, sources) 4. The dogmatic aspects of environmental law (method, historical development) 5. The international environmental law (sources, the practice of the International Court of Justice) 6. The international environmental law (regional human rights' systems) 7. WTO law and environmental protection 8. The environmental law of the EU I 9. The environmental law of the EU II 10. The constitutional aspects of environmental law 11. The criminal law's and civil law's aspects of environmental law 12. The topical issues of environmental law: GMOs 13. The topical issues of environmental law: water law concepts 14. The topical issues of environmental law: water as an environmental component 15. Conclusions 	
<p>Method of examination: oral</p>	
<p>Required/Compulsory literature:</p> <p>Hungarian language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Csák Csilla: Környezetjog, volume I, Miskolc, Novotni, 2010 2. Szilágyi János Ede (ed.): Környezetjog, volume II, Miskolc, Novotni, 2010. 3. Fodor László: Környezetjog, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2014. <p>Foreign language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bell, Stuart – McGillivray, Donald – Pedersen, Ole.: Environmental law, Oxford, Oxford University Press, 2013 2. Krämer, Ludwig: EU environmental law, London, Sweet & Maxwell, 2012 3. Szilágyi János Ede: Relationship between Agricultural Law and Environmental Law in Hungary, in: Massimo Monteduro et al (ed.): Relationship between Agricultural Law and Environmental Law in Hungary, Berlin, Springer, 2015 	

Recommended literature:

Hungarian language

1. Csák Csilla: A környezetjogi felelősség magánjogi dogmatikája, Miskolc, Miskolci Egyetem, 2012.
2. Nagy Zoltán: Környezeti adózás szabályozása a környezetpolitika rendszerében, Miskolc, Miskolci Egyetem, 2013.
3. Szilágyi János Ede: Vízjog, Miskolc, Miskolci Egyetem, 2013.

Foreign language

1. Raisz Anikó: A Constitution's Environment, Environment in the Constitution: Process and Background of the New Hungarian Constitution, Est Europa, 2012/special edition, 37-70. p.
2. Szilágyi János Ede: Affordability of Drinking-water and the New Hungarian Regulation Concerning Water Utility Supplies. In: Greksza Veronika – Szabó Marcel (ed.): Right to Water and the Protection of Fundamental Rights in Hungary. Pécs, University of Pécs, 2013, 68-83. p.
3. Szilágyi János Ede: Water public utilities and the legal provisions on price of water. Journal of Agricultural and Environmental Law, 2012/13, 92-104. p.

Additional literature: -

Subject description

Name of the subject: Current tendencies of agricultural and rural law	Neptun code: DFDIÁJ259N2, DFDIÁJ259L2 Lecture or Seminar: optional course
Name and title of the subject coordinator lecturer: Prof. Dr. Szilágyi János Ede university professor	
Names and titles of involved lecturers: -	
Semester: even/ <u>odd</u>	Hours/semester: 15
Credit points: 3	Examination: colloquium
<p>Function and aim of the subject: The purpose of the course is to broaden the knowledge of the PhD students about the dogmatic and historic aspects of agricultural and rural law, furthermore the relationship with international law, EU law, constitutional law and other related legal fields.</p>	
<p>Thematic of the subject (in weekly periods):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction 2. The dogmatic issues of agricultural and rural law 3. The international background of agricultural and rural law, especially the WTO law 4. The agricultural and rural law of the EU 5. The constitutional aspects of agricultural and rural law 6. Agricultural and rural provisions concerning agricultural holdings I 7. Agricultural and rural provisions concerning agricultural holdings II 8. Agricultural and rural provisions concerning agricultural water services 9. Environmental aspects of agricultural and rural law 10. Financial system of agriculture and rural areas (the EU's and national budgets) 11. Financial system of agriculture and rural areas (national institutions) 12. The first pillar of the Common Agricultural Policy 13. The second pillar of the Common Agricultural Policy 14. The intellectual property and agricultural and rural law 15. Conclusions 	
Method of examination: oral	
<p>Required/Compulsory literature:</p> <p>Hungarian language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Csák Csilla (ed.): Agrárjog, Miskolc, Novotni Kiadó, 2010 2. Fodor László: Agrárjog, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2005 3. Bobvos Pál – Hegyes Péter: Földjogi szabályozások, Szeged, JATEPress, 2014 <p>Foreign language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. McMahon, Joseph A.: EU Agricultural Law, Oxford, Oxford University Press, 2007 2. Desta, Melaku Geboye – McMahon, Joseph A.: Research Handbook on the WTO Agriculture Agreement, Cheltenham, Elgar, 2012 3. Szilágyi János Ede: Common Agricultural Policy. In: Angyal Zoltán et al.: Public Policies of the European Union. Târgu – Mureș, 2008, Editura Universităţii „Petru Maior”, 88-104. p. 	

Recommended literature:

Hungarian language

1. Olajos István: A vidékfejlesztési jog kialakulása és története, Miskolc, Novotni Kiadó, 2008.
2. Korom Ágoston (szerk.): Az új magyar földforgalmi szabályozás az uniós jogban, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem
3. Szilágyi János Ede: Eredetvédelmi kérdések a borjogban, Miskolc, Novotni Kiadó, 2009.

Foreign language

1. Szilágyi János Ede: The Dogmatics of Agricultural Law in Hungary from an Aspect of EC Law. European Integration Studies, Miskolc, Volume 7. Number 1. (ann. 2009) 41-55. p.
2. Szilágyi János Ede: The Position of the Hungarian Agricultural Legislation in the Tendencies of the Legislation Concerning the European Agricultural Holdings. European Integration Studies, Miskolc, Volume 7. Number 2. (ann. 2009) 15-30. p.
3. Szilágyi János Ede: The Accession Treaties of the New Member States and the national legislations, particularly the Hungarian law, concerning the ownership of agricultural land. Journal of Agricultural and Environmental Law, 2010/9, 48-60. p.

Additional literature: -

Subject description

Name of the subject: Current Tendencies of Labour law	Neptun code: DFDIÁJ260N1, DFDIÁJ260L1 Lecture or Seminar: optional course
Name and title of the subject coordinator lecturer: Prof. Dr. Jakab Nóra university professor	
Names and titles of involved lecturers: -	
Semester: <u>even</u> /odd	Hours/semester: 15
Credit points: 3	Examination: colloquium
<p>Function and aim of the subject:</p> <p>The purpose of this English-language-course is broadening the knowledge of the PhD-students by a scientific assessment of dogmatic, historical, international and European issues of labour law emphasizing the relationship between employment policy and labour law.</p>	
<p>Thematic of the subject (in weekly periods):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Employment Strategy of the European Union I. 2. Employment Strategy of the European Union II. 3. Social law and labour law I. 4. Social law and labour law II. 5. Labour law directives of the European Law I. 6. Labour law directives of the European Law II. 7. Labour law directives of the European Law III. 8. Balancing between flexibility and security - Is there an outsourcing from the traditional protective institutions of labour law? 9. Hungarian labour law codifications I. 10. Hungarian labour law codifications II. 11. The Hungarian Labour Code and the international standards I. 12. The Hungarian Labour Code and the international standards II. 13. Oral presentations 14. Oral presentations 15. Evaluation 	
Method of examination: oral	
<p>Required/Compulsory literature:</p> <p>Foreign language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Simon Deakin – Gillian S. Morris: Labour Law. Sixth Edition. Hart Publishing. Oxford and Portland, Oregon, 2012. pp. 30-37. 131-190. 2. Mark Freedland – Nicola Kountouris: The legal construction of personal work relations. Oxford University Press, Oxford, 2011. pp.88-104. 221-252. 3. ILO (1997) Contract Labour – Fifth item on the agenda Report V (1) to the International Labour Conference 86th Session 1998, Geneva 4. Simon Deakin – Frank Wilkinson: The Law of the Labour Market. Industrialisation. Employment and Legal Evolution. Oxford University Press, Oxford, 2005. pp. 4-18. 105-109. 275-353. 5. Roger Blainpain: European Labour Law. Kluwer Law International Bv, The Netherlands, 2010. pp. 203-274. 6. Bruno Veneziani: The Employment Relationship. In: Bob Hepple – Bruno Veneziani (eds.): The Transformation of Labour Law in Europe. A Comparative Study of 15 Countries 1945-2004. Hart Publishing. Oxford and Portland, Oregon. 2009. pp.99-128. 	
<p>Recommended literature:</p> <p>Foreign language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Guy Davidov – Brian Langille (eds.): The Idea of Labour law. Oxford University Press, Oxford, 	

2011. pp. 156-178. 190-208.

2. Christine Kaufmann: Globalisation and Labour Rights. Hart Publishing, Oxford, Portland and Oregon, 2007, pp. 9-100.

Additional literature: -

Subject description

Name of the subject Current Tendencies of Labour Law	Neptun code: DFDIÁJ260N2, DFDIÁJ260L2 Lecture or Seminar: optional course
Name and title of the subject coordinator lecturer: Prof. Dr. Jakab Nóra university professor	
Names and titles of involved lecturers: -	
Semester: even/ <u>odd</u>	Hours/semester: 15
Credit points: 3	Examination: colloquium
Function and aim of the subject:	
<p>The purpose of this English-language-course is broadening the knowledge of the PhD-students by a scientific assessment of dogmatic, historical, international and European issues of labour law emphasizing the relationship between employment policy and labour law.</p>	
Thematic of the subject (in weekly periods):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Labour law in change: Dogmatic of labour law in the XXth century– The traditional model of labour law 2. Labour Law in change: Dogmatic of labour law in the XXIth century – Employees, self-employed and the grey zone 3. Regulation of the grey zone in the continental legal system 4. Regulation of the grey zone in the common law legal system 5. Employee-like-person in the Italian law 6. Employee-like-person in the German law I. 7. Employee-like-person in the German law II. 8. Personal working relationships I. 9. Personal working relationships II. 10. ILO and its influence on labour law I. 11. ILO and its influence on labour law II. 12. Reflexive labour law 13. Oral presentations 14. Oral presentations 15. Evaluation 	
Method of examination: oral	
Required/Compulsory literature:	
<p>Foreign language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Simon Deakin – Gillian S. Morris: Labour Law. Sixth Edition. Hart Publishing. Oxford and Portland, Oregon, 2012. pp. 30-37. 131-190. 2. Mark Freedland – Nicola Kountouris: The legal construction of personal work relations. Oxford University Press, Oxford, 2011. pp.88-104. 221-252. 3. ILO (1997) Contract Labour – Fifth item on the agenda Report V (1) to the International Labour Conference 86th Session 1998, Geneva 4. Simon Deakin – Frank Wilkinson: The Law of the Labour Market. Industrialisation. Employment and Legal Evolution. Oxford University Press, Oxford, 2005. pp. 4-18. 105-109. 275-353. 5. Roger Blainpain: European Labour Law. Kluwer Law International Bv, The Netherlands, 2010. pp. 203-274. 6. Bruno Veneziani: The Employment Relationship. In: Bob Hepple – Bruno Veneziani (eds.): The Transformation of Labour Law in Europe. A Comparative Study of 15 Countries 1945-2004. Hart Publishing. Oxford and Portland, Oregon. 2009. pp.99-128. 	
Recommended literature:	

Foreign language

1. Guy Davidov – Brian Langille (eds.): The Idea of Labour law. Oxford University Press, Oxford, 2011. pp. 156-178. 190-208.
2. Christine Kaufmann: Globalisation and Labour Rights. Hart Publishing, Oxford, Portland and Oregon, 2007, pp. 9-100.

Additional literature: -

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Állatvédelem és a jog 1.	Neptun kódja: DFDIÁJ261N1, DFDIÁJ261L1
	Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: <u>páratlan</u> /páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja:</p> <p>A tárgy oktatásának célja a programra jelentkező doktoranduszok tudásanyagának bővítése, az állati jogokkal kapcsolatos jogfilozófiai kérdések, az állati jogok, állatvédelem, természetvédelem történeti kialakulásának elemzése, a témához kapcsolódó elméleti ismeretek elsajátítása.</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az állatvédelem történeti fejlődése. 2. A tudatos állatvédelem. 3. Állati jogok a vallásban: kereszténység, buddhizmus, hinduizmus, iszlám. 4. Arisztotelész, Aquinói Szent Tamás, Descartes nézete az állati jogokról 5. Jeremy Bentham szerepe az állati jogok filozófiájában 6. Utilitarizmus és állati jogok 7. Hobbes, Locke és Kant, Schopenhauer elmélete és annak hatása az állatok morális státuszára 8. Az állatvédelem előtérbe kerülése a XIX. században: civil kezdeményezések (National Anti-Vivisection Society, Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals) 9. Az állati jogok filozófiai megalapozása az 1970-es évektől, a specieizmus érvelési rendszere. Richard D. Ryder: A tudomány áldozatai (1975) Az állatok forradalma (1989), Peter Singer: Az állatok felszabadítása, Stone, Regan, Bekoff, DeGrazia munkássága 10. Az állatok szenvedése elleni fellépés: az állatkísérletek. 11. A nagyüzemi állattartás. 12. Az állatkerti állatok. 13. Az állatok leölése. 14. A társállatok kínzása. 15. Az állatok morális státusza és morális jogai. Érvek és ellenérvek. 	
Számonkérés módja: írásbeli	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paulovics Anita: Állatvédelem az EU jogharmonizáció tükrében. Virtuóz Kiadó, Budapest, 2002. 2. Zoltán Ödön: Az állatvédelem jogi rendje. KJK-KERSZÖV Kiadó, Budapest, 2000. 3. David DeGrazia: Az állatok jogai. Magyar Világ Kiadó, 2004. <p>idegen nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Peter Singer: Animal Liberation. harpercollins Publishers, New York, 2002. 2. Tom Regan: Animal Rights, Human Wrongs. An Introduction to Moral Philosophy. Rowman & Littlefield Publishers, Oxford, 2003. 3. Anita Paulovics: Legal Rules on the Protection of Animals in Hungary. Danube: Law and Economic Review, 2013. (3) 219-229. 	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>magyar nyelvű</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paulovics Anita - Jámbor Adrienn: Az önkormányzati rendeletek bírói kontrollja az állattartási 	

rendeletek példáján. Miskolci Jogi Szemle, 2013. 1. sz. 5-17.

2. Jámbor Adrienn: Az állatvédelem jogi szabályozása hazánkban. Doktoranduszok Fóruma, (szerk.: Stipta István) Miskolc, 2012. 80-86.

3. Szűcs József: Egyes állatvédelmi hatósági jogkörökről. Új Magyar Közigazgatás, 2014. 4. sz. 72-73.

idegen nyelvű

1. Hilda Kean: Animal Rights. Political and Social Change in Britain since 1800. Reaktion Books, London, 1998.

2. David DeGrazia: Taking Animals Seriously. Mental Life and Moral Status. Cambridge University Press, Cambridge, 1996.

3. Peter Carruthers: The Animals Issue: Moral Theory in Practice. Cambridge University Press, Cambridge, 1992.

További szakirodalom:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Állatvédelem és a jog 2.	Neptun kódja: DFDIÁJ262N2, DFDIÁJ262L2
	Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/ <u>páros</u>	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
A tárgy oktatásának célja a programra jelentkező doktoranduszok tudásanyagának bővítése, az állati jogokkal kapcsolatos jogfilozófiai kérdések, az állatvédelem és természetvédelem kialakulásának, nemzetközi szabályozásának elemzése, a témához kapcsolódó elméleti ismeretek elsajátítása.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Állatvédelem és természetvédelem. Fogalmi különbségek. 2. A természetvédelem előtérbe kerülése a II. világháború után 3. A természetvédelmi oltalom alatt álló állatokra vonatkozó jogi szabályozás. 4. A védett és fokozottan védett állatfajok megőrzésének jelentősége. 5. A védett állatokkal kapcsolatos nemzetközi szabályozás. Az UNESCO szerepe: Az ember és bioszféra program (1970) 6. Az ENSZ stockholmi konferenciája (1972) 7. Az illegális állatkereskedelem elleni fellépés: A Washingtoni Egyezmény (CITES) 8. A biológiai sokféleség megőrzése: A rió-i konferencia. 9. A Biológiai Sokféleség Egyezmény (1992) 10. A vándorló, vadon élő állatfajok védelméről szóló Bonni Egyezmény. 11. A vízimadarak védelme: Ramsari Egyezmény (1971) 12. Az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről szóló Berni Egyezmény (1979) 13. A természetvédelemben részt vevő nemzetközi szervezetek szerepe (IFAW, WOW, WWF) 14. Magyarország a nemzetközi egyezményekben és szervezetekben 15. Állatvédelem és természetvédelem az Európai Unióban. (Bird Directive, Habitat Directive, Natura 2000 Program).	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Paulovics Anita: A védett állatokkal kapcsolatos hatályos jogi szabályozás problematikus pontjai. Jogtudományi Közlöny, 2004. 111-120. 2. Rakonczay Zoltán: Természetvédelem. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 1998. 3. Horváth Gergely: A környezetvédelem, a természetvédelem és az élőhelyvédelem viszonyrendszere a hazai jogi szabályozásban. Jogtudományi Közlöny, 2013. 7-8. sz. 355-367.	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Anita Paulovics: On the Protection of Biodiversity in European Law. European Integration Studies, University of Miskolc, 2008. (1) 43-51. 2. Jean Kazez: Animalkind. What We Owe to Animals. Wiley - Blackwell, Oxford, 2010. 3. Anita Paulovics: Problematical Aspect of Legal Regulations concerning Animal Protection. Publishing Company Bíbor, Miskolc, 2003.	
Ajánlott irodalom:	

magyar nyelvű

1. Paulovics Anita: Állatvédelem a nemzetközi szabályozás tükrében. Magyar Jog, 2004. 82-93.
2. Majtényi Balázs: A környezet nemzetközi jogi védelme. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2012.
3. Bándi Gyula: Az Európai Bíróság környezetjogi ítélkezési gyakorlata. Szent István Kiadó, 2008.

idegen nyelvű

1. Encyclopedia of Animal Rights and Animal Welfare. (Ed: Marc Bekoff) Greenwood Press, California, 2010.
2. Piers Beirne: Confronting Animal Abuse. Law, Criminology, and Human-Animal Relationship. Rowman & Littlefield Publishers, Maryland, 2009.
3. Paulovics Anita: Civil organisations in Animal protection. Publicationes Universitatis Miskolciensis Series Juridica Et Politica, 2004, 303-311.

További szakirodalom:

Subject description

Name of the subject: Current challenges of international law – International Environmental Law I	Neptun code: DFDIÁJ254N1, DFDIÁJ254L1
	Lecture or Seminar: optional course
Name and title of the subject coordinator lecturer: Dr. Anikó Raisz associate professor	
Names and titles of involved lecturers:	
Semester: <u>even</u> /odd	Hours/semester: 15
Credit points: 3	Examination: colloquium
<p>Function and aim of the subject: Aim of the course is – apart from developing the English knowledge of the students (communication skills, legal terminology) – to make the students familiar with and reflect on the topical questions of international environmental law.</p>	
<p>Thematic of the subject (in weekly periods):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. International Law in a Nutshell I – Principles and Reality 2. International Law in a Nutshell II – Institutions 3. The Birth of IEL (International Environmental Law) I 4. The Birth of IEL II 5. The Sources of IEL 6. IEL and the Catastrophes I – Europe 7. IEL and the Catastrophes II – Worldwide 8. IEL and the Catastrophes III – Hungary 9. IEL and the Living I – Theory... 10. IEL and the Living II - ...and Practice 11. IEL and Water I – General Principles, Framework 12. IEL and Water II – Challenges and Answers 13. IEL and Water III – Practice in International/National Courts 14. Case-study 15. Conclusions, the Challenges of IEL 16. 	
Method of examination: written, oral, written and oral	
<p>Required/Compulsory literature:</p> <p>Hungary</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kovács Péter: Nemzetközi közjog. Osiris, Budapest, 2011 2. Raisz Anikó: A környezetvédelem helye a nemzetközi jog rendszerében. Miskolci Jogi Szemle: 1: pp. 90-108. (2011) 3. Raisz Anikó: Gondolatok a nemzetközi környezetvédelmi bírásokról. GÉP 6: pp. 33-36. (2012) <p>Foreign language:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dinah Shelton – Alexandre Kiss: Judicial handbook of environmental law, Hertfordshire, United Nations Environmental Programme, 2005 2. Dinah Shelton: Human Rights and the Environment: What Specific Environmental Rights Have Been Recognized? Denver journal of international law and policy, 35 (2006) 1., 129-171. 3. Alexandre Kiss – Dinah Shelton: International Environmental Law, Ardsley, NY, UNEP, Transnational Publishers, 2004. 	
<p>Recommended literature:</p> <p>Hungarian language</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raisz Anikó: GMO-támadás, mint az agresszió újabb formája? Polgári Szemle: 8:(1-2) pp. 168-180. (2012) 2. Kecskés Gábor: Húsz évvel az ENSZ környezetvédelmi és fejlesztési konferenciája után – „A jövő, 	

amit szeretnénk”? Jogi Iránytű (3) (2012)

3. Raisz Anikó: A felszín alatti vizek határon átnyúló szennyezésére vonatkozó nemzetközi szabályozás. *Publicationes Universitatis Miskolciensis Series Juridica Et Politica* XXX:(2) pp. 371-382. (2012)

Foreign language

1. Jessica Howley: The Gabčíkovo-Nagymaros Case: The Influence of the International Court of Justice on the Law of Sustainable Development, *Queensland Law Student Review*, 2 (2009) 1.
2. Raisz Anikó: Water as the Nation's Common Heritage in the Frame of the Common Heritage of Mankind. In: Greksza Veronika, Szabó Marcel (szerk.): *Right to Water and the Protection of Fundamental Rights in Hungary*. 227 p. Pécs: University of Pécs, 2013. pp. 84-96. (*Studia Europaea, Jurisprudentia et Practica*; 4.)
3. Peter Sand: The Evolution of International Environmental Law, in: *The Oxford Handbook of International Environmental Law* (szerk.: Daniel Bodansky – Jutta Brunnée – Ellen Hey), New York, Oxford University Press, 2007, 29-42.

Additional literature:

Szilágyi János Ede: WTO-jog és környezetvédelem, in: *Reformator iuris cooperandi* (szerk.: Bobvos Pál), Szeged, Pólay Elemér Alapítvány, 2009, 485-511.

Winfried Lang: UN-Principles and International Environmental Law, *Max Planck Yearbook of United Nations Law*, 3 (1999), 157-172.

Herczegh Géza: Bős-Nagymaros, *Valóság*, XLVII (2004) 2., 1-20.

Subject description

Name of the subject: Current challenges of international law – International Environmental Law II.	Neptun code: DFDIÁJ254N2, DFDIÁJ254L2
	Lecture or Seminar: optional course
Name and title of the subject coordinator lecturer: Dr. Anikó Raisz associate professor	
Names and titles of involved lecturers:	
Semester: even/ <u>odd</u>	Hours/semester: 15
Credit points: 3	Examination: colloquium
Function and aim of the subject:	
<p>Aim of the course is – apart from developing the English knowledge of the students (communication skills, legal terminology) – to make the students familiar with and reflect on the topical questions of international environmental law.</p>	
Thematic of the subject (in weekly periods):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. IEL and the UN I – The Beginning 2. IEL and the UN II – Topical Issues 3. IEL at Regional Level I – Europe 4. IEL at Regional Level II – Worldwide 5. IEL and the International Tribunals I – The ICJ 6. IEL and the International Tribunals II – International Arbitration, ITLOS 7. IEL and the International Tribunals III – A Separate IEL Tribunal? 8. IEL and Human Rights I – UN 9. IEL and Human Rights II – Europe 10. IEL and Human Rights III – America and Africa 11. IEL and Energy 12. IEL and the WTO 13. Current Events in IEL 14. Case-study 15. Conclusions, the Future of IEL 	
Method of examination: oral	
Required/Compulsory literature:	
<p>Hungarian language</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kovács Péter: Nemzetközi közjog. Osiris, Budapest, 2011 2. Raisz Anikó: A környezetvédelem helye a nemzetközi jog rendszerében. Miskolci Jogi Szemle: 1: pp. 90-108. (2011) 3. Raisz Anikó: Gondolatok a nemzetközi környezetvédelmi bírásokról. GÉP 6: pp. 33-36. (2012) <p>Foreign language</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dinah Shelton – Alexandre Kiss: Judicial handbook of environmental law, Hertfordshire, United Nations Environmental Programme, 2005 2. Dinah Shelton: Human Rights and the Environment: What Specific Environmental Rights Have Been Recognized? Denver journal of international law and policy, 35 (2006) 1., 129-171. 3. Alexandre Kiss – Dinah Shelton: International Environmental Law, Ardsley, NY, UNEP, Transnational Publishers, 2004 	
Recommended literature:	
<p>Hungarian language</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raisz Anikó: GMO-támadás, mint az agresszió újabb formája? Polgári Szemle: 8:(1-2) pp. 168-180. 	

(2012)

2. Kecskés Gábor: Húsz évvel az ENSZ környezetvédelmi és fejlesztési konferenciája után – „A jövő, amit szeretnénk”? *Jogi Iránytű* (3) (2012)
3. Raisz Anikó: A felszín alatti vizek határon átnyúló szennyezésére vonatkozó nemzetközi szabályozás. *Publicationes Universitatis Miskolciensis Series Juridica Et Politica* XXX:(2) pp. 371-382. (2012)

Foreign language

1. Jessica Howley: The Gabčíkovo-Nagymaros Case: The Influence of the International Court of Justice on the Law of Sustainable Development, *Queensland Law Student Review*, 2 (2009) 1.
2. Raisz Anikó: Water as the Nation's Common Heritage in the Frame of the Common Heritage of Mankind. In: Greksza Veronika, Szabó Marcel (szerk.): *Right to Water and the Protection of Fundamental Rights in Hungary*. 227 p. Pécs: University of Pécs, 2013. pp. 84-96. (*Studia Europaea, Jurisprudentia et Practica*; 4.)
3. Peter Sand: The Evolution of International Environmental Law, in: *The Oxford Handbook of International Environmental Law* (szerk.: Daniel Bodansky – Jutta Brunnée – Ellen Hey), New York, Oxford University Press, 2007, 29-42.

Additional literature:

- Szilágyi János Ede: WTO-jog és környezetvédelem, in: *Reformator iuris cooperandi* (szerk.: Bobvos Pál), Szeged, Pólay Elemér Alapítvány, 2009, 485-511.
- Winfried Lang: UN-Principles and International Environmental Law, *Max Planck Yearbook of United Nations Law*, 3 (1999), 157-172.
- Herczegh Géza: Bős-Nagymaros, *Valóság*, XLVII (2004) 2., 1-20.

Programm der Lehrveranstaltung

Titel der Lehrveranstaltung: Aktuelle Tendenzen des Steuerstrafrechts in Europa	Neptuncode: DFDIÁJ264N1, DFDIÁJ264L1
	Form der Lehrveranstaltung: Wahlfach
Lehrbeauftragte: Univ. Prof. Dr. Judit Jacsó	
Andere Lehrbeauftragte: -:	
Semester: <u>Wintersemester</u> /Sommersemester	Stunden/Semester: 15
Kredit: 3	Voraussetzung: Prüfung
<p>Ziel der Lehrveranstaltung:</p> <p>Die Bekämpfung der Steuerhinterziehung gehört zu den wichtigsten Agenden der Europäischen Union. Die Lehrveranstaltung gibt einen Überblick über die aktuellsten Tendenzen des Steuerstrafrechts in Europa. Im Zuge des Wahlfaches werden bestimmte Problembereiche ausgewählt, welche aus verfassungsrechtlichen, strafrechtlichen und europarechtlichen Aspekten behandelt werden.</p>	
<p>Thematik (wöchentlich):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Einführung in die Problematik. 2. Geschichtliche Entwicklung der Bekämpfung der Steuerhinterziehung in der EU 3. Regelungsmodelle der Steuerhinterziehung in Europa 3. Aktuelle Reformen des Steuerstrafrechts in ausgewählten Mitgliedstaaten der Europäischen Union I. (Deutschland) 4. Aktuelle Reformen des Steuerstrafrechts in ausgewählten Mitgliedstaaten der Europäischen Union II. (Österreich) 5. Aktuelle Reformen des Steuerstrafrechts in ausgewählten Mitgliedstaaten der Europäischen Union III. (Ungarn) 6. Legitimation der Schaffung einer gemeinsamen Regelung: Strafwürdigkeit und Strafbedürftigkeit 7. Grenzen der Strafbarkeit (Bagatellgrenzen) 8. Blankettgesetzgebung im Bereich des Steuerstrafrechts 9. Den Allgemeinen Teil des StGB betreffende Problematiken I. (Einstufung nach Deliktstypen) 10. Den Allgemeinen Teil des StGB betreffende Problematiken II. (Bestrafung der Phasen) 11. Den Allgemeinen Teil des StGB betreffende Problematiken III. (Beteiligungsformen, Sanktionen, Verjährung) 12. Spezifische Befreiungsmöglichkeiten von der Strafbarkeit 13. Den Besonderen Teil des StGB betreffende Problembereiche I. (Begriffliche Klarstellung, verdeckte Gewinnausschüttung, Umsatzsteuerhinterziehung, Steuerhinterziehung und Geldwäschebekämpfung) 15. Zusammenfassung der erworbenen Kenntnisse: Beantwortung der Grundfragen der Europäisierung des Steuerstrafrechts 	
<p>Prüfung: schriftlich und mündlich</p>	

Pflichtliteratur:

Fremdsprachige:

- Bülte, Jens: Finanzverbrechen als Vortaten der Geldwäscherei, Leitner, Roman (Hrsg.), Finanzstrafrecht 2012, Linde Verlag, Wien, 2013, S. 163-189.
- Dannecker, Gerhard: Abgabenhinterziehung und Betrug im europäischen Rechtsvergleich. Der österreichische Abgabebetrag – Modellcharakter für Europa?, in: Leitner, Roman (Hrsg.), Finanzstrafrecht 2012, Linde, Wien, 2012, S. 61-113.
- Dannecker, Gerhard: Bekämpfung der Steuerdelinquenz auf europäischer Ebene, in: Kube, Hanno/Mellinghoff, Rudolf/Morgenthaler, Gerd/Palm, Ulrich/Puhl, Thomas/Seiler, Christian (Hrsg.), Leitgedanken des Rechts, C.F. Müller, Heidelberg 2013, S. 1809–1823.
- Dannecker, Gerhard: Verdeckte Gewinnausschüttungen im deutschen Steuer-, Gesellschafts- und Bilanzrecht und ihre Bedeutung für das Strafrecht, in: Leitner, Roman (Hrsg.), Handbuch verdeckte Gewinnausschüttung, Wien 2014, S. 427-498.
- Jacsó Judit: Gedanken über die deutsche Regelung der Selbstanzeige im Fall der Steuerhinterziehung, Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXII. Miskolc University Press, Miskolc, 2014, S. 273–293.
- Jacsó Judit: Neue Wege zur Bekämpfung der Steuerhinterziehung durch den Straftatbestand des Haushaltsbetrugs im ungarischen StGB, ZStW 2015; 127(1), S.187-224.
- Jacsó Judit: Überlegungen zur Harmonisierung des Steuerstrafrechts in der EU – Utopie oder Wahrheit?, in: Gál, I. L.(Hrsg.), Tanulmányok Tóth Mihály professzor 60. születésnapja tiszteletére (Festschrift zum 60. Geburtstag von Prof. Dr. Mihály Tóth) Pécsi Tudományegyetem ÁJK, Pécs, 2011, S. 319–331.
- Judit Jacsó: Über die Grundzüge der Steuerhinterziehungsregelung in Deutschland, Österreich und Ungarn, in: Badó, Attila – Detlw W. Belling – Bóka János – Mezei Péter (Hrsg.): Internationale Konferenz zum zehnjährigen Bestehen des Instituts für Rechts-vergleichung der Universität Szeged, Universitätsverlag Postdam, 2014, S. 177-197.
- Leitner, Roman – Lehner, Alexander: Selbstanzeige in Österreich Wesentliche Eckpunkte und Vergleich zur Rechtslage in Deutschland, NZWiSt 2015/2, S. 52-59.
- Leitner, Roman – Plückhahn, Otto: Finanzstrafrecht kompakt, 3. Auflage, Linde Verlag, Wien, 2015.
- Leitner, Roman: Verdeckte Gewinnausschüttung im Finanzstrafrecht, in Leitner (Hrsg.), Handbuch verdeckte Gewinnausschüttung, Linde Verlag, Wien, 2014, S. 319-353.
- Rolletschke, Stefan: Steuerstrafrecht, 4, Auf., Vahlen, München, 2012.
- Tiedemann, Klaus, Wirtschaftsstrafrecht Besonderer Teil, Vahlen Verlag, München, 2011.

Empfohlene Literatur:

Fremdsprachige:

- Leitner, Roman (Hrsg.), Handbuch verdeckte Gewinnausschüttung, Linde Verlag, Wien, 2014.
- Wabnitz, Dr. Heinz-Bernd – Janovsky, Thomas: Handbuch des Wirtschafts- und Steuerstrafrechts, 4., neu bearbeitete und erweiterte Aufl., C.H. Beck, München, 2014.
- Tiedemann, Klaus, Wirtschaftsstrafrecht. Einführung und Allgemeiner Teil mit wichtigen Rechtstexten, Verlag Franz Vahlen, München, 2014.

Weitere Literatur:

Tantárgyi program

Tantárgy neve: The actual questions of youth justice in Europe	Neptun kód: DFDIÁJ267N1, DFDIÁJ267L1 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Csemáné Dr. Váradi Erika egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
<p>The aim of the course is to give an overview about the present situation and legal background of youth justice in Europe with special focus to the relevant documents of EU and COE and the legislation and practice of individual European countries.</p> <p>The students get acquainted with the new trends in criminal policy, the actual question of youth justice, the problems of criminal responsibility, the different direction of sanction systems, etc.</p>	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. New trends in criminal policy: neoliberalism, treatment-ideology and the restorative approach 2. Reform strategies in Western-Europe 3. Reform strategies in Central and Eastern European countries 4. The youth justice model on the field of criminal policy 5. The framework of youth justice in the documents of European Union and the Council of Europe 6. The most important definitions of youth justice 7. The minimum age of criminal responsibility 8. The situation of young adults 9. The strengthening of criminal responsabilization 10. The idea of minimum intervention 11. The different types of diversion 12. The role and position of mediation 13. The role of community sanctions 14. Conclusion - common European juvenile justice? 15. The global juvenile justice 	
Számonkérés módja: írásbeli, szóbeli, <u>írásbeli és szóbeli</u>	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cedric Foussard: A „jó gyakorlatok” definíciója a fiatalkorúak (büntető)igazságszolgáltatása területén. In: Miskolci Jogi Szemle 2015/1. pp. 149-155. 2. Csemáné Váradi Erika: A Janus-arcú kriminálpolitika – avagy a fiatalkori bűnözéssel szembeni fellépés aktuális kérdései. In: Collegium Doctorum Konferencia. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2013. Paper 7. 3. Lévay Miklós: Az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága a fiatalkorúakkal szembeni halálbüntetés és a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés alkotmányellenességéről. In: Máthé Gábor, Révész T. Mihály, Gosztonyi Gergely (szerk.) Jogtörténeti Parerga: Ünnepi Tanulmányok Mezey Barna 60. születésnapja tiszteletére. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2013. pp. 247-258. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA 2. Dünkel F.: Juvenile Justice and Crime Policy in Europe. In: Zimring F. E.- Langer M. - Tanenhaus D. S. (ed.): Juvenile Justice in Global Perspective. New York University Press, New York, 2015. pp 9-62 3. Reparation to the victim in the European Juvenile Justice System - REVIJ Project's Final Report. 	

Ajánlott irodalom:

magyar nyelvű

1. Csemáné Dr. Váradi Erika: A fiatalkorúak büntető-igazságszolgáltatása: reformelképzelések. In: Vigh Dávid (szerk.): Kriminológiai Közlemények, Budapest, 2010. 152-163.o.
2. Dr. Vaskuti András: A nemzetközi dokumentumokban megfogalmazott ajánlások érvényesülése a fiatalkorúak büntető-igazságszolgáltatásában. PhD-értekezés, ELTE, 2016
3. Lux Ágnes (szerk.): Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás. AJBH Projektfüzetek 2013/1.

idegen nyelvű

1. Dünkel F.: Juvenile Justice Systems in Europe – Reform developments between justice, welfare and ‘new punitiveness’. In: Kriminológijos studijos 2014/1. pp. 31-76.
2. Lévay Miklós: Of Hungarian Criminology and Development of Criminal Policy in Hungary since Changing the Regime in 1989-1990. In: Kerezsi Klára, Kiss Valéria (szerk.): Challenges of Criminality in Hungary: Anything New Under the Sun? Budapest: Magyar Kriminológiai Társaság, 2014, pp. 31-48
3. Zimring F. E.- Langer M.: One theme or many? The Search for a Deep Structure in Global Juvenile Justice. In: Zimring F. E.- Langer M. - Tanenhaus D. S. (ed.): Juvenile Justice in Global Perspective. New York University Press, New York, 2015. pp 383-412.

További szakirodalom:

1. Csemáné Dr. Váradi Erika: Nemzetközi és hazai tendenciák a fiatalkorúak büntető-igazságszolgáltatásában. PhD-értekezés, ME, 2000
2. Borbíró A. - Gönczöl K. - Kerezsi K. - Lévay M. (szerk.): Kriminológia. Szakkriminológia. Wolters Kluwer Kft, Budapest, 2016.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Finances of the Pension System	Neptun kód: DFDIÁJ268L1; DFDIÁJ268N1 Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Varga Zoltán egyetemi docens	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása:	
Félév: páratlan/páros	Óraszám/félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
<p>Tantárgy feladata, célja: The course intends to give an overview of the finances of the pension systems in the Member States of the European Union, especially in Hungary. The course tries to demonstrate the most important steps to the sustainability of the pension systems, and the results of the pension reforms in the Central Europe. The main subject matter is the Hungarian pension system in particular and its problems nowadays. It is necessary to be stated, that the pension system has a hundred year history. It is a very special area, which is determined by the social security law, the financial law, economics, demography and sociology, and also affected by private law. Another subject is the coordination of social security systems in the European Union. The coordination provisions establish common rules and principles which have to be observed by all national authorities, social security institutions, courts and tribunals when applying national laws. By doing so, they ensure that the application of different national legislations does not adversely affect persons exercising their right to move and to stay within EU Member States. In other words, a person who has exercised the right to move within Europe may not be placed in a worse position than a person who has always resided and worked in one single Member State. A migrant worker could face problems due to the fact that in some Member States, access to social security coverage is based on residence, whilst in others only persons exercising an occupational activity (and the members of their families) are insured. In order to avoid a situation where migrant workers are either insured in more than one Member State or not at all, the coordination provisions determine which national legislation applies to a migrant worker in each particular case .</p>	
<p>Tantárgyi tematika (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Historical background 2. The Pension System Reform-1997 3. Changes in the 1997-2011 period 4. The reform of the two-pillar statutory pension system in 2010-2012 5. Regulations effective from 2012 6. Eligibility criterion: service time, Calculating the pension amount 7. The benefits for persons with changed capacity, Survivors' (bereavement) benefits 8. Old-age pension benefits, Amount of old-age pension, Service time 9. Dependent's benefits I.: Widow's Pension, Orphan's Benefits, Parent's Benefits, 10. Dependent's benefits II. : Accident-related Dependent's Benefits, Widow's Benefits 11. Enforcement of claims, procedural regulation 12. Miscellaneous Provisions for the Enforcement of Claims 13. Liability regulations, remedy 	
<p>Számonkérés módja: (presentation, test, essay etc.) The student has to give an oral presentation or has to write an essay about a selected topic. Completion requirements and evaluation criteria for seminar grades and exams: (acknowledgement of in-semester contribution, scoring system, etc.): There is a five-scale grading (1-5) where the thresholds are determined as follows: 0-60% fail, 61-70% pass, 71-80% satisfactory, 81-90% good, 91-100% excellent. Oral/written exams, or specific methods/practices applied during the course : -</p>	
<p>Compulsory literature:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Varga Zoltán: Pension policy from financial point of view in the European Union 2. In: Kékesi Tamás (szerk.) The Publications of the MultiScience - XXX. microCAD International 	

Multidisciplinary Scientific Conference. Konferencia helye, ideje: Miskolc, Magyarország, 2016.04.21-2016.04.22. Miskolc: University of Miskolc, 2016. Paper E-11. 8 p.

3. (ISBN:978-963-358-113-1)
4. Varga Zoltán: Financial Aspects of the old-age pensions' coordination In: Miskolci Egyetem (szerk.)
5. The Publications of the MultiScience - XXIX. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference. Konferencia helye, ideje: Miskolc, Magyarország, 2015.04.09 Miskolc: Miskolci Egyetem, 2015. Paper ISBN 978-963-358-061-5. 7 p. (ISBN:ISBN 978-963-358-061-5)

Recommended literature:

1. Hajdú, József: Coordination of the old-age pension in the EU In: Emlékkönyv Román László születésének 80. évfordulójára. Pécs 2008.
2. Varga, Zoltán: Adategyeztetési eljárás a nyugdíjbiztosításban. In: Hallók Tamás (szerk.)
3. Publicationes Universitatis Miskolciensis: Sectio Juridica et Politica. 366 p. Miskolc: Miskolc University Press, 2015. pp. 192-199.(XXXIII.)
4. Varga, Zoltán: Koordinációs szabályok a nyugdíjbiztosításban. In: Paulovics Anita (szerk.)
5. Decem anni in Europaea Unione IV.: Államtudományi tanulmányok. 310 p. Konferencia helye, ideje: Miskolc, Magyarország, 2014.09.11 Miskolc: Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015. pp. 272-299.(Miskolci Jogtudományi Műhely; IV.) (ISBN:978-963-358-099-8)
6. Könyvrészlet/Könyvfejezet/Tudományos

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Az egyházpolitika története Magyarországon	Neptun kódja: DFDIÁJ269N1, DFDIÁJ269L1
	Tantárgy jellege: szabadon választható
Tantárgyfelelős neve, beosztása: Prof. Dr. Sáry Pál egyetemi tanár	
Oktatásba bevont oktatók neve, beosztása: -	
Félév: <u>páratlan</u> / páros	Óraszám / félév: 15
Kreditérték: 3	Számonkérés: kollokvium
Tantárgy feladata, célja:	
A tárgy az állam és az egyházak magyarországi kapcsolatának története iránt érdeklődő hallgatóknak kívánja bemutatni az egyes korszakok főbb jellegzetességeit, a politikai hatalom birtokosainak egyházpolitikai céljait, vallás- és egyházügyi rendelkezéseit Szent Istvántól 1990-ig.	
Tantárgyi tematika (heti bontásban):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szent István egyházszervező tevékenysége 2. Luxemburgi Zsigmond egyházpolitikája 3. Mátyás egyházpolitikája 4. Vallásszabadság Erdélyben 5. Mária Terézia és II. József egyházpolitikája 6. Az állam és az egyházak kapcsolata 1848/49-ben 7. A Bach-korszak egyházpolitikája 8. A dualizmus korának egyházpolitikája 9. Egyházrombolás a tanácsköztársaság idején 10. A Horthy-korszak egyházpolitikája 11. Az egyházi iskolák államosítása 1948-ban 12. Egyházi személyek elleni koncepciós perek 13. Az Állami Egyházügyi Hivatal tevékenysége 14. Egyházpolitikai koncepciók a rendszerváltás éveiben 15. Összegzés 	
Számonkérés módja: írásbeli	
Kötelező irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Balogh Margit: Regnum et sacerdotium – állam és egyház történetileg változó viszonyai Magyarországon. Vallástudományi Szemle 2010/4, 9-27. 2. Herger Csabáné: Polgári állam és egyházi autonómia a 19. században. Budapest, 2010. 3. Köbel Szilvia: „Oszd meg és uralkodj!” Az állam és az egyházak politikai, jogi és igazgatási kapcsolatai Magyarországon 1945-1989 között. Budapest, 2005. 	
idegen nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koszta, László: State Power and Ecclesiastical System in Eleventh Century Hungary. In: Petrovics, István – Tóth, Sándor László – Eleanor, A. Congdon (ed.): „In my spirit and thought I remained a European of Hungarian origin”. Medieval Historical Studies in Memory of Zoltan J. Kosztolnyik. Szeged, 2010, 67–78. 2. Herger, Csabáné: Auf dem Weg zur Autokratie? Kirchenpolitik in der Horthy-Ära in Ungarn. Krakowskie studia z historii państwa i prawa 2017/1, 69–95. 3. Kertész, Stephen: Church and State in Hungary: The Background of the Cardinal Mindszenty Trial. The Review of Politics 1949/2, 208–219. 	
Ajánlott irodalom:	
magyar nyelvű	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Salacz Gábor: Egyház és állam Magyarországon a dualizmus korában. München, 1974. 2. Csizmadia Andor: A magyar állam és az egyházak jogi kapcsolatainak kialakulása és gyakorlata a Horthy-korszakban. Budapest, 1966. 	

3. Köpeczi Bócz Edit: Az Állami Egyházügyi Hivatal tevékenysége. Budapest, 2004.

idegen nyelvű

1. Kiss, Gergely: The Protection of the Church by Hungarian Royal Decrees and Synodal Statutes in the 11th to early 14th centuries. In: Kotecki, Radoslaw – Maciejewsky, Jacek (ed.): Ecclesia et violentia: Violence against the Church and Violence within the Church in the Middle Ages. Newcastle upon Tyne, 2014, 313–332.
2. Adriányi, Gábor: Kirchenpolitik des Matthias Corvinus (1458–1490). Ungarn Jahrbuch 10 (1979), 83–92.
3. Köbel, Szilvia: Church-Related Aspects of Certain Deportation Cases in Budapest between 1951 and 1953. In: Gyarmati, György – Palasik, Mária (ed.): Big Brother's Miserable Little Grocery Store: Studies on the History of the Hungarian Secret Services after World War II. Budapest, 2012, 171–196.

További szakirodalom:

1. Kiss Gergely: A középkori magyar egyházszervezet kialakulása (10. század vége 12. század eleje). Az István-kori egyházszervezet kialakításának szakaszai és problémái. Magyar Egyháztörténeti Vázlatok 2009/1–4, 105–116.
2. Mályusz Elemér: A konstanzi zsinat és a magyar főkegyúri jog. Budapest, 1958.
3. Kardos Tibor: A huszita mozgalom és Hunyadi Mátyás szerepe a magyar nemzeti egyház kialakításában. Századok 1950/1–4, 121–177.
4. Lukács Olga: Habsburg valláspolitikai Erdélyben a XVII–XVIII. század fordulóján. Hadtörténelmi Közlemények 2003/3–4, 803–823.
5. Csóka Lajos: Állam és egyház a fejedelmi abszolutizmus és a felvilágosodás korában. Budapest, 1941.
6. Meszlényi Antal: A magyar katolikus egyház és az állam 1848/49-ben. Budapest, 1928.
7. Adriányi Gábor: A Bach-korszak katolikus egyházpolitikája. Budapest, 2009.
8. Szakál Ádám: A magyar piaristák és a tanácsköztársaság. Budapest, 2013.
9. Balogh Margit: Az iskolaháború – avagy az egyházi iskolák államosítása 1948-ban. Vigilia 2018/12, 949-956.
10. Fazekas Csaba: A rendszerváltó állam egyházpolitikája Magyarországon (1988–1990). Vallástudományi Szemle 2010/4, 61–74.

Tantárgyi program

Tantárgy neve: Érvénytelenség és hatálytalanság a polgári jogban	Tantárgy Neptun-kódja: DFDIÁJ280L2 DFDIÁJ280N2 Tárgyfelelős intézet: Civilisztikai Tudományok Intézete Polgári Jogi Tanszék Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Leszkoven László egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. habil. Barzó Tímea egyetemi docens Gondosné Dr. Pusztahelyi Réka egyetemi docens Dr. habil. Juhász Ágnes egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 15/félév	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali/ levelező
Tantárgy feladata és célja: A szabadon választható kurzus célja a hallgatók által elsajátított magánjogi érvénytelenség és hatálytalanság specifikumainak ismertetése. A hallgatók a hagyományos graduális képzés keretében már megismerkedtek a magánjogi érvénytelenség és hatálytalanság alapvető jellemvonásaival, a doktori képzésben meghirdetett szabadon választható tantárgy keretében pedig lehetőségük nyílik ismereteik kiszélesítésére. A tantárgy célja, hogy az érvénytelenség és hatálytalanság jogintézmények tudományos igényű vizsgálatára kerülhessen sor. A kurzus oktatói a Polgári Jogi Intézeti Tanszék által végzett „Az érvénytelenség és hatálytalanság vizsgálata az új Ptk. tükrében” elnevezésű, K124797 számú kutatási projekt eredményeit építik bele a szabadon választható kurzus tananyagába.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: T2, T3, T5, T6, T11, T12, T13, T15 képesség: K2, K4, K5, K7, K8, K10, K15, K19, K20, K23, K24, K25, K28, K30, K31 attitűd: A2, A3, A5, A7, A13, A15, A17, A18, A20 autonómia és felelősség: F3, F4, F5	
Tantárgy tematikus leírása: <ol style="list-style-type: none"> 1. Az érvénytelenség és hatálytalanság megjelenése a magánjogi jogviszonyokban. A szerződés létrejöttének, érvényességének és hatályosságának általános megközelítése (jogi jelleg, eltérő jogkövetkezmények) 2. A semmisség és megtámadhatóság elméleti és gyakorlati jellegzetességei 3. A szerződésben rejlő akarathibák és megítélésük a bírói gyakorlatban 4. A szerződési jognyilatkozat és a célzott joghatás hibáinak elméleti és gyakorlati kihívásai 5. A szerződések hatálya a dogmatikai és gyakorlati kihívások tükrében 6. A fogyasztóvédelem megjelenése és kihívásai az érvénytelen és hatálytalan szerződésekben 7. Az érvénytelenség jogkövetkezményei I. (A szerződés érvényessé nyilvánítása, a szerződés érvényessé válása, az eredeti állapot helyreállítása) 8. Az érvénytelenség jogkövetkezményei II. (Az alaptalan gazdagodás pénzbeni megtérítése, járulékos igények, részleges érvénytelenség) 9. A hatálytalan kontraktusok jogkövetkezményei 10. Az érvénytelenség és hatálytalanság problematikus pontjai az öröklési jogban 11. Az érvénytelenség és hatálytalanság megjelenése a családtagok szerződéses viszonyaiban 12. A hitel- és kölcsönszerződések érvénytelenségének és hatálytalanságának specifikumai (különös tekintettel a devizahitelezésre) 13. Az érvénytelenség vizsgálata a felhasználási szerződésekben 	

14. Érvénytelenség a közjog és magánjog határán, a közjogi jellegű szerződések érvénytelensége

A tantárgy teljesítésének módja, értékelése:

A tantárgy teljesítése a tárgy tematikájához igazodó beadandó dolgozattal (fél-1 év) történik.

Kötelező irodalom:

1. Barzó–Juhász–Leszkoven–Pusztahelyi: A kötelmek közös és a szerződés általános szabályai, Bíró György (sorozatszerk.): Új magyar polgári jog sorozat III. kötet (Novotni Kiadó, Miskolc, 2016.)
2. Hein Kötz: European Contract Law. Oxford University Press, Oxford, 2017.

Ajánlott irodalom:

1. Barzó Tímea: A fedezetelvonó házassági vagyoni szerződésekkel szembeni védelem eszközei. A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara és a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Iskola által szervezett, 2012. április hó 19. napján tartott „COLLEGIUM DOCTORUM” címmel megrendezett jubileumi konferencián tartott előadás. (2012) www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak/Collegium%20Doctorum%20Publikaciok/Barz%F3%20T%EDmea.pdf
2. Kriston Edit: Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek vizsgálata a házassági vagyoni szerződésekben. Profectus in Litteris VII., Debrecen (2015)
3. Ágnes Juhász – Edit Kriston: Foreign Exchange Loan Contracts and Unfair Terms – Discussing the CJEU’S Judgement in the Andriuc Case, European Integration Studies, Vol. 13. Nr. 1. (2017), 34-46.
4. Leszkoven László: Gondolatok a közjegyzőnél letett végrendeletek visszavételéről. Magyar Jog 2018.
5. Sági Edit: A felhasználási szerződések érvénytelensége. Miskolci Jogi Szemle 2019/1. szám
6. Tóth Gergő: Gondolatok a feltűnő értékaránytalanság egyes kérdéseiről. Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium. Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai. XVII. szám 2018.

Course title: Contemporary Methods of Legal Research	Neptun code: DFDIÁJ281N2 DFDIÁJ281L2 Type of course: optional
Name and position of responsible lecturer: Dr. Szabolcs Hegyi, associate professor	
Name and position of other teaching lecturer(s): -	
Semester: autumn/ <u>spring</u>	Hours per week/semester: 1/15
Number of credits: 3	Requirements: oral/written exam
Course objectives: The course intends to give an introduction to Contemporary Methods of Legal Research in the framework of the EDELNet+ PhD Training in Research Methods and Skills Project. Lecturers and PhD students from six European universities take part in the program.	
Course structure: Phase one: Online seminar <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction 2. Doctrinal legal research 3. Legal philosophical work 4. Comparative legal research 5. Historical legal research 6. Socio-legal research 7. Critical legal research 8. Feminist analysis of the law 9. Economic analysis of the law 10. Phase two: individual and teamwork exercises 11. Individual task: reflecting upon the methods studied 12. Teamwork: application one of the methods of the course, supported by the lecturer 13. Phase three: evaluation 14. Teamwork: application a second method to the issue of their choice, without support 	
Evaluation method: (presentation, test, essay etc.) The online seminar begins in late February 2021 and ends in late May. It begins with a synchronous online introduction to the seminar. This introduction can be delivered by several lecturers and be recorded and made available to students throughout the course. The bulk of this phase is consists of reading and viewing the materials offered on an online platform. The first exercise asks students to reflect upon the methods studied in phase 1 and explain which of these methods they would find more suitable for their own research and why. This will be formulated by the students in short texts no longer than 1000 words and then discussed in virtual sessions with the lecturers. The second exercise asks students to work in teams and apply one of the methods of the course to an example from research practice provided by the lecturers. Students will be provided with a concise topic and the basic information to apply one of the methods. Students will present their work in virtual sessions and will receive peer-feedback from the other group(s) working with the same method.	
Completion requirements and evaluation criteria for seminar grades and exams: (acknowledgement of in-semester contribution, scoring system, etc.): The final evaluation will gather students in groups of +/-4 members and require them to apply a second method to a problematic of their choice. The teams will shape their work into a synchronous virtual presentation that the lecturers responsible for each method will grade.	
Compulsory literature: Online course materials provided by the FernUniversity in English.	
Recommended literature: <ol style="list-style-type: none"> 1. P. Ishwara Bhat: Idea and Methods of Legal Research. Oxford University Press, 2019. 2. Laura Cahillane, Jennifer Schweppe: Case Studies in Legal Research Methodologies: Reflections on Theory and Practice. Clarus Press, 2018 3. Nicos Stavropoulos: 'Legal Interpretivism'. In: Stanford Encyclopedia of Philosophy, https://plato.stanford.edu/entries/law-interpretivist/ 	

Course Description

Course title: Empirical Legal Studies	Neptun code: DFDIÁJ282N2 DFDIÁJ282L2
	Type of course: optional
Name and position of responsible lecturer: Dr. Vinnai Edina, associate professor	
Name and position of other teaching lecturer(s): -	
Semester: autumn/spring	Hours per week/semester: 1/15
Number of credits: 3	Requirements: oral/written exam
Course objectives: The course intends to give an introduction to Empirical Legal Studies in the framework of the EDELNet+ PhD Training in Research Methods and Skills Project. Lecturers and PhD students from six European universities take part in the program.	
Course structure: <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction 2. Differences between traditional legal and empirical research 3. Similarities between traditional legal and empirical research 4. Examples of empirical legal research 1.: Gender 5. Examples of empirical legal research 2.: Legal education 6. Examples of empirical legal research 3.: Reporting on courtroom trials 7. Examples of empirical legal research 4.: Organized crimes 8. Examples of empirical legal research 5.: Family violence 9. Examples of empirical legal research 6.: Stalking legislation 10. Examples of empirical legal research 7.: Reporting on police interrogation 11. Empirical methods: interviews, observations, online methods, discourse analysis, surveys, experiments, etc. 12. Student exercises in small groups 13. Paper presentation of student exercise 	
Evaluation method: (presentation, test, essay etc.) Students will take part in small group exercise and write a paper about their findings and their learning experiences. Papers address both the learning materials, literature collected by the students themselves, and an account of their empirical-legal research and findings.	
Completion requirements and evaluation criteria for seminar grades and exams: (acknowledgement of in-semester contribution, scoring system, etc.): During a meeting with all students and teachers attending (via videoconference; in June 2021) students present their papers and discuss experiences with the other students and the supervisors. The teachers do the assessments.	
Compulsory literature: <ul style="list-style-type: none"> - Four Kennisclips (research notes with explanation of empirical research and methods) made for Open University Netherlands, translated in English. - Online course materials provided by the FernUniversity in English 	
Recommended literature: <ol style="list-style-type: none"> 4. Grom Maggie Walter, Social Research Matters: https://www.amazon.com/Social-Research-Methods-Maggie-Walter/dp/0195520173: Chapter 2 and 14 (obligatory); Chapter 12 (optional) 5. Chapter(s) from C. Bijleveld, Research methods for empirical legal methods: an introduction (Den Haag: Boom, forthcoming) Chapter 7 obligatory; Chapter 4 (optional). 6. Cane, Peter – Kritzer, Herbert M. (eds): The Oxford Handbook of Empirical Legal Research. Oxford University Press, 2010. 	

**Programm der Lehrveranstaltung
Steuerrecht**

Titel der Lehrveranstaltung: Steuerrecht	Neptuncode: DFDIÁJ283N1 DFDIÁJ283L1 Institut: Institut für öffentliches Recht Lehrstuhl für Finanzrecht Form der Lehrveranstaltung: Wahlfach
Lehrbeauftragte: Univ. Doz. Dr. VARGA, Zoltán	
Andere Lehrbeauftragte: -:	
Semester: <u>Wintersemester</u> /Sommersemester	
Stunden/Semester: 15	Voraussetzung: Prüfung
Kredit: 3	
Ziel der Lehrveranstaltung: Dieser Kurs gibt einerseits einen Überblick über das ungarische Steuerrecht. Schwerpunkt ist das Ungarische Steuersystem und dessen Reform. Die dadurch aufgetretenen Probleme werden erörtert. Der Kurs beschäftigt sich mit der Einkommensteuer (Steuerzahlern steuerpflichtiges Einkommen von Einzelunternehmern Kapitaleinkommen Vermeidung der Doppelbesteuerung Administration) und mit der Sozialversicherungsbeiträge und mit den Gebühren für Vermögensübertragung Erbschaftsteuer Schenkungssteuer Gebühren zur entgeltlichten Vermögensübertragung). Zum anderen beschäftigen wir uns auch mit dem Deutschen und Österreichischen Steuersystem.	
Zu entwickelnde Kompetenzen: Wissen: T3, T4, T5 Fähigkeit: K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8 Einstellung: A1, A2, A3, A4, A5, A6 Autonomie und Verantwortung: F1, F2, F3, F4, F5, F6	
Thematik (wöchentlich):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Einführung in das Steuerrecht, Grundbegriffe des Steuerrechts 2. Einkommensteuer in Ungarn 3. Besteuerung von Einzelunternehmern 4. Einkommensteuer in Deutschland 5. Einkommensteuer in Österreich 6. Mehrwertsteuer I. 7. Mehrwertsteuer II. 8. Mehrwertsteuer in Deutschland 9. Mehrwertsteuer in Österreich 10. Körperschaftssteuer 11. Verbrauchsteuer 12. Geschäftsordnung für die Besteuerung I. 13. Verfahrensregeln der Besteuerung II. 14. Verfahrensregeln der Besteuerung III. 15. Gebühren 	
Methode und Bewertung der Semesterbewertung: (Präsentation, Test, Aufsatz usw.) Der Student muss eine mündliche Präsentation halten oder einen Aufsatz über ein ausgewähltes Thema schreiben.	
Abschlussvoraussetzungen und Bewertungskriterien für Seminarnoten und Prüfungen: (Anerkennung des Semesterbeitrags, des Bewertungssystems usw.): Es gibt eine fünfstufige Einstufung (1-5), bei der die Schwellenwerte wie folgt bestimmt werden: 0-60% nicht bestanden, 61-70% bestanden, 71-80% zufriedenstellend, 81-90% gut, 91-100% ausgezeichnet.	
Mündliche / schriftliche Prüfungen oder spezifische Methoden / Praktiken, die während des Kurses angewendet werden: -	
Pfichtliteratur: Literatur auf Ungarisch:	

- Adótan 2020. (Herich György) Penta Unió, Pécs, 2020.
- Pénzügyi Jog II. (szerk. Simon István) Osiris Kiadó, Budapest 2012.

Rechtsquellen:

- Gesetz CL von 2017 Gesetz über die Reihenfolge der Besteuerung
- Gesetz CLI von 2017 Gesetz über die Steuerverwaltung
- Gesetz CXXVII von 2007 Gesetz über die Mehrwertsteuer
- Gesetz CXVII von 1995 in der mehrfach geänderten Fassung über die Einkommensteuer
- Gesetz LXXXI von 1996 in der mehrfach geänderten Fassung über Körperschaftsteuer und Dividendensteuer
- Gesetz XCIII von 1990 in der mehrfach geänderten Fassung über Gebühren
- Gesetz LXVIII. von 2016 über Verbrauchsteuern

Fremdsprachige:

Tipke, Klaus – Lang, Joachim: Steuerrecht: Ein systematischer Grundriss. Handbuch Buch. Hardcover 24. Auflage. 2020 1400 S Verlag Dr. Otto Schmidt. ISBN 978-3-504-20151-7

Birk / Desens / Tappe

Steuerrecht

Lehrbuch/Studienliteratur

Buch. Softcover

23., neu bearbeitete Auflage. 2020

XXX, 542 S

C.F. Müller. ISBN 978-3-8114-4935-0

Empfohlene Literatur:

Fremdsprachige:

- https://www.zfuw.uni-kl.de/sites/default/files/media/user-68/files/DISC_Leseprobe_SR_Alpmann%20Schmidt_0619.pdf
- <http://docplayer.org/47172276-Leseprobe-zu-weitere-informationen-zum-titel-unter-tipke-lang-steuerrecht-19-auflage.html>
- <https://www.financescout24.de/wissen/ratgeber/einkommensteuer>
- <https://www.gevestor.de/details/so-funktioniert-die-einkommenssteuer-in-deutschland-675743.html>
- <https://www.bundesfinanzministerium.de/Web/DE/Themen/Steuern/Steuerarten/Einkommensteuer/einkommensteuer.html>
- <http://www.gesetze-im-internet.de/estg/ESTG.pdf>
- <https://www.smart-rechner.de/einkommensteuer/>
- <https://www.ionos.de/startupguide/unternehmensfuehrung/einkommensteuer/>
- <https://www.vlh.de/wissen-service/steuer-abc/wie-funktioniert-unser-einkommensteuersystem.html>

TANTÁRGYI TEMATIKA

Az oktatáshoz való jog

Tantárgy neve: <i>Az oktatáshoz való jog</i>	Tantárgy Neptun-kódja: <i>Nappali:</i> <i>Levelező:</i> Tárgyfelelős intézet: <i>Államtudományi Intézet, Alkotmányjogi Tanszék</i>
	Tantárgyelem: <i>szabadon választható</i>
Tárgyfelelős: Dr. Jámbor Adrienn, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paulovics Anita, egyetemi tanár	
Javasolt félév: <i>ősz és tavasz</i>	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: <i>Nappali: 2 óra/hét</i> <i>Levelező: 15 óra/félév</i>	Számonkérés módja: <i>beszámoló</i>
Kreditpont: 3	Munkarend: <i>nappali és levelező</i>
Tantárgy feladata és célja: <i>A tárgy oktatásának célja az emberi jogok – különösen az oktatáshoz való jog – alapfogalmainak, alapvető jogintézményeinek megismertetése a hallgatókkal. Az oktatáshoz való joggal kapcsolatos tudásanyag bemutatása elméleti, történeti megalapozást követően, az oktatással kapcsolatos főbb jogszabályok, alkotmánybíróági határozatok elemzésével történik.</i>	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás: T1, T5, T7, T11, T13, T14</i> <i>képesség: K4, K6, K7, K10, K11, K12, K29</i> <i>attitűd: A2, A4, A5, A6, A7, A9, A10,</i> <i>autonómia és felelősség: F1, F3, F5, F8</i>	
Tantárgy tematikus leírása: <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Az oktatáshoz való jog, mint emberi jog</i> <i>2. Az oktatáshoz való jog nemzetközi szabályozása</i> <i>3. Az oktatáshoz való jog szabályozása az Európai Unióban</i> <i>4. Az oktatáshoz való jog az Alaptörvényben és az Alkotmánybíróság gyakorlatában</i> <i>5. Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777 között</i> <i>6. Az iskolaügy története 1777-től napjainkig</i> <i>7. A köznevelés szabályozása</i> <i>8. A felsőoktatás szabályozása</i> <i>9. Autonómia a felsőoktatásban</i> <i>10. A fenntarthatóság megjelenése az oktatásban</i> <i>11. A digitális oktatás aktualitása és kihívásai</i> <i>12. Innovatív megoldások az oktatásban</i> <i>13. Okos oktatás és tanulási környezetek</i> <i>14. „Zöldben gondolkodás” - Zöld Egyetem</i>	
Félévközi számonkérés módja és értékelése: <i>Az aláírás megszerzésének feltétele a szemináriumokon való jelenlét.</i> <i>A kurzus beszámolóval zárul. A beszámoló során arról kell meggyőződni, hogy a hallgató milyen szinten sajátította el az elméleti tananyagot, illetve arra, hogy az oktató által igazolt módon</i>	

aktívan részt vett-e a gyakorlati feladatok megoldásában.

A beszámoló értékelése háromfokozatú (kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg) minősítéssel történik.

Kötelező irodalom:

1. Szamel Katalin: *Oktatáshoz való jog és az oktatással kapcsolatos szabadságok Magyarországon. Acta humana: emberi jogi közlemények, 1994. évi (5. évf.) 17. szám, 39-52.*
2. Mészáros István: *Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777 között. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1981.*
3. Joel Spring: *The Universal Right to Education. Justification, Definition, and Guideline. Routledge, 2000. ISBN 9780805835489*
4. Klaus Dieter Beiter: *The Protection of the Right to Education by International Law. Martinus Nijhoff, 2005. ISBN 9004147047*
5. Jámbor Adrienn: *Okos oktatás – egy követendő jó gyakorlat. Közjogi Szemle, 2018. évi 4. szám, 45-52.*

Ajánlott irodalom:

1. Jámbor Adrienn: *Okos oktatás – út az okos és fenntartható(bb) társadalom felé. Miskolci Jogi Szemle, 2020. évi 3. különszám, 67-74.*
2. Jámbor Adrienn: *Okos tanulás és okos tanulási környezetek. Miskolci Jogi Szemle, 2020. évi. 2. különszám, 63-69.*
3. Adrienn Jámbor: *Education in the Smart City, Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, 2020. évi 2. szám, 182-194.*
4. Jámbor Adrienn: *Az oktatás, mint az okos város társadalmi dimenziója. Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai, 2019. , 59-70.*
5. Ákos Czery - João Casqueira Cardoso: *Regulation and enforcement of educational rights and obligations in Hungary, Ensaio: aval. pol. públ. educ. 29 (110) (2021) pp. 51-69.*

TANTÁRGYI TEMATIKA
Állam- és Jogtudományi Kar
Jog és művészet

Tantárgy neve: Jog és művészet	Tantárgy Neptun-kódja: nappali: DFDIÁJ285N2
	Tárgyfelelős intézet: Civilisztikai Tudományok Intézete Polgári Jogi Tanszék
	Tantárgyelem: szabadon választható
Oktató: Dr. Sápi Edit egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: ősz és tavasz	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: nappali: 1 óra/hét	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3 kredit	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja, hogy a kulturális és művészeti alkotások létrehozásához és felhasználásához, hasznosításához kapcsolódó szellemi tulajdonjogi háttérrel ismertesse meg a hallgatókat. A kurzus során áttekintjük a képzőművészeti alkotások, filmművészeti alkotások, színpadi művek, irodalmi művek, valamint zeneművekhez kapcsolódó anyagi jogi szabályokat, valamint az érdekesebb, precedens értékű jogeseteket mind magyar mind nemzetközi vonatkozásban. A hallgatók az órák alkalmával képet kapnak a felsorolt témakörök hazai és nemzetközi jogirodalmáról. A konzultációkon áttekintjük a szabályozással kapcsolatos tudományos álláspontokat, dogmatikai hátteret és kapcsolódó ítélkezési gyakorlatot. A hallgatók a konzultációkra kiadott anyagokat is kapnak, amelyeket a következő órán megbeszélünk, kifejtetik a témakörrel kapcsolatos saját véleményüket.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: T1, T6, T10, T11, T13, T14, T15, képesség: K1, K4, K5, K6, K7, K12, K15, K25, K27, K28, attitűd: A1, A2, A3, A4, A8, A18, autonómia és felelősség: F1, F5, F8	

Tantárgy tematikus leírása:

1. A szellemi alkotások jogának általános áttekintése, a terület logikájának bemutatása. Az innováció és a digitalizáció hatása a szellemi alkotások jogára.
  2. Az irodalmi művek szerzői joga I.
  3. Az irodalmi művek szerzői joga II.
  4. A zeneművek szerzői jogi védelme és felhasználásának egyes kérdései I. (anyagi jogi szabályok)
  5. A zeneművek szerzői jogi védelme és felhasználásának egyes kérdései II. (közös jogkezelés, digitális tartalmak kérdései)
  6. Színpadi művek szerzői jogi védelme Magyarországon
  7. Színpadi művek szerzői jogi védelme külföldön
  8. Filmalkotások, mint szerzői művek (előállítás, felhasználás, közös jogkezelés, jogosulti kör)
  9. A képzőművészeti alkotások szerzői joga I. (általános szabályok - követő jog, kiállítás, közös jogkezelés)
  10. A képzőművészeti alkotások szerzői joga II. (egyres műtípusokkal kapcsolatos különleges kérdések – fotó, festmény, szobor)
  11. A képzőművészeti alkotások szerzői joga III. (egyres műtípusokkal kapcsolatos különleges kérdések – további vizuális művek – díszlet, jelmez, iparművészeti, építőművészeti alkotás)
  12. A technikai fejlődés hatása a kulturális és művészeti alkotásokra I. (pl. letöltések, streamingelés, nyilvánossághoz közvetítés)
  13. A technikai fejlődés hatása a kulturális és művészeti alkotásokra II. (3D nyomtatás, mesterséges intelligenciával való műgenerálás)
- A témakör összefoglalása

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az órán a részvétel kötelező, ahonnan legfeljebb két alkalommal lehet hiányozni, az óra elején az oktató ellenőrzi a hallgatók jelenlétét.

A tárgy teljesítésének módja, értékelése:

- A teljesítés módja egy beadandó dolgozat készítése (minimum fél, maximum egy szerzői ív terjedelemben) amely a tantárgy témaköréhez kapcsolódik. A dolgozatot készítő hallgató – amennyiben van rá lehetősége – összekapcsolhatja a dolgozat témakörét a saját kutatási területével. A dolgozat témakörét előzetesen mindenképpen egyeztetni kell az oktatóval.

Kötelező irodalom:

1. Stokes, Simon: Art and Copyright, Hart Publishing, Oxford and Portland, Oregon, 2012.
2. Tattay Levente: Intellectual Property [Hungary]. The Netherlands, Wolters Kluwer, 2019.
3. Sági Edit: A színpadi művek szerzői joga. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2019.
<http://patrocinium.hu/termek/a-szinpadi-muvek-szerzoi-joga/>
4. Barta Judit: *A tervezői tevékenység komplex bemutatása, valamint az építészeti, műszaki alkotások és tervek szerzői jogvédelme*. Patrocinium, Budapest, 2018.
5. Grad-Gyenge Anikó: A modern technológiák szerzői jogi és iparjogvédelmi kihívásai - különös tekintettel a fájlcsere, a felhő-programozásra és a 3D nyomtatókra. In: Tóth András (szerk.): Új globális technológiák jogi kihívásai, Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016.
6. Bobrovsky, J.: A szellemi tulajdon néhány dilemmájáról a körte és a sajt között. In: Király, M – Gyertyánfy, P. (szerk.): Liber Amicorum, Studia Gy Boytha Dedicata, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék, Nemzetközi Magán jogi és Európai Gazdasági jogi Tanszék, Budapest, 2004

Ajánlott irodalom:

1. Miaveczen Enikő – Görög Márta: A know-how fogalma és jelentősége az innovációs társadalomban. Miskolci Jogi Szemle, 2014/2. sz.
2. Netanel, Neil Weinstock: Copyright's paradox. Oxford University Press, New York, 2010.
3. Howell, Claire – Farrand, Benjamin: Intellectual Property Law, Pearson, Harlow, 2014.
4. Balás P. Elemér: Szerzői jog és dologi dinamizmus. In: Emlékkönyv Dr. Szladits Károly tanári működésének harmincadik évfordulójára. Grill Károly Könyvkiadó-vállalata, Budapest, 1938.
5. Jakab Éva: Szerzők, kiadók, kalózkodók. A szellemi alkotások védelmének kialakulása Európában. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012.
Jane C. GINSBURG: „The Role of the Author is Copyright” in Ruth L. OKEDIJI (szerk): Copyright Law in an Age of Limitations and Exceptions, Cambridge University Press, New York, 2017
7. KÖHIDI Ákos: A szellemi tulajdon tulajdoni szelleme, Külgazdaság Jogi melléklet, 2013/9-10
8. GRAD-GYENGE Anikó: „A jogsértésért való felelősség vagy a nyilvánosságához közvetítési jog új határai”, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2017/5.
9. Mark ALFINO: „Deep Copy Culture” in Darren HUDSON HICK – Reinold SCHMÜCKER (szerk): The Aesthetics and Ethics of Copying, Bloomsbury, London- New York, 2017
10. Tim PRESS: Intellectual Property Law Concentrate: Law Revision and Study Guide, Oxford, 2013
11. Robin RAMCHARAN: *International Intellectual Property Law and Human Security*, Springer, The Hague, 2013
12. GYENGE Anikó: *Szerzői jogi korlátozások és a szerzői jog emberi jogi háttere*, HVGORAC, Budapest, 2010,
13. Darren HUDSON HICK – Reinold SCHMÜCKER (szerk): *The Aesthetics and Ethics of Copying*, Bloomsbury, London- New York, 2017
14. KISS Zoltán Károly: „A szabad felhasználás az alkotómunka, a tudományos kutatás, az archiválás, valamint a magáncélú és az intézményi célú felhasználások forrásvidékein” *JURA* 2015/2
15. MEZEI Péter: „A könyvtárak és a változó szerzői jog” *Könyv és Nevelés*, 2015/2.
16. William S. STRONG: *The Copyright Book. A practical guide*, The MIT Press, Cambridge, 2014
17. GYENGE Anikó: „Zeneművek átdolgozása a szerzői jogban” Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2002/3
18. SCHOLZ Ildikó: „Eredetiség és átdolgozások a zeneművek körében”, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2011/3
19. Neil Winstock NETANEL: Copyright's Paradox, Oxford University Press, New York, 2010
20. TOMASOVSKY Edit: A követő jog alapproblémái és szabályozási kérdései (PhD értekezés), Debreceni Egyetem, 2021
21. Phillipa MCGUINNESS, Copyfight, NewSouth, 2015
22. POGÁCSÁS Anett: „Szerzők és műveik a meggyőzés szolgálatában – reklámalkotók és reklámharcok” Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2007/2,
23. Faludi Gábor: Az építészeti művek a Szerzői Jogi Szakértő Testület gyakorlatában. In: Legeza Dénes (szerk.): *A szerzői jog gyakorlati kérdései. Válogatás a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményeiből (2010-2013) fennállásának 130. évfordulója alkalmából*. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2014. 118-149.
24. UJHELYI Dávid: *A paródia-kivétel szükségessége és lehetséges keretrendszere a hazai szerzői jogban*, Ludovika Kiadó, Budapest, 2022
25. POGÁCSÁS Anett: A szerző jelentősége és művével való kapcsolata, *Iustum Aequum Salutare*, 2014/1.
26. GRAD-GYENGE Anikó – TIMÁR Adrienn: Képzőművészet szerzői jogi lencsén át, Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, Budapest, 2022
27. SZINGER András: Az eredetiség küszöbe. „Gondolatszövedék” a fotó és a szerzői jogi oltalom kapcsolatáról., *Jogtudományi Közlemény*, 2005/3.sz

28. Zoltán Károly – KISS Dóra Bernadett: Fotóművészeti alkotásokhoz fűződő szerzői és személyiségi jogok, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2022/6. sz
29. KISS Zoltán Károly – KISS Dóra Bernadett: A vizuális művészetek és a jog, A képzőművészet szabályozása, Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanács Médiatudományi Intézete, Budapest, 2019
30. Géra Eleonóra Erzsébet – Csatári Bence (szerk.): A Zeneszerzők Szövetkezetétől az Artisjus Egyesületig 1907-2007, A zenei közös jogkezelés száz éve Magyarországon. Artisjus, Budapest, 2007
31. BOYTHA György: Whose Right is Copyright? In: Friedrich-Karl Beier (szerk.): Festschrift für Eugen Ulmer zum 80. Geburtstag, GRUR, Int. 1983.
32. PAŁĘCKA, Alicja – JAKUBOWIAK, Maciej: Who Needs the Book? Copyright in the Late Print Epoch, Teksty Drugie (English Edition), 2017
33. VAIDHYANATHAN, Siva: Copyrights and copywrongs. The rise of Intellectual Property and How It Threatens Creativity. New York University Press, New York – London, 2001
34. VUKOSZÁVLYEV Zorán: Műemlékvédelem és integritás, Műemlékvédelem, 2017/6.; 35
35. . MCDONAGH, Luke: Plays, Performances and Power Struggles – Examining Copyright’s Integrity’ in the Field of Theatre, Modern Law Review, 2014/4.